

کاشغری

و

باعث حیرت احوال غریبه

تر
محمد عاطف

معارف نظارت خلیفہ سنک رخصتیہ طبع اولمشدن

استانبول

(مهران) مطبعہ سی باب عالی جادہ سنده نومرو ۷

۱۳۰۰

﴿ مقدمه ﴾

{ بسم الله الرحمن الرحيم }

جد و سپاس بی پایان درگاه جناب یزدانه اسرا و ایصال و صلوات و سلام فراوان بایکاه بنی ذیشان اهدا و ارسال قلندقدن صکره جناب حقک توفیقات صمدانیه سنه استناد و قارئین کرامک دخی مروت خطسا پوشانه سنه اعتماد ایدرک کاشغرک تاریخ و عجائبات و غرائباتی حقنده اولان اشبو کتابی تألیف و طبع و نشره ابتدار ایلدم .

اشبو جزؤ اولک — کتب سسلرده اولدینی کبی — بر مقصدار جان صیفه جنفی اعتراف و دیگر جزؤلرک ایسه قارئینک حراق و ممنونیتی موجب بر صورتده اولدینی عرضه اجتناسار ایدرم .

ملکمرده اورو با اخلاق و اطوارینک یراشمسنی موجب اولوب پیدر بی نرجه اولنقده اولان و شمعی به قدر افساد اخلاقدن بشقه هیچ بر خدمتلی کورلیان مصال کتابلرینه مقابل دین قرنداشلرمره و اساس ملیتره متعلق اولان بو کبی تاریخ کتابلرینک — ولو دکر سز دخی اولسر — چوغالسی جیتپوران ملت طرفندن البنه بر نظر شکران ایله کوریلور .

اکثر کتب توارینقده اولدینی کبی وقوعاتی سطحی بر صورتده یلزمه رق حوادث نویسلک ایتمکی وجدانم هیچ بر وجهله قبول ایتدیکیمون بر وقعه تک

سبب و علتی بالا طرف بیان ایدہ رک او وقعہ حقندہ لازم کلان محاکات یوریدلشدہ .

کاشفرہ آز چوق تعلق اولان معلومات سائرہ کتابہ درج اولندیغی کبی وقوعات دخی وسع عاجزانہم مرتبہ سندہ طوغری یازلشدہ .

بعض تاریخلری نظر رغبتدن دوشیرن مداهنہ وریادن و طرفکیرلکدن بغایت اجتناب اولنہرق بر فکر بیطرفانہ ایله التزام راستکویسیدن زره قدر انحراف ایلاماشدر .

اشبو کتاب اساساً اوچ بیوک قسمدن عبارت اولوب قسم اول کاشفرہ قطعہ سنک طوفاندن زمانہ قدر وقوعات تاریخچہ سنی وقسم ثانی قطعہ مذکورہ نک احوال جغرافیسیلہ اہالیسنک عادات و اطوار غریبہ سنی و معلومات سائرہ بی وقسم ثالث دخی کاشفرہ اوزرنده کندیسنی طائیدیرمش اولان بر طاقم ذواتک تراجم احوالی جامعدر .

وقوعات یکدیگریتہ مربوطاً و متسلسلاً یازلیوب بر چوق فصللرہ آیرلشدہ .

خیلی زماندنبرو حصولی هر کسبجہ آرزو اولتمقدہ اولان اتفاق اسلام مسئلہ سیچون اول باول کرہ ارضک مواقع مختلفہ سندہ ممکن اولان اقوام اسلامیه حقندہ معلومات مکملہ استحضاری الزم اولسندیغی حالده تأسف اولنورکہ یو جهت نظر دقت و اہمیتہ ائہہ ماشدر .

کتاب عاجزی ایسہ یو مسئلہ ایچون استحضاری الزم اولان معلوماتدن کاشفرہ متعلق بر چوق معلومات ویرہ چکی کبی صرہ سی دوشبجہ ممالک سائرہ اسلامیه نک احوالندن دخی بر مقدار بیان ایدہ جکتندن حصول اتفاق اسلام ایچون بر خدمت ناچیزانہدہ بولنش اولہ جقدر .

کاشفرہ اوزرنده شمیدی یہ قدر وقوعات کثیرہ سرنمای ظہور اولدیغی و خصوصیلہ یعقوب خانک اواخر حکومتہ یقین زمانلرده سلطان عبدالعزیز

خان مرحوم طرفندن کاشغره اسلحه وضاباطان ارسالی کبی بر معاونتده بولنله رق انظار دقت اوجهته چور یلدیکی واوراسی بدرجهیه قدر مرکز خلافت اسلامیه ره ربط اولته یلدیکی حالده قطعه مذکوره وقوعات وحوادث صحنه سنک مملکتده کیرمک ایچون بر یول بولامامش وشمسیدی به قدر ارباب قلدن هیچ بر سنکده اورالده دأر معلومات مکمله اعطاسنه و بر اثر معتبر طبع و نشرینه همت ایتمامش اولدیغنه تأسفله برابر کاشغر تاریخی یازمق کبی بر خدمت مشکله بی عاجزلی دوش حیثه تحمیل ایلدم .

کرچه اورالده دأر بو طرفلره بعض حوادث و معلومات ورود ایتش و بونلرک بعضیسنی دخی اوراق حوادث و قتیله درج ایلش ایسه ده کرک افواه ناسده دوران ایدن و کرک غزته صحیفه لری اوزرنده بولسان روایتک نصفتدن زیاده سی مبالغه دن و بعضیسی ده غرض و یا خلوص ایله قاریشیق اولوب قصوری ایسه صرف کذب و دروغدن عبارت اولدیغندن شایان اعتماد دکلدیر .

روایات وارده ومنتشره بویه خلاف حقیقت اولمعله برابر اوقدرده آز و محدوددرکه : جله سی صحائف مطبوعه اوزرینه آله جق اولسه یوز الی نهایت ایکوز سطرلق یعنی اون اون ایکی صحیفه لق بر محلی انجق استیعاب ایده یلور .

بنده کز بو قبیل روایاتی کتساب عاجزیه درج ایده جکم . فقط صرف حقیقت اوله رق طرف قارئندن تمامیه قبول ایدمک اوزره دکل بلکه دلائل و براهین عنیده ایله جرح ایتک اوزره موقع بحثه چکه جکم .

ایکنجی استحکام الابی قول اغازندن کاظم افندی که : (۳) سنه مدت کاشغره بولنان و طرف دولت علیه دن یعقوب خان نزدینسه کوندر یلان ضابطان عسکریدندر ۱۲۹۱ سنه سنندن ۱۲۹۴ سنه سنه قدر کاشغره بولندیغی اوچ یچق سنه ظرفینده اولان مشهوداتی مؤخرأ درعلیه به

مواصبتنده شفاهاً عاجز لرینه نقل و حکایه ایلس اولدیغدن کندپسنگ شو
معاونتندن طولایی متداری اولدیغی بیان ایدرم .
بك چوق كسه طرفندن مظهر اولدیغم ترغیبات و تشویقاتدن جسارت
المرق حدمك فوقنده بویله بر خدمت مشكله و معظمه بی ایفسایه قالقیشمش
واقتدارسزلغمی ایسه اعتراف ایلکده بولغش اولدیغمدن وقوع بولان قصور
و خطاتك عفونی رجا ایدرم .

طوبخانه محاسبه قلمی کمیته سندن

محمد عاطف

کاشغر تاریخی

— معلومات ابتدائیہ —

کاشغر قطعہ سنک احوال جغرافیسی و اہالیسنک عادات و اطوار غریبہ سی
حقندہ کتاب عاجزانہ مک قسم تائیسندہ معلومات مفصلہ ویرہ جک ایسہ مدہ
قسم اولی اولان تاریخ جہتی مطالعہ بیورانلرک اثنای مطالعہ مدہ یا کلش
بر فکرہ ذاہب اولما لریچون تاریخ جہتہ کیریشمزدن اول شورادہ قطعہ
مذکورہ حقندہ — معلومات ابتدائیہ — اولمق اوزرہ بر قاچ سوز سوبلکہ
مجبور اولدم .

کاشغر حقندہ ویرہ جکم معلومات تاریخیہ و جغرافی یالکز بو ناملہ ذکر
اولسان بر شہر حقندہ دکل قطعہ مذکورہ امارتندہ بولنش اولان یعقوب
خانک الک صکرہ قبضہ تسخیرہ کچیردیکی ممالکدن عبارت بر بیوک قطعہ
حقندہ در .

بک چوق کیسہ «کاشغر» ذیلدیکی وقت بو ناملہ موسوم بر شہر مراد
اولنہ یور ظنندہ بولنورلر و بعضیلری دخی کاشغر قطعہ سنک درجہ وسعتی
بیلزلر .

قطعہ مذکورہ هیچ بر وقندہ بر مقیاس داخندہ بولنمدیچون وسعتی
حقندہ بر معلومات پیدا ایدہ میانلر بر درجہ بہ قدر معنوردر .

بن کاشغر قطعہ سنی اتالیق غازی . یعقوب خانک زیر ادارہ سنہ کچیردیکی
ممالکدن عبارت اولمق اوزرہ اعتبار ایتدم کہ : قطعہ مذکورہ نک تعین وسعتی
ایچون بوندن دها صحیح بر اعتبار اوامز ظن ایدرم .

معلومات ابتدائیه

چونکه : قطعۀ مذکورہ ہوانہ گلجہیہ دکن کرائلہ پارچہ پارچہ ادارہ اولئش وچینیلرک زیر ادارہ سندنہ بولندینی وقتلردہ ایسہ (*) یعقوب خانک اواخر حکومتندہ کی درجہ وسعت قدر — ہر جہتی ہر حکومتہ تابع اولوق اوزرہ — کسب توسع اتمامشدہ .

کاشغر قطعہسی — شمالاً سبریا وروسسارک چینیلردن ضبط ایلدیکی قوجہ (**) ورمقدار خوقند و جنوباً ہندوستان و افغانستان ورمقدار چین و شرقاً یتہ چین و غرباً ترکستان (روسہ دولتک کچنلردہ تشکیل ایلدیکی ترکستان ایالتی دکل) یعنی خوارزم و ماوراءالنہر ایلہ محدوددر . کاشغر قطعہ سسٹک شدی بہ قدر مکمل اولہرق خریطہسی اخذ اولنہ . مامش و ہر جہتی لایقیلہ کشف ایدیلہ مامشدہ .

مع هذا قطعہ مذکورہ نک سہما امکان صحتہ قریب اولوق اوزرہ ہر قطعہ خریطہسی بالتظیم کتاب عاجزی بہ ربط اولنہ جقدر .

قطعہ مذکورہ نک شمال شرقین غرب جنوبیہ طوغری اولان طولی سکسان درت کون (***) و شمالدن جنوبہ طوغری اولان عرضی دخی اوتوز سکن کوندہ .

کاشغر قطعہ سندنہ بولتان شہرلک ہر بری آبری آبری ایکیشہر شہردن عبادہ رتہر . یعنی ہر اسمہ ایکہ شہر واردر .

(*) کاشغر چینیلرک ادارہ سندنہ بولندینی وقت چین مالکندنہ معدود اولہ جفندنہ انک ایچون حدود تعیین اولنہ مر .

(**) ۱۲۸۷ سنہ ہجریہ سندنہ روسلرک بد ضبطنہ کیمش ایدی . روسلر اون ایکی سنہ صکرہ چینیلرہ ترک ایچکہ مجبور اولدیلر .

(***) ہر کون الٹی ساعت حساب اولئشدر کہ : ہر کوندہ الٹی ساعت مقادیر پورونیلہ جک دیکدر .

مثلاً: آق صو دیندییکی وقت بو اسمده بر شهر دکل آیری آیری ابکی شهر اکلاشلیدر .

اورالده بویله بر اسمله یاد اولنان ابکی شهری بکدیگرندن تفریق ایچون بریسنه کهنه ودیگریته یکی شهر دیرلر .

اشبو شهرلردن اسمی مسماسنه مطابق اولان کهنه شهرنده اهل اسلام و یکی شهرنده ایسه چینلیلر ممتکندر .

یکی شهرلر چینلیلرک محل اسکانلری اولدیغی و باخصوص چین حکومتی و عساکری انلرده بولندیغی ایچون ازهر جهت کهنه شهرله فائقدیر .

واقعا کاشغر قطعه سنده کائن بر اسمله ذکر اولنان ابکی شهردن بعضیسی یارکند کبی بربری ایچنده ابکی شهر اولوب بو صورتده بر نام ایله اوج شهر بردن یاد اولنجده ایسه ده بو مثالولر بر ابکی شهردن عبارتدر .

کرک بو قیلندن اوج و کرک یالکز بر شهردن عبارت اولانلری صره سی کلدکجه قید و اشارت ایدرم .

قطعه مند کورده ده بولنان شهرلرک کافه سی بزم بو طرفلرده اولدیغی کبی اطراف آچق اولیوب متین و مستحکم بر قلعه ایچنده در .

قلعه لک دیوارلری غایت صاعلام طوپراق ایله پایلمشدر . دیوارلرک قالدیغی اکثر یا اوتوز و ارتقای ایسه الی ارشوندیر .

فقط اشبو دیوارلرک عرضی اون اون بش ارشون ارتفاعدن صکره کیتدکجه کوچیلور .

اوتوز ارشون عرضنده بر دیواره یک مبالغه لی و عادتاً یلان اولق اوزره حکم ایدرسکز دکلکی ؟

اگر اورالرک احواله تمامیه واقف اولسه کز بو سوزمه استغراب ایتمه سیکز .

کتاب عاجزینک یالکز خلاف حقیقت دکل مبالغه و غرض و خلوص

معلومات ابتدائیه

کبی شوآیدن دخی عاری اولسنه زیاده سیله چالیشمش اولدیفمدن کرک بو وکرک بوندن صکره اولان سوزلری بر صدق محض اولقی اوزده سوتیکده یم .
طریق تدقیق و تحقیق مسدود دکل یا ! تحقیق اولنور ایسه افادتمک
صحتی میدانه چیفار .

شمدیلک بو قدر کافیدر . کتابلک قسم ثانیسنده شهرلر و قلعهلر حقنده
دخی معلومات مفصله ویریهلر جکندن احوال داخلیه اوراده دهها زیاده
اکلاشیلور .

کاشغر قطعه سنک اکثر محلنده چغتایلیلر متوطن و شمال و شمال شرقی
جهتلرنده ایسه اکثریت ایله دورغانیلر متمکندر .

قطعه مذکورهنک اصل یری اهلایسی چغتایلیلرله دورغانیلر اولوب
خارجسندن (یعقوب خان زماننده) داخل اولانلر ایله اورانک اهلایسی
تکثر ایشدر .

— کاشغر قطعه سی اهلایسی —

(مؤخرأ داخل اولان چینلیلردن بشقه) عومأ مسلمان . فقط مذهب ایکیدر .
یری : حنی . دیگرری : شافعی .
چغتایلیلر حنی . دورغانیلر (*) شافعی مذهبنده درلر .

(*) چینلیلر وسطنده را بولنان کله دی اکثریا رامز اوله رق او قومقده و یاخود رانک
یرینه بشقه بر حرف وضع ائیلکده اولدیفندن و دورغانیلر ایسه هر جهته چینلیلرله
یکزه دلکری کبی لسانلری دخی چیجه بولندیفندن رای خذف ایروب یرینه نون وضع
ایده رک کندیلرینی (طونغانی) دبه ذکر و کاشغرلیلرله انلری او یولده یاد ایدرلر .
بزه ایسه بویله بر مجبوریت لسانیه بولندیفندن انلری (طونغانی) و یاخود (دونغانی)
دبه ذکر اینجوب اصل اسملری اولان (دورغانی) دبه یازمقده یم .

معلومات ابتدائیه

قطعه مذکوره ده بولنان باشلوجه طوائف شونلردر :
چغتایی . دورغانی . دولان . قرغز . قپچاق . قالماق . لوپ کوللی .
چینی .

بوللردن بشقه ترکستان وهندوستان وافغانستاندن دخی بر خیلی ادم
قطعه مذکوره ده داخل اولهرق پرلیره قاریشمش واورانک اهاالیسندن معدود
اولشلردر .

بولرک هر برندن زهرده نه قدر آدم بولمقده اولدیغی قسم ثانیده بیان
اولتهجق ایسه ده شمیدیک شو قدر خبر ویرهیم که :

قطعه مذکوره ده متمکن اقوام مختلفه تک مجموعی درت ملیون یدی یوز
طقسان طقوز بیک یدی یوز بو قدر نفوسدن عبارتدر .
یعقوب خان ایشته بو قدر آدم اوزرنده بر خیسلی مدت اجرای حکم
وسلطنت ایش ایدی .

قطعه مذکوره تک وسعته نظراً بو قدر نفوس یک آزدر .

عصرلجه دوام ایدن اختلالات ومحارباتدن واره صره اختیار اولنان
مهاجرتدن یک چسوق نفوس تلف وضایع اولهرق نفوس موجوده سی تدنی
ایده ایده بو درجه یی بولشدیر که : بو کونکی کون یک چسوق محللر خالی
عن الاهالیدر .

قسم اول

— کاسفر قطعہ سنک وقوعات تاریخیہ سی —

(ہجرتن مقدم)

قطۃ مذکورہ وقعۃ معلومۃ طوفانندن (*) صکرہ برخیلی مدت بر برینی متعاقب گاہ چینیلیر و گاہ سنچار (**) صحراسنندن حرکتلہ قطععات ارضہ انتشار و کنڈیلیر یحسون مناسب کوردکلری محلارده توطن و قرار ایدن اولاد نوحندن (***) اسیانک شمال طرفلریہ طوغری ایلرولیوب اورالک اہالیسنندن

(*) طوفان ہیوط ادمدن (ع . م) ۲۲۴۰ سنہ صکرہ کہ بوندن ۴۹۸۵ سنہ اول وقوع بولمش دیرر . (۱۹۰) کون امتداد ایلشدر .

(**) فرات ایلہ دخلہ ارہ سنہ کاندیر . صحرای مذکورہ خلغای عباسیہ نک بدنجیسی مأمون بن ہارون الرشیدک امریلہ ہجرتک اوچنجی صری اوائلندہ نصف النہار دائرہ سنک بر درجہ سی مساحہ اولمشدر .

(***) حضرت نوحک (ع . م) عرلری (۹۵۰) سنہ اولقی اوردرہ روایت اولہ یور سفینۃ نوح اناطولیسدہ کائن دیار بکر ایلہ موصل بینندہ واقع آرات ویا (حودی) طاغذہ نرول ایلشدر . حضرت نوح مکہ دہ مدفوندر .

معدود اولان یافت (*) واحفادندن مؤخرأ تشکل ایدن بر ظالم اوفق و یوک ترک حکومتلرینک ضمیمه ممالکی اولمشدر .

اشیبو ترک حکومتلرینک ابتداسی قومیت . ملیت . دیانت ولسانی بر برعشیرت و قبیلہ اولوب بالتناسل تکثر ایدهرک بالاخره بونلردن بر یوک ملت تشکل ایتمشدرکه : برخیلی زمان اره لرینه تشنت کیرمکسزین اوانکذار اولدقدن صکره نهایت بلیه نفاق ایله — بر چوق قسملره منقسم اولوب — بر برلردن افتاق ایلدیلر .

کاشغر قطعه سی ایسه هجرتک (۳۴۰۰) سنه مقدمه قدر چینلیرله بر طاق اقسامه انقسام ایدن ترکرک زیر اداره سنده طورمشدر .

اوغوز خان که : اسیانک قرون سالفده بربری ارقه سی صره یتشدیردیکی جهانگیرانک اعظمی و تاریخ جهتدن باقیلدیخی صورتده هپسنک اقدمی در ترکلردن تشعب ایدن مغوللره منسوبدر (**).

شارالیه هجرتدن (۳۴۰۰) سنه مقدم ظهور ایدوب اسیا قطعه سنک

(*) اموی الیه یافتک عری (۵۵۰) سنه اولق اوزره ظن اولمقده در . سنلرک بو قدر اوزون اولسی مبالغه لیدر ظن ایدرم . اگر مبالغه دلکل وسنه حسابلرند بر یاکلشلق یوق ایسه جناب حقلک اسی زمان انسانلرینه مخصوص اولق اوزره بنی بشرک تکثریمون اوزون عردن عبارت بر احسانیدر دیکدر .

(**) اوغوز خان ابراهیم علیه السلام دینی اوزره اولوب ضبط ایتدی ممالک اهلینک چوغنی کندی دینه اسخال ایشدر .

شارالیک عزم جهانگیرانه سنه هیچ بر قوم فارشو طوزه میهرق وحشی وبدوی اوغرا دینی عملر اهلایی دأره اطاعتنه — خواه ناخواه — داخل وکندیسی ایسمه اسیانک یاریسندن زیاده سنی قبضه تسخیرینه کچیرمک کبی بر موفقیت ومعدات هظیمیه قائل اولمشدر .

تأسیس ایلدیکی حکومت بر خیلی عصر امتداد ایشدر .

تاریخ قسبی کاشغر هجرتن مقدم

همان نصفدن زیاده سنی ضبط ابتدیی کی کاشغر قطعه سنی دخی داخل
دائرة حکومتی ایلش ایدی .

ایشسته قطعه مذکوره برخیلی وقت مغول خانلنک زیر اداره سنده
بولمشدر .

هجرتن اون سکر عصر مقدم آسیانک شمالی طرفلرنده تشکل ایدوب
مدت حکومتلری اون اوچ عصر قدر امتداد ایتش اولان ترك دولتی چینک
شمال طرفلرینه تعرضدن خالی قالمیرق چینک برخیلی محللرینی ضبط ابتدیی
کی مؤخرأ مفسول خانلنک انقراضی اوزرینه کاشغر قطعه سنی دخی زیر
اداره سنه کچیرمش ایدی .

قطعه مذکوره برخیلی مدته ترك دولته تابع بولمشدر .

— علاوه —

چینیلسر کاشغری ودها بعض چین مملکتلرینی ضبط ایلره صره
مملکتلرینک ایچروسنه طوغری ایلرولمکده بولنان ترکلرک پای تجاوازلرینی
کسمکدن عاجز قالمیقله کویا انلر ایچون برحائل اولوق اوزره عجماسب طالمن
معلود اولان و الان خرابه سی طور مقده بولنان سور مشهوری انشا ایتدیلمر .
سد مشهوری انشا ایدن خاقان دردنجی سلاله اولیرق (*) هجرت

(*) چین حکومتلری سلاله اولوب برنجی سلاله نک مؤسس هیوانغی در که :
هجرتن (۲۲۴۰) سنه مقدم سریر حکومت کچوب سلاله سندن اون نفر مقام حکومتده
بولنش و تأسیس ایتدی حکومت (۴۹۳) سنه امتداد ایلشدر .

ایکینجی سلاله هیا خاندانیدر هجرتن (۴۸۲۷) سنه مقدم ظهیر و بولنردن اون
سکر کیشی اجرای حکومت ایلدی .

بولنردن سکره شانغ وچده سلاله لری ظهور ایتشدر . شانغ سلاله سنک مدت

تاریخ قومی کاشغر هجرتن مقدم

نبویهن (۸۶۹) سنه مقدم ظهور ایدوب چین سلاله سنک مؤسس بولان شېوانغنی درکه : چینگ ایجه پرلرینی ضبط ایتشدر .
سور مذکور ایکی بیک الی یوز کیلومترو طولنده اولوب اون لوچ مترو
لوتفاعنده (فقط اکثر محلتک ارتفاعی دهها زیادهدر) و عرضی بدی و بعض
محلی طقوز مترو قدردرکه : اشبو دیوارک اوزرندن اون کیشی یان یاته
کیده یلور .

بعض یرلنده دیوار برایکی قات ایدی . دیوارک اوزرنده متعدد قلهلر
وار ایدی که : ایچلرنده دائمی صورتده بکچیلر بکیر ایدی .
سور مذکورک انشاسیچون مبالغه دن طاری اولهرق علی الدوام برعلیونه
یفین آدم چالیشدیرلش و دیوارک اتمام انشاسنه دکن - امر تمیشلرینه لایقبله
باقیلدیغی جهته - برخیلی آدم ده تلف اولشدر .
سور مذکورک بناسسنه تاریخ هجرتن (۸۳۶) سنه مقدم مباشرت
اولمش و اون سنه ده اکمال ایدلشدر .

چینیلر هر نقدر بوسد عظیمی انشا ایتشلر ایسه ده بوندن کندیلرنجه
همان هیچ بر فائده کورهماش واشبو سور عظیم ایله دخی اقوام مهاجه نک
سیلی تعرضه سد ممانعت چکه مامشاردر .

حکومتی درت ییوق عصر امتداد و اتوز نفری اجرای حکومت ایلدی و چه نو سلاله سی
دخی هجرتن اون سکر عصر مقدم ظهور ایدی و هجرتن (۸۷۰) سنه مقدم انقراض
بولدی .

دردنجی سلاله ایسه چین سلاله سی .
AltunQ Khan

چینلیلر شمالی ترک حکومتک ضعیفیتدن استفاده ایدرک هجرتدن (۸۴۵) سنه مقدم کاشغرک بر خیلی محللارینی آورده قبضه تسخیر ایتشلر ایدی . چینلیلر بودفعه قطعه مذکورک اکثر محله بده التمش بش سنه قدر اجرای حکومت و بومدت ظرفنده اهالی کندیلرینه ایصند بره رق اورالده استقرار حکومتلرچون اجرای مظلومدن بغایت محاببت ایتشلر ایدی . حقیقه کاشغر اهالیسی چینلیلردن بودفعه کوردیکی لطف و مروتی هیچ بر زمانده کورما مشلردر .

اهالی هر درلو تکالیفسدن معاف اولوب بر حریت و سربسیت کامله ایچنده بختیلرانه عمر سورمش ایدی .

نه فائده که : چینلیلر اهالی به اشبو تاریخده ایتدیردکری راحتک مؤخرأ اجیسنی چیقارمشلردر .

هجرتدن (۷۸۰) سنه مقدم ایسه ممالک چینک شمال و غربنده بولسان ترکک هجومیه کاشغر قطعه سی ایکی به ایریلوب بو ایکی ترکک انسه کچمشدر .

قطعه مذکور بومدت ده بو ایکی حکومتک فرمانبر اطاعتی اولمش ایدی . بر خیلی مدت کال سلطنت ایله اجرای حکومت ایتش اولان ترکک انقسامی ومع مافیه بکدبکرلری علیهنده متمادیا محاربه اچملری قوای ماده ومعنویه لریک مبدل ضعف تام اولمسی موجب اولمش اولدیغندن بونلردن شمال هونلری نامی الان ترک حکومتی دوچار اضمحلال اولوب اشبو حکومتیه تابع اولان ترکک ترک وطن ایله هجرتی اختیار ایتش و بر قسمی کاشغر قطعه سنک خارجه فرار ایتدیک کبی بر خیلیدی ده شمالدن حرکت ایله کاشغر اچیریسنه یایله رق اورالده قرار قیلشدر .

اشاغلیرده کور یله جکی وجهله کاشغر قطعه سنک شمیدیکی یرلی اهالیسنک نسلی هر نقدر بر مقدار قاریشمش ایسه ده بته ترک سلاله سنه طیانمقده در .

شمال ترک یئیک اواخر حکومتلرینه طوغری کاشغر قطعہسی ایچنده طوائف ملوک ظهور ایتمیشدر .

بونلر بقال یچون وقتنه کوزه چینلیلره مدارا ایدرلر ایسهده استقلال اداره کندی لرنده ایدی .

بو طوائف ملوک چینلیلره مداراسی اره صره وبرکو وهدایا اعطاسا وچین دولتک جایه سنده بولندقلربی عرض واتها ایتمکدن عبارت ایدی . اولئان مدارا یالکز چین دولتنه مخصوص اولیوب اطرافده اولان سائر حکومتده دخی عینی بو معاملہنی اجرا ایدرلر ایدی .

یارکند حکومتی که : کاشغر قطعہسی ایچنده ظهور ایدن ویاشلی باشنه اداره اولغی غیرتده بولئان طوائف ملوک اولندر تاریخ هجرتدن یدی یچق عصر قدر مقدم ظهور ایتمیشدر .

هرقدر یارکند (*) حکومتی شمال ترک حکومتک برولایبی حکیمده ایسهده اشبو اوفق حکومتیک کندیسندن بشقهسنی طائیز وچکولای حکمرانلر یاه اطاعت ایتمک ایسته مز ایدی .

یارکند حکومتک تشکیلدن آزر زمان صکره کاشغر قطعہسینک طرفنده دخی برر حکومت تشکیل ایتمش و قطعہ مذکوره آرتق شمال ترک حکومتک زیر اداره سندن چیقمیشدر .

قطعہ مذکورهده تشکیل ایدن طوائف ملوک قوتلری پک از اولوب فقط یارکند حکومتی سائرلرینه نسبتله قوتلی ایدی .

بو طوائف ملوک یکدیگرینک اسباب اضمحلالنی تهیه واحضار واولده صرف نفدینه اقتدار ایتمکی کویا کندیلرینک بقای حیاتلر یچون ایفاسی الزم اولان وظائفدن عد و شمار ایلدکلرینه بناءً مفاصلرنده پک چوق وقت پایدار اوله مامشلردر .

(*) یارکند دائر ایلروده معلومات مفصله اعطا ایدیله جکدر .

چینلیلر کاشغرده تشکل ایدن طوائف ملوکک ضعفیتندن ور برلری اړه-
سنده اتفاقك بولنماسندن استفاده ایدہك كاشغرك شرق شمالي سنی هجرتدن
(۶۸۲) سنه مقدم زیر اداره لرینه کچیرمش و بوکره ایسه مظلالم غیر مسبوقه
اجراسیله اهالی بی جانلرندن بیزار ایش اولدقلرندن یتش سنه صکره اهاالینك
طلب وارزوسی اوزرینه طوائف ملوکک بالاتفاق شدتلی برهجومنه قارشو
طوره میهرق کاشغردن اللارینی چکملردر .

بوندن صکره کاشغر قطعه سی التمش التمش بش سنه قدر هر شهرده تفرد
واعلان استقلال ایدن برطاقم رؤسا انده قالمشدر .

اشبور رؤسا اوفق اوفق عادتا برر بکلك اولوب نفوذلی بولسدقلری
شهرلك خارجنه چیقارمز ایدی .

کاشغر خانلغی ایسه دیگرله نسبتله نفوس ومملکت و ثروت وقوتجه
برموقع عالیده بولنور ایدی .

بودفمه دخی اره لرنده کی اتفاق سزلق بلیه سیله وقتلرینی بررلریله محاربه
ایتکده کچیرمشلردر .

چینلیلر ایسه داخلی بر چوق قاریشقلرله مشغول اولدقلرندن کاشغر
قطعه سنی ترك ایتدکن صکره ایچه مدت اورالزه نظر ودقت ایدهمیوب
انتقاملرینی انجق التمش بش سنه صکره هجرتدن (۵۵۰) سنه مقدم آله بیلوب
کاشغرك خانقلرینی مضحل و برخیلی برلرینی بتکرار ضبط ایتشلردر .

هجرتدن (۵۵۰) سنه مقدمدن (۵۴۲) سنه مقدمه قدر سکر سنه ظرفنده
چینلیلر کاشغرده اولان حکومتلرینی تقرر ایتدیرمکله اوغراشمش ایدیلر .

هجرتدن (۵۴۲) سنه مقدم ایسه کاشغر قطعه سنك غرب جنوبیسنده
اولان محللرندن ماعدا کافه محلنده قوتلی برصورنده برلشوب هجرتدن یتش
سنه مقدمه کلنجیه قدر برخیلی مدت اورالده اجرای حکم وحکومت
ایتشلردر .

تاریخ قسمی کاشغر هجرتن مقدم

غرب جنوبی جهتری ایسه ترك و تاتار حكومتلرينك زپر نفوذ و اداره سنده بولئوب اردهه چينليرك الله كچمش ایسه ده چوق كچمكسزین چین حكومتی ترك ایتمكه مجبور اولمشدر .

واقعا هجرتن یتش بش سنه مقدمدن هجرتك برنجی عصری اواخرینه دكین ده اورالده بالذات و بالواسطه اجرای حكومت ایتشلر ایسه ده بویوز یتش سنه ظرفنده هیچ بروقتده ظهور ایدن طوائف ملوكك تعرضاتندن قورتيله مامش واورالری امرای اتراكك قبضه تسخیرینه كچمش اولدیغندن قطعه مذکوره اوزرنده یتش سنه مقدمندن هجرتك برنجی عصری اواخرینه دكین (۱۷۰) سنه ظرفنده مستقلاً اجرای حكومت ایده مامشلردر .

برمدت كاشغرك شمال طرفلری جوجان تاتارلرينك طوغریدن طوغری به زیر اداره لرنده بولئوب جنوب طرفاری ایسه ینه انارك عاداتا خرچكنداری ایدی .

كرچه چينلير هجرتن بشیوز قرق ایکی سنه مقدمدن هجرتن یتش سنه مقدمنه كلنجیه دكین ده كاشغرك برخیلی ممالكنده ردوزی به حكومت ایده مامشدر و بومدت ظرفنده بش الی دفعه كاشغردن ضبط ایتدكلری محللری ترك ایتمكه مجبور اوله رق اورالده ایچه مدت دیگرلری حكومت ایتش ایسه ده برمدت صكره كلوب ترك ایتدكلری محللری یکیدن ضبط ایتش اولسدقلرندن دیگرلك اورالده کی حكومتلری چينليرك مدت حكومتلرینه نسبتله ازجه اولغله اردهه كچن تخمیناً یوز یتش بوقدر سنه مدت حسابدن چیقاریلور ایسه چينليرك اورالده هجرتن بشیوز قرق ایکی سنه مقدمندن یتش سنه مقدمنه دكین اوچیوز سنه اولسون ردوزی به اجرای حكومت ایتدیکی قبول اوله یلور .

هجرتن یتش سنه مقدمندن هجرتك برنجی عصری اواخرینه دكین

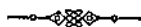
تاریخ قلمی کاشغر هجرتدن مقدم

بر یحق عصرلق مدته چینلیسر طوغریدن طوغری به کاشغره مداخله ایدماملر دیمش ایدم .

فقط بومدت ظرفنده دخی کاشغردن بتون بتون ال چکیوب اره صره بعض ممالکی ضبط و بومدت اورالده اجرای حکومت ابتدکی وخصوصیه کاشغر قطعه سنده بر یحق عصر ظرفنده تشکیل ایدن طوائف ملوکک بر مقداری چینلیسرک جایه سی التنده بولندیغی نظر مطالعه به النور ایسه هیچ اولم ایسه بر یحق عصرلق مدت اجرای حکومتک نصفی ویاخود ثلثی چینلیره عائد اولمق اوزره حکم ایدیلیر .

حیفا که : کاشغر قطعه سنک چینلیره وانلردن ده سائرله کچمسندن نفع وفائده کوره ییلان چین رؤسای مأمورینی ایله مقام حکومته کچن مستبدلر اولوب اهالی ایسه اموالی مصادره و یغما و کندیلیری قتل وافنا اولمق کبی مادی ومعنوی دوچار ضرر و زیان اولمده ایدی .

کاشغر قطعه سنک زمام اداره سنی اله الانلر اهالیسنک نائل سعادت حال اولمسی قضیه سنی که استقرار بنای حکومته مدار اعظم در هیچ بروقت یش نظره الماملردر .

ترکر که : اسیا اوزرنده ظهور ایتش اسکی وجنکاور بر قومدرلر و قتلری دائماً حرب ایله کچمش و یک چوق وقوعاتک صاحبی بولتمشلردر .
بر چوق اقسامه ایرلدقلری و دائماً یکدیگریک زوالنه چالیشه رق قوتلری ضعفیه تبدیل اولندیغی حالده دخی اقوام سائر بی شدت صولتلرندن تترمش و هر زمان قدرتلرینی طانتدیرمشلردر .

اسسیانک تکمیلنی اوروبانک نصفنسدن زیاده سنی افریقانک بر پارچه سنی لرزه ناک دهشت ایدن ملت بر نسلدن منشعب (*) ترک و تاتار و مغول ملتیدر . بونلرک وقوعاتی یازمغله پتر توکنور سنی دکل .

چونکه : اسسیا احوالندن بحث ایدن تاریخلرک درنده اوچی و اوروبا وقایعنی بیسان ایدن تاریخلرکده همان نصفی ترک و تاتار و مغول ملتیرینک وبونلردن تشعب ایدن طوائفک احوالیله طولو .

اسسیا اوزرنده حکومت ایدن ملتیرک یاریسی و ظهور ایدن جهانگیرلرک همان اکثریسی ترک . تاتار . مغول .

ترک ملتندن تشعب ایتش اولان ملل و حکومت که : سلجوقیلر . غوریلر . غزنویلر . هواقلر . اخشیدیلر . اوزبکلر . قرغزلر . غزلر و سائر اوروبا واسپاده ایرو ایرو حکومت سورن بر جوق ترک و تاتار و مغول خانلقلریدر . هر بری عصرلرجه دوام ایتش و تاریخلرک اک ییوک فصللارینی کندیلریمچون تخصیص ایلشلدردر .

اجرای حکومت و توسیع ممالکده اولان استمدادلرینی تعریفه حاجت یوق . هپسینک مؤخری عمالیدلر در که : بر اوفق عشرتدن عبارت اولدقلری حالده بر وقتلر عظمت و سوکتی جهانی طوتان بر ییوک حکومت تشکیل ایتش اودنیسانک اک کوزل اک مهم موقعلرینی ضبط ایله بس الی عصر دوام ایدوب بوندن صکرده الی ماشالله دوامی ملحوظ بولمئسدر . ترکلرک تمدن و ترقیه نه درجه مستعد اولدقلرینی وزمانیله علوم و فنونه نقدر خدمت ایتدکلرینی اثباته لزوم یوقدر ظن ایدرم .

(*) واقعا شمعیکی حالده بونلر ایری ایری برر ملت ایسیدلرده اصلاری هر حالده بردر . بوده وقتیلر یئلرنده حاصل اولان تفرقه دن ناشی اولوب یکدیگرندن ایراندقلرندن در ایشته بلیه نفاق ایلر بر اصل باشلی باشند بر ملت اولقی اورره بر حقوق اقسامه مقسم اولمشدر .

چونکه : تركلرك بو جهتلرده اولان قابليت فوق العاده لری اقوام سالفه بی بیلانلرجه مسلم ومصدقدر .

بر زمان شمال هون یاخود ترك دولتی کاشغرك شمال طرفلرینی زیر اداره سنده طوتر وانك زماننده کاشغر قطعه سنك شرق جنوبی ومؤخرأ دها سائر محللاری ده بر طاقم رؤسا ایله اداره اولنور ایدی .

شمال هون حکومتی هر نقدر انقراض بولمش ایسه ده دولت مشارالیه اهاالیسنك بر مقداری کاشغر قطعه سی ایچنه وسائر طرفلره هجرت ایتش وبر طاقی ده کاشغرك غرب طرفنده واقع تانغیسلره تابع بر حکومت تشکیل ایدوب بر خیلی مدت اورادن کاشغره ایصال نفوذ وقوت ایشلردر .

هجرتدن ایتش سنه مقدمنه قدر کاشغر قطعه سی پارچه پارچه کاه چینیليرك وکاه جنوب وغرب تركلرينك تعرضاتندن قورتيله ماش وبر خیلی زمانده طوائف ملوك ایله اداره اولمشدر .

فقط چینیليرك اورالده كرك طوغریدن طوغری به وكرك بالواسطه اجرای حکومتاری سائرلرینه نسبتله دها چوقدر .

بو مدت طرفنده قطعه مذکورہ نك آق صو شهرنده هواقلردن سابق حکومتی بولندیغی کبی کاشغر شهرنده دخی مغول خانلغی وار ایدی .

كرك بو وكرك کاشغر قطعه سنك ایچمه محللارینی ضبط ایتش اولان چغتای خانلغی بر خیلی مدت دوام ایتمشدر .

مدت دواملری حقنده معلومات صحیحیه دسترس اوله مدیغمدن ضروری بو جهتی مسکوت عنه کچدم .

تاریخ قسمی	کاشغر	هجرتدن مقدم
------------	-------	-------------

هجرتدن یتش سنه مقدم شرق ترکری مهاجرات شنیده ایله کاشغر قطعه سنک جنوب طرفلر بنی کاملاً زیر اداره لرینه کچیردیلر .
کاشغر قطعه سنک شمال طرفلری مقدما شمال هونار بنک اداره سننده اولوب مؤخراً انلرک انقراضیله غرب ترکری بنک اداره سنه کچمشدر .
هیاطله ترکری که : ماوراء النهرده بر خیلی مدت اجرای حکومت ایتش وفارس دولتندن ویرکو آلمش ایدیلر .

فارس دولتی اضمحلالدن قورتاران مسهور نوشیروان (*) هجرتدن یتش بر سنه مقدم جوجان تاتارلر یله اتفاق ایدهرک تاتارلری بولنرک اوزرینه صالدرمغله هیاطله ترکری مضمحل اولوب میدان محاربه ده قتل اولسان خان برینه انتخاب اولنان (فغانیس) نام هیاطله خانی ماوراء النهرده ارتق دیکیش طوتدیره مهربرق کاشغره چکلمش واوراده اوفق بر حکومت تشکیل ایلشدر .

هجرتدن یتش سنه مقدمدن تاریخ هجرتده قدر یتش سنه ظرفنده چینایلرک ضعفیتندن اطرافنده بولنان ترکرا استفاده ایدهرک چینک ایچرولرینه اقینلر اجراسندن فارغ اولملر ایدی .

الطای طاغارنده بولنان هون قبیله سنک رئیس اولان تومنه خان دخی بو مدت ظرفنده چینه بر خیلی اقینلر ایتش وکاشغردن بر چوق مملکت ضبط ایلش ایدی .

ایشته هجرتدن یتش سنه مقدمدن صکره چینلیلر کاشغر اوزرنده لایقوله اجرای حکومت ایده میوب کاشغر قطعه سنک شرق و بر مقدارده غرب طرفلری

(*) فخر عالم افندمر حضرتلری مشارالیهک زمانده پیرایه بخش ساحة وجود اولیلر . نوشیروانک عدالتی جهتیله الی الابد نامی باقی قالمشدر . هجرتدن فرق یدی سنه مقدم وفات ایلشدر .

بر طاقم خانلقلر اداره سنده قالمش و شمال طرفلری ایسه تومنه خان اخقادینک
مقام ریاستنده بولندقلری ترک حکومتک دست ضبطنده بولمشدر .
اشبو ترک حکومتی آسیای وسطی و فارس حکومتلریله اوغراشدیغی کبی
چین دولتی ایله دخی بر خیلی محاربهلر ایتمشدر .
کرک چین ممالکنسدن بر مقدار ایله کاشغرده و کرک ماوراء النهرده ایکی
عصر مدت حکومت مذکوره امتداد ایتش و بر زمان پک شبانلی بر موقع
عالی پی احراز ایتاش ایدی .
ظهورندن بر مدت صکره ایسه چین دولتنک تحت حایه سنه کرمکه
مجبور اولمشدر .

— هجرتدن مؤخر —

كاشغر قطعەسى بىرمدت بوحالده بولندقدن صكرە نہایت هجرتك التجی سنەسندە قطعە مذكورهك ختن حكومتی چينليرك جاہەسنە داخل اودى . هر نقدر كاشغردە ختن حكومتی داخل جاہە اولمش واوراسى چينليرك الله كچمش ايسەدە كاشغرك جنوب طرفلرنده اولان حكومتلرينك انقراضى اوزرىنە احوالى قسم ثابىدە بيان ايدەجكم لوپ كولنك جانب شماليسنە چكىلان ھياطلە تركلرى ختن حكومتك چينە تابىيىندن بك از بىرمدت صكرە برحكومت تشكيل ايدوب اورالزە يرلشديلر .

بوتركلر كنديلرىنە شاتو حكومتى نامى و بىرمش و صكرەلرى خىليچە قوتلنوب چىندن برخىلى ممالك ضبط ابلە توسيع حدود ايلش ايدىلر .

هجرتك (۱۳) نجى سنەسندە ايسە كاشغر وختن وياركند شەرلرى برر طوائف ملوكك ادارهسندە اولوب بولر قطعە مذكورهك غرب طرفلرنده بولنان غرب تركلرىنە تابع اولدقلىرى كچى چين دولتتە دخى عرض تابىيىندن خالى قالمز ايدى .

هجرتك (۱۶) نجى سنەسندە كاشغردن بر چوق مملكت اسياىدە بر چوق عصر مقدم اشكل ايتش اولان اويغورلر زير ادارهلرینە كچدى .

فقط اويغورلر اورالزە بك چوق وقت حكومت ايتكە موفى اولەميوب چينليرك ھجومبلە حكومتلرى محو ومنقرض اولمشدر .

عصر حاضرده كاشغرك اطرافندە بولنان طاعلردە متمكن اولان قالموق

تاریخ قسمی کاشغر هجرتدن مؤخر

(قالاق) یوروت . قره کرکز طوائفی که وحشینه قریب بر حالده اولهرق اقوام سائر ایله چوقلق اختلاط ایتمیز . اسکی شوکتلرینی غائب ایتش اولان اشبو اویغورلرک نسلنددر .

چینیلیر کرچه اویغورلرک الندن مملکتلرینی ضبط ایتشلر ایسه ده پک آز برمدت کاشغرده حکومت ایده یلیدیلر .

هجرتک (۲۰) نجی سنه سننده کاشغرده چینیلیر علمبنده عمومی وشدتلی رقیام وقوعبولوب ایشته بوتار یخدن ابتدا ایتک اوزره کاشغرک همان درتده اوچی امرای اتراکک الله کچمشدر .

فقط بوامرای اتراکک باشلی باشلرینه بر مستقل حکمدار اولیوب اوزمان کاشغر قطعهمسی غرب ترکلری خانک زیر اداره سننده بولندیغندن خانک برر والیلری حکمنده ایدیلر .

هجرتک بکرمنجی سنه سنندن صکره اون طقوز نهایت بکرمی سنه قدر کاشغر امرای اتراکک النده قالوب هجرتک (۳۹) نجی سنه سننده ایسه کاشغر قطعهمسک تکمیلی چینیلیرک اداره سنه کچدی .

هجرتک بکرمنجی سنه سنندن اوتوز برنجی سنه سنه قدر اون ایکی سنه مدت کاشغرک هیچ برطرفنده شورش وفساد اکسیک دکل ایدی .

کاشغردن بر مملکتک تملیکیمچون قبائل اتراکک بر برز یله اجرای مخصوصه و محاربه سی غایت خوزریزانه اولهرق دوام ایتش ایدی .

بوندن صکره الی بدی سنه قدر کاشغرده بعضاً طوائف ملوک واکثریا چینیلیر اجرای حکومت ایتشلردر .

فقط بو طوائف ملوکک ختن خانلغسندن ماعداسی چین جایه سننده اولدقلری وداثما چین حکومتنه عرض عبودیت ایتکده بولندقلری جهتنه اللی بدی سنه مدت کاشغرک اداره سی چینیلیره راجعدر دیمکدر .

ختن خانلغی ایسه چین دولتی طانییوب باشلی باشسته اداره اولنمش واره
صره چینلیلری اضراردن خالی قالمامشدر .
لکن ختن حکومتی ممالکنک توسیعیله کسب شان وشهرته نائل
اولمامشدر .

{ خلاصه }

ترکر تاتارلر برچوق اقسامه ابرلش و بربرلرینک اضمحلایمچون دائماً
اوغراشمش اولدقلرندن کنسیدیری کرکی کی ضعیف دوشمش و بوندن انجق
چین دولتی استفاده ایدمک ترکرلک تعرضاتی دفع ایتدکن بشقه انلر
ترکر اوزرینه هجوم و مملکتلرینی ضبط ایله کنسیدیلرینی طرد و یا محکوم
ایتمشدر .

کاشغر قطعه سنده کرک اوللری و کرک صکره لری هیچ بر حکومت مدن
مدیده پایدار اولمامشدر .

کاشغردن بر شهر کراتله چینلیلرک اداره سنده کچمش وینه اللرندن
چیقمشدر .

چینلیلر ترک ایتدکلری محللری بش اون سینه صکره تزید قوت ایله
کلوب استرداد ایدر و اطرافدن وقوعبولان مهاجهینی سندلی کورنجه ینه ترک
ایدلر ایدی .

ترکستاندن بعضی محل ایله کاشغیرک یک چوق محللری گاه برطاق طوائف
ملوک ایله اداره اولنور و گاه چینلیلرک حایه سی التنده بولنور ایدی .

فقط چینگیلیرک شمیدییه قدر بر قاج کرهل الوب ترك ایتك صورتیله کاشغر
قطعه سی اوزرنده کی مدت حکومتلری طوپلنوب حساب ایدیله جك اولسه
اورالده ملل سائرهن زیاده حکومت سوردکلری تبین ایدر .

اقتاب اسلامیتك كاشغر قطعه سی اوزرنده کرکی کبی طلوعی هجرتك
(۹۶) نجی سنه سنده وقوع بولمیشدر .

واقعا اندن اول هجرتك ۱۶ و ۱۷ نجی سنه لری و امیر المؤمنین عمر الفاروق
(*) (رضی الله عنه) حضرتلرینك زمانی که : مهر منیر اسلامیتك مشیه

(*) مشارالیه حضرتلری الی اویج باشنده و هجرتك اون اوچنجی سالنده اجماع
امت ایله مسند خلافت معظمیه سایه انداز اجلال وشوكت اسلامیه وجود شریفلریله
واصل مرتبه کمال اولدی .

اون سنه الی ماه یدی کون کال عدالت ودائرة اسلامیه تك توسعی امرنده فوق
العاده بذل مساعی وغیرله ایضای خلافتدن صکره القش اویج باشنده اولدیفی حالد
هجرتك یکریمی اوچنجی سنه سی ذی الحجه سنك اوانخرنده ابولودلوه نام معلون یدیله بیجاقله
مخروج وزخردار ور کون بر کیهه صکره واصل جناب کردکار اولمیشدر . روضه
مطهرده مدفوندرلر .

زمان عالیبرنده وقوع بولان غزوات جلیله تك همان جلاسنده عساکر اسلامیه نازل
غلبات عظیمه اولمش ونور دیانت کرکی کبی انتشار ایتمشدر .
هجرتك یکریمنجی سنه سنده فتح اولنان شام ومصر واسکندریه و یکریمی ایتکنجی سنه سنده
ایادی اسلامه کچن طرابلس عرب وسائر فتوحات معظمه اسلامیه زمان خلافتلرینه
مصادفدر .

هرشیده بر موفقیت کامله مظهر اولمشلر ویک چوق انار برانمشلردر . از جله
بصره وکوفه کندیلرینك امریله اولکیسی هجرتك ۱۳ و دیگرکی ۱۴ نجی سنه لرنده
بنا اولمش ایدی .

دیانت و انسانیت اولان عربستان قطعه‌سیندن اقطار عالمه نشر ضیای عدالت ابتدیی آوانی در .

مجاهدین اسلام اوزمان اسیا اوزرنده الک قوتلی بولنان دولت اکاسره‌نک اورتهدن قالدیرلمسچون بک چوق سعی واقدام ایده‌رک نهایت اوهیکل عظیمی اساسیندن صارصفله نائل مقصود و مرام اولوب بونشۀ غالبیت ایله ایلرویه طوغری تحریک لجام و تا آذربایجان (*) صحرالزنده نصب خیام ایلشله ایشه‌ده کاشغر ایچنه قدر صوقبله‌رق اورایه وضع اقدام ایده‌ماملردر .

چونکه : محو اینلمسی بک قولای اولمیان اسکی وهیبتلی وزنکین بردوات جسیه‌نک انفراسیچون ایچنه اوغراشمش اولدقلرندن اهوازه قدر قتح ابتدکری محلاری و آذربایجان دکن خراج کسدکری ولایتلی اودفعه‌لق کافی کوروب ارتق اندن ایلروسته وارمفه لزوم کورماملردر .

شوکت اسلامییه‌ی تا آذربایجان صحرالزنده کتورن وقوجه برعجم دولتی تمئندن یقوب ایوان کسرایی ضبط ایدن عساکر موحدینک سرداری سعد بن وقاص نام ذات شریف‌دیرکه : بوقتح عظیمک شهرت فاخره‌سی دخی اکا لایقدر .

مع هذا عساکر اسلامییه‌نک مجاهدات جلیله‌ریله اسیا اوزرنده کندیسنی کوسترن اسلامیتک سرپندیسنی قوه قاهره‌یه حاجت قالمق‌سزین ده‌ا ایلروزه قدر کیدوب اوزمان کاشغردن بر مقدار آدم نائل هدایت اولمش ایدی .

شوققندن درت سنه صکره‌که : تاریخ هجرتک یکریمی برنجی سالدیر مضمحل اولان عجم دولتک صوک پادشاهی اولوب سطوت اسلامییه‌یه

(*) شمعی حالد ایران دولتی ایالتندن اولوب مرکز اداره‌سی تبریز شهریدر .

مقابله دن عاجز قاله رق بالمغلوبیه مداینسدن فرار ایدن یزد جردك (*) اخذ انتقامه قالمیشمی و اطرافدن نهانده طولیه یلدیکی یوز الی بیک قدر خنله ابله دولت اکاسره بی (**). یکیدن احیا ایتک و حکومت مزوعه سنی بتکرار - استرداد ایتک خیال خامنه دوشمی اوزرینه فاتحان عرب اظهار حدت و غضب ایدهرک یزد جرد عساکری اوزرینه حواله تیر و شمشیر واشبو محاربه عظیمه ده دخی غایت شانلی غلبه چالهرق جله سنی قهر و تدمیر ایلدی .

ایشته عساکر اسلامیه بومظفریت عظیمه به نائلیدن صکره ایکنجی دفعه اولهرق اسیا اوزرنده یته سایه انداز سطوت و شوکت ونهایت هجرتک یکریمی ایکنجی سنه سی اواسطنه دکین شو برایکی سنه ایچنده ترکستان

(*) یزدجرد هجرتک اون برنجی سنه سنده مقام حکومته کیچمش و هجرتک اون الی و اون پدی و پکری برنجی سنه نرنده عربله مغلوب اولوب مالمکنک اکثریسی غالبک اداره سنه کیرمش ایدی .

موی الیه بوندن صکره اون سنه قدر اوتوده بروده طولاشمش واره صره عربله اوزرینه تعرضه قیام ایلش ایسده جله سنده مایوس اولشدر . حضرت عمر رضی الله حضرتلرینک وقوع شهادتی کندی حقنده عین نعمت یلهرک استرداد استقلاله موفق اولورم امیدله باشنه طولادینی بر خیلی ادمله شدتلی بر هجوم ایلش ایسده بونده دخی مغلوبیت کامله به دوچار اولمسه مروه فرار ایتمش واوراده بر دکرمانده دکرمنجی طرفندن قتل ایدلشدر .

تاریخ وفاتی هجرتک ۳۱ نجی سنه سیدر . موی الیهک هنکام فلاکتی دخی داخل حساب اولدینی صورتده مدت حکومتی یکریمی سنه دن عبارتدر .

هجم دولتی هجرتک یکریمی برنجی سنه سنده منقرض اولش ایدی . لکن صوک پادشاهلری اولان موی الیه یزدجرد حیاده اولوب دولتی ایچون اوغراشمش اولدیفندن هجم دولتی موی الیهک وفاتنه قدر تاریخ نظرده باقی طافمشدر . موی الیهک وفاتله ایسه اسکی هجم دولتی کلیاً منقرض اولش و او حکومت عربله کیچمشدر .

(*) هجم دولتی پک اسکی بر حکومتدر . بونلر درت طبقه به منقسمدر . برنجیسی پیشدادیان درکه مدت حکومتلرینی (۲۶۷۰) سنه دن عبارت اولقی اوزره روایت ایدرلر!

حدودینه قدر ~~ککدوب~~ هرات (*) آذربایجان . ری قزوین . اصفهان
(**) همدان جرجان (***) طبرستان . نهاوند وحوالبسنی قمع ایله نائل غنیمت
اولدیلر .

وایکنجیسی کیانیاندر که : مدت حکومتلی ایکوز الی سندهن عبارت اولوب مشهور
اسکندرک هجرتدن طقوز یوز الی ایکی سنه مقدم غلبه ایتدیکی فرس دولتی اشبو دولت
کیانیه در . اوچنجیسی اشکانیاندر که : مدت حکومتلی درتیوز سکسان بر سندهن
ودردنجیسی ساسانیاندر که یونلره اکسره نامی وریلر مدت حکومتلی درتیوز یکری
طقوز سندهن عبارتدر .

ساسانیان حکومتی هجرتدن (۳۹۸) سنه مقدم تشکل ایتش و ۳۱ نجی سنه هجریده
یزدجردک مقتولیتی ایله منقرض اولمشدر .

اشبو درت طبقه برنشدرایکی صورتده ابرانده حکومت ایدن فرس دولترینک مدت
حکومتلی اوج یک بشیوز سکسان الی سندهن عبارت اولور .
ایشته عربلرک محو ایتدکلری فرس دولتی درت طبقه بردن حساب ایدیلر ایسه اوج
یک بشیوز سکسان الی سندهک واکر دردنجی طبقه حساب اولنور ایسه درتیوز یکری
طقوز سندهک بر حکومتدر .

(*) شمیدی حالده یوز یککه یقین نفوسی وار . وقتیه یک معبور و نجاتگاه ایدی
فقط شمیدی اسکی معبوریتک اونده بری قلامشدر .
بر ایکی دفعه ایرایلرک وافغانلیلرک الله کچمش ومشهور تیمور وچنگیز دخی ضبط
وتخریب ایلشدر .

(**) اصفهان بر خلی زمان دولت بنی امیه وهباسیه اداره سنده بولنش وهجرتک
سکرانجی عصری اواخرینه طوغری تیمور مشهور ضبط ایلشدر .
ابرانده ظهور ایدن دولت صفویه دن شاه عباس بانیخت اقتاد ایتکله بر زمان
صفویلرک مقر حکومتلی اولمشدر .

افغانلیلر شاه حسینک لندن المنش ومؤخرآ نادر شاه انلردن استرداد ایلش ایدی .
شمیدی حالده ایران دولتی مالککندن اولوب نفوسی انقش پیکی مهاوزدر . اسکیمی
قدر معبور دکل .

(***) مازندران ایالتی داخلنده اولوب شمیدی حالده ایران دولتی مالککنددر .

بو دفعه اسلامیت اسیاده اولکنکندن زیاده توسع ایلش اولدیغندن اسیا اقوامی اسلامیتک نصل بر دین متین اولدیغنی اکلامغه وکاشغر اهلایسندن طریق هدایتہ کیرلرک مقدار یدہ یواش یواش چوغالغه باشلش ایدی .
 بوندن صکرہ بر طرفدن عساکر اسلامیه یکیدن یکی به مملکتلر قتح ایدوب دها ایلرویه کیدر وسیف اسلامیتی ممالک مفتوحه اهلایسنه طائندروب انلری دائرة اسلامیه ایچنه الور ویا خراجہ کسر ایدی .
 دیگر طرفدن دخی مکہ ومدینہ وسائر ممالک اسلامیه دن علمای امت که : بدرقه هدایتدر عساکر اسلامیه نک دها وارمادیغی یرثہ شد رحل ایلہ اهلایسندن بر خیلینسی ظلام شرک وجهالتدن قورتاروب مظهر نور سعادت ایلر ایدی .

{ علمای حاضرہ ایچون جای عبرتدر }—

هجرتک اوتوزنجی سالنده که : امیر المؤمنین حضرت عثمان (رضی الله عنه) (*) حضرتلرینک زمان خلافتلریدر . همدان زی . نهاوند اهلایسنک

(*) مشارالیه حضرتلری یتش بریاشنده وهجرتک ۲۶ نجی سنه سی ابداسنده خلیفه اولدیلر . افریقسانک شمال طرفلری وقبریس جزیره سی کندی زمان عالیلرندہ قتح وضبط اولنشدر .

فرق الی کون مخالفین طرفدن غاصره اولندقدن صکرہ سکسان ایی یاشنده وهجرتک ۳۵ نجی سنه سی ذی الحجہ سنک اون سکرنجی جعه کونی خنجرله شهید اولدیلر . مدت خلافتلری اون بر منه اون بر ماه یکریم ایی کوندر بقیعه مدفوندرلر .

قیامی اوزرینه جنود ظفر موعود موحدین سعید بن العاص قومانداسیله
اول طرفلره کوندوله رک ناوره عصیان اطفالا ونسکین ایتش و بو موفقیتدن
بشفه از یایچاندن قالمش اولان سائر یرلی و شیراز و نیشابور و سجستان
و خراسان و کابل و بلخ (*) طرفلری ده ققمه موفق بولش ایسه ده کاشغر
ایچریسنده ده عرض وجود بهبود ایده مامشدر .

بوندن صکره اسلامیت اسیاده بر مدت توقیدن کیر و قالمشدر .

چونکه : جل (*) وصفین (**) و کربلا (****) وقعه لری باش کوسترمش

(*) بر اوفق خانی اولوب ۶۱۸ نجی سنه هجریده جنکیر و ۷۷۱ سنه منده
دخی تورک ایلدی مضطربنه کچمش ایدی .

بلخ شهری دیانک الک اسی بر شیریدر . بعض کتیده بانیسی کومرت اولق اوزره
مقیدر .

(**) هجرت ۳۰ نجی سنه سی اواخرنده مسند خلافت کچن حضرت علی رضی الله
عنه الله حضرت عایشه رضی الله عنها یئیزنده هجرت ۴۶ نجی سنه سی بجادی
الاکره سنک اون بئنده بصره قریبده خریه نام محله وقوع بولان محاربه ده جل وقعه سی
دیرلر . چونکه : حضرت عایشه دوه اوزرنده ایدی .

حضرت عایشه معاویه طرفدارانک افسانانه قابله رق و طلحه ایله زیرک (رضی الله
عنها) القاتیه کوکته رک حضرت علی (رضی الله عنه) بلینده اشو جل محاربه سنک
وقوعده سبب بولش ایدی .

فقط حضرت علی سنک اشو محاربه ده نائل غلبه اولدقدن صکره لکنه کچمش ایکن
کندی حقنده کویتردی حرمت و رعایتدن فوق العاده محبوب و مرمسار اولوب بو
حرکتندن دایما اظهار ندامت و یشیانی و اختیار کرپه و زاری ایتشدر .
کنی سنک معوقلردن یک چوخی و خصوصیه طلحه وزیر رضی الله عنها وقعه مذکوره
حقینده مقتول اولمشدر .

(****) استیصال سلطنت هوا سنده بولان و مسند خلافتی حضرت علی بنک لندن اطق
ایمون بعض احوالی ناسازی اختیار ایدن معاویه ایله حضرت علی رضی الله عنه بئنده
هجرت ۴۷ نجی سنه سننده صفین نام محله و خصوصولان محاربه ده صفین وقعه سی دیرلر .

(****) هجرت ۶۱ نجی سنه سی محمدنک اولنجی کوننده کربلا ده معاویه نک اوفقلی

تاسیخ قضی کاشغر برنجی عصر

واهل اسلام اروسنه تفرقه دوشیش ایدی .
مسلمانلر بریرک نته دوشدکلرندن خارجه باقه من وقتوحات ایله اوغراشه .
میزل ایدی .

بو مدت چوق سوزمیدی . شو وقایع جانسوزک ارقه سی الیر النمز عربلر
اوشکی فتوحاته یکیدن باشلدیلر .

حتی معاویه (*) نلک زمان سلطنتنده وهجرتک ۵۴ نجی سنه سی اواخرنده
بؤیوک امره حضرت اقام حسین رضی الله عنه نائل مرتبه شهادت اولمشدر بو کا وقعه
کربلا دیرلر .

تفصیلی اهل اسلامک یورکلرینه اچیش اولان یاره ی تازملک اوله جفندن بو بابده
بر قاج سوز سوزلکی ومعلومات ویرمکی مناسب کوردم .

(*) معاویه هجرتک ۴۱ نجی سنه سنده شامده نائل سلطنت اولدی . واقعا ده اول
یعنی حضرت عثمانک شهادتی اوزرینه حضرت علی یه مخالفت ایله اعلان استقلال ایش
ایسده او زماندن حضرت حسنک ترک خلافت ایتمه قدر کذران ایدن بش سنه مدت
تاریخ نظرنده طاماشدر .

وقتا که حضرت علی (رضی الله عنه) کوفه مسجدنده وهجرتک ۴۰ نجی سنه سنده
هبد الرحمن بن ملجم یدله نائل مرتبه شهادت وحضرت حسن دخی مؤخرامسند
خلافتدن دستکش فراغت اولدی . معاویه هر غوائلدن ازاده اولدوق نائل سلطنت
اولدی واون طقوز سنه اوج آی یکریمی کون پادشاهلقدن صکره هجرتک ۶۰ نجی
سنه سنده یش بش زیا یش سکر یاشنده وقت ایدی . شامده مدفوندر .

کوک معاویه وکوک سلاستی کندیلرینک خلیفه اولدقلرینی ادعا ایشلر ایسده زوربالق
ایله تمصیل سلطنت اولدیفیصون خلفا دکل ملوکدر .

معاویه تک شامده قوره یی دولت ۹۱ سنه پادار اولوب هجرتک ۱۴۲ نجی سنه سنده
منقرض اولمشدر . بو دوله جدلری امید تام کسته اولدیفندن ناشی بنی امیه دولتی
دیرلر .

بنی امیه دولتی ایلک اوج پادشاهلرینه معاویه تک بابی ابی سفیان اولدیی ایچون
سفیانیه بونلردن صکره حکومت ایدلر مروانیه دیرلر . بو ایکیمی برلشدیی صورتده
بونلردن اون دوت نفر پادشاه حکومت سورمشدر .

هر تقدیر شامده کی بنی امیه دولتی منقرض اولش ایسده اندلسده ۱۳۸ سنه

تاریخ قسمی کاشغر برنجی عصر

ایسه عبد الله بن زیاد (*) معرفتیه بخارا (**) فتح ابدلش ایدی .
 یته مشارالیهک زمانده چینک تحت حایه سنده بولسان سمرقنده تعرض
 اولمش ایدی .
 او ائاده بخارادن دها ایلروره قدر کیدلش ایسه ده کاشغر قطعه سته
 داخل اولغه موفق اولنه مامشدر .
 بولک ایچون اوزمانده آسیاده اجرا اولنان حرکات عسکر یه نک کاشغر
 قطعه سنجه بر اهیت و تأثیری بوقدر .

شو سوزلی یازمقدن مقصدم هم کاشغر قطعه سنک حضرت عمر رضی
 اه عنه حضرتلری زمانده فتح اولدیغنه دأر کاشغر لیلرله سار کسه لرحه حاصل
 اولان ظن و معلوماتک یا کاشغنی بیان و اثبات اتمک و همده کاشغری فتح ایدن
 بر قوتک نوله دن کلدیکی و اوراسی ردن بره فتح اولتیوب فتح اولتجه یه
 قدر نقدر همتلرک صرف اولندیغنی حقنده معلومات مجله اعطاسسیله کاشغر
 فتحینک بر مقدمه سنی عرض ایتکدن عبارت اولوب امیدوارم که : بو خدمتم
 نظر تحسین ایله کوریلور .

هجریه سنده ابروجه بر امویه دولتی تشکیل ایش و بوده ایکوز سکسان درت سنه پایدار
 اولش ایدی . بو صورتده امویلر شام و قرطبه ده اوچوز یش التی سنه حکومت
 سورمشلر دیکدر .
 (*) بعض کتبه سلم بن زیاد دبه محرردر .

(**) بخارا مجمع علم معاسنده در . تواریخ اسلامیه جه بک مشهور بر شهردر . بر زمان

تاریخ قسیمی کاشغر برنجی صدر

یوقاروده دیدیکم وجهیله اسلامیتک اسیا اوزرنده الّه زیاده توسنی وکاشغر قطعیه سنه دخولی اصل هجرتک (۹۶) سنه سنه در .
ملوک بنی امیه دن ولید بن عبدالملکک (*) زمان سلطنت و اقبالی که :
شوکت اسلامیه تک منتهای دور کالی ایدی .

براسلام قول اردوسی افریقانک سواحل شمالیه سنی بویدن یویه قمع ایدرک بحر محیطه قدر وارش واورادن (۹۲) سنه هجریه سنه بر فرقه سی طارق بن زیاد قومانداسیله سبته بوغازینی کچوب اورویا قطعیه سنه ایاق با- صهرق اسپانیا قطعیه سی ایچنده برحکومت معظمه تشکیل ایشدر .
(اسپانیا فاتحاری والی مغرب موسی بن نصیر ایل طارق بن زیاد در .
مشار الیها حضرت تبریک قمع ایتدکری اسپانیا قطعیه سنه «که جنوب طرفباری اندلس دیه معروفدر» ملت اسلامیه (۸۰۶) سنه اجرای حکومت ایشدر (**)

ملوک امویه و عباسیه اداره سنه بولندقدن صکره سامانلر و غزنویلر و خوارزمیلر و طبرستانلر و مغولر و اوزبکلر ضبط ایتش و بر ایی کره تخریب واهار ایدیشدر .
قرون وسطیه اسپانیا بردارالماری ایدی . اورادن پک چوق علما ظهور ایشدر .
بحارا خانلری وقتیه خلی معمر واهالیسی چوق ایدی . شمدیه قدر ایجه انقلابانه اوغرامش اولدیفندن اسکی معمریتنی فائب ایتش واهالیسی ازاله ازاله بو کونی کون اسکینک نصفی درجه سنه یله قالمیشدر .
شمدیکی حالده روسیه حکومتک فرمانبر اطاعتدر .

(*) مشارالیه ولید (۸۶) سنه هجریه سنه سربر سلطنته کجیدی و طقوز سنه صکر ماه حکومتدن صکره (۹۶) سنه هجریه سنه وفات ایدی .
شامده کی جامع امیه کندیسک بنا کرده سیدر . زمانده محمد بن القاسم معرفتیه هندوستاندن دخی بعض یرلر قمع اولمشدر .
کندیسی ملوک امویه تک التهی پادشاهیدر .

(**) یو (۸۰۶) سنه ک اسلام حکومتی اوج قسده تقسیم لولنوب بولک (۹۲)

مشار الیه موسی بن نصیر دولت بنی امیه به ابتدیی بک چوق خدمتاره و خصوصیه اندلس کی قوجه بر قطنه بی طارق الیه برابر قحج اجمسنه مقابل مکافاة کوره جکی برده بالعکس و پسندن سکره مقام حکومتسه کچن سلیمان بن عبد الملك طرفندن مظهر ذل و اختفار و اوغلی عبد العزیز دخی ینسه مشار الیه طرفندن جزای اعدامه دوجار اولمشدر . کندیسنک وفاتی ۹۷ سنه هجریه سنده در).

دیگر بر قول اردو ایسه آسیای صغری بی چیکنه یرک راست کلدکری مملک و قلاعی قحج الیه استانبول اوکنه قدر کلوب بیرانس امپراطور لغتی تهدیده قدر و ارمنش و ووملردن نیجه مملکی وارمنستانی ضبط واستیلا ایتشدرد . دیگر بر قول اردو دهها که : قتیبه بن مسلم الباهلی تحت قومانداسنده ایدی هجریک (۸۷) نجی سالنده آسیا امپروسنه طوغری ایلرولدی .

(اکلاملی اول دولتک عظمت و شوکتی که : بر زمانده دینلک هر طرفته متعدد ارفولر سوق ایتش و هر یوی ثابت شانلی خلیفه الیه زیر حکمه آلتشد). اشبو قتیبه بن مسلم الباهلی نام سردار ظفر شعار رأیت دینی بی اسلافتلک واره مدینی برله قدر کتورمش و سطوت اسلامیه بی آسیا اقوامنه طانتدیروب قطعه مذکوردهن بک چوق برلری آورده قبضه تسخیر ایلش اولدیغندن کندیسچون آسیا و خصوصیه «کاشغر» فاتحلکی عنوانی ویرلسه بمحادر .

کرک کندیلربنک و کرک مظهر اولدقلری فتوحاتلک درجه عظمتی آشافکی سطررده آکلاشیله جفندن حقیقه نام طالیری احاطم اسلام آره سننده یاد ایدلکه سزادر .

سنه سنندن (۱۳۸) سنه سنه قدر (۱۶) سنه لکی شامده بولیان بنی امیه دولته و (۱۳۸) سنه سنندن (۱۲۲) سنه سنه دکن (۲۸۶) سنه لکی دخی مؤخر اندلسده تشکل ایدن بنی امیه دولته و (۱۲۲) سنه سنندن (۸۹۷) سنه سنه قدر (۶۷۶) سنه لکی ده اندلسده بولیان امویه دولتک انقراضی اوزرینه تشکل ایدن بر طاق مغایر و طوائف ملوکه عائددر .

کرچه کندیلرندن اول آسیادن ایچمه ممالک ضبط ایلش ايسه ده عربلر فتوحاتک آرقه سنی ایشلتماش و ممالک جدیده مفتوحه حقنده ابتداکی نظردقت واعتنارلرینی برایش اولدقلرندن آرتق عربلرک نفوذی ممالک مفتوحه لرنده کچماکه باشلش و بک چوق محل اهالیسیده رشته اطاعتی کسهرک اعلان عصیان ایلش ایدی .

ایشته امیر قتیبه برمدت ده کچه جک اولسه بتون بتون الدن چیقه جق و دائرة اطاعتیه ادخاللری همان مرتبه استحاله یه واره جق اولان و عربلره مخالفت و عصیان ایلکده بولسان ممالکی یکیدن قح ایلک صورتیه ضبط و تسخیر ایلش و بوندن بشقه یکیدن بک چوق ممالکی دخی ضمیمه ممالک اسلامیه قیلسدر .

فاتح مشارالیه بر خیلی مدت طوائف اترک و اعجاب ایله اوغراشدقلر و آسیا پادشاهلرندن کیمسنی قتل و عزل و قصور جله سنی امر و فرمائیه مطیع ایلدکن و حاصلی شدت صولت و صلابت و جسارت فوق العاده سیله کوچک و بیوک آسیا اقوامنک قلیلرنده تعسین درجه سی ناقابل اولان بیوک بر خوف و دهشت بر اقلدقلر صکره نهایت هجرتک (۹۶) نجی سنه سننده بالنسبه بک آز اولان عسکرله ایکوز بیک چین و ترک عسکرینی بوزوب تا «کاشغر» قطعه سی ایچنه کیرمک قطعه مذکوره نک بک چوق ممالکنی قح و ضبط ایتش و چین اچروسنه طوغری ایلرولمشدر .

ایشته کاشغر اهالیسی سلطوت اسلامیه نی بو تاریخده کوروب بر جوغی دین مین اسلامی قبول ایلش اولدیقلرندن اسلامیتک کاشغر قطعه سنه دخولی بو تاریخن اعتبار اولمیشدر .

واقعا اندن اول کاشغردن بر مقدار ادم بالاخیار قبول اسلام ایلش ايسه ده بونلر بک آز اولدیغی و دینلرینی دخی هر کسدن کیرلو طومغه مجبور بولدیغی جهتله اسلامیت قطعه مذکوره به کبرماش دیمکدر .

او زمانه قدر ایسه کاشغر قطعه سی هنوز ایدی اسلامیه به کچماش ایدی .

سنه مذکوره ده ایسه فاتح مشار الیهک همتیه کاشغر قطعه سنسده قبول اسلام ایدنلرله خارجدن کلان اهل اسلامک مقداری تکثر ایتش وقطعه مذکوره عساکر اسلامیه طرفندن ضبط و تسخیر ایدلش اولدیغندن اسلامیتک قطعه مذکوره به دخولی سنه مذکوره دن اعتبار و کاشغر قطعه سنک فاتحی دخی امیر مشار الیه حضرتلری اولق اوزره قید و تذکر ایدلیدر .

بوندن صکره کاشغرده اسلامیت کوندن کونه ایرولیوب اهالیسدن اسلامیتی قبول ایدنلرک مقداری کیتدکجه چوغالغه باشلش ونهایت بو کونکی درجه بی بولشد .

بعدیت مسافه الیه مؤخرأ امیر مشار الیهک صورت قتلندن طولای قطعه مذکوره بنی امیه دولتنک ولایه مر بوطه سی صره سنه ادخال ایدیله مامشدر .

{ برمطالعه }

برمملکتی ضبط ایلک بشقه واومملکتی دائمی بر صورتده الده ایتک دخی بشقه اولوب بر محلی تحت اداره ده طوته ایلک اوراسنی ضبط ایتکدن پیک قات کوچدر .

طن اولنسونکه : ظهور ایدن جهانگیرک ضبط ایلدکلی کافی ممالک طوغریدن طوغری به کندی اداره لنده ایدی .

جهانگیرك ممالك مفتوحه لری هیچ بروقت ممالك اصلیه لری کبی کندیلارینه مروطیت تامه کوسترمامشادر .

هر فاتح ضبط ایلدیگی محله یه ینسه اورا لک حکمدار سیمایقاری و یا خود اووال اهلایسندن بریسی نصبه و بوده اولز ایسه کندی امر اسندن بریسی تعیینه مجبور اولور ایدی .

حالبوکه ممالك مفتوحه — او مملکتک مقام حکومتده فاتحک کندی ادی بولنسهده — بر مدت صکره اوجهانگیر طایمغه باشل ایدی .

بوصورته او مملکتک ضبطچون چکیلان بونجه محنت و مشقتک نلیجه سی صورت ظاهرده والیک و حقیقته ایسه عادتا بر حکمدارلق اولان او مملکتک قوری قوری به بر تحت جابهده بولنسنندن و اگر اچیقندن اچیفه مخالفی بک گوزینه کسیره میور ایسه اده صره ویرکو و هدیه ویرمسنندن بشقه هیچ برشی دکدر .

بوکا سبب ایسه بعدیت مسافه اولوب فتوحات کثیره ایله مشهور اولان دول سابقه نك فتوحات کندیلر نك اضمحلالی تسریع ایلش . یعنی قرون سالفده ظهور ایدن حکومت معظمه نك حددن زیاده مرکردن تسامد ایلاری موجب انقراضلری اولان اسباب جله سندن بولمشدر .

عصر من دول معظمه سندن مستلکاتی اولانلرک درک اضمحلاله دوشمدکری و بک چوق وقت بقا بوله جق بر حال اقتدارده بولندقلری مشاهده اولنقهده در ده در حال اعتراضه قلعیشلسون .

مستلکاتدن چارچاقوق بر خالق چیقمامی و ممالك بقیده نك طول مدت تحت اطاعتده بولمسی شمسو فرل پوسته ر تلغرافلر ایله مرکزه نوعا کتب ارتباط ایشدکرمئن ناشی اولوب بوکی تسلط ارتباطیه ایسه تهلکه بی بنون . بنون منع دکل تصفیف ایلشدر .

مختصات مدینه دن بوقییلدن اولانلارک شو فائده سی واردر که : بر دولک
اضمه لانی (بدرجه یه قدر) تأخیر ایدر .
بدرجه واردر که : ایشته اووقت نه شندوفر نه تلغراف ونه ده پوستلرک
فائده سی کور یله بیلور .

مسلمانلرک کاشغر قطعه سنده چوغالمسنه ممالک اسلامیه دن اره صره اورایه
علمانک کیتسینک بک چوق مدخلی واردر .
(بیان تأثر)

شمیدیکی علمانر کندی بولندقلری محللر اهلایسینک لوازم دینه سنی تعلیم
خدمتی ایناده تکامل ایده یور .
زده قالمش که : کندی دأره لری خارجنده بولنان اهلای بی ظلام ریب
وجهالتدن نخلیص ایچون اختیارنج ومشاق ایتسونلر . . . واسفا !

امیر قتیبه نك اسياده نائل اولدېغې فتوحات متواليه سنك درجه عظمته
وکنديسنك علوم منزلت ومأثر جلادنه بر مثال وبرهان ایستیلور ایسه
شو سوزلی عرض ایدرم که :

مشار اليهك اسياده برچوق فتوحاته مظهر اولوب تركلری طرف طرف مجبور استیمان ونهایت غرب تركلریله چینلیردن مرکب ایکیوز بیک کیشیلک براردوی کاملاً منهزم و پریشان اتمدی وعزم جهانگیرانه سنه مانع اوله جق هر قوتی ازدکدن و پای استیلاسی التنده بولنان هر بری عنوة فتح وضبط ایلدکدن صکره کاشغر قطعه سنه داخل اوله رق چین ایچروسنه طوغری ایلرولمسی اوزمان مرجع طوائف وحکمداران اولان وآسیا اوزرنده انک قوتلی بولنان چین دولتی دوچار خوف ودهشت اتمکله هم رجای صلح وهمده مشار اليهك مراملرینک نه اولدیفنی استکناه ضمنده امیر مشار الیه حضرتلرینه چین ایمپراطوری طرفندن برمکتوبله برقاچ سفیر کلش ایدی.

یونک اوزرنه امیر مشار الیه طرفندن چین ایمپراطورلغی جانبته کوندربلان هیئت سفرا ایمپاتورک حضورنده بلا پروا امیر قتیبهك آمال ومقاصدینی مشار اليهك امر وافاده سنه ابتداء شو وجهله بیان وانا ایلدیلرکه :

« امیرمز کبرو دونامک اوزره عهد ایتشدر تاکه : پایتختکری ایاغیسه ایچکنه بهرك ضبط وتسخیر ورؤسای قومکری اخذ وتدمیر ایتنججه وسزدن حکومت اسلامیه به تابع اولدیفکری مثبت خراج المینجه »

کرك چین ایمپراطوری وکرك هیئت ارکانی حضرت سردارک ولوله ساز جهان اولان سطوت رستمه سندن کوزلی بیلش ومخالفت ایدهجک اولسهل مشار اليهك ده ایلرولره قدر کله جکنه ومدافعهك چاره امکانی بولنه میه . جفته عقلاری کسمش اولدیفندن برخوف وحشیت ایچنده فالشدر ایدی .

امیر مشار اليهك آمال ومقاصدی سفراسنک بوجه محرر تبلیغات وافاداندن معلوملری اولنجه کندیلریمچون صلح ومدارادن بشقه هیچ برجهت بیلاعت کورهمیوب منزله عجز وافتقاره نزل الیه بالذات ایمپراطور :

« مادامکه امیرکز پایتختمره ایاق باصمغه عهد ایتشدر بوحالده پایتختک طور اغندن بر مقدار الوب امیر معظمکزه کوندرهلم ایاقلریله انک اوزرنه

باصسونلر وامرادن درت بش کیشی بی معینکره ویرلم . ککندی یانلرنده ایستدکلی کبی زنجیره اورسونلر قهر و تدمیر ایستونلر مطلوب اولان اقبه نك تسویه سی قولایدر . ابشته بو وجهله عهدلرینی برینه کتورمش اولورلر « دیوب اسلام سقراسنی یانلرینه پایتختنک طور اغاندن بر مقدار طور اراق ایله درت بش چین امراسنی قاهره و برخیلیده نقود و هدیه ویره رک معرزاً جانب سرداره کوندردی .

بك بيوك تعظيمه شایان اولان سردار عالدشائك نیت وآمالی هر نفدر عساكر اسلامیه نك چینك دها ایچرولرینه و بلکه پایتخته قدر کیدوب اورارده سایه انماز اجلالی ایسه ده او ارالق ولیدین عبد الملک وقوع وفاتی خبرینی المغله و بوندن زیاده چینلیرلرک اوزرینه وارلدیغی وانلری کلیاً مأیوس ایدوبده یکیدن برمحاربه عظیمه یه کیریشلیدیکی صورته امداد و معاونت لازمه نك دار الخلافه دن کوندرلیه چکنی دخی بیلکله بوقدرله آکتفا ایدوب ایمراطورک برمنوال محرر معروضاتی قبول ایدهرک عودت ایلشدر .

ایشته بوندن مشارالیه حضرتلرینک اسیا اقوام و حکامندن بشقه چین دولت جسیه سنی دخی نصل تتتمش اولدیغی اکلاشیلور .

شو قدر جق سوزلر کندیلرینک وقتيله آسیا اوزرنده حائز و بربری ارقه سندن نائل اولدقلری اهمیت و مظفر بک درجه عظمتی ذهنلرده تعیین ایچون بر مقیاس اوله بیلور .

تأسف اولنورکه : مشارالیه حضرتلرینک قدر و قیمتی واسلامه اولان برحق حسن خدمتی تقدیر اولتمقدن بشقه ولیدین عبد الملک وقوع وفاتی اوزرینه برینه کچن سلیمان بن عبد الملك طرفندن تلف ایتدیرلشدر .

کتاب تاریخچه ده مشار الیه صورت قتل حقنه مقید اولان معلومات
ایشته شومالده در :

« قتیبه سلیمان خلیفه نک کندیسنی خراسان والیسکندن عزل ایده چکنی
خبر المسندن ناشی بوبلده قرنداشنک وردیکی نصایحی دیکمیه رک خراسانده
سلیمان اعلان عصیان الیسی اوزرینه اهالی وعساکر طرفندن مشار الیه نک
عصباتی نهم طوتله رق تلف ایدلشدر . »

بومعلوماته منضم اوله رق « قتیبه نک عصیانده راضی اولیسان امرانک
جمله سی بالاتفاق مشار الیهی خراسان امارتندن عزل و یرینه (وکیع بن اسود
تمیمی) بی نصب ایستدیک و قتیبه نک بونی تصدیق ایتمیوب و کیعه ایکی دفعه
آدم کوندردیکی حالده مومی الیه نک تمارض ایده رک کلامدی اوزرینه اوچنجی دفعه
ادم کوندروب اگر کلکدن امتناع ایدر ایسه باشنی کتورک دیه حکم ایلدیکنی
و وکیعک بونی خبر المدی اوزرینه کندیشک امارتندن و سلیمانک سسلطنتندن
خشنود اولان برطائعه ایله قتیبه نک سرایته واروب و غبار فتنه مرتفع اولوب
نهایت قتیبه بی اوغلارندن و قرنداشلارندن اون برکشی ایله قتل و اعدام
ایلدیک و قتیبه نک خواص و ملازماری مشار الیه دن یوز دوندروب و کیع
طرفه کیتدیک « دخی مقیددر .

شو سوزلردن قتیبه نک قتلده سلیمان بن عبد الملکک رضا و مدخلی و حتی
قتلندن خبر و معلوماتی اولدیغنی اکلا شیلغده در .
حالبوکه حقیقت حال بویه دکلددر .

ذکر و بیان ایتک ایستدیکم وقوعات تاریخچه بی صحتی و جمله سرد و اتیان
ایتکی بروطفه مخصوصه اتخاذ ایتش اولدیغدن رساله عاجزانه مک سائر
جهتلرنده اولدیغنی کبی بوراده دخی « مشار الیه حضرتلری سلیمان بن عبد الملک
طرفندن تلف ایدلدی » دیهرک حقیقت حالی میدانده قویمش ایدم .

تواریخک بوبلده وردیکی معلوماتک یا کلش اولدیغنی وقوعات تاریخچه بی

ذهنده اجمال ایدم رک و آسپانک او وقتیکی جالبه سلیمان خلیفه نیک و امیر مشار الیهک ماهیات و درجه اقتدار لرینی گوز او کنه کتوره رک بالحا که میدان قویدم و طوغریسی وجهله یازدم .

مساعده بیورر ایسه کز اثبات مدعا ایچون بوبلده بر قایچ سوز سوبلیهم .
توار یخنده مقید اولان معلوماتک بر قسمی مشار الیهک اهالی و عسکر طرفندن قتل ایدلدیکندن عبارت اولوب بونک مغایر حقیقت حال اولدیفنی شوسوزله اثبات لیدرم که :

مشار الیه هر زویه کتیدی ایسه اوراسنی ضبط و تسخیر ایتش و رأیت ظفر آیتی اوکنده حکمدار لری یله باش اکدیرمکه مجبور ایتش ایدی .

بویله بر قوماندانه معینده کی عسکر محبت باغلمزی دیرسیکز ؟ حالبو که مشار الیهک معینده کی افراد عسکر به کندیسنی کوزلری کبی سور و سعادت حال و سلامت استقبال لرینی انجق مشار الیهک رأی و تدبیرنده یلیر و انک ایچون طرفندن وقوع بولان امر و اراده سنی بلتلی هر نوع مهالک و مخاطراته نفس لرینی اتقندن چکنم لر ایدی .

افراد عسکر به نیک کندیسته بودرجه ده محب و مطیع اولدیفنه کندیلریتک موفق اولدقلری فتوحات معظمه بر دلیل واضحدر .

بوخسه مظهر اولدقلری بونجه غلبات عظیمه بی عسکر سز فلاندرز یالکز کندی نور بازوی اقتدار لر یله قز انعاملردر .

بدیهی در که : شمدی به قدر صحیفه عالیده اثبات وجود ایدن کبرانک جلّه سی ساحه حصوله چیقاردقلری معظمات اموره یالکز مساعی ذابهلری ثمره سیله دکل بر طاقم و سائط والاتک اطامه سیله موفق اولملردر .

بر شخصک علم و رأی و افکاری و باخود مهارت و جسارت و اقتدار ی نه درجه فوق العاده ده اولور ایسه اولسون او ادم و سائط والات اولمقسزین یالکز باشنه محیر عقول اولان اثر عظیمه احداثه موفق اولمزم .

افسان که : عاجز در هر زمان دیگر لک امداد و معاونت محتاج در .
رفیق و معیت و عسکر ایسه برنجی درجه ده لزومی اولان و سائط
والاندندر .

کندیسته محب و مطیع اولیان عسکره بر قوماندان نقدر ماهر نقدر
جسور بر صاحب اقتدار اولسه ممکن دکل شاهد قح و ظفری اغوش و صاله
چکه مز .

امیر مشارالیه ایسه بو قدر فتوحاته معینده کی عسکره موفق اولمش ایدی .
اگر افراد عسکره کندیسته دیدیکم وجهله محب و مطیع اولماش اولسه
ایدی هر یرده نائل غلبه اوله مز ایدی .

بو سوزلردن اکلاشیدی کی : مشارالیه حضرتلری بو قدر فتوحاته انجیق
معیلونده کی — کندیسته غایت محب و مطیع — عسکر ایله نائل اولمش .
شمیدی ده شونی سؤال ایدهیم که : بویه بر عسکر امر و اراده سته غایت
مطیع اولدینی قوماندانی تلف ایدهیلورمی ایده می ؟

بر عسکر هر یرده غالب اولور و بوشرفه قوماندانک سایه سنده نائل
اولدینی بیلیر ایسه ارتق لو عسکرک کندی قوماندانی اناسندن باباسندن
و حاصلی — دیناً مقدس طابیدیغی ذوات کرامدن ماعدا — هر کسندن
زیاده بر نظر تقدیسه کور ماعسی ممکنیدر ؟

بونکله برابر امیر مشارالیهک معینده کی عسکر کندیسته فوق العاده
ربط قلب ایتدکن بشقه شدت صولتندن زیاده سیله قورقار و بوزینه باغفه
بیله کسه جسارت ایده مز ایدی .

اهالی ایسه مشارالیهک جبراً دائره اطاعته المش اولدینی بر طاقم عجزه
ایدی .

مشارالیهک شدت مهابتی اهالیکن قلبلرنده ناقابل ازاله بر خوف و هراس
براقش ایدی که : کیجه کوندز مشارالیهک مهاندن ترمه مکده ایدیلر .

.
.
.

تابعیترلی دها قوبلشامش اولان بر محل اهالیسی قیام ایدرده باشلری
اوجنده اك بيوك بر باربلا اولان والیرینی قتل ایتدکری صورتده ارتق انارک
بو موفقیت اوزرینه تابع اولدقلری حکومندن فك ربقه اطاعت ايله اعلان
استقلال ایتاملری ممکنیدر ؟

اهالی ايسه عصیان ایتامش ایدی . عجائب . پوخسه بو خصوص بنی
امیه یه کندی محبت و صداقلرندن می ؟

بنی امیه یه کندی ارزور یله تابع اولمامشلر ایدی که : محبت و صداقت
ایده یلسونلر .

قسم ثانی اولان روایت بحثنه کلنجه .

مادامکه قتیبه نك عزله بالجه امر ا اتفاق ایتشلر بو حالده مشارالیهی اول
بول مقام امارته مخصوص اولان سرایدن چیقارملری و وکیعی درحال اقعاد
ایتلری لازم کلور ایدی .

نیچون چیقارمامشلر ؟ نیچون قتیبه وفاته قدر سرایده ایدی ؟

مشار الیه وکیعه اوچ دفعه ادم کوندروب دعوت ایلدیکی حالده اتفاق
ایدن امر ا زرده ایدیلر ؟ نیچون جواب و یرمیدیلر ؟

وکیع قتیبه نك اوزرینه کندیسسنگ والیلکنه راضی اولان بر طائفه ايله
کیتدی دینه یورده نیچون عموم امر ا ايله کیتدی دینبور ؟
او امر ا زرده ایدیلر ؟

غبار فتنه مرتفع اولش وقاتلی بر محاربه وقوع بولشده نیچون طوبی
طوبی اون بر کشتی تلف ایدیلوب زیاده تلف وقوع بولدی ؟

مادامکه عموم امرا و کیمه تابع اولدیلر و قتیبه نك خواص و ملازملری
دخی و کیع طرفنه کجیدیلر بوصورنده و کیع طرفنده عسکر فراوان اولوب
قتیه طرفنده ایسه هیچ برکسه نك قالماسی اقتضا ایتدیکی حالدہ نیچون
غبار فتنه مرتفع اولدی . و بر بیوک محاربه وقوع بولدی ؟

قتیه نك خواص و ملازملرینک و کیع طرفنه کیتلرینی ایسه هیچ بر عقل
قبول ایتمز . کندی افندیلرینه خیانتدن نه فائدلری وار ایدی ؟

اگر مشار الیهک سلیمان دن سلطنتی المی نیتی اولش اولسه ایدی اول بول
سلیمانک دست اقتدارینی کسیر ایتیکه و یا خود نبی امیه دن دیگر بریسنه عرض
اطاعت ایلہ خلقیده اوجهته میل ایتدیلمکه قیام الیهی لازم کلور ایدی .
حالبوکه مشار الیهک بویله بر تیشی کورلماشدر .

بو بایده سویلنه جک دها پک چوق سوز وار ایسه ده بو قدرله اکتفا ایلدم .
حاصلی مشار الیهک عسکر و اهالی طرفندن تلف ایدلیدی حقنده اولان
معلومات من کل الوجوه مجروحدر .

امیر مشار الیه حضرتلری ایسه یوقاروده دیدیکم و جمله سلیمان بن
عبد الملك طرفندن کوندریلان برایی جلادک خرسزجه سنه سوه قصد
و خنجر خدرلرله تلف اولشدر .

چونکه : ولید بن عبد الملك هنگام حکومتده موی الیه سلیمانک اوزرندن
ولیعهدلکی المی ایستش و سلیمان ایسه اخلاق ذمیمه اصحابندن اولقله اول وقت
امیر قتیبه دخی ولیدک بوارزوسنه صورت موافقت کوسرشمش ایدی .

وقلکه : ولید بوارزوسنه موفق اولقسرین وفات لیدمک موی الیه
سلیمان سریر سلطنته جلوس ایتدی . امیر مشار الیهک برمنوال مجروح ولیده
اولان صورت موافقتی یلیدیکی واسیاده اولان نفوذ و استقلال فوق العاده سنی

چکه مامکله برابر مشار الیه طرفندن کنديسنك عزله وحقنده فنالق اجراسنه قالقیشلديني صورتده اطاعته بولنوب عکسی تقدیرنده عصیانه قدر قالقیشه. جغنی متضمن وارد اولان برمکتوبدن ده زیاده سیله خوف وتلاشه دوشدیکی اجلدن مجبول اولدیغی دنائت طبعك الجاسیله اغراض نفسانیه سنی اجرا ایچون نائل اولدیغی سریر سلطنتندن استفاده ایده رك مقام حکومتیه کچر کچمز ایلك ایشی ال التندن انتقام آلمقدن عبارت بولنش و بوایشه تعیین ایلدیکی : مأمورین خفیه واسطه سیله املنه نائل اولمش ایدی .

ایمدی احوال بو منوال اوزره اولدیغی و اخلاقی قدحه شایان اولان سلیمانك بو کبی شیر اجرا ایتدیکنه دائر — ابن موسی وقعیه سی کبی — بر مثال ده میدانده بولندیغی حالده ارتق قتیبه نك قاتلنی بولق ایچون عسکره اهالی یه ووکیه یوق بیلم کیمه باش اورمغه نه لزوم وارد ؟

امر قتلك سلیمان طرفندن ویرلدیکی اکلاشلماق ایچون ایش غایت کیرلی طوتلش و اورتالغه برطام اراجیف چیقارلش اولدیغندن حقیقت حال اکلاشیه مامشدر .

باطنی جلاد لریته مخصوص اولان بو یولده بر دنائتی سلیمانك ارتکاب ایدیشنه وملت اسلامیه یه خدمات جلیله سی سبق ایتش اولان بو کبی بر طاقم نوادر روزگاره قیق کبی حق ناشناسلغنه ! . . شاشارسیکز دکلای ؟

هم بو استغرابکری تزیید ایتك وهمده بو بابده اولان افاداتمی تقویه یه مدار اولق اوزره شونیده عرض ایدرم که :

مومی الیه سلیمان موسی ابن نصیر کبی بر فاتح عالیشانای دوچار جزا ومومی الیه قدر اندلس فتحنده وسائر محارده ابراز اثار جلادت واطهار حسن خدمت ایتش اولان ابن موسی وقرنداشلرینی دخی بر طاقم جلادلر ارسالیه اعدام واقنا ایلشدر .

هر نقدر سلیمان کندی دوام شوکتی واجرای غرض ونفسانیتی ایچون

نائیل حکومت اولور اولمز بر سنه ایچینده شرقده امیر قتیبه وغریبه ابن موسی کبی نام عالییری لسان بجیل ایله یاد ایلسکه شایان اولان بر طاقم مجا هدیڭ دیشانک ازالہ وجودلرینه موفق اولش ایسه ده محافظه سیچون بو ملعتی اجرا ایندیکی اقبال وسلطنتدن لایقیلہ لذتیاب اولہ میہرق ایکی سنہ سکز ماہ اجرای حکومتدن صکرہ قرق اوچ باشندہ اولدیغی حالده شو عالم بی بقادن رحلت ایتمشدر.

واقعا شو بر قاچ صحیفہ لک سوزلر لزومسز کبی ظن اولنور ایسه کاشغرک طاعتی اولان مشارالیه حضرتلری حقندہ بو قدر جق سوز سویلنلر ایسه اشبو کتاب ایچون اسناد نقصان ایله عاجزلرینه بو بابده عطف غفلت اولنہ جغندن شو بر ایکی صحیفہ بی قرہ لطف لزوم کوردیم .
هر حالده قانده سی وار ایسه ده یوق ایسه ده قارئینک عفورینی دیلرم .

ایکینچی عصرہ دائر بر قاچ سوز

اسلامیتک کاشغر قطعہ سنہ دخولندن صکرہ اورالردہ مسلمانلر چوغالغہ باشلیدیغی کبی قطعہ مذکورہ نک حکومتی دخی چینلیسلرک الندن چیقوب مؤخرأ بر طاقم خانقلر اداره سنہ کچمشدر .

بو خانقلار اره صره هم بررلرله و همده چینلیلرله محاربه ایدرلر ایدی .
بونلرک بعضیسی بک قوتسز ایدیسده ایچلرنده ایچه منتظم و قوتلی
اولانلری ده وار ایدی .

حتی ختن خانی هجرتک ۱۳۶ نجی سنه سنده چینلیلرله اجرا ایتدیکی
محاربانده نائل غلبه اولوب بر قوه جزویه ایله چین ایچریسنه کیرمکه قدر
جسارت ایتش ایدی .

فقط چین ایچریسنده دیکیش طوتدیره بیلک بر خیلی قوته متوقف اولوب
ختن خاننده ایسه انجق کندی ممالکنی محافظه ایدم جک قدر قوت
اولدیغندن چین ایچریسنده — واره بیلدیکی یولده — اجرای خساراتدن
بشقه الله هیچ بر شی کچما مشدر .

چینلیلرک بودقعه کاشغر اوزرنده اثر ضعف کوسرملری واورازه بر نظر
حاکمانه ایله باقماملری داخل چینده ظهور ایدن عصانک تأدیپ و تنکیلی
ایله مشغول اولدقلرندن نشأت ایدوب اگر کندیلرینک مشاغل سارهمسی
اولمامش اولسه ایدی کاشغر اوزرنده ادخال نفوذه چالیشه جقلرنده هیچ شبهه
یوقدر .

بر افاده ده

هجرتک ایکینچی عصرندن دردننجی عصری و اواخرینه قدر کاشغرک شمال
طرفلری ترک حکومتلری اداره سنده ایدی .

لوب کولی جهتنده بولنان شاتو ترکلری ایسه باشلی باشلرینه اداره اولنور
واره صره چین ایچریسنه اقینلر اجرا ایدر ایدی .

بونلرک چین اوزرنده زمانیه خیلی تأثیرلی وار ایدی .

« قره خان حکومتی »

اوغوزلردن مسلمان اولمش اولان قره خانك قرنداشی اولوب کاشغردن هجرتك (۳۷۵) نجی سنه سنده بر خیلی یرلری ضبط ایتیش اولان سلطان ستوق بغراخان که : مؤخرأ دائرة حکومتی زیاده سبیله توسیع وحتی بخارایی دخی قلع ایتیش ایلدی . (*)

(کاشغردن ضبط ایتدیکی محلاک صورت ضبطی حقهنده افسانه قیلندن اولان روایاتك یکدیگرینه مخالف اولسی جهتیه ذکر و ایرادنندن صرف نظر اولمشدر .)

کاشغر وحوالیسی اهاالیسندن اوزمانه قدر شرف اسلام ایله مشرف اولمیانلردن بر خیلیسی مشار الیه داخل دائرة اسلامیت ایلدی .
مشار الیه فقرا پرور بر پادشاه عبدالکسیر اولدیغندن یکریمی سنه یه یقین مدت حکومتده تحت تبعیتنده بولنان اهاالینک اوقاتی نعمت رفاه و حضور ایله مرور ایشدر .

کندیسنه موروث اولان حکومتک شوکتی — وجودیه قائم اولوب —
وفاتندن صکره انجیق یارم عصره یقین بر مدت بقا بوله بیلش ایلدی .
کندیسنک کاشغر قطعه سنده بولندیغی مدته قطعه مذکورک شمال طرفلریله شرق جنوبی جهتلری بر طاقم چغتای خانلقلریک ادارهسی التنده ایلدی .

(*) بخارایی (۳۷۹) سنه هجریه سنده قلع ایتدی . بخارا اول وقت بر یحیی عصر قدر مدت اجرای حکم و سلطنت ایدن سامانیلردن نوح تاینک زیر اداره سنده ایلدی .
فقط مؤخرأ . مشارالیه کاشغره عودت ایلدکه نوح کلوب تکرار بخارایی ضبط ایشدر .

بونلرك قوتلرینی محو وابطال ویاخود دائره اتفافه ادخال ایدیه بیلک کند .
 یسجه ممکن ایدیهده اشتغالات ساره سندن ناشی بوجهته باقمه مامشدر .

اگر کندلیسی دائره حکومتی ترکستان طرفندن توسیع ایتکی امسل
 ایدنیوبده مساعی واقعه سنک جله سنی کاشغر قطعه سی وچین ممالکی ایچنه
 حصرایتش اولسه ایدی قطعه مذکوره نك هرجهتنی وحتی چینک ایچریلرندن
 دخی برخیلی ممالکی ضبط و تسخیره موفق اوله یلور ایدی .

مشار الیهك قطعه مذکوره ده بك چوق محاربه لری وارد . اجرا ایلدیکی
 محارباتك چوغنده ایسه غلبه کندی طرفنده قالمش ایدی .

چینلیر ایسه مشار الیهك کوندن کونه دائره حکومتی توسیع ایلسندن
 توحش ایدهرک و کندیلرینک ایسه او وقت سار جهتندن مهم برغانلرلی
 اولدیغی جهته صکرلری نظر دقتلرینی او جهته دیکهرک مشار الیه شوکت
 وکالتک مبدل زوال و بنای دولت و اقبالنک رهین اضمه حلال اولسچسون
 ابدال مساعیدن کیرو طور مبوب هیچ بر وقت مشار الیه راحت بر اقامه شلردر .
 مشار الیه ایسه برخیلی زمان چینک عساکر کثیره سنه مقاومت ایتد
 کدن صکره (۳۸۷) سنه هجریه سنده وقوع بولان بر محاربه ده نائل مرتبه
 شهادت اولمشدر .

شهادتلی کونکی محاربه ده تلف اولان چین عسکرینک مقداری الی
 بیکی مجاوز ایدی .

کاشغر لیلرک روایتلرینه نظراً باشلری نفس کاشغر کهنه شهرنده و کندیلری
 قیرالی قصبه سی جوارنده مدفوندرلر .

﴿بغراخان حقنده بعض افاده﴾

کاشغرك شمدیكى اھالیسندن معلوماتلى كچسانلار — كندیلرندن مشار الیه دأر بعض خصوص استفسار اولندقدہ — مشار الیهك مکه اھالیسندن اولدیغنی وکاشغره حضرت عمر (رضی الله عنه) حضرتلری زماننده ورود ابتدیکنی بیان اینکده رایسده حقیقت حال بنم یازدیغم وجهله اولوب انلرك افادهلنده یاكاشلق اولق كرك .

چونكه : مشار الیهك کاشغرده بولسان حكومتك اك پارلاق زمانى هجرتك (۳۸۰) نجی سنهسی واندن صكره اولسوب حضرت عمر (رضی الله عنه) حضرتلرینك زمان خلافتلری ایسه یوقارولرده یازدیغم وجهله نهایت هجرتك یكرمی دردنجی سنهسنه قدردر .

اكر سلطان بغراخان خلیفه مشار الیه حضرتلرینك زماننده بولنش اولسهل ایدی نهایت هجرتك اون ویکرمنجی سنهلی ایچنده کاشغره ورود ایتمسی لازم کلور ایدی .

حالبوکه كندیلرینك کاشغرده بولندقلری هجرتك دردنجی عصری ایچنده در .

بونکله برابر کندیسی مکه اھالیسندن واولاد عربدن اولیوب ترك قامیلیاسندندر .

کندیسندن بشقه اولهرق کاشغره حضرت عمر زماننده مکه اھالیسندن سلطان ستوق بغراخان اسمنده بر آدمك ورود ایتمسی احتمالیده خاطره کلور ایسده اوزمانده وبواسمه بشقه بر آدمك کاشغره کیتدیگنی بیلیورم .

سلطان بغرا خاتک حضرت عمر زماننده کاشغره ورود ایتدیکی وقطعه مذکوره نك خلیفه مشار الیه زماننده قتح ایلدیکی حقنده پیدا ایلان یا کلس معلوماتی تصحیح ایچون اون اون بش صحیفه یوقاروده اولان افاداتی تأییداً و تکراراً دیرم که :

خلیفه مشار الیه حضرتلری زماننده ترکستان تمامیه قتح ایدیه مامش ایدی .

اوزمان آسیا برهنه کامه حرب و ووغا اولدیغندن یوللر همان کاملاً مسدود و مخاطرات ایسه نامعدود ایدی .

اوزمان عجمستانک ایلروسنی قتح و مخاطرات طریقیه بی رفع و دفع ایتکه دهها صره کلامش وائک ایچون کاشغره داخل اولنه مامش ایدی .

بغرا خاتک بخارایی رڭ ایلدی اوراسنک هواسی کندی صحتی اخلاص ایلندن ناشی اولوب کندیسنک بخارادن دار الملکنه عودتده بخارا اهلایسی مشارالیه تعقیب ایده رڭ اردوسنک دمدارندن اغتصاب اموال ایلدکلی و مشارالیه بغرا خاتک دخی اثنای طریقه وفات ایلدیکی بعضی تاریخلرده محرر ایسه ده مشارالیه بخارایی ضبطنده امیر نوح فرار ایلش اولدیغندن با شلرنده حاکم و امرلری اولیسان بر محل اهلایسنک غالی اردوسنی تعقیب و غصب اموالنه جسارت ایده میه جکلی بدیهی اولدیغندن فقره اولینک شایان اعتماد اولدیغنی بیان و تذکار و مشارالیه بخارادن بعد العوده کاشغره وقوع بولان محاربه ده شهید اولدقلری و وقطعه مذکوره ده مدفون بولندقلری اوزون اوزادی به اجرا ایتدیکم تحقیقات ایله مرتبه ثبوت و واردیغندن کندیسنک اثنای راهده وفات ایلدکلی حقنده اولان فقره ثابته کده مجرو حیثی بیانده اصرار ایلرم .

﴿ بغرا خانك اسلاف واخلانی ﴾

مشارالیه بغرا خانك منسوب اولدیغی و وارثی بولنشدیغی حکومت (قره خان) عنوانی و بردیکم شوسیدندركه :

بغرا خان هجرتك (۳۵۰) نجی سنه سنده (بالا اختیار) دیانت جلیله اسلامیة قبول ایدن طاغ خان اولاددن قره خانك (*) قرنداشی ایدی قره خانك وفاتنده یرینه اوغلی موسی خان جلوس و مشارالیه موسی خانك غایت متدین اولسی جهتیه اثنای حکومتده اکثر اوقاتی جوامع و مساجد بنا و انشاسیله مرور ایلشدر .

مشارالیه موسی خان متدین و دیندار اولغله برابر غایتله محب علم و معرفت اولوب زیر حکمنده بولسان شهر و ممالك اهلایسی یئنده علوم و معارف ترقیسیچون اطرافده بولتان علمایی جلب و جمع ایتدیکی کبی انشا ایلدیکی جوامع و مساجدك یانلرینه برده مکتب علاوه ایلشدر .

کندیسی درویش مشرب اولدیغیچون الایش و سلطنتدن هیچ حظ ایتمز و دائمی صورتده سادهلك حالی اختیار ایدر ایدی .

مشایخه رغبتی علمایه اولان التفاتندن ازید و مصالح اخروییه اولان خدمتی مسائل دنیویه اولان رغبتندن اوفر ایدی .

موسی خاندن صکره مشارالیه بغرا خان مسند پادشاهییه کچهرک ملك موروثی بر قاج مثلی توسیع ایلدی .

(*) دین مبین اسلامی قبول ایتدیکی تاریخده قدر اسمی سالور ایدی . مسلمان اولدقدن صکره اسمنی (قره خان) . تبدیل ایلدی .

بغرا خانك وقاتيله ايلك خان شمس الدولة سرير حكومته كچه رك ۳۸۹ سنه هجرية سننده بخاراى ضبط واستيلا ايله اوراسنى كندى ممالكى ميانته ادخال ايلدى .

كرچه بغرا خان بخاراى مقدما ضبط ايلش ايدى . لكن مشارليه شهر مذ كوردن عودت ايتدكن صسكره امير نوح تكرار كلوب بخاراى ضبط ايلش اولديغندن شهر مذ كور سامانلرك دست اداره سنده بولمقده ايدى . بخارانك بتون بتون زير ضبط واداره ده بولمى امرنده شمس الدولة سامانلر ايله بر قاج دفعه ل محاربه به مجبور اولش وسامانلرك ايسه اسكى قوت واقتدارلى قالماش اولديغندن تفصيلى اشبو تاريخه تعلق ايتيان محاربات متواليه دن صكره نهايت غلبه قطعيه كندى طرفنده قاهره بخاراى بتون بتون زير ضبطنه كچيرمشدر .

مشار ليه افغانستان وهندوستانده وآسيياى وسطى نك بعض محالرنده حكومتلى ايكي عصره قريب مدت پايدار اولان سيكتىن دولتك پادشاه مشهورى اولان سلطان محمود (*) ايله مصاهرت ايلش اولديغندن ايكي حكومت بكنديكرينه ابتدازى بك دوستانه برصورتده معامله ايتكده ايدى . لكن شمس الدولة نك مؤخرأ سلطان محمودك زير حكمنده بولسان خراسانى ضبط ايتتى ايشه فساد قاربشديره رق ايكي حكومت يئننده غايت شدتلى برمحاربه يي انتاج ايلدى .

شمس الدولة سلطان محمودك محاربه ده بولمى فرصت انخاذه بخاراى هجرتك ۳۹۶ نجى سنه سننده ضبط ايتش ايدى .

(*) مشارليه اعظم سلاطين اسلاميه دندر . ۳۱۰ سنه پادشاهلىق ايتش ۴۲۱ سنه هجرية سننده وفات ايلشدر . مدت عمرى ۶۱ سندر . سيكتىن دولتى كندى زمانلرنده مرتبه كلاله واصل اولش ايدى عظمت شهرتى تعريفه صيغز وغزوات وخدمات جليله سنك تعداد وياني ممكن اولز .

ایرتسی سنه که تاریخ هجرتک ۳۹۷ نجی سسالیدر سلطان محمودله شمس الدوله یینده آچیلان محاربهده شمس الدوله تک اردوسی فنا حالده منهزم اولدی .

شمس الدوله ومغلوبیتی نفسه یدیره میهرک ایکنجی دفعه اوله رق سلطان محمود اوزرینه وارمق ایچون تدارکات کلبه اجراسنده ایکن ۴۰۳ سنه هجریه سنده ارتحال ایلدی .

مشارالیه اوان جوائیسندن بری صلابت دینیه اصحابندن غایت هیبتلی وغیور بر ذات اولوب زمان حکومتنده دین مین احدینک انتشار یچون بک چوق چالیشمش وبرخیلی کسبه دین جلیل اسلامی قبول ایتدیرمشد . مشارالیهک ارتحالیه برینه رادری طغان خان کچهرک سبکتکین دولتیه اربه کیرن وبلا آخره هر ایکی طرف ایچون ده وخامت میدانده اولان نفاق ومحاربه بی برطرف ایتک اوزره عقد مصالحه ایلدی .

التي سنه قدر اجرای حکومت ایتش و صوک زمانلرنده ايسه خطا یلیرله بر بیوک محاربه ایدهرک نائل غلبه عظیمه اولمش ایدی .

۴۰۹ سنه هجریه سنده وفات ایدهرک برینه قرنداشی شرف الدوله ابو المظفر آرسلان خان کچدی وبجر حرزه قدر اولان ممالکی کاملاً فتح واستیلا ایله دائره حکومتی بر قاندها توسیع ایلدی .

مشارالیهده سلطان محمودله محاربه قاقیشدی وعاقبت منهزم اولغله بو مغلوبیت نفسه بک اغر کله رک اداره حکومتدن دستکش فراغ اولدی . برینه قنر خان کچوب سلطان محمودله عقد پیوند مصالحه ایتش ومؤخرأ بر چوق فتوحاته موفق اولشد .

بونک زماننده کاشغر قطعه سنده ضبط اولتمدق همان هیچ بر محل قلاماش ایدی .

« ۴۲۳ » سنه هجریه سنده وفاتیه شرف لدوله ابو شجاع آرسلان خان

تاریخ قسیمی	کاشغر	بشقی عصر
-------------	-------	----------

پادشاه اولش ایسهده مؤخرأ برادری بغرا خان اوزرینه کلهرک اولنان محاربهده اسیر اولش ودها صکره لری بغرا خانک زوجہ سی طرفدن اخناق ایدلمشدر .

بغرا خان برمدت اجرای حکومتدن صکره وفات ایتدکنده مشسار الیهک حرمی تخت سلطنته ابراهیم اسمنده اولان صغیرالسن اوغلنی کچیرمک ایچون ولی عهدی تسمیم ایتک و محبوس اولان سالف الذکر ارسلان خانی اخناق ایلک کبی ملعتلری اجرا ایله نائل امل اولش ایسهده ابراهیمک برادرلری حکومتنه راضی اولدقلرندن محاربه یه قالقیشدیلمر و ملیکی شورش واختلال اتشی ایچنده یاقدیلمر .

بو حالدن سرقند خانی عماد الدولة ابوالمظفر طمعاج خان استفاده ایدهرک « ۴۴۰ » سنه هجریه سننده حکومتارینی الارندن الدی وایشته بوتار یخندن صکره بر عصر مدت امتداد ایدن « قره خان » حکومتی طمعاج خان خاندانی زیر اداره لریته کچدی .

علاوه

(طمعاج خان سلاله سی کرچه یدنجی عصر هجرینک ابتداسنه دکین اجرای حکم و حکومت ایلش ایسهده بونلر مؤخرأ دولت سلجوقیه نک ودها صکره لری خوارز مشاهانک تحت حایه سنه کیرمکه مجبور اولش وهله صکره لری کاشغر قطع سنه بتون بتون مداخله ایده مامشلردر)

تاریخ قسبی	کاشغر	بشهی عصر
------------	-------	----------

«قره خان» حکومتی زماننده اسلامیت کاشغرده فوق العاده ترقی ایده رک
قطعه مذکوره اهلینک ثلثاندن زیاده سی شرف اسلام ابله مشرف اولش
وقطعه مذکوره ده قبول اسلام ایمان یک آز کسه قلمشدر .

حکومت مذکوره زماننده علوم و معارف و صنایع و تجارت دخی خیلوجه
کسب ترقی ایتش و آسبانک کالات علیه سندن قطعه مذکوره دخی حصه مند
اولش ایدی .

حکومت مذکوره بر اسلام حکومتی اولدیغی و حکمدارانی ایسه علی العموم
طریق عدل و انصافدن هیچ بروقت ایرلیدیغی جهته کاشغر اهلیدیسی بونلرک
زمانلرنده نائل سعادت اولش ایدی .

اوزمانلرده چینلیلر بر ایکی دفعه کاشغرک تملیکیمچون چالیشمشلر ایسه ده
قره خان حکومتی قوتلی بر صورتده تأسس و تقرر ایلش اولدیغندن و چینلیلر
ایسه بر حکومتک استیلای ممالکنه کفایت ایده جک قوه عسکریه دن محروم
بولندیغندن حصول امله موفق اوله مامش و مساعی و افعه لرندن بر ثمره نافع
اقتطاف ایده مدکن بشقه انزام و مغلویت کبی دوچار ضرر و زیان
اولشلردر .

کاشغرلیلرک افاده لرینه نظراً :

{ سلطان بغرا خانک وفاتسندن بر مدت صکره ساله
رسولدن اولان { سلطان غازی پادشاه } کاشغر شهرینه کلش

واہالی اسلامیہ بی باشنہ طوپلیوب چینلیرلہ برخیلی محاربہ دن
صکرہ عاقبت شہید اولمشدر . کندیلری « ارتوش » قصبہ سندنہ
مدفون ایمش . مشارالہک وفاتندن صکرہ مخدومی { حضرت
پادشاہ } پدرینک مقامنہ کچوب اودہ برچوق محاربہ دن صکرہ مرتبہ
شہادتہ نائل اولمش وکاشغرنک کھنہ شہرینک خارج سورزندہ مدفون
ایمش . }

بالادہ شو [] اشارت لرنک ارہ سندنہ محرر اولان سوزلر کاشغر اہالیستندن
وقوعات سالفہیہ واقف اولان لرنک افادہ لریدر .

سلطان کلہ سیلہ شاہ لغتی بزده و عرب و عجمدہ معنای سسیاسیدہی مراد
اولئہ رق لغت معناسنک بر قسمی قصد ایدیلوب (سلطان الشعراء) (سلطان
الحکماء) (سلطان العلماء) (شاہراہ) (شاہ بیت) (شاہسوار) (شاہباز)
کبی دھا سائر پک چوق اشخاص واشیادہ قوللانلقدہ ایسہدہ بومقاملردہ
اولان سلطان وشاہ کلہ لری علم اولمدیغی کبی عنوان دخی اولمدیغندن
و بوجہ مقصدک بتون بتون خارجندہ اولدیغندن بوراسنک اوزون
اوزادی یہ تفصیلنہ لزوم یوقدر .

ایکی عصرہ یقین مدت سلطنتی امتداد ایدن سبکتکین دولتنک پادشاہ
مشہوری اولوب نائل فتوحات جسیہ اولان و ۳۸۸ سنہ ہجریہ سندنہ
جلوس ایدن سلطان محمود غزنوی ملوک اسلامیہ ایچندہ الک اول (سلطان)
عنوانتی آلمشدر .

ملوک سائرہ ایسہ عنوان مذکورہ مشارالہدن کورہرک مؤخرأ اخذ

بو (ملوک سائر عنوان مذکورى مشارالیهن کورهرک اخذ ایلشدر) عباره سندن بالعموم پادشاهلرک عنوان مذکورى الدقلى اکلشاملیدر .
خوارز مشاهان ایله دولت ابد مدت عثمانیه پادشاهان ذیشانى درکه :
کافهسى (سلطان) عنوانى المشلدر (*) .

کاشغرلیلر مشارالیهک سلاله طاهره دن اولدیغنى بیان ایتکدهلر ایسه ده بن کندی تدقیقاتمه اعتماداً دیرم که : کاشغره او تاریخده سلاله طاهره دن هیچ بر ادم کیتامشدر .

واقعا علمادان بعض کسه کاشغره کیتمش ایسه ده کیدنلر سلاله طاهره دن دکل ایدی .

خاطره کلان شودر که : کاشغر قطعه سى هجرتک ایتکنجی و اوچنجی عصرلرنده هنوز دائره اسلامیه ایچنه کیرمش و عربستانه یک اوزاق بر موقعده بولمش اولدیغنى واهالیسندن ده بعضیسنک خاندان رسوله محبت کامله لری بولندیغنى اجلدن مکده دن وسائر محلدن بر ادم کرک تحصیل سلطنت ایچون اولسون و کرک اقتضای جیندن بولسون کاشغره کیتدکده ایش کورمکه واهالی بی کندوسنه جلبه مدار اولور ملاحظه سیله (بن اولاد رسولدنم) دیمش اوله .

اهالی کندوسنک اولاد رسولدن اولمدیغنى نره دن بیله جک ؟

حقیقته قریب اولان ده بودر .

بو افاده نک صحیحی اشاعیده ائمه بحثنده کاشغرلیلرک افاداتک بطلاننى اثبات ایتدیکم وقت ده زباده مرتبه ثبوته واریر .

احتمال که بنم بو جهتله دائر اولان تدقیقاتمه نقصان وار . انسان دکلم ؟ خطا و نقصانن البت قورتلهم . باخصوص کاشغر تاریخى یازمق کبی هر سطرینک تحریری دور و دراز تدقیقه محتاج اولان بویه اگر بر ایشی

در عهد ایدن بنم کی بر عاجزك كثر تدقیقاتی ایچنده خطا ایتامسی و غافل بولنامسی ممکن اولهمن .

لکن اصل جای اشتباه اوراسیدر که : كرك بو (سلطان غازی پادشاه) ك ورك مخدومك كاشغره بغرا خاندن صكره ورودری ادعا اولنان ائمه دن اول کلدیکی بیان اولته بورده هانکی تاریخنده کلدکلرینه ونه قدر مدت طور دقلرینه دائر مدعیلر بیان معلوماتدن اظهار عجز ایده بورلر .

بو ذاتلری بغرا خاندن صكره كلش دیه فصل قبول ایده بیلهلم که مشارالهدن صكره اولانلرك اسامیسی یوقاروده محرر اولوب انلرك ایچنده بونلر یوقدر ؟ هایدی كاشغرلیلرك افادهلرینی تقدیم اولته جق ایکن تأخیر اولشدر دیه تأویل ایده لمده بغرا خاندن اول كلش دیهلم .

واقعا بغرا خاندن اول كاشغرده پر قاج ذاتك اثبات وجود ایتدیکی تدقیقات واقعه دن اكلاشلش ایهده بونلرك اسملری ایله وقوعات و تاریخ ورود مدت اقامتلری غیر مضبوط اولغله برابر انلر حقنده اولان معلومات دخی بهوده كاغد قره لمقدن بشقه هیچ بر فائده بی منتج اولمیان روایات متناقضه دن عبارت بولمش اولدیغندن بو ذاتك اومیانده اولوب اولدیغی قطعاً حکم اولنهمن .

مع ذلك معلومات صحیحه ایتایی ممکن اوله میان بر زمان ایچنده ورودی ادعا اولنان بر کسه نك عدم ورودینی قطعاً بیان مناسب اولماغله كاشغرلیلرك بغرا ندن صكره کلدیکی وسلاطه طاهره دن اولدیغی جهتلری قبول اولته میان شو روایتلری موجبجه كاشغره بو نامده بر ذاتك فقط (بغرا خاندن اول) ورود ایتدیکنی تسلیمدن بشقه چاره یوقدر .

آسیاده اولان (حضرت سلطان) بلده سنك بو سلطان غازی پادشاهك اوغلنه منسوب اولوب اولدیغی حقنده تاریخجه معلومات قطعیه و صحیحه یوق ایهده بونك مدعایه دلیل اولدیغی ظاهر در .

بته کاشغرلیلر دیورلرکه :

۱ حضرت پادشاه ۱ ک وفاتندن صکره رسالتپناه افندمرک نساندن
که ۱ ائمه اثنی عشر ۱ دن امام جعفر الصادق حضرتلری کاشغر قطعه سنده
واقع ختن ولایتیه ورود ایدهرک چینلیردن برخیلیسنی مسلمان ایتدیکی
کبی اسلامیتی قبول ایتمالر ایلده محاربه ایتمش ونهایت شربت شهادتی
نوش ایتشدرد . مشارالیه حضرتلری ختنک جانب شرقیسنده و طقوز
کونلک مسافه سنده مدفون اولوب کندیلرینک مدفولرینک یاننده دخی
قرق قدر شهیدک مدقی واردرد .

کاشغرلیلرک اشارت ایچنه الهرق بلایه یازدیغم بوسوزلری ده (سلطان غازی
پادشاه) حقنده اولان سوزلری کییدر .

اول بول شوراسنی اخطار ایدهمکه : کاشغر قطعه سنده کرک امام جعفر
الصادق حضرتلری نامنه وکرک (سلطان غازی پادشاه) کبی ده سسائر
برچوق کسملرک اسمنه اولهرق بر طاقم مراقب بوقدر دیمبورم .

کاشغرده برچوق زیارتگاه محل واردرکه : هر بری برر ذاته منسوبدر .
ابرانده برچوق امام مزاری اولدیغی کبی :

لکن بونلر اورا اهالیسنک اعتقاد ایتدیکی و بیلدیکی وجهله منسوب
اولدقلری ذوانک حقیقه دار القرار ابدیلری دکلدر .

اولا امام جعفر الصادق حضرتلرینک مرقدلری کاشغرده دکل مدینه ده
بقیعه در .

ثانیا مشارالیه حضرتلرینک تاریخ وفاتلری ۱۴۸ سنه هجر به سنده درکه :
۶۵ باشنده اولدقلری حالده ارتحال دار بقا ایتشلر ایدی .

مرقدی مدینه‌ده اولان بر ذات شریف نصل اولورده کاشغرده ده مدفون اولور ؟

حالبوکه امام جعفر الصادق حضرتلری کاشغره هیچ کیتماشدر . چونکه کیتدکارینه دأر کتب اسلامیهده برصراحت یوق .

واقعا امام حسن (رضی الله عنه) حضرتلری هجرتک ۳۰ نجی سنه - سنهده نقض عهد واعلان عصیان ایدن نهاوند وهمدان وحوالیسی اهاالیسنک تادیبی ضمیمهده حضرت عثمان (رضی الله عنه) جانب عالیسندن سعید بن العاص قومانداسنده اولهرق اول طرفله کوندر یلان عساکر موحدین ایله برابر عزیمت بیورمشلر ایسهده اعزام قلنان عساکر اسلام یالکز او جهت اهاالیسنک امر تربیه سنه سعی واقدام ایتش واسیادن بعض محللر دخی ضبط ایلشلر ایسهده کاشغر حوالیسنه قدر عرض شوکت ایده مامش و بوضورتده امام مشارالیه حضرتلری دخی کاشغر قطعه سی طوبراغنه ایاق باصمامشدر .

امام جعفر الصادق حضرتلرینک کاشغره ورودی حقنده اولان ادعایی جرح ایچون افاداتم بومحله تمامیه یازلماشدر .

بوخصوصه دأر اولان محاکماتک قصوری ایسه (امام محمد الجواد) حضرتلرینک ورودی حقنده کاشغرجه موجود اولان معلوماتک یا کاشغری اثبات ایچون سویلیه حکم سوززله اتمام ایدیه جکدر .

بته کاشغریلر دیورلرکه :

{ «امام جعفر الصادق» حضرتلرینک وقوع شهادتلرندن صکره { ائمه

اثنی عشر { دن { امام تراب الدین { و بونک شهادتدن صکره ده { امام محمد تقی { و { امام علی تقی { (*) حضراتی کاشغره کله رک چین مجو. سیریله برچوق بحاربه لرایدوب برخایینسنی داخل دائره اسلامیت ایتمش و عاقبت انلره نائل مرتبه شهادت اولمشدر . { امام تراب الدین { امام جعفر الصادق حضرتلرینک مرقد عالیلری یاننده و امام محمد له امام علی حضراتی دخی ختته تابع قره قاش و یوردک قاش شهرلرنده و یا بونلرک اده سنده مدفون ایمش {

کاشغرلیلرک شوافاده لری مقارن حقیقت اولیوب انلرجه اولان بومعلوماتک یاکلش اولدیغنی برقاچ جهتدن اثبات ایده بیلیم .

سوزه شورادن باشلیهم که :

ائمه اثنی عشردن (امام تراب الدین) اسمنده بر ذاتک وقتیلله بو عالم قانیده اثبات وجود ایتمش اولدیغنی بتلیورم .

بنم ییلدیکم و بک چوق کسه تک ده ییلدیکی (ائمه اثنی عشر) حضراتی ایشته شونلردن عبارتدرکه : اسامیسنی تبرکاً بوجه زیر کتاپ حاجریه درج ایتدم :

« حضرت امام علی » « حضرت امام حسن » « حضرت امام حسین »

« حضرت امام زین العابدین » « حضرت امام محمد الباقر » « حضرت

تاریخ قسبی کاشغر بشنجی هصر

امام جعفر الصادق^۶ ، حضرت امام موسی کاظم^۷ ، حضرت امام علی رضا^۸ ، حضرت امام محمد الجواد {التقی} ، حضرت امام علی الهادی {التقی} ، حضرت امام حسن المسکری ، حضرت امام محمد المهدی ، رضوان الله تعالی علیهم اجمعین .

کوریله یورکه : شو ذوات کرامک ایچنده «امام تراب الدین» اسمنده بر ذات یوق .

واقعا بواسطه بریا کلتشلق اولوب «امام تراب الدین» ذیلان ذاتک ائمه دن اولدیغی و «امام جعفر الصادق» حضرتلندن صکره کاشغره ورود ایتدیکی ادعا اولمسنه نظراً بو ذاتک «امام موسی کاظم» و «امام علی رضا» حضرتلندن بریشی اولدی حکم ایدلک ایستنلور ایسه ده «امام موسی کاظم» حضرتلری ۱۸۳ سنه هجریه سنده الی بش یاشنده اولدیغی حالده بغدادده ارتحال ایده رک شهر مذکورده و «امام علی رضا» حضرتلری دخی ۲۰۳ سنه هجریه سنده خراسانده طوس نواحیسنندن (نوقان) نام قصبه ده وفات ایدوب قصبه مذکورده و مشهور هارون الرشیدک (*) تربیه -

(*) مشارالیه خلفای عباسیه تک بشنجیسی در . هجرتک ۱۴۸ نجی سنه سنده طبرانده تولد ایش و ۱۷۰ سنه هجریه سنده مقام خلافتک یکمشدر .

مدت خلافتک ۲۳ سنه ۲ ماه اون طقوز کون اولوب ۴۵ یاشنده و ۱۹۲ سنه هجریه سنده ارتحال دار بقا ایشدر . (طوس) ده مدفوندر .

زماننده علوم وفنون وصنایع وتجارت زیاده سیه ترقی ایش و یک حقوق علما ظهور ایشدر . مدت خلافتک دولت عباسیه تک سلطنت وشوکی معارج علیای کاله واصل اولش ایدی . غایت مخفی و دیندار برپادشاه عادل ومراجعه ایدی . صره سی کلیرسه عباسیلر حقنده معلومات ویریلیر .

سینه مدفون اولدقلرینین یوذاثک امام موسی و امام علی الرضا حضرتان سندن بریسنک اولسنه حکم و بریلهمز .

شهبی دیمک اولدی که ذی بو «امام تراب الدین» دینلان ذات نه «امام موسی کاظم» ونده «امام علی الرضا» حضرتلریدر .

امام تراب الدین دن حنکره «امام محمد الجواد» ایله «امام علی الهادی» حضرتلریک کاشغره و رودایند کلری حقنده اولان ادعائک جرح و تکیذینیه کلنجیم .

«امام محمد الجواد — نقی» حضرتلری (۲۲۰) سنه هجریه سنده ۲۵ یاشنده ایکنی بغدادده مسجوماً و قتل ایلدوب «امام موسی الکاظم» حضرتلریک یاننده و «امام علی الهادی — نقی» حضرتلری ده (۴۵۴) سنه هجریه سنده عازم دار بقعه اولمارق موصلن ایله بغدادا (*)

(*) بغداد یک آسکی بر شهمرد . سقنده اقوال چوق . توارینک بعضی سنده ملوک اکسیره دن بری کندی سینه شمرقدن کلان طواشینیه بغداد حوالی سنی احسان ایتدی و طواشینک صفک اسمی بغ اولدیغیچون مرقومک الله و بردی مقابنده اول هجلی بغداد اسمیه تسمیه ایلدی و بعضی محله دخی باغ و داد ایری ایزی بغداد شهری محلتک و قشاحی رباجیک اسملی اولدیغی محرزدر .

بر هانده ایسه (باغ) ایله (داد) دن مرکب باغ عدل معناییه ایدوکی و نوشیروان زماننده شهر مذکورک زمینی بر باغ دلکشی اولدیغدن مشارالیه هفتده برکون اوریغ کیدوب اجرای عدل و داد اجتماع شهر مذکور زمینی باغ داد تسمیه اولدیغی و کیدرک باغچیف بغداد دینلیدی مذکوردر .

هر حالده بغدادک اصل یانیسی خلفای عباسیه تک الکتبیبی منصور دز . ۴۳۸ سنه هجریه سی . اواخرنده بناسینه جیاشرت اولوب ۴۴۶ سنه هجریه سی ابتداسنده تکمیل اولمش و ۶۵۶ سنه هجریه سنده خلفای عباسیه تک انقراضیه برابر هلاکو طرفدن تخریب ایلنشد .

خلفای عباسیه زماننده دار المعارف جهان ایدی . مؤخرأ اسکی معودیت و مدینتی ضایع ایتش و اهالیسی اناشیدر . بوکونکی کون دولت عثمانیه تک برولایق و اردو مرکزیدر .

پیشنده **کاش** سامرا (*) نام شهرده مدققوندر .
کاشغر لیلر «امام موسی الکاظم» حضرتلرینک ده ایوجه ورودینی
پیان ایتمکده اینهده مشارالیه حضرتلرینک تاریخ وفاتی ومدفنی جواروده
یازدیغمن بوراده تکرارینه حاجت کورلماشدر

اشبو ذوات شریفهک هربری کاشغر قطعه سنک خارجنده وقطعه
مذکوریه خیلوجه اوزاق برر محله مدقون اولمقلری حالده بونلرک کاشغره
کلوب بر چوق محاربه ایستکلری ادعا واوراده ارنحال دار بقیا ایلمکلری
اعتقاد اولمهرق کویا کندیلرینه مخصوص اولمق اوزره انشا قلنان محار
زیارت و تماشای اولمقده اولمسی تعجبه مرادر .

بوده اورا اهلینک حقیقت حالی بیلدکلرینک نشأت ایلمکدهدر .
شوراسنی بیانه لزوم کوریرم که ذوات کرامک تر بهرینی زیارتدن مقصد
ارواح شریفه لرینک استمداد اولدیغمن بر ادم مسافه بعیدهده اولان برذات
کریمک زوئح شریفینک طلب معاونت لیده بیلور .

مادامکه : «امام جعفر الصادق» حضرتلریله انلردن صکره ائمه لانی
عشردن بر ایکی لعلامک کاشغره ورودی سلطان بغرا خان زماندنن صکره
اولمق اوزره ادعا اولمقدهدر .

۹۱۰ سنه هجره سنده سلطان سلیمان فتح وضبط ایش و بر قاج دفعه : حضرت
عثمانلرک الله بکمش و نهایت دولت عثمانیهک تحت ضبط و اداره سنده قالش .
۸۰۳ سنه سنده دخی تیمور مشهور ضبط و تخریب و اهلینسی همان عومنه قریب دینهک
درجده قتل و اعدام انلشدر .

(*) شهر مذکورک شمیدی حالده خراباسی طور عقدهدر . هجرک ۲۱۸۸ نجی سنه
سنده مسند خلافته یکن و خلفای عباسیهک سکرتهچی اولان معتصم بنا و انشا انلشدر .
سامرائک مجبسی سرمن رأی در . خلیفه سامرائک امر انشایی تکمیل اولدقده بالجه
عسکرله سیر و تماشانه گیتدکه لطافت بنا و جیادت آب و هوا سندن عسکرندن هرکیم
کوردی ایسه محفوظ و بمنون اولمقله بومعانی مفید اولمق اوزره سرمن رأی نام قالش
و مؤخرأ بالتحقیف سامرا دینلشدر .

تاریخ قسیمی کاشغری بشنجی عصر

ومادامکه سلطان بغرا خاتك كاشغرده اثبات وجود ایتیمی دردنجی عصر هجریك اواخرنده وقوع بولشدرد .

بوصورته مشار الیهم حضراتك دخی مطلقا وبهمه حال بشنجی عصر رجالتدن اوللری اقتضا ایدر .

شوراسنی افاده ایدیم که : سلطان بغرا خاندن صکره ورودی ادعا اولتان سلطان غازی پادشاهی ومخدومنی حسابہ داخل ایتیوب مشار الیهم حضرتلرینی بغرا خاندن صکره کلش فرض ایدیم .

اگر سلطان پادشاهی ده کاشغره کلدکلی طن اولتانی ائمه ایله سلطان بغرا خان اره سنه وحسابہ فاتمی لازم کلور ایسه بوصورته مشار الیهم ائک صکره ورود ایدن ذاتك مطلقا التجی عصره یتشمش اولسی ایجاب ایدر .

حالبوکه کاشغره ابتدا ورودی ادعا اولتان « امام جعفر الصادق » حضرتلرینک تاریخ وفاتی -- صحیح اولق اوزره -- ۱۴۸ سنه هجریه سی اولوب کندیلری ایکنجی عصرک نهایشه ییله یتشمه مامشلدرد .

ائک صکره کاشغره ورودی بیان اولتان « امام علی الهادی » حضرتلری ایسه اوچنجی عصر هجری رجالتدن اولوب ۲۵۴ سنه هجریه سنده وفات ایتشلدرد .

کاشغره ورودلری ادعا اولتان ائمه نئک ائک صکره ورود ایدنی اوچنجی عصرک اواسطنده وفات ایدر ده نصل اولورکه بونلر بغرا خاندن صکره یعنی بشنجی عصر ایچنده کاشغرده بولنه ییلورل ؟

اره ده کچن ایکی عصره یقین زمانی نه ییالم ؟

بغرا خاندن صکره اولانلر بزجه مضبوط اولدیغندن ائمه یی مشار الیهم صکره کلش دیه میز .

مشار الیهم اول یعنی هجرتك ایکنجی و اوچنجی عصرلری ایچنده

کندکری پوتنده برنأویله قالقیشیر ایسهك ائمهك بولندقلری زمانه نظرأ بر پارچه یاقیشیق الور ایسهده یوقروده برتفصیل بیان اولندیغی وجهله مشارالیهك کاشغره کیتدکرینه دائر صراحت اولمامسی ومړ قدرینك قطعه مذکورهده بولنمامسی بوتأویلی حکمسز براقیر .

کاشغرلیلر مشارالیهمن بشقه امام حسن وحسین رضی الله عنهما حضراتنك وحقی امام علی (کرم الله وجهه) و (رضی الله عنه) حضرتلرینك ده کاشغره ورودلرینی افاده ایله کاشغره تر بهارنده موجود اولان تذکره لرذن الدقلری معلومات اوزرینه برطاق محاربات و حکایاتی مشارالیهه اسناد ایلمکده ایسهلرده بو جهنك محاکمه سی قسم ثانی به تعلیق ایدیلهرك شعیبلك اکا دائر بوراده تفصیلات اعطاسندن صرف نظر اولمشدر .

اشبو اماملردن صکره کاشغر قطعه سینه (شاکرال دین) اسمنده برینك ودها سائر برچوق ذواتك کاشغر قطعه سنه کلهرك برخیلی محاربه دن صکره شهید اولندقلری کاشغرلیلرک ارسنده سیولنمکده ایسهده بوشا کرالدین دینلان ذاتك نه مقوله ادم اولدیغنه وبوندن بشقه کاشغره کلان سائر ذواتك کیلردن عبارت ایدوکنه دائر معلومات ویره مامکده درلر .

شونی اخطاره لزوم کوریرم که : کاشغره خارجدن کلانلر (بغرا خاندن اول) قطعه مذکورهك شمال و شمال شرقی جهنلرینه کیده مامشدرلر .

آزه جق دوشینلور ایسه کاشغره اولان شو یولده کی معلوماتك یلان اولدیغی آکلاشیلور .

یلان دکل . فقط یاکلش . بوده زمان مرور ایتمسندن تولد ایتش برشیدر .

کاشغر امیر قتیبه طرفیندن فتح اولساقندن صکره یعنی هجرتک ایکنجی
واوچنجی عصرلری طرفنده ابتدای دولت بنی امیه و مؤخرأ خلفاء عباسیه
طرفیندن منصوب خراسان والیولی معرفتیه ادله اولتور ایدی .
خراسان والیرینک زیر اداره سنده بولنان محفلر قطعاً مذکورەنک غرب
طرفلری اولوب شرق و شمال طرفلری ابروخه بر اداره مسئوله التده ایدیلر .
دولت سامانیه زماننده ایسه کاشغرک غرب طرفینک (جزوی بر مدت)
دولت مشترک الیابه مربوطیتی وار ایدی .

کاشغرک بکی فتح اولمش بر محل اولدی واهالیسنک ده (اسیاجه پک
چوق کسه طرفیندن قبول اولسان وشو زمانده سالکانی اسکینندن زیاده
اولوب مقدارلری بر چوق ملیونره وارن) بودی مذهبده یولمسی غیرتکشان
عربی کندی طرفه بجنب و جلب ایلشدر .

دیانتپوران عرب دولت امویه زمانده منتظماً و مؤخرأ غیرمنتظم اولهرق
منفرداً و متوالیاً کاشغره کلهرک اعلاء کلمه الله ایچون هجرتک ایکنجی عصریندن
لوچنجی عصری اواسطنه دکین بر بحق عصر مدت بحالشمش ویک چوغی
نائل مرتبه شهادت اولمش ایدی .

ناشردین احمدی اولان مجاهدین اولاد عرب خدمت جلیله دینییه ایفا
ضمننده هر دور لو خدا کارلغی اختیار ایش و کاشغرک شرق جنوبی جهتلرینه
دین مبین اسلامک ادخال و او طرف اهاالیسنک قبول اسلامی و بسببیه
بودی مذهبیک اورالده کلیأ محو و ابطالی ایچون بالکز اوجهتلرده ربع عصر
قدر حرب و قتال ایله اوغراشمشدر .

اوزمانک وقایعی غیره ضبوط اولدیغندن وقوع بولان محاربات متعاقبیهنک
مفصلاً شرح و اتایی و ابراز شجاعت و جلالت و احراز مرتبه شهادت
ایدنلرک ذکر و بیانی ممکن دکلدیر .

کاشغره کلوبده تاریخی و اسامیسی معلوم اولیسان کافه ذواتی هجرتک

ایکنجی و اوچنجی عصرینه داخل ایتک و بو مجاهدین اسلام ارسنه قائمق لازم کلور .

یوقارولده ایما اولندیغی وجهله ائمه‌دن ظن اولسان ذوات ایله سلطان غازیلری بونلر میانه ادخال ایتک ایشک الک کسدرمه سیدر .

بو مجاهدین دیشانک غیرت دینیه ایله نه درجه فداکاری بی اختیار ابلدکاری قطعه مذکورمک همان هر طرفه دیانت جلیله اسلامیة انتشار ایدرک چین ایچرولریته وارنجسیه قدر هر جهتلرنده برخیلی اهل اسلامک ومقابر شهدانامیله برچوق ده محال سکون و ارامک بولمسی ایله آکلاشیلور.

﴿ ابن صباح ﴾

هجرتك بشجنی عصری اواسطنه یقین ایدی که: وقتیلله اهل اسلام ارسنده بر بیوک بلا اولهرق ظهور ایدن حسن صباح (*) اوائل حالنده پک

(*) مرقوم ۴۴۸ سنه هجره سنده تولد ایدوب بر خیلی زمان اوتوده بروده کردکن صکره هجرتک ۴۸۳ ویا ۴۸۵ سنه سنده ظهور ایدی . و ۷۰ یاشنده و ۱۸۰ سنه سنده فوت اولدی .

کندیسنک میدانه قویدینی مذهب باطلنه باطنیه دیرلر . حاشا بر نوع الوهیت دهواسی ایتش وقرآن کریمک معنای ظاهریسی مراد دکلدر دیرک بر طاقم هذیانہ قالدیشمش ایدی .

کرسئ حکومتی قزوین نواحیسنده کائن الموت قلعه سی اولوق اوزره تشکیل ایلدیی باطنیه حکومتی ۱۷۱ سنه پایدار و ۶۵۴ سنه هجره سنده هلاکوو مؤخرآ اباقان معرفتیه اشبو حکومت باطله مضحیل اولوب خذله افرادیدن پک چوغی مقتول و نارومار اولدی .

بن وشام کی سائر برلرده بر قاج شعبه لری ظهور ایتش ایسده انلرده پک چوق زمان دوام ایده میوب رهبن انقراض اولمشدر .

ملعونلرک ایتدکلری شاعت قالدی . اطرافده بولنان اهالی اسلامیه وحقی حکمدارلر یله عاجز قالش و بر درجه یه قدر شرلرندن دوچار خوف وحشیت اولش ایدی .

محو واستیصاللریعون حکمدار ان عصر پک چوق چالیشمشلر ایسه ده قیریلدقجه بر یاندن تکثر ایلکده اولدقلرندن بتون بتون کولکلرینی کسکه موفق اولدمامشلر ایدی . هلاکونک اسلام اوزرند بر داهیة عظمی اولان اشبو ملعونلری قتل واعدام ایله مذهلرینی محو ایلسی اهل اسلام حقده اولان مظالم فوق العاده سنه مقابل بر خدمت خیره در .

کک ابن صباح وکک تشکیل ایلدیی حکومتی و خلفلری حقده اشاغیلرده بجلأ معلومات ویریه جکدر .

چوق يزلری طولاشدینی کبی کاشغر قطعه سینه دخی کلش ایدی .
مر قومک کاشغر قطعه سینه کلسندن مقصد خفیی شو اولوق کرکدرکه :
قطعه مذکوره اهلایسی دین اسلامی یکی قبول ایلش و دیانت مقدسه
اسلامیه نک حقایق و دقایقی دهالایقیله اکلایه مامش اولدیغندن و بر چوغیده
پیدر پی قبول اسلام ایلکده بولندیغندن بولنری دین اسلامه اولان وقوف
و معلومات جزویه لری جهنیه کندیسنک مؤخرأ میدانه قویه جفی مذهب
باطنه پک مستعد کورمش و عربستان کبی علمایه مرکز اولش بر یرده و دینک
حقایق احوالنه مطلم اولش بر ملت اره سنده مذهب باطنک اظهار و اعلانی
نقدر اولسه کوچ برئی اولوب کاشغر کبی عربستانه اوزاق اولان واهالیسی
بلیه جهالتدن لایقیله قورتلماش بولنان بر محنده ایسه بو املنه قولایقله نائل
اوله جفنه حکم ایدرک تشکیل حکومت ایچون ایسه اوراسنی پک مناسب
بولش ایدی . ایشته بو سبیلردن ناشی کاشغر قطعه سینه کلش ایدی .

حد اولسون که : مر قومک کاشغر مواصلتی قره خان سلاله سی
حکومتنک زمان انقراضنه یعنی الک صوکلری اولان ابراهیم خاتله فرنداشلرینک
محارباتنه مصادف اولغله اوراسنی برناره حرب و شورش ایچنده کورمش اولدیغی
اجلدن اورالده بارینلق قابل اوله میه جفی واهالینک بو قارغشه لقی ائناسنده
تلقین مذهبه امکان بولنه میه جفی آکلایه رق عودت ایلش اولدیغسندن
کندیسنک مذهب باطلی کاشغر قطعه سینه منشیر اوله مامشدر .

کرچه اورا اهلایسندن بر مقدار ادمک فکرلینی زهرلیکه موفق اولش
ایسه ده بولر پک از اولدقلرندن و مر قومک مذهبه تمامیه واقف اولدقلری
کبی قوه نطقیه و علمیه دن دخی محروم بولدقلرندن سائرلینی کندی فکرلینه
اشترک ایتدیره مامش و بعضیسی قارغشه لقی ائناسنده و بعضیسی ده مرور
زمانله وفات ایدوب کندیلرله برابر فکرلری دخی هیچ برکسه یه سرایت
ایتدیرک محو اولوب کیتشدر .

اگر این صباح همچون بویله بر مانع و یا سایر بر فکر و ملاحظه اولیوبده
مرقوم کاشغرده طول مدت اختیار اقامت ایتش اولسه ایدی کندیسنک معلوم
اولان جرزه فوق العاده سی همه حال کاشغرایسارک و قوف و معلومات جرزه
دینیه لرینه غلبه ایدهرک نهایت کاشغرایلر عموماً کندیسنک مذهب باطلنی قبول
ایتمکه مجبور اولورلر ایدی .

﴿ کاشغرك سمرقند خانلرينه و سلجوقيلره عائد جهتی ﴾

طمعاج خانك پايغختی سمرقند اولديغیچون کاشغر قطعه سنك غرب طرفلری مشارالیه طرفندن منصوب والیلر معرفتیه اداره اولنور ایدی .

کاشغر ۴۴۰ سنه سندن ۴۸۲ سنه سنه قدر قرق ایکی سنه سمرقند خانلری طرفندن اداره اولنش و تاریخ مذکورده ایسه یعنی سمرقند خانی احمد خان زماننده کرک سمرقند و کرک مریوطی اولان کاشغر قطعه سنك بر مقداری سلجوقيلرك (*) تحت حایه و اداره سنه کیرمشد .

اول دولت سلجوقیه که : اسیا اوزرنده ۴۳۲ سنه هجریه سندن ۵۹۰ سنه هجریه سنه قدر ۱۵۸ سنه حکمران ونجم شوکت و سلطنتی ایسه تام بر عصر قدر درخشان اولمش ایدی .

سمرقند و کاشغر ایسه بو تاریخه قدر مستقلاً بر حکومت اولدیغی حالده احمد خانك اخلاق ذمیّه و مظالم فوق العاده سی اهالی بی جانلرندن بیرارایدوب دولت سلجوقیه نك مداخله و حایه سنی طلب واسته ایلدکلری جهتله دولت

(*) سلجوقیلر بر چسوق قبایله منقسم اولان ترکلر دندره . بونلر هجرتک دردنجی عصری اواخرینه طوغری اسپای وسطی حدودینه گلش و بر مدت صکره دیانت جلیله اسلامیه نك ملویت و قدسینی کوردکلری جهتله (طوها) داخل دائرة اسلامیت اولنلردر .
دولت ابد مدت عثمانیه نصل که : مؤمسی اولان (عثمان) غازی نك اسمنی کندیشه عنوان اتخاذا ایلش ایسه دولت سلجوقیه پادشاهانی دخی اجدادنن (سلجوق) بکک اسمنی عنوان دولت ایدنمشد .

سلجوقیلر اناطولی و ایران و اسپای وسطی ده (ایری ایری اوله رق) اوج عصره بقین اجرای سلطنت ایتنلردر .

مشارالیهلک اودور شوکتنده خواه نا خواه زیر جایه سنه کیرمکه مجبور اولمش ایدی . (*)

اون بش سنه قدر اشبو حکومت سلجوقیه دولتک تحت جایه سننده بولهرق هیچ برکونا معامله سرکشانه ده بولنماش اولدیغندن دولت سلجوقیه دخی انلرک استقلال حکومتلرینه طوقنماش ایدی .

لکن ۴۹۵ سنه هجریه سننده سمرقند خانلغنه نائل اولان محمود خانک دولت سلجوقیه جایه سنی اوزرندن اتمق وتفرد ایدمرک هر نه طرفدن اولور ایسه اولسون استقلال اداره به اولان جزوی وکلی مداخله بی قبول ایتامک اوزره وقوع بولان عصبانی اوزرینه شاه سنجرک قوه عسکریه ایله اوزرینه کلکی واولنان محاربه ده محمود خانک مغلوب ومقتول اولسی استقلال اداره نک بتون بتون الدن کیمسنی موجب اولدی .

محمود خان قتل اولندقدن صکره شاه سنجر طرفندن ازسلان خان سمرقنده خان نصب اولنمش وایشته بوکره حکومت مذکوره سلجوقیلرک — هرخانی کندی طرفلرندن نصب ایتک درجه سننده کی مداخله لریله — عادتا بروالیلکی مرتبه سنه تنزل ایشدر .

فقط دولت سلجوقیه نک انقراضی (**) زمانلرینه یقین وقلرده یعنی هجرتک النجی عصری ایچنده وظیفه تابعیتی عدم ایفاومع ذلک سلجوقیه دولتیله اولان رشته ارتباطی بتون بتون کسر ایتکه اجترایتمش ایدیلر .

دولت سلجوقیه حکمدارانی وسرامدان ارکانی ایسه دولتلرینک کوندن کونه رهین انقراض اولدیغنی کوردکلری وغائله دن هیچ بر وقت باشلری

(*) سلاطین سلجوقیه دن اولوب ۴۶۵ سنه سندن ۴۸۵ سنه قدر ۲۰ سنه مدت کال شان وشوکت ایله اجرای عدالت ایدن سلطان جلال الدوله ملکشاہ زمانده ایدی . ۴۷۱ سنه هجریه سی رمضانک اونجهی کوندن اعتباراً وضع اولنان تاریخ جلال مشارایبه منسوبدر .

(**) بودولتک انقراضیله مالک متروکسی خوارزمیلرک دست اداره سنه یکمشدر .

قورتلیدیغی جهته سمرقند حکومتیه اولان ارتباطك تأکیدی ومعامله سرکشانه وهوس تفرده بولسان خانلرك تأدیبی جهته باقامش و باقه ما . مشلردر .

ایشته انك ایچون کاشغردن بر مقدار محل ایله سمرقندك طوغریدن طوغری به سلجوقیلر جایه سنده بولمسی انجق یازم عصر قدر امتداد ایده . بیلش و صکره لری سمرقند حکومتی مستقلاً اجرای حکومت ایدوب هیچ بر طرفك مداخله وحایه سنی قبول ایلامشدر .

کاشغر قطعه سی کرک سلجوقیلرك (*) جایه سنده بولندیغی و کرک سمرقند خانلرينك مستقلاً اجرای حکومت ایتدکلی زمانلرده اموال واشیا ونفوسجه هیچ برکونا ضایعاته دوچار اولوب بر دور اسایش کورمش ایدی .

واقعا سمرقند حکومتی برایکی کره سلجوقیلر و خطایلیلرایله محاربه ایلش اینسه ده بونلر طول مدت امتداد ایلدیکی کی کاشغر قطعه سی اوزرنده دخی وقوع بولمیدغندن قطعه مذکوره همان هیچ برکونا ضرر کورماش دیمکدر .

اوزمانلرده علوم وفنون وصنایع وتجارت اولدقجه کسب ترقی ایدوب اختلالات ومحارباتدن ازاده اوله رق هرکس نائل رفاه وحضور اولش ایدی .

﴿ تفرده ایدن شهرلر والیلری وعاقبت حاللری ﴾

قره خان حکومتندن صکره سمرقند خانلرينك دست نفوذ و اداره سی

(*) دولت سلجوقیه ایلک پادشاهی یعنی رسماً طائمش حکمداری طغرل بکدر .
 مشارالیه ۲۳ سنه حکمران اولش ایدی .

کاشغر قطعه سنک یالکز غرب و جنوب جهنلرینه کیره بیلش و دولت مشلر الیهانه قدرت حا کانه سی قطعه مذکوره نك شرق و شمال طرفلریده کننسیسی طانتدیره مامشدر .

حکومت مذکوره اولل حکومتده کاشغر قطعه سنک شرق و شمال طرفلری ابروجه بر امارت اوله رق شمال طرفی بعضاً اسیلک شمالنده اولان قره ختایلیرله استناد و شرق طرفی ایسه اکثریا هیچ بر طرفی طانیوب کنندی قوته اعتماد ایدر ایدی .

بولردن شمال امارتنک ارسى چوق کچمکسزین کاشغرک شمالنده اولان وکوندن کونه کسب اقتدار ایلکده بولنان قره ختایلیر طرفندن استقلالى النش و اوراسی انلرک ضعیف ممالکی اولمشدر .

شرق امارتی ایسه اجرای حکومتده ثبات و بقا ملاحظه سیله کننسیسی بر مدت چین دولتک تحت حمایه سنده کی کوسترمش ایسه ده استقلال اداره سنی کسه یه و یرمک ایستدیکندن بر مدت صکره قره ختایلیرک هجومیله اداره حکومتی انلره تسلیمه مجبور اولمشدر .

کاشغرک سمرقند حکومتنه تابع اولان غرب و بر مقدارده جنوب جهنلری طرفلرندن منصوب والیسر معرفتیله اداره اولنوب اوزمانلرده بر شهرک محافظی صورت ظاهرده مأمور و حقیقته ایسه آمر اولق هوسنده اولوب بو حال دخی کوره نك اقتضاسندن اولدیغنه و هر یری عادتاً بر دره بکی دیمک اولان شهرل محافظلری ایسه ازه حق باشلری صیقلجه اظهار عصیاندن چکیمه . جکلری امثالیله مثبت بولندیغنه بناء مرکز اداره دن بعیدجه اولان ممالک محافظلرینک امور و خصوصاته مداخله اولنماغله برابر قصور و خطیباتنک چوغنه اغماض عین ایدیلور واره صره تقدیم ایلدکلری و برکو و هدایانک قبولیله عرض اخلاص و عبودیت ایللری اقتضای تابعیتدن عد اولنور ایدی .

انك ايجون برىملكت مر كز اداره دن تقدر بعيد اولور ايسه استقلالى زمان مرور ايتد كجه اونسبتده زياته اولوب عصيانه قيام ايلامسى وظائف تابعيتك شرط اعظمى صايلور ايدى .

كاشغر قطعه سنك شمال و شرق جهتلرندن بشقه اولان محلىرى دخی كچه سمرقند حكومتنه مر بوط ايسه ده بونلر مؤخرأ اداره امورده نوعاً كسب استقلال ايلش ايدلر .

دها صكره لرى كاشغر شهرلىك محافظلى درجه استقلالى ارتدیره رق اكثر وقت سمرقند حكومتنى طائىزلر ايدى .
بونكله برابر حكومت مذكوره عليهنده عصيان و مخالفتده قيام ايلزلر ايدى .

بونلرك عدم قيامى محافظه موقع ملاحظه سندن ناشى ايدى .
برارالق چين حكومتى ايله مؤخرأ كاشغر ك شمال جهتنده اولان برنصفنى ضبط و تسخير ايلش اولان قره ختايليلر كاشغرى تحت جايه يه المغه قالميشديلر .
كاشغر والىلى ايسه هر ايكيسنه ده روى مماشات كوستروب جايه ينى قبول ايتماك ايجون قطعاً مخالفتده بولميدلر .

كر ك اوللرى و كر ك صكره لرى كاشغر شهرلنده بولنان و بر درجه كسب استقلال ايدن والىلرك همان جمله سى هانكى طرفى قوتلى كورير ونه جهتى منفعتلى بولور ايسه او طرفك جايه سنى قبول ايدوب برحامى يى ترك ايله ديكرك جايه سنه كيرمامك ايجون هيچ بروقت اوغراشماشلردر .

بونكله برابر چين و ياخود قره ختايليلرك جايه سنى قبول ايتدكلر ايجون سمرقند حكومتنه قارشو مخالفتده دخی بولمزلر ايدى .

نه غريب حالدركه اعصار قديمه ده دولترك انقراضى بك چوق زمانه محتاج اوليوب تشكلى ايسه شمديكى كې محال درجه سنده كوج برشى اولمديغندن برچوق دولتلر باتار و يرلر يته عقبنده ديكركلى چيقار ايدى .

اوله بر زمانده یعنی دولترک یکدیگرینه قلب اولشی و یاخود بتون بتون انقراض بولسی هنگامه سنده و متبوعلری (یعنی حامیلری) اولان دولترک عجز و ضعفیتی زمانلرنده کسب استقلال ایدن شهرل محافظلرینک محافظلر موقع غیرتنده بولملری یک او قدر شایان تعیب کور یله مز . ایشته ائک ایچون بو حال اهلینک افکار و میلانی الجاسندن و حال و موقع ايله زمانه نك اقتضاسندن ایدی .

بومدت طرفنده کاشغرک غرب طرفلرنده صنایع برخیلی ایلرولوبوب علوم و معارف کسب ترقی ایلش و عربارله اسبابی وسطی ترکلرینک صنعت و معارفجه اولان ترقیاتندن کاشغر دخی حصه مند اولش ایدی . بوقاروده عرض و بیان اولنان احوال درت بش سنه طرفنده وقوع بولش ایدی .

کاشغر قطعه سنک جنوب و غرب طرفلری محافظلرینک بویه اوچ درت بوزلی پولیتیکلری بالاخره کندیلرینه ضرری انتاج ایلدی . بو حال چین دولتیله قره ختایلیرلی محاسنده دوشوروب ابتدادن حاصل اولان فکر حایه مؤخرأ ضبط و تملیک هوسنی تولید ایده رک هر ایکسی ده کاشغرک بتون بتون استیلاسنه چالیشدیلر .

محافظلر کندلی پولیتیکلرینک سوء نتایجنی یعنی استقلال حکومتلرینک الدن کیده چکنی کورنجه نه ییاجقلرینی شاشیردیلر . لکن ارتق ایش ایشدن کچمش و کندیلرنده ایشه هرایی طرفه مرام اکلاده جق قوت قالماش اولدیغندن بالاخره نفاق و افتراقک سیئه سنی چکدیلر .

چین دولتی اول اراق ممالک بعیده ضبط و استیلا ایده جک درجه ده قوتلی اولدیغنی و خصوصیه کاشغر کی پایتختک الک بعیدنده بولنان بر مملکت ایچون یکیدن بر دشمن ندارکیسه اوغراشمقی کندیسنجه مخاطره لی کوردیکی

جهتله قطعه مذکوره اوزرینه اوزاتمش اولدیغی دست استیلایی کبرو چککه مجبور اولمشدر .

قره ختایلیلر ایسه کاشغرك شمال طرفلری کندی اداره زنده اولدیغی وقطعه مذکوره نك بتون بتون ضبط واستیلاسی کندیسانجه الزم بولندیغی جهتله بو بایده اختیار فداکاری ایله قطعه مذکوره نك هر طرفنی تحت اداره لرینه کچیردیله .

بونلر هجرتك التجی عصری اوائلندن اعتباراً کاشغرده قوتلی برصورنده یرلشمس ومؤخرأ دائرة حكومتلرینی فوق العاده توسیع ایده رك اسبای وسطی دن برخیلی ممالکی دخی قبضه تسخیرلرینه کچیرمشلر ایدی .

بو حکومت دخی التمش یتش سنه قدر غایت شانلی برصورنده دوام التمش ایسه ده او زمانلرده تشکل ایدن حكومتلرک دور شوکتلری پك چابوق مرور ایلسی اقتضای زمانه دن اولدیغندن بونلرک دخی قدرت وشوکتلری مؤخرأ کوندن کونه ازالغه باشلش ودها صکره لری اختلالات داخلیه ایله اساس حكومتلری دوچار تزلزل اوله رق برضعف وعجزیت کلیه ایچنده اداره امور ایله اوغراشمشلر ایدی .

حاصلی بونلرکده حكومتلری نهایت برعصر قدر امتداد ایده رك هجرتك یدنجی عصری اوائلنده بتون بتون انقراض بولمشلردر .

خوارزمیلره عائد (*)

ایران و ترکستان و افغانستان قطعه‌لری اوزرلرنده بر خیلی زمان حکومت ایدن خوارزمیلرک (***) التنجی پادشاهی اولان «سلطان محمد قطب‌الدین ثانی بن سلطان نکش» خوارزمشاه (***) که: جنگیزه معاصر و قوت و قدرتیجه بر درجه‌یه قدر اکا معادل بر پادشاه عادل ایدی .

ایشنه انک زمانده و هجرتک ۶۰۶ هجری سنه‌سنده کاشغر قطعه‌سندن بر مقدار ممالک ايله قطعه مذکور ورنک انکرنده واقع اولوب بر طاقم طاعلق

(*) بهضیلر «خوارزم» جنگ التنجی معناسنه «خواه رزم» دن مخلفدر دیرل .

(**) خوارزمیلردن حکومت ایدنلر طوقوز پادشاهدن عبارت اولوب بونلرک برنجیتی سلطان قطب‌الدین محمد خوارزمشاه بن انوشکین و صوکی‌ده سلطان رکن‌الدین شاهر . ابتدای حکومتی ۶۹۱ سنه هجریه‌سندن اعتبار اولوب تشکیل ایلدکلی حکومت بریحق عصره قریب مدت پایدار اولمش و ۶۲۸ سنه هجریه‌سنده کلیاً منقرض اوله‌رق جنگیزیلره انتقال ایلشدر .

(***) مشارالیه ۵۹۶ سنه هجریه‌سنده جلوس ایتمش و خوارزم دولتی بونک زمانده آسها قطعه‌سی اوزرنده برنجیک شرفی احراز ایش ایدی . یکری بر سنه اجرای مملکتدن مسکه نهایت جنگیزلی اغضاب ایتکله آجیلان عا .

محللردن عبارت اولان قرغز (*) ممالیکی خوارزمیلرک زیر اداره سنبه کچمش
واو ائشاده کاشغردن بر مقدار آدمده قبول اسلام ایلش ایدی .
آسیانک ترقیات علمیه وصناعیه سی اشبو خوارزمیلر زماننده مرتبه عالیای
کاله واصل اولش ایدی .

بولنرک زماننده اول قدر علما و حکما طهور ایتش ایدی که : مقدار لری انجق
چناب جقه معلومدر .

اسملری صحائف نوار بخی تزیین ایدن و شمده قدر و آلان کال حرمت
وتعظیم و رعایت و توقیر ایله یاد اولنقده بولنان فضللا و علمانک چوغی اشبو
خوارزم بلادینه منسوبدر .

حیفاکه جنکیزیلرک ایقاع ایلدکری طوقان خون سرشک آلود خوارزمده
بتشمش اولان نادرات اعصارک همان جله سنی محو و نابود ایلدی .

خوارزم مشاهانک دست حکومتنده بولنان نهور و بلادک مرتبه عمرانی
واھالیسنک کوندن کونه تزايد ایدن ثروت و سامانی تعریفی محال بر حد
غایده ایدی .

ملکک بر باشندن دیگر باشنه قدر اسایش وجضور حکیم سورر و اھالینک

ریده و همدن ناشی ثبات و دوام ایده میوب قرار ایتش و ۶۱۷ سنه هجری سنده
تازم دار بقا اولمشدر .

اگر سلطان مجر دوچار خوف و هراس اولمیوب و فرار ایتیبوده موجود اولان درت
بش یوز بیک عسکرینی حس استعمال ومع هذا اطرافدن ده اسفداد ایلش اولسه ایدی
جنکیزه عایه ایدمه سه یله کافه مالدی ضبط اولنقچ و حکومتی بون بون الدن کیده جک
درجده مغلوب دخی اولز و ملت اسلامیه ده جنکیزیلرک قهر و ظلمه یانز ایدی .

(*) قرغز صورتنده دخی یازیله یور ایسه ده بورالده کثرتله و کاشغر و آسیای وسطاچه
عمومیتله تالغظی (قرغز) صورتنده اولدقچون بنده او وجهله یازدم .
بو طائفه نک احوالی حقنده دخی قسم شانیده معلومات ویریله جکدر .

تاریخ قبیله کاشغر انجی مصر

رفاه و سعادت کیندکجه ازدیاد بولمقده اولدیغندن شهرلک نفوسی کوندن کونه کسب تکثر ایدر ایدی .

شو نعمت عظمیادن کاشغرک خوارز مشاهانه مربوط اولان محملری دخی مستفید و حصه دار و اهالیسی ایسه بر سعادت مترقیه و بر نعمت متدایده ایله اوا نکذار ایدی .

اشبو تاریخده کاشغر قطعه سی قره ختایلیرله مربوط اولوب بونلرک ایسه نفاق و افتراق و فساد اخلاقدن و اختلال و محاربات داخلیدن اسکی عظمت و اقتدارلی قلامش وزمان انقراضلری هنوز حلول ایلدیکندن بر حال عجز و قوتور ایچنده اجرای حکومت ایلکده بولمیشلر ایدی .

دولت خوارزمیه ایسه بونلرک بوحال عجز و پریشانیدن استفاده ایدهرک مملکتلرندن بر منوال محرر بر مقدار محلی ضبط و تسخیر ایلشدر . کاشغرک خوارزمیلرک دست اداره سنه کجیمان محملری ایسه اشبو قره ختایلیرک زیر اداره سنده قلمش ایدی .

لکن بوده چوق سورمدی . طاقت انلرده آسیانک کافه حکمداران و حکومتلری کبی محو و منقرض اولدیلرکه بورالری اشاغیلرده بیان اولنه جقدر .

خوارزمیلرک کاشغردن ضبط و تسخیر ایلدکلری محملر دولت مشارالیهانک زیر اداره سنده چوق طورمدی و بر رؤیا کبی حکمی بر مدت جزویهدن عبارت اولق اوزره کلوب کجیدی .

سکر طقوز سنه صکره که هجرتک ۶۱۵ نجی سالیدر مشارالیه سلطان قطب الدین محمد شاهک جنکیزیلر (*) اوکندن عارفزاری اختیار ایتسی و مالکینک برر برر جنکیزیلرک الله کجیمی اوزرینسه کاشغر قطعه سنده کی

(*) جنکیز چین کله سنک تفضیلی و چین کله سی دخی اولو معاسنه ایش . . .

ممالک دخی خوارزمیلرک زیر اداره سندن چیمش واوراسی بر بشقه حال کسب ایلشدر .

دولت خوارزمیه نك مصائب اخیرہ سی قرہ ختایلیلرک چشم انتباهنی اچہرق بونلر ممالک منزوعہ لرینی استرداد ایتدکدن بشقه شو قارغشہلق ائناسنده ابروجہ بر کلاه ده قائمق یعنی دولت خوارزمیه اجراء ممالکندن بر قاچنی زیر اداره لینه کچیرہ رک شوکت وعظمت سابقہ لرینی اعاده ایدہ بیلک ارزوسنده بولتمش و بونک بر درجہ یه قدر فعلیاتنہ ده کریشمشلر ایسہ ده اتی الذکر جنکیز داهیہ سی عقالرینی باشلرندن واستقلال وحکومتلرینی ده بتون بتون اللرندن المشددر .

اخطار ورجا

یوقارولرده بالئاسبه بیان و افاده قلندیغی وجهله هجرتک ۲ نجی و ۳ نجی عصرلرینک وقوعاتنی بر تفصیل یازمق محالدر .

او جهته بعض موادی مبهم کچمکه وایکی عصرلر قی و قی و قی مختصر و مجمل اوله رق یازمغه مجبور اولدم .

الده تفصیل و تدقیق وقوعات ایچون مکمل مأخذلرک بولنمادی حسابیه ایکنجی و اوچنجی عصر هجری وقوعاتنی مجمل یازوب مفصلاً یازلسی حقنده اولان ارزوی عیبدهم حصوله کلامشدر .

کرچه اختصار اولنان جهتر ایچون معلومات و تفصیلات یوق دکلدر لکن استحصال اولنان معلومات و تفصیلات افسانه و حکایه درجه سنده اولدیغنه و بدرجهیه قدر صحته اعتماد اولنه میان موادک بر تاریخ کتابنه درجی جائز اولیه جغنی دخی بدیهی بولدیغنه بناء او مثللو تفصیلاتک درجندن اجتناب اولمشدر .

اثر ناچیزانه مک بدرجهیه قدر مکمل اولسی ایچون پک چوق محله مراجعت اینک و ماللری یکدیگریته مبلین اوراق بریشان و سائرهدن (ایکنه ایله قوبو قازمق قییلندن اوله رق) استحصال معلومات و کشف حقایق اینک کبی بر کار مشکل ایله اوغراشمش اولدیغمدن فاصله سز بیان وقواته و اثر عاجزانه می انجق شو درجهیه کتیرمکه موقوف اوله ییلدم که بوده بنم کبی بر عاجز ایچون پک یوک بر موفقیتدن معدوددر .

اعتراف اینکده اولدیغ عجز و قصوری وایشک اهیت و عظمتی ایله

تصادف اولنان مشکلات و چکیلان محنت و مشقتی نظر انصافه المبرق احتمال که قاریانیدن شو اثر ناچیزده خطا آرمق زحمتی اختیار و بعضی جهتایسته ایلدشهرک غزنهله اعتراض ورقه لری ارسال و تسبیح ایتک ایستیانلر بولتور انک ایچون شوراده بر ایکی سوز سولمکه مجبور اولدم .

شو کتابده بر قاچ نقصان و بش اون دکل یگرمی اوتوز خطا بولتور ایسه آذر .

چونکه اثر ناچیزانه تمعادی غیر قابل درجه ده مأخذری اولان و تحریری امرنده هر نوع وسائط تسهیلیه بولنه ییلان کتب سائر به مقیس اولتیوب بزدن بک اوزاق بر محله اولان ممالکک احوالندن و اون بش یگرمی هصرلق و قوتلندن و بولنرک اسباب و محاکماتندن و احوال داخله سندن و بعضی فواتک تراجم احوالندن باحث اوله رق شمعی به قدر امثالی وجوده کتیرلماش و همان هر سطری بر چوق تدقیق ایله یازلش (ایجه بیولک) بر کتابدر .

بوراسی بویله ایکن بر قاچ خطا و نقصان بولوبده انلری نظرده بیولتک انصاف سیرلقدن بشقه بر شیء دکلدر .

شو سوزدن اثر عاجزانه مک مواد مندرجه سی حقنده هیچ برکونا اعتراض ایدلمسی ایستمدیکم اکلاشلسون .

اساسه طوقمش جهتلر وار ایسه اعتراض ایتلی و فقط مزرب سهندن باشلهرق اعتراضی نفرت اولنه حق درجه به وارد بر ماملی .

اولنان اعتراض غرض کارلقدن ناشی اولوبوده اظهار حقیقت مقصدینه مبنی اولنجه هر مؤلف طرفندن مع الشکر تلقی ایدیلور .

اعتراضات واقعه غزنه صحیفه لری اوزرینه کجذبکی صورتده بنی جواب اعطاسنه مجبور و بو ایسه هر ایکی طرفی بهوده ره مشغول ایده جکی جهته اعتراض ورقه لریک طوغریدن طوغری به طرف عاجزانه مه کوندرلمسی رجا ایدم .

معتضلرک ابایشه جکلری جهتلری یکیدن تدقیق ایده حکمدن حقک کندی

طرفدارنده اولدیخی تین ایدر ایسه کتابک اخیته فلان صحیفه ده کی فلان جهت فلان افندیسک اخطاری موجبجه شوبله اولق لازم کلوردیه آروجه قید ایده جکم.

کاشغره دائر یازیلانلردن فضلہ بعض اسرار و خفایایه واقف و مختصراً یازدیغم موادی تفصیل ایده جک اوراق و سائرہ مالک اولانلر انلری طرف عاجزانہ اشعار و ارسال ایدرلر ایسه کندیلرینہ بک بیوک تشکر ایدر و اثر ناچیزک هر جزؤندن بر نسخہ سنی تقدیم ایلرم .

طرف عاجزانہ تودیع اولنه جق اسرار و اوراق و سائرہ نک همانکی طرفدن تودیع ایدلدیکی دخی بیان اولنه جقدر .

شاید اسملرینک تصریحی ارزو ایتیانلر اولور ایسه کیفیتی اخبار ایتدکلرنده ناملری هیچ بر وقتده ذکر و بیان ایدلیه جکدر .

کاشغر لیلرک یاکلش اولان بر قانچ معلوماتی تصدیح ایدیشم و یا بتون بتون چور یدیشم لزوم سزدر ظن اولنسون .

اگر بن یاکلش معلوماتی بلا محاکه یازمش اولسه م بک چوق کسه انلری طوغری اوله رق قبول ایدر .

حالبوکه بر شیک یاکلش بیلنمندن هیچ بیلنماسی دها خیرلیدر .

بو کتابک تحریری امرنده اتخاذ ایلدیکم اصولدن ایکی فائده حاصل اولور که بری منسوب اولدیغم املت عثمانیه نک ایشی طوغری بیلسی و دیگرده کاشغر لیلرک منظوری (اولور ایسه) معلومات واقعه لینی تصدیح ایلسی در .

﴿ جنکیز خان ﴾

هجرتك یدنجی عصری که : عموماً اهل اسلامك واسیاده بولنان کافسه اقوامك دوچار مظالم و گرفتار مصائب اولدینی زماندر .
ایشته بو عصر ایچنده ایدی که شهرت و ملعتی ولوله ساز جهان و بلکه رزه انداز زمین وآسمان اولان جنکیزك (*) معنویت عالمدن اثر و نشان و او.

(*) جنکیز ۵۴۹ سنه هجریه سنده مغولستانده تولد ایلدی . نسلی اوفوز خانه و اورادن ترك بن یافته منتهی در .

مغوللردن بیوک برطائفهك رئیس اولان (یسوکی بهادر) نام کسمنك اوغلیدر .
طوغدینی وقت المریك ایچنده طوغش قان بولغسندن کندیسنك ایلروده غایت خوریز اوله جفته ده ا و وقت حکم ایدلش ایدی !

اصل اسمی تموجین اولوب ۶۰۱ سنه سنده داخل دائرة اتفاق ایچک ایچون جلب و دعوت ایلدی اطراف خانلردن عبارت بر مجلس شوریده اوطوریر ایکن پت تنکری اسمیه موسوم اولوب مغوللر بیئده غایت محترم اولان و ولی الله اولق اوزره اعتقاد ایدیلان! برجنونك (یولده نورانی و قیرائی برادرمه راست کلدیم بکا « کیت سویله تموجین تموجین اسمنی ترك ایدوب جنکیز خان عنوانی السون جناب حقك امریه تکمیل ربع مسکونی کندیسنه و اولادینه مسخر قیلدم « دیدی) مألنده ایراد کلام ایچسی اوزرینه تموجین اندن صکره جنکیز اسمیه اسمیه اولمش و بوندن صکره یواش یواش کسب قوت المشددر .

کندیسی پت پرست ایدی . (۷۵) یاشنده اولدینی حالده (۲۵) ییل سلطنتدصکره هجرتك ۶۲۴ نجی سنه سنده وفات ایلدی . شمعی به قدر زیاده انک کبی ظالم و غدار برآدم ده ا ظهور ایتمامشدر .

جنکیز . مغولستان و ترکستان و هند و چین و ایران و حاصلی حوالی حجازیه و یمانیه دن

لاد ادمدن بر پیر و صبیان بر اقامت نیت ملعونانه سی اوزرینه کافسه بلادی

و سوریه قطعه سندن ماعدا همان تکمیل آسیا قطعه سنی و اوروپا تک بر مقدارینی فتح و ضبط ایشدر .

جنکیرک ملیونلرجه نفوس مظلومه اسلامیه بی قتل و دوچار عذاب و بونجه مالک محمودیه بی بر باد و خراب و اموالی محو و اغتصاب و جهانی طوتان بر عظمت و شهرت اکتساب ایشینه سبب خلیفه عباسیه نیک اونوز درونچیسلی ناصر خلیفه ایله سلطان محمد خوارز مشاهد .

اوزمان جنکیریلر سد استیلا چکه جک آسیا اوزرنده خوارزمیلردن بشقه قوتلی بردولت یوق ایدی .

محضی سلطان محمد خوارز مشاهدن انتقام المی و بوانتقامنک حصولیون ملیونلرجه امت محمدک پایمال حیول مشرکین اولسنه راضی اولمق کچی هیچ بروقت کندیسنه یا قیشیمان برآرزوی غافلانه ده بولان ناصر خلیفه نیک جنکیریلر کچی بالانره کندی خاندان و حکومتی دخی محو ایتش اولان ملاعینی محمد خوارز مشاء و معنا اسلام اوزرینه مساط قیطق اوزره اجرا ایلدیکی تشویقاتنه و محمد خوارز مشاء هلیبنده واقع اولان القاتنه جنکیر — مقدما سلطان محمدله عقد معاهده ایتدی ایچون — حواله سمع اعتبار ایچمدرک سلطان محمد خوارز مشاهله خوش پکنور و یوسایه ملت اسلامیه اسوده بر جالده بولنور ایدی .

جنکیرک کوندردیکی کاربان خلقنک غارخان طرفندن قتلی خبری جنکیر و واصل اولدقده زیاده سیله حدت ایدرک قصاصاً قتل اولمق اوزره غار خانی سلطان محمددن قطعاً طلب ایتش و مشارالیه جابندن ایسه جواب رد الماش اولغله و ناصر خلیفه طرفندن مقدمه واقع اولان تشویقات دخی یاردم ایچکله ایکی پوک دولت اره سنده اولان دوستلق بوزیلوب ۶۱۵ سنه هجریه سنده محاربه باشمش و محاربه نیک ده ایتداسنده غالب و مغلوب تمامیه بالی دکل ایکن سلطان محمد و هسندن ناشی فرار ایدرک میدانی اعدایه برافش اولدیفندن جنکیریلر خوارزم ممالکنه داخل اولوب نیجه نیجه مالی ویران و احراق و ملیونلرجه اهل اسلامی قتل و اعدام ایتشدر .

جنکیرک یالکز خوارزمده تلف ایتدیکی اهل اسلامک مقداری — مؤرخلرک متفقاً روایتلرینه نظراً — ایکی ملیون مجاوزدر .

جنکیر سلطان محمد فرارینه قدر نقدر اولسه برادره ایچنده قالوب مالک اسلامیه پای انداز خسار اولماش ایدی .

تخریب و احراق و ملیونلرجه انسانی قتل و اعدام ایتمک کبی خلقت عالمین اوزماتنه او زماندن بو آنه قدر امثالی کورلیان و حقیقه تذکر و تفکری بیله دهشت انداز قلوب اولان مظالم و شایعنی ملت اسلامییه چکمش ایدی .

جهانی خرابه زاره دوندیون جنکیز خونریزک مجسرات مدحسه سندن هر نعلیه کاشغر قطعه سی مصون اولمش ایدی .

کاشغر اشبوی بدیعی عصرک ابتدالزنده قره ختا ییلرک جله ممالک سندن اولوب یارکند ایه بونلره طائد اولان (کورخان) ک بدیعی ایدی .

نایمان خانی اولان طبیبک (تیانک) خانک اوغلی اولان کوشلک « مها طوغریسی کوجلیسک » باباسننک جنکیز طرفندن قهوریتی اوزرینه اشبو کورخانه التجا ایتدیکی حالده مؤخرأ عصیان و پادشاهلغنی اعلان ایلدی . کوجلیک خان (کورخان) ک آندن نصف ممالکینی الدی .

کوجلیک خان فوق العاده تعشق و بالاخره تزوج ایلدیکی پت پرستلردن بو قرئک نیاز و اضطراری و نیازنده الحاح و اصراری اوزرینه کاشغر قطعه سنده بولنان اهل اسلامک تبدیل مذهب ایتمیسی امر و اجبار ایلش ایدی .

اهل اسلامک چوغی تبدیل دینی قطعاً قبول ایتماش وقوی الفتواد و تام الاعتقاد اولمانلر معاذالله ارتداد ایلشدر .

[او زمانلرظلم و استبداد دوری اولدیفتمن پت پرست اولان حکمدارلر قبولی

مشارالیهک فرارندن صکره ایسه ارتق میدان جنکیزیلره خالهرق جراد بلا کبی اطرافه یایلوب واردقلری هر یری فتح و ضبط و استبدادکری مظالمی اجرا ایتمش و هیچ بو طرفدن مقابله کورماشلردر .

جنکیزک مظالم واقعه سته نهایت بو قدر برفاج شهری بردن آتسه یاقق یاخود اساسندن تخریب و برشر اهاالیسی عوماً قتل و اعدام ایتمک و یوز ییکلرجه بیکناهک کافه اموال و املاکی آلدقن و کندیلرینی زنجیر اسارته اوردقن صکره جله سی بردن هلاک ایتمک کبی ملهت اکا نیسته تکراری هر زمان وقوچبولور اجراآت عایدن ایدی .

مشکل اولان شیلری بیله اهلایه تکلیف ایدر وارزوسنی جبراً حصوله کتیروب قازشورنده هیچ برسانل ومعترض کوره مرز ایدی .
بالکز جناب حق . لیکن آئیده کوره مرز ایدی !]

کوجلیک خان مغوله وتاتار قباثلندن جنکیز خانک دشمنی اولانلری کندی طرفه جلب ایله جنکیز خانه آچیقندن آچیفه بیان خصومت ایلکده یولمش ایدی .

جنکیز خانه کوجلیک خانک بو حال خصوصتکارانه سی اخبار اولندقدہ یسوت عشیرتندن اولان (جنه نوین) نام سردارینی عساکر کثیره ایله مومی ایله کوجلیک خانک قتل واعدامنه تعین ایلدی .

(جنه نوین) ایله کوجلیک خان اره سنده اچیلان محسار به ده نسیم ظفر مومی ایله جنه نوین طرفه وزان ایتکله کوجلیک خان انزام ومغلویت کامله به دوچار اولدی .

(جنه نوین) کوجلیک خانک عساکر مغلوبه سندن در دست ایده یلدیکنک چوغنی قتل واعدام وبعضیسی ده تحت اسارتہ ادخال ایلدی .

کوجلیک خان کوردیکی مغلویت اوزرینه بردها کندیسنی طوبله میه . جفنی ومقابله ومدافعه نک امکائی بولسه میه جفنی اکلایه رق مغلوب اولان عساکرندن بر مقدار کسه ایله سمت فراره پویان اولمش ایدی .

(جنه نوین) ایسه کوجلیک خانک قتل واعدامیچون جنکیز خاندن امر قطعی الدینی وخصوصیله بویله بردشمن مغلوبی کندی حائله ترک ایتکلیک غیر جائز اولدینغی یلدیکی جهتله کوجلیک خانی برخیلی زمان تعقیب ایلدی ونهایت بریده یقالیه رق اوزرینه هجوم ایله معیتند بولناتلرک همان کافه سنی قتل واعدام ایلدی .

کوجلیک بو دفعه دخی سرعت فراری سایه سنده جنه نوینک سیف قهرندن قورتلهرق بد خشانده کائن صاری کول دره سنه کیده یلدی .

تاریخ قسبی کاشف یدنجی مصر

کوجلیک خانک معیتده اولان عسکرک کافه سی تلف اولمش اولدیغندن رفیق فراری اوله رق باندن انجق اوج کیشی قالمش ایدی.

جنه نویان کوجلیکی هر نقدر تعقیب ایتش و تحریسی امرنده بک چوق اوغراشمش ایسه ده اراضینک عارضه سی حسیله کوزدن غیب ایتش وزیه کیندیکنه دائر رائر و خبر الهامش ایدی .

نهایت برکون صیادلردن بریتنه کوجلیک خان ایله رفقاسنک اشکالنی تعریف ایدهرک بونلری کوروب کورمدیکنی سؤال ایلدکده صیاددن « تعریف اولسان اشکالده اوج کیشینک فلان محله طوغری کیندکلی » جوانی النجه معیتده بولسانلرله او جهته طوغری سیر سریع ایله کیده رک کوجلیک خانی دردست ایله اعدام ایلدی .

﴿ بر مطاله ﴾

کوجلیک خان اگر جنکیز خانک علیهنده بولمیبده انکله خوش کچنمکی اساس پولتیقه اتخاذا ایلش اولسه ایدی دوچاره مصائب اولز ایدی .

جنکیز خانک ال زیاده سیف غدرینه اوغرایانلر کندیسنه صورت مخالفت کوسترتنلر اولوب بونجه مظالمی محضی اغضاب اولندیغیمون اجرا ایلش ایدی .

جنکیز زده فوق العاده گبر و عظمت اولاد بیخون کندیشنه عرض
اطاعت و انقیاد ایدنلری مظهر مکافاة و بالعکس معامله سرکشانه ده
بولنانلری حوچار مجازاة ایلر ایدی .

دنیا ده کندیشندن بشقه صاحب حکم و نفوذ هیچ برادم طانیوب
بای و کدا هر کسک کندیشنه سرفرو ایتسنی ایستروادنا برتخفیف
واستیزانی عظمتنه یدیره مز ایدی .

اویویان ییلاقی اویاندیرمق قیلنسدن اولمق اوزره جنکیزک عظمتنه
طوقونلسی حیفاکه پک چوق کسه لک محو و خرابی بادی اولمشدر .

جنکیز زماننده

کاشغرک و اها لیسک احوالی

یوقاروده دخی بیان اولندیغی وجهله کاشغر جنکیز خانک ضمیمه ممالکی
اولمش و فقط آسیا بلاد معموره سنک احوال متأسفہ سی کبی بلیه تخریبه
بولمخز امامشدر .

جنکیز خان کوچلیک خان ایله کور خانک ممالکی اوزرنده کندی حکومت
قویه سی حکم و نفوذینی یوریتیش و کاشغر کندیشنی قبول ایتماکه و حکمنه
اعتراض و یا مخالفت ایلکه جسارت ایده امامشدر .

جنکیز خان کاشغرده سربستی مذاهبی اعلان ایلدیکندن مرقومک زمان حکومتده قطعه مذکورده خرسیتیانلرله پت پرستلر تکثر ایتیش ایدی . مرقوم پت پرست اولدیغی و بروایتده هیچ بر دین ایله متدین اولمادیغی جهته اهل اسلام اکثر خصوصده دوچار نظر تحقیر و پت پرستلر ایسه بالعکس مظهر رعایت و توقیر اولمش ایدی .

مرقوم جنکیز خان هر نقدر سربستی مذاهبی اعلان و التزام ایتیش ایسه ده ینه کاشغرده برچوق جوامع و مساجد کلیسا و پتخانه یه تحویل و تبدیل اولمش ایدی .

یعنی اهل اسلامک جوامع و مساجدنن بعضیسی الهرق خرسیتیانلرله پت پرستلره اعطا و احسان اولمش ایدی .

لکن مرقوم تجارتک ترقیسنی بغایت التزام ایش اولدیغندن زمان حکو-
متنده صنایع و تجارت اولدقجه ایلرولمش ایدی .

حتی خوارزم شاهی سلطان محمد علمپنده محاربه یه قیامی خوارزم کار بانلرینک ممالکنه ورودینه مقابل کندیسنگ ده خوارزمه کوندردیکی بر بیوک هیئت تجاریه نك سلطان محمدک دایسی اولوب اترار حاکی اولان غابر خان طرفندن ماللری غصب و غارت اولنه رق قتل و اعدام ایدلسی ایچون ایدی . کاشغر مرقوم زمانده بر دور اسایش کورمش وار باب صنایع و تجارتی تشویق و تلطیف ایتسی حسبیه بدرجه یه قدر معمور اولمش ایدی .

قطعه مذکور ۶۲۴ سنه هجریه سنه یعنی جنکیز خانک تاریخ وفاته قدر مرقومک فرمانبرا طاعتی اولوب طرفندن منصوب و ایسلر معرفتیه اداره اولمش ایدی .

والیرده ایسه استقلال وساره اولیوب کلی و جزوی هرامور و خصو-
صی جنکیز خانه عرض ایتکه مجبور اولدقلرندن مرقومک اوامرینک انفاذیچون عادتاً بر اجرا مأموری ایدیلر .

بونکله برابر والیایک قدیم ودواملی اولیوب بر والی برمدت صکره جنکیز خان طرفندن عزل اولنور ویرینه دیکری تعیین قننور ایدی .
کاشغر قطعه سی جنکیز خانک ضبط واستیلا ایلدیکی ممالکه نسبه (که آسیا قطعه سنک درنده اوچی دیمکدر) عادتاً بر سنجاقلق درجه سنده ایدی .

جنکیزدن صکره

وقتاکه جنکیز خونریز هر دولت قوی الشوکنه غلبه ایلدیکی وبونجه اصحاب اقتدار ببطش وشدتی ایله عاجز و بی درمان براقدیغی حالده عاقبت ۶۲۴ سنه هجریه سنده شیرینجه اجلک ضربه مهلکه سی اوکنده زبون قاله رق سلطنت دنیایی ترکه مجبور اولدی .

استحصال سلطنت وتسخیر مملکت از وسيله اولاد و احفادی ارسنه بر مدت صکره تفرقه ونفاق ومخالفت وشقاق کیره رک برخیلی مشقتلر اختیاری وبونجه غدر ومظالم اجرایی ایله تأسیس اولنان بنای عظیم سلطنت بر یوک قیایه چارشم بر سفینه دریازده کی اساسندن صار صلفله پارچه پارچه ایلدی .

کمرچه مر قومک وفاتندن صکره اوکتای (*) واندن صکره

(*) اوکتای قآن جنکیزک اوچنجی اوغلی در . ولی عهد اولمغه جنکیزک وفاتنده یعنی ۶۲۴ سنه هجریه سنده سر بر قانی به کچدی .
۱۳ ییل سلطنتدن صکره ۶۳۹ سنه هجریه سنده وفات اناشدر .
فضلا وهلمایه زیاده سیله حرمت ورعایت وعلوم وفنون وصنایع وتجارتنک ترقیسنه سعی وغیرت اناشدر .
غایتله سختی وفقر ابرور وبولندی عصره نسبتله بر پادشاه عدالتکستر ایدی .

تاریخ قسمی کاشغر یدبعی مصر

کپوک (*) وائک وقاتیلده منکو (**). سریر سلطنته کچرک بولنرک زماننده اولاد واحفاد جنکیزیه براداره واحده التنده بولنمش و حکومت جنکیزیه اسکی شان وشوکتی غائب ایتماش ایدی .

لکن حکومتک بویکپاره لکی ۳۳ سنه قدر امتداد ایدوب جنکیزدن صکره اوچنجی شهنشاه اولان منکونک ۶۵۷ سنه هجریه سنده وقاتیله اولاد واحفاد جنکیزیه نک جله سی زیر اداره لرنده بولنان ممالکده اعلان تفرد ایدرک هیچ بریسی دیکره تابع اولغی ایستماش والرنده بولنان قوت واقنداری دیکرینک محو وانقراضی اوغورنده صرف ایلمکده بولنمش اولدیغندن اوتاریخلرده اورتلقده استرقاب سوداسندن و سلطنت غوغاسندن بشقه هیچ برشی کورلماکده بولنمش ایدی .

(*) اوکتایک اوغلی اولوب باباسندن صکره نائل سریر سلطنت اولدی . تاریخ جلوسی ۶۶۲ سنه سیدر .

بر سنه سلطنتدن صکره ۶۶۶ سنه سنده وفات ایلدی .
خرستیانلغی ترویج وخرستیانلری اهل اسلام اوزینه ترجیح ایدر ایدی .
سخاوتی اولغله برابر غایتله سفاک ایدی .
زماننده اهل اسلام راحت وحضور کورماش ایدی .

(**) کپوکدن صکره ۶۶۸ سنه هجریه سنده جلوس ایلدی . جنکیرک اوغلی تولینک عهده میدر .

طقوز ییل سلطنتدن صکره ۶۵۷ سنه هجریه سنده وفات ایلدی .
کندیسی پش پرست اولغله برابر اسلامه وبالخاصه علمای کرامه زیاده مسیله حرمت ورعایت ائتشدر .
بوده بر درجه یه قدر سخی وعادل ایدی .

« چغتای خان »

و

احفاد و اخلاقی

— —

کاشغر جنکیرك زمانده اولادندن چغتای خان طرفندن اداره اولمقده بولمیش ایدی .

جنکیرك وفات ابتدکده چغتایك (*) تحت اداره سنده بولنان ممالک اوکتای قآن طرفندن کافی السابق عهد سنده بقا اولمیش و چغتای دخی مستقلاً پادشاه اولدیغی حالده اوکتای متبوع افخم و پادشاه اعظم طایفه بولمیش ایدی .

كرك بو چغتای خان و كرك اولاد و احفادی ۶۵۷ سنه سنه دكین هر نقدر مستقلاً پادشاهلیق ایشلر ايسه ده بولرك عزل و نصبرلی متبوعلری اولان اوكتای و كبوك و منكو خانلر طرفندن اجرا ایدلیكنه نظراً بولر عاداتا برر ولایت عظیمه والیسی اولوب حكومت ايسه متبوعلرینك النده اولدیغندن كاشغر قطعه سنك جنكیزدن صكره یعنی ۶۲۴ سنه هجریه سنن ۶۵۷ سنه سنه قدر ۳۳ سنه لك اداره سی اوكتای و كبوك و منكو خانلره عائد دیمكدر .

(*) جنكیرك ایكنجی اوغلی در . (۶۲۸) سنه هجریه سنده وفات ایدی . سایه رغبتی زیاده ایدی .

محمود بلواج وزیر اعظمی ایدی . موی الیمك تدبیری سایه سنده ملكی حسن اداره یه موفق اولمشدر .

چغتای خان ۶۳۸ سنه سنده وفات ایتدکده اوغلی (یسومنکا) پادشاه ماوراء النهر وکاشغر اولدی .

بوده پیری کبی سلطان سلاطین اولان اوکتای قآنک تحت اطاعت وانقیادنده بولمیش ایدی .

بوندن صکره اوغلی (قرا هلاکو) نائل حکومت اولش و ۶۴۳ سنه هجریه سنده یعنی کبوک خانک جلوسی سنه سنده عزل اولمیش ایدی .

قرا هلاکونک عزلیله برینه چغتای خانک دبکر اوغلی اولان و یسومنکانک قرنداشی بولسان (پیدو) کچمش و فقط جزوی بر مدت اجرای حکومت ایدهرک منکو طرفندن عزل ایدلشدر .

قرا هلاکو کبوک زمانده عزل اولمیش ایسه ده بودفعه پیدونک عزلیله منکو قان طرفندن ایکنجی دفعه اوله رق نائل مسند حکومت اولشدر .

مرقوم ایکنجی دفعه نصبنده بر مدت حکومت ایدلکدن صکره وفات ایدهرک برینه اوغلی (مبارکشاه) کچمش ایسه ده صفیرالن اولسی حسبیلله والده سی کندیسنه وصی تعیین قلمشدر .

بونک حکومتی ده پک چوق سورمدی .

چغتایک حقیسدی اولان (القو) استحصال سلطنت ارزوسیلله مؤخرأ اوزرینه کله رک مبارکشاهک کافه ممالکنی الندن المشر .

بوزمانلرده احفاد جنکیزیه اره سنه دوشن تفرقه و نفاق بیومش وهر بری ابری بر طرفده اجرای حکم و سلطنت ایلکده بولمیش ایدی .

ایشته بونلردن ترکستانده اجرای حکومت ایلسان جنکیز سلاله سنندن (قیدوخان) (*) ایله مذکور الاسم الغواره سنده باب محاربه کشاد اولنه رق بر خیلی زمان امتداد ایلدی .

(*) اوکتای قآنک اوغلی قاشینک مخدومیدر . (۷۰۲) سنه هجریه سنده وفات ایلدی .

علمایه رغبتی و هنر و معرفته محبتی زیاده اولوب کریم و ضعی ایدی .

الغو محاربات متوالیه نازل غلبه اولمش ایسه ده نسیم ظفر اکثریا دشمنی اولان قیدو خان طرفنه وزان ایدر ایدی .

لکن قیدو خان اکثریا نازل غلبه اولمش ایسه ده الغو ایله اوغراشدیغی کبی دیگر طرفدن تول اوغلی ارتق بوغا ایله ده دو کیشمکه مجبور اولدیغندن الغونک کلیاً محو واستیصالنه موفق اوله مامشدر .

بو قیدو خان مؤخرأ احفاد جنکیزیه دن اولوب چینده یکرمنجی سلاله یی تشکیل ایدن جنکیزیلرک برنجی پادشاهی اولان (قابلاقان) (*) حقنده ابراز خصوصت ایلش ایدی .

۶۶۲ سنه هجریه سنده الغو طرفندن حکومتی النان مبارکشاه اطرافدن باشنه بر خیلی ادم طولیبوب کسب قوت ایدمرک الغو اوزرینه هجوم ایلدی .

الغو قید وخاله اجرا ایلدیکی محاربات تمادیه دن دوچار ضعف اولمش اولدیغندن بو دفعه مبارکشاهه لایقيله مقابله ایده میوب اولنسان محاربه ده دوچار بنجه اسارت اولمش ومبارکشاه طرفندن قتل ایدلمشدر .
مبارکشاه خصمی اولان الغویی قتل ایتدکن صکره ایکنجی دفعه اوله رق سر بر حکومتله بکام واجدادی دینی ترک ایله نائل شرف اسلام اولمشدر .

(*) جنکیزک اوغلی تولینک اوغلی در . متکونک وفاتی اوزرینه (۶۵۸) سنه هجریه سنده بالاستقلال قآن اولمشدر .

اون سنه امارت و اوتوز بش ییل دخی مستقلاً ساطنتدن صکره (۶۹۳) سنه هجریه سنده یتیم اوج یاشنده وفات المشدر .

تجارت وصنایک ترقیسی زیاده سیله التزام ایلش ایدی .

تحت اداره سنده بولسان ممالک هروجه کسب عمران انلش واهالیسی دخی نائل سعادتحال اولمشدر .

مخفی وعادل بر پادشاه ایدی .

مشارالیه بر مدت اجرای حکومت ایلدکدن صکره چین حکمداری اولان
قابلاآن طرفندن عزل اولمشدر .

مشارالیهک عزانه سبب تحت حکومتده بولسان ممالکک چین ممالکنه
مروطیت تامه سنی تحت تأمینه المغله برابر کندیسسنگ قبول اسلام ایلدیکی
اولق کر کدر .

واقعا قابلاآن اهل اسلامه محبت اوزره بولمش ایسهده کندیسی
اسلامیتی قبول ایتدیکی کبی خاندان جنکیزیهک قبول اسلام ایلسندهده راضی
دکل لیدی .

مبارکساره زماننده اهل اسلام ادیان ساره اصحابنه ترجیح اولمش ایسهده
چوق سورمیوب عزلی سببیه اسکی منزلهیه تنزل ایش و فقط براق خان
زماننده احتیازلی تجدید اولمشدر .

{ قابلاقآن }

وچغتای احفادی

بوندن صکره کاشغر قطعہ سی بتون بتون قابلاقآن واحفادینک زیر
ادارہ سنہ کچمشدر .

قابلاقآن مبارکشاهی عزل ایله یرینہ خیلی زماندنبرو کندی خدمتندہ
بولنان (براق خان) ی نصب وتعمین ایلدی .
براق خان مؤخرأ تبدیل دین ومذهب ایله (بالاختیار) دین مین اسلامی
قبول ایلشدر .

براق خانک قبول اسلام ایلسنہ قابلاقآن ایلششماس ایدی که بوده هم
براق خانی سودیکندن وکندی ادبی اولدیغندن وهمده وزیر ی اولان اتی الذکر
احمد بتا کینک اثر تدبیرندن اولق کرکدر .
مشارالیه ۶۷۰ سنہ هجریه سنده وفات ایدوب یرینہ ینہ چغتای احفاد-
دندن (ینکی) خان جلوس ایلدی .

اول اراق قیدو خان بونک تحت اطاعتده بولمسنی ارزو ایتدیکی وخان
ایسه قابلاقآنک پرورده نان ونعمتی اولوب بولندیغی مقامه مشارالیه طرفندن
نائل اولدیغی جهتله ولی التعمینک ومتبوعنک اطاعتندن خروج ایله دیگره
اطاعته راضی اولیبو قیدو خانہ صورت مخالفت کوسترمش ایدی .

ایشته بوسبیدن طولانی یرتسی سنه که ۶۷۱ سالنه مصادفدر قیدو خان
ایله اچیلان محاربهده مغلوب ومقتول اولمشدر .

قابلاقآن ایله قیدو خان بربرلینک کسب عظمت ایتسنی چکه مدکری
ویکدیگریته تجاوز ایتماک اوزره اره یره برخط فاصل چکه مدکری جهتله

تاریخ قسبی کاشغر بدیخی عصر

دائماً بر لرینک محو و استیصالی و کندیلرینه منسوب ممالکک ضبط و استیلاسی
ایچون خیلی زمان اوغراشمشدر .

قاپلاقان قیدویه نسبة صاحب عظمت و قدرت بر پادشاه ذی سطوت
اولدیغندن قیدونک قاپلاقان علیهنده تجاوزاتی انجق تعجیر درجه سنده قالور
ایدی .

مقتول اولان خان برینه ینه احفاد جنکیزیه دن (بوقاتیور) خان کچمش
ودرت سنه صکره انک یرینه ده (دوا خان) جلوس ایدوب ۷۰۵ سنه سنه قدر
۳۰ سنه مدت اجرای حکومت ایشدر .

تاریخ مذکور دن ۷۷۱ سنه سنه قدر ۶۶ سنه مدت چغتای احفادندن
ماوراء النهر و کاشغرده اون درت کیشی دهها اجرای حکومت ایش و کیسی
اجلیله وفات ایدوب کیسی ده محاربه ده مقتول اولمشدر که بونلر صره سسیله
بروجه زیر بیان اولمشدر .

(کویچک خان) (بالغو خان) (استبوقا خان) (البجکدای خان)
(دور یا تیمور خان) (شیرین خان) (جنکس خان) (لوران تیمور خان)
(فولاد خان) (محمد خان) (غزان خان) (سان قلی خان) (تیمور
شاه) (کابلشاه خان) در .

چین جنکیزیلرینه عائد

یوقاروده دخی بیان اولندیغی وجهله هجرتک ۶۶۲ سنه سندن صکره کاشغر قطعه سنک اداره سی واقعا چغتای احفادینک زیر اداره سنده بولمقده ایسه ده حقیقده متبوع و حاکم مطلق قاپلاقآن واحفادی ایدی .

احفاد جنکیزیه ایسه اکثریا مشارالیه طرفندن منصوب اولدقلری و علی العموم اوجهته دائما عرض انقیاد ایلدکری جهتله برر والی صاحب امتیاز حکمنده ایدیلر .

برارالق قیدو خان قاپلاقآن علیهنده بولنه رق تحت حکمنده بولنان ممالکی و بالخاصه قطعه مذکوره بی ضبط واستیلایه قالمیش ایسه ده قاپلاقآن خان مذکورک انف عظمت و دست قوت و قدرتی بر درجه سی قدر قطع ایلش و قاپلادن صکره سریر حکمدارییه جلوس ایدن تیمور (*) طرفندن ۷۰۰ تاریمقده وقوعبولان محاربه ده تحت اسارته الیش اولدیغندن کاشغر اوزرنده کندیسینی متبوع طانتدیره جق چین جنکیزیلرندن بشقه هیچ بر حکومت قالمامشدر .

واقعا بری طرفده ایران جنکیزیلری وار ایسه ده انلر کاشغره پک بعید اولدقلری کبی قاپلاقآن حکومتی عابهنده حرکاته جسارت و تصدی ایتماش

(*) قاپلاقآن وفاتی اوزرینه (۶۹۳) سنه هجریه سنده پادشاه اولمشدر .

مدت حکومتی (۱۳) سنه امتداد ایلش و (۷۰۶) سنه هجریه سنده قوت اولمشدر .

پدری کبی "مضی ایدی .

تاریخ قسمی کاشغر بدنجی عصر

وحتى ايران جنگيزلرينك مؤسسى اولان (هلاکو خان) (*) تبریک سلطنت و عرض بیعت ضمننده حضور قاتنییه سفیر مخصوص ارسالیله بیان تابعیت انیش ایدی .

قابلا قآن ایسه چینده متشکل اون طقوزنجی (سونغ) (**) سلاله سنك

(*) تولینك اوغلیدر (۶۵۶) سنه هجریه سنده بغدادی تخریب و خلیفه مستعصم و خاندانی دخی داخل اولدینی حانده اهالیسنی عموماً قتل و اعدام اولمشدر .
علوم و فنونه محبتی اولدیغیچون علمایه زیاده سیله رعایت و خرسیان اولان زوجده سنك خاطریچونده خرسیانلره محبت ایدر ایدی .
۴۸ سنه اولوب مدت حکومتی اون سنه امتداد انیش و (۶۶۳) سنه هجریه سنده فوت اولمشدر .

مقر حکومتی تبریز شهری ایدی .
تاریخچه مقیدرکه هلاکو خان فوت اولدقده مغوللرک عاداتندن اولمق اوزره (۴۰) یاکر قز غایتله تزین اولنهرق و کندیلرینه اوچ کونلک ارزاق و یریلهرک هلاکونك روحنه مونس اولمق اوزره مرقومه برابر مدفنه قولمشدر .
اشبو عادت باطله مؤخرأ غازان خان طرفندن لغو اولمشدر .
هلاکونك هیچ بر دین ایله متدین اولمدینی حقیقده کی روایت مقارن صحتدر .
مرقومك مدت حکومتنده بولندینی محالده اجرا ایتدیی جور و مظالمك تعداد و تعریفی غیر قابلدر .

اهل اسلامدن شید ایلدیی نفوس مظلومه نك مقداری خارج از حسابدر .
هلاکونك (هولاکو) صورتنده دخی یازلدینی بعض محله کورلمشدر .
مرقوم و قتلله اسلام اوزرنده بر بیوک بلا ایدی .

(**) اشبو سلاله نك مدت دواى ۲۱۹ سنه اولوب ۳۴۹ ودها طوغریسی ۳۵۹ سنه هجریه سنده ظهور ایتش و ۶۷۸ تاریخنده منقرض اولمشدر .
بو سلاله نك حکمدارانى چینك ایکی یرنده یعنی بری ۱۶۷ سنه چینك جانب غریبسنده و دیگرى ۱۵۲ سنه شرق جهتلرنده اجرای سلطنت ایتمشدر .
بو سلاله دن ۸۱ پادشاه اجرای حکومت انلشدر .

﴿استطراد﴾

جنکیزك وفاتی اوزرینه ولی عهد اولوب یرینه پکن اوچنجی اوغلی اوکتای قاآن جود وسخا ایله موصوف اولوب باباسنك یاقدینی خانه لری ویققدینی کوکلری تمیره چالیشمش وزیر اداره سنده بولنان اهالی حق سده جور ومظالمی تجویز ایتیوب فقرانك استغلاب دعای خیریمچون باب سخاوتی کشاد ایلشدر .

احفاد جنکیزیه ایچنده ایران ممالکنده برخیلی مدت اجرای حکومت ایدنلردن سلطان احمد (۱) سلطان غازان خان (۲) سلطان

(۱) ایران جنکیزلرندن هلاکونک اوغلیدر . قرداشی ابقا خان یرینه ۶۸۱ سنه هجریه سی ربیع الاولده پادشاه اولدی .
شرف اسلام ایله مشرف اولردن اول اسمی نکودار اوغل ایدی . بعدالاسلام اسمی (احمد) تبدیل ایلدی .
مشارالیه ایکی سنه ایکی ماه سلطنتدن صکره ۶۸۴ ده برادرزاده سی ارغون خان طرفندن قتل اولندی .

(۲) ایران جنکیزلرندن در . سلسله نسبی شو وجهله جنکیز خانه متصلدر غازان محمود خان بن ارغون خان بن ابقا خان بن هلاکو خان بن تولی خان بن جنکیز خاندر .
۶۹۶ سنه هجریه سنده شرف اسلام ایله مشرف اولشدر .

محمد (۳) سلطان ابوسعید خان (۴) کبی شرف اسلام ایله مشرف

سنه مذکوره نائل تاج سلطنت اولش و ۹ یسل سلطنتدن صکره ۷۰۳ سنه هجریه سنه ۲۳ یاشنده اولدقلری خالد ارتمال ائلددر .

غایتله محب علم و معرفت اولوب علمای عظام و سادات کرامه زیاده سیله حرمت و رعایت ایدر ایدی . کندیسینی اکثر فتونه صاحب کال ایدی .

منیادتدن هیچ بر شی ایشلامش و امر کریمه کندیسندن صادر اولماشددر .
ائشاد دین اسلام ایچون پک چوق چالیشمشددر . تبریزده کندیسنه مخصوص اولوق اوزره انشا اولنان تربده مدفوندر .

شیخ ابراهیم الحموی تاقینیه قبول اسلام ائلددر . سبب اسلامی و باعث اقبالی اولان امیر نوروز سلطنتک ابدالزده وزیر اعظمی ایدی . حین جلوسنده ۲۵ یاشنده ایدی .

(۳) ایران جنگیریلردن اولوب ارغون خانک اوغلی و سلطان غازان محمود خانک برادریدر .

مشارایله سلطان غازان محمود خاندن صکره ۷۰۳ سنه هجریه سنه پادشاه اولدی و ۱۲ سنه طقوز ماه سلطنتسندن صکره اوتوز اتی یاشنده اولدینی خالد ۷۱۶ سنه هجریه سی شوالنده وفات ایلدی .

صلابت دینیه اصحابندن ایدی . شرف اسلام ایله مشرف اولمزدن اول اسمی الجایتو یانخود اولجایق سلطان ایدی .

برادری غازان محمود خان ایله برابر قبول اسلام ائلددر .
ابدالزی و زراسندن خواجه سعدالدین قزوینی و سید تاج الدین اوجینک اغواسیله

شیعیی قبول ایشش و خطبه ده یالکز امام حنی (رضی الله عنه) ایله دیگر ائمه اتی عشر اسماء شریفه لرینک ایراد و سکده دخی ائمه اتی عشر (رضوان الله علیهم) اساء میسنگ ضرب اولغسینی امر و فرمان ایش ایسه ده مؤخرآ رجوع ایدرک مذهب سنیه کال خواهشله داخل اولمشدر .

غایت مضعی و عادل بر پادشاه کامل ایدی .
تحت اداره سنده بولنان ممالک زماننده معمور و آبادان و اهالیسی دخی صاحب ثروت و سامان ایدی .

(۴) سلطان محمد خدا بنده نک محمد میدر پدرندن صکره ۷۱۷ سنه هجریه سنه پادشاه اولدی .

اولانلر واردرکه انلر طیبی اهل اسلام حقنده حسن خدمت واجرای عدالتده بولسه جقلرندن انلری قبول اسلام ایتیانلرندن تقریق ایتیک و بجنه قاریشدیرماق لازم کلور .

اوکتای زماننده اهل اسلام جنکیز زماننه نسبتاً بدرجهیه قدر مظهر امتیاز اولمش ایسهده اندن صکره قآن اولان کپوک جلوس ایلدکده مرقومک دیانت نصاریه تمبایلی جهتله اهل اسلام دوچار حقارت اولمش و جنکیز زماننده کی مساعده یی بیله بوله ماه شلر ایدی .
لکن بو حال چوق دوام ایتیب مرقومک برسنه حکومتدن صکره وفاتیه یرینه کچن منکو قآن زماننده اسکيسندن برقاج قات زیاده مظهر رعایت اولمشدر .

طقوز سنه اجرای حکومتدن صکره ۷۳۶ده وفات ایلدی. حین جلوسنده ۱۲ پاشنده ایدی .

زماننده دولتک اداره سی غایت مشوش اولمش ایدی .
سلطنت ابرائیمک انقراضنه کندیس سی سبدر .

﴿قابلاقآن زمانده﴾ (کاشغرك احوالی)

چینده بکرمنجی سلاله نك مؤسسی اولان مذکور الاسم قابلاقآن ایسه
محب علم و معرفت اولوب تحت اداره سنده بولنان ممالکک هر طرفنده علوم
ومعارفک انتشار یحون پک چوق چالیشمش وعلما وارباب صنایعی طرفنه
جلب ایله حقارنده فوق العاده بذل التفات واحسان ایلشدر .

مشارایله قابلاقآن اوکنای قآن کبی اهالی حقنده اجرای مظالمی
ترك ایله ایفای عدالت ایلش اولدیفندن بونک زمانده چین وبالخاصه کاشغفر
قطعه سی نائل حضور وراحت اولش ایدی .

کرچه کنیدیسی چین قطعه عظیمه سی اوزرنده تشکیل ایلدیکی
حکومتک استقراری املی وچینیلیری کنیدیسندن خشنود ایلک مقصدیله
چین مذهبی قبول ایلش ایدی .

لکن بنه اهل اسلام حقنده فوق العاده محبت ایدهرک بالخاصه علمای
اسلامیه به رغبت والتفاتتی مبذول ورایکان واهل اسلامدن برخیلیسی
مناصب طالبیه تعیین ایله محسود امثال واقران ایلش ایدی .

حقیقه دیانت جلیله اسلامیه ایله متدین اولانلر مشارالیهک زمانده نائل
اولدیخی التفات ورعایتی واحسان وعاطفتی هیچ بر زمانده کورمامشدردر .
ایشنه بو التفات وامتیاز سببیه درکه چین ممالکنک اکثر جهتنده
وکاشغفرده اهل اسلام کسب تکرر ایش وپک چوق چینلی بالاختیار قبول
اسلام ایلش ایدی .

مشار الیهک زماننده چین ممالککنک اهل اسلام ساکن اولان محللرنده و پایتختنده و بالخاصه کاشغر قطعه سنده برخیلی جامع بنا وانشا قلمش ایسی . برمقداری کاشغرده مسکون اولان دورغانیلر (*) که قسم کلیدی چینک ایجورلنده و چوغی ایالات غریبه ده ساکندر اول ائنده قبول اسلام ایدن چین اهلایسندندر .

اهل اسلام چینده و خصوصیه کاشغرده تکثر ایتسی و نائل رعایت و امنیاز اولسی مشارالیه قایلاقآنک وزیر اولوب دیانت جلیله اسلامیه ایللرین اولان احمد بتاکی (محمود غازان) ک (*) علو همت و ثمره غیرتیه اولدیغینن (*) اشبو طائفه نک احوالی قسم ثانیده مفصلاً ذکر و بیان ایدیله جکدر .

(**) مشارالیه اهل اسلامک شایان حرمت و رعایت صادق برملت اولدینی بیایله قایلاقآنک دایما اهل اسلامه نظر حرمت و شفقت ایله باقسنه چالیشمش و موفق ده اولمش ایسی . حق بو خدمت جلیله ده موفقیتنی تأمین ایچون شربی اولان وزیر خطاییری حیل ایله ازاله ایتدیرمش ایسی .

قایلاقآنک اهل اسلام حقنده اولان محبتنه حسد ایدنلردن ملعونک بری قایلاقآنی « مسلمانلر سزک دشمنکدر . انلره نقدر لطف ایتسه کز سزه دوست اولزلر . زیرا بیغیرلری کندسی شریعتلرنده اولمانلرک قتلنی واجب قیلشدر . حق کتابلرنده (وقائفاوا المشرکین کافه) دبه مصرحدر » مائنده اولان سوزلره اهل اسلامدن نفرت ایتدیرمش اولدیغیندن قایلاقآنک معامله سنی دکیشدیره رک اهل اسلام حقنده اذا وجفا ایتمکه باشندیغنی مشارالیه احمد بتاکی کورنجه افاضل عصردن حیدالدین سمرقندی واسطه سیله قایلاقآنک اسلام حقنده اولان فکر مضربنی تبدیل ایله اهل اسلامک کافی السابق مظهر حرمت و رعایت اولسنه سبب مستقل اولمشدر .

فاضل مشارالیه قایلاقآنک حضورینه داخل اولدقده « اول آیت کریمه مشرکدر ایچون نازل اولمشدر . حالبوکه سز جناب حق شریک اسناد ایجزسکر . بونکله برابر مذکور آیت کریمه عرب و هجم مشرکترینه مخصوص اولوب سز بویکی طائفه دن بشقه سیکر » کبی وقت و حاله مناسب برنیجه سوزلره قایلاقآنک اسلامه اولان عداوتنی رفع ایتشدر . قایلاقآن ایسه یوسوزلردن زیاده سیله بمون اولوب فاضل مغارالیه برچوق احسان و یرمش و اهل اسلامه اولکندن زپاده حرمت و رعایت ایتشدر .

کنندیشک عالم اسلامیه اولان بوهیت عظیمه وشو خدمت جلیلهسی هر حالده شایان تحسین و تقدیردر.

قابلا قانک چین مذهبنی قبول ایتک کبی تدبیری پک او قدر فائده بخش اوله میهرق جنکیزیلر چینده پک چسوق مدت پایدار اوله مامش و ۷۶۹ سنه هجریه سنده بر چینلیک تشویق و تحریری اوزرینه چینلیلر عموماً قیام ایدرهک زمام حکومت جنکیزیلرک الندن النوب جنکیزیلر یرینه چینده بکرمی برنجی سلاله اولوق اوزره مینغ (*) سلالهسی ظهور ایلشدر.

(*) اشبو بکرمی برنجی سلالهک موسسی بر فقیر چینلیک (هونگ وو) استمه اوغل اولوب میناسیزده بودی (بودا) رهایی خدمتده مستخدم ایکن ترک خدمت ابله چین جنکیزیلری علینده قیام ایدن ارباب اختلاله رئیس اولش وبالآخره (مینغ تاییجو) عنوانیه جلوس ایلشدر.

جلوسی هجرتک ۷۷۰ نجی سنه سنده اولوب وفاتی دخی ۸۰۲ سنه سنده اولدیغندن ۳۴ سنه مدت اجرای حکم و سلطنت ایلشدر.

ترقی معارف غیر تکشی ایدی. چینده خیلوجه اصلاحاته موفق اولش و ملکسک معورتیصون چالیشدر.

اشبو سلاله دن ۱۶ پادشاه اجرای حکومت ایلشدر.

مینغ سلاله سنک تاریخ انقراضی هجرتک ۱۰۵۱ سنه سنه مصادف اولوب مدت دواى

﴿ تعلق تیمور خان ﴾

—

کاشغر قطعه‌سی ابتدای چغتای و احفادینسک مستقل زیر اداره‌زنده بولنوب مؤخرأ بولنر چین جنکیزیلرینک تحت اطاعتنده بولمغه مجبور اولمش ایدی .

هجرتک سکرانجی عصری اواسطی که چین جنکیزیلرینک دوچار عجز وضعف و گرفتار غوائل اولدیغی زماندر .

چغتای احفادندن طولون تیمور (دها طوغریسی تعلق تیمور) مغولستانده بر حکومت قویه تأسیس ایدرک کاشغر قطعه‌سی اوزرنده کندیشنی متبوع اعظم طائندی .

هجرتک سکرانجی عصری اواسطی شول زمان ایدی که چینده بکرانجی سلاله‌بی تشکیل ایدن جنکیزیلرک حکمدارانندن اولان طغان تیمور قائلک عیش وعشرت و ذوق وسفاخته فرط انهماکی و خزینة دولت و ثروت ملی حظوظات نفسانیه‌سی اوغورنده نهایت درجدهده صرف واستهلاکی شیرازه انتظام اداره‌بی اخلال و بنای دولت و سلطنتی رهین انقراض واضمحلال ایلش ودها اوزمان دولت جنکیزیه‌نک بو کیدیشله ممالک چینیه‌ده (*) ثبات و دوامی امر محال

(*) احمال که قارئین کرامدن بعضیلری اشبو کتاب عاجزانمک برحقو یرنده اولان (ممالک چینیه) و (دولت جنکیزیه) و (دولت تیموریه) کی ترکیلره ایلشیمک و (معامله سکوسترویه) کی اولیور دیمک ایستزل .

لکن بو ترکیلر (معامله سکوسترویه) قیلندن دکلدر ، (حوادث تلفرافیه) کی ده دکلدر .

اولدیغی اکلاشیلهرق چین اھالیسی ییئندە خوشودسراق و بەض طرفدندە علام عصیان ظهور ایتکە باشلش ایدی .

ایشته اول زماندە خاندان جنکیزیەنک چین ممالکی اوزرنندە نشر ضیای عظمت ایدن شمس اقبال و سلطنتی دھا غروب ایتکسزین دولت مشارالیهانک ضعف و انحطاطی و دوچار پردە انکسافی فرصت اتخاذیلە مغولستاندە غایت بارلاق اولهرق طلوع ایدن نجم حکومت مرکزندە مشارالیه تعلق خان بولتدیغی حالدە کیتدکجه پرتو افزای سلطنت و توسیع دائرە قدرت ایلکدە بولنش ایدی .

اشبو حکومتک بر وقت مرجع حکمداران اولان چین جنکیزیلرینە قطعاً اطاعت و مر بوطیتی اولوب ادارهسی مستقلانە ایدی .

چین دولت جنکیزیەسنگ ایسە ذوق و سفاھتدن باشنی قالدیروبدە اطرافه باقہجق و بلکه طرف طرف ظهور ایدەرک پایتختی تہدید ایلکدە اولان و بالآخره اساس سلطنتک اندراسنی موجب اولهجنی هویدا بولسان ار باب عصیان و اختلالی تأدیب ایدہجک حال و اقتداری بولنماملە ومع ذلك داخل

حوادث تلغرافیه دینلیدی کثیرالوقوع اولوب بجه بوتزکیب ییلە صحیحدر . چونکہ (تلغراف) کلمسی هرسانجہ قبول اولنش برکله اولوب هر ملت کندی لسانجہ مذکر و مؤنث اولهرق قوللانە یلور .

(چین) و (جنکیز) و (تیمور) کلملری ایسە اسامی بلاد و اشخاصدن اولوب عرب و عثمانلی لسانلرندە استعمال اولنمقدە بولنش اولدیفندن اثری سائر لغاتکی استعمال ایلک ضروریدر .

مادامکە بوکون (ممالک ایرانیه) و (ممالک یونانیہ) و (ممالک ہندیہ) کی ترکیلر قوللانمقدە یز . آرتق (ممالک چینیه) یرینہ مطلقاً (چین ممالکی) دینلسنک ایستلسی پک عبدر .

یوبادە برقاج سوز دھا سونلک ایستر ایسەمدە بختیز لسانہ دائر اولدیفیجون بو قدرلہ اکثفا ایلدم .

ظهور ایدوب مؤخرأ کسب توسع ایدن عصیان و اختلاللرک دفع و تسکینی مسئله سی دخی اره به کیرمکله مغولستانده ظهور ایدن اشبو حکومت قوبه به نظر اهمیتله باقه مامش واوراسنک تحت اطاعت و جایه به کیرمسی اسپانه تشبث ایده مامش ایدی .

چین جنکیریلرینک انقراضی اوزدینه حکومت چینلیلرک الله کچدکده چینلیلر دخی یکرمی برنجی سلاهنگ بر بنای استوار اوزده تأسیس واستقراری املنده اولوب ممالک چینیهنگ اعمار وتنظیمی ایله مشغول اولدقلرینه ومغولستان حکومتیله محاربه به جسارت ایده میوب حکومت مشار الیهانک توسیع دائره قدرت ایتسندن اول ارهلق کندیلرنجه بر وخامت و مضرت کوره مدکلرینه بناء او جهته باقامش وایشته بو سببله کاشغرله دخی اوغراشمغه لزوم کورماماشلردر .

مشارالیه تغلق تیمور خان کندیسینه تابع ممالکک عمرانی غایتله التزام ایلش واهالیسنگ رفاه وسعادتیچون خیلولجه چالیشمش اولدیغندن تحت اداره سنده بولتان ممالک از هر جهت کسب ترقی ایشدر .

مشارالیه ماورالنهرک ضبط واستیلاسیچون ابتدای ایچه اوغراشمش ایهده موفق اوله مامش و فقط مغولستاندن وآسیانک شمال طرفلرندن برخیلی ممالک کندیسنگ مسخری اولمشدر .

لکن مؤخرأ آسیای وسطی دخی کندیسنگ فرمانبر اطاعتی اولمشدر که بو جهنک تعریف وتفصیلی اشاغیلرده محرردر .

کندیسنگ زمانه کلنجه به قدر احفاد جنکیریه دن ایران دولت جنکیریه سی صولک پادشاهلری مستثنا اوله رق بک ازی قبول اسلام ایلش ایدی .

﴿ استطراد ﴾

جنکیز احفادندن ایرانده حکومت ایدنلردن اک اول قبول اسلام ایدن سلطان احمد اولوب فقط مشارالیهک داخل دائرة اسلامیت اولسی مغوللریجه برتبدل دینی یی موجب اولماش و سلطان محمود غازان خان اک قبول اسلام ایلمسنگ ایسه پک بیوک اهمیتی اولوب مغوللردن خلیسی دیانت جلیله اسلامییه یی قبول ایلمشدر .

حتی سلطان احمد قبول ایلدیکی دینی اخلاقه میراث براقه میهرق کندیسند نصره سریر سلطنته کچنلرکه ارغون خان اک (*) کینخاتوخان اک (**)

(*) ایران جنکیزیلردن در . پدری آبقا خان بن هلاکو خاندن .

(۶۸۳) سنه هجریه سنده جلوس انش و طوقوز سنه اجرای حکومتدن صکره (۶۹۲)

سنه سنده فوت اولمشدر .

همی سلطان احمدک قانلیدر . کندیسنه وزیر اعظم ایندیکی بریودینک تعلیماتیه شاشا ادعای نبوته و بعض تشبثات ملعونابه قانقیشمش ایسده نخست نمش واهالی دخی یهودی اهدام اولمشدر .

(**) ایران جنکیزیلردن اولوب پدری آبقا خان بن هلاکو خاندن .

برادری ارغون خاندن صکره (۶۹۲) سنه هجریه سنده پادشاه اولدی . وایی سنه اجرای حکومت ایلدی .

(۶۹۶) سنه هجریه سنده بایدو خان طرفندن قتل اولمشدر .

غایت مسرف و شهوت پرست ایدی .

زماننده سلطنت ابرایمه نک امورینه کلی خلل گلش ایدی .

{ بایدوخان } (*) ایدی اسلامیتی قبول ایتماش واسکی مذهبلری اوزره فوت اولشلر ایدی .

سلطان محمود غازان خان ایسه دین احمدی بی اخلاف واحفادینه میراث براقه رق کندیسندن صکره پادشاه اولانلرک مسلمان اولسنی قواعد سلطنت ایچون شرط اعظم حکمه قویمش ایدی .

تاریخچه مقیددرکه مشارالیهک شرف اسلام ایله مشرف اولدیفنی اعلان ایلدیکی کون امر او عسا کردن { ۸۰ } بیک مغول قبول اسلام ایلشدر .

مشارالیهک قبول اسلام ایلدیکی حوادثی اطراف واکنافه یایله رق آسیادن وحقی چیندن پک چوق آدم بالاختیار قبول اسلام ایلش و دیانت جلیله اسلامیة کوندن کونه کسب توسع ایلش ایدی .

(*) ایران جنکریلرینک انتجیسیدر . عوجه سنک اوغلی کجئاتو خانی قتل ایدوب (۶۹۶) سنه هجریه سنده مسند پادشاهییه جلوس ایلدی .
اون برماه قدر اجرای حکومت ایده بیلوب سلطان محمود غازان خان طرفندن قتل اولندی و امر قصاص یرینی بولدی .

تاریخ قسیمی کاشغر سکرینجی عصر

واقعا سلطان محمود خازان خانك قبول اسلام ائلسی آسیاجه يك بيوك تأثیر وتبدیل موجب اولمش ومغوللر اره سنده دین اسلام انتشاره باشلمش ایسه ده مواقع مختلفه ده ممکن اولان مغوللرک کثرته نظراً قبول اسلام ایدنلری اونده بری درجه سنده ایدی .

مشارالیه تغلق تیمور خانك هجرتك ۷۵۴ نجی سنه سنده (بالاختیار) قبول اسلام ائلسنك ایسه مغولستانجه وبالخاصه کاشغر اقطعه سنجه يك بيوك تأثیری موجب اولدیغندن او تاریخه قدر شرف اسلام ايله مشرف اولمیان مغوللر وچقنایلردن يك چوغی داخل دائره اسلامیت اولشدر .
ایشته بوتاریخدن اعتباراً کاشغر ومغولستانده ملت حاکمه اهل اسلام اولوب حکومت ایسه اهل اسلام النده بولمشدر .

﴿امیر تولک﴾

—

مشارالیه تفلق تیمور خان (۷۶۰) سنه هجریه سنده جدی جنکیز خانک امراسندن (امیر تولک) ی کاشغره والی نصب وتعیین ایلدی .

امیر تولک کرچه والی ایدی لکن ولایه سائره والیری کی اولیوب اکثر خصوصده مستقل وممتاز بروالی ایدی .

کندیسنک اجدادی جنکیز خانک معتبر امراسندن اولوب جنکیز خان بولره فوق العاده حرمت ورعایت ایدهرک امراء سائرهدن تفریق اولنمق اوزره بعض امتیاز ویرمش وبوامتیاز بابادن اوغله انتقال ایلکده بولمش ایدی .
تفلق خان دخی اشبو امتیازاتی ابقا وامیر تولکه کاشغرنک والیلکنی برصورت مستقلده اولهرق اعطا ایلش ایدی .

اشبو امیر تولکک اخلاق واحفادی برحق عصر قدر کاشغرده اجرای حکومت ایلش ودائره حکومتلری واقعا برارلق طارالمش ایسه ده صکره لری کاشغرنک هر طرفنی زیر اداره لرینه کچیرمشدر .

بولرنک انقراضلرینه یقین زمانده ایسه کاشغر قطعه سنک جنوب طرفلری کاملاً ضبط اولنمش اولدقدن بشقه چیندن برخیلی محل ایله هندوستان وافغانستاندن دخی بعض محللری ضبط واستیلا ایلش ایدی .

لکن بونجم شوکتلری که زمان اضمحلاللرینه مصادفدر شعله برق کی

تنویر عبون ایدر ایتمز دولتلرینک ظلمات انقراضی تعقیب ایتمش اولدیغندن
طلوعیله برابر دوچار انکساف اولمش ایدی .
بوجهتک تفصیلی اشاغلیرده کله جکدر .

﴿ تعلق خانه دائر برقاج سوزدها ﴾

مشارالیه تغلق مفر حکومتی آق صودن کاشغره نقل ایلدیکی حقدنه
اولان دیگر بر معلومات وروایت مقارن حقیقت دکدر .
چونکه : اولاً مشارالیه مفر حکومتی آق صوده اولیوب سریر سلطنتی
کاشغرنک شمال شرقی طرفلرنده اولان مغولستانده ایدی .
ثانیاً اوتاریخده کاشغرده امیرتولک مشارالیه طرفندن اجرای حکومت
الملکده اولوب اورای مشارالیه تابع بر ایالت ممتازده ایدی .
مشارالیه تغلق تیور خان (۷۶۰) سنه هجریه سننده ماوراءالنهر
والیلرینک باشلری اوچنده کافه سنه آمرانه حکم ایده جک برخان بولنامسی
حسبده بونلرک هر بری بولندقلری محلا رده اعلان استقلال ایلدیکنی وینلرنده
اتفاق واتحاد بولنیوب بر برلرینه دوشدیکنی کورنجه درحال عساکر کلیه ایل
ماوراءالنهر اوزرینه حرکت ایلدی .

ماوراءالنهر والیلری ایسه کندیلرنده مشارالیهه مقابله ایده جک قوت
اولامسی وهر بری برهواده اولوب خیلی زماندنبری وادی افتراقسه دوشمش

تاریخ قسمی کاشغر سکرنجی عصر

اولدقلرندن دارالسلام اتقاقه کبر و بده قوتارینک برنقطهیه جمعنه موفق
اوله ماملری حسبیه اکثریسی خواه ناخواه مشارالیه عرض اطاعت و انقیاد
ایلشدر .

حتی اول اراق امیر تیمور کورکان مشارالیهک حضورینه داخل
وعهده سنه مسقط رأسی اولان واجدادی ولایتی بولنان کش شهرینک
توجهی کی التفاته نائل اولمش ایدی .

مشارالیهک ماوراءالنهره کلکی اوراسنک آتش شورش واختلافی تسکین
ایله کندی تحت اداره سنه کیرمسی مقصدینه مبنی ایدی .

لکن تکرار مغولستانه عزیمتده احوال فسادیه هیئت سابقه سنه رجوع
ایتمش واختیار مشقت سفر یه دن هیچ بر نتیجه حاصل اولمامش ایدی .

بناءً علیه مشارالیه ایکنجی دفعه اوله رق بر مدت صکره ماوراءالنهر
اوزرنده عرض احتشام و هوای فرورده بولنان امرانک برخیلیمسی قتل
واعدام ایلدی .

آرتق بوددغه ماوراءالنهری بتون بتون تحت حکمنه المق ایچون اوغلی
الیاس خواجهی اورایه حاکم نصب وتعیین وحتی تیمور مشهوری اوغلتنه
اتابک نصب ایلدی .

لکن تیمور کورکان مؤخرأ خروج ایلدکده سمرقندی (*) مشارالیه
الیاس خواجهنک التندن اخذ ایلشدر .

(*) تیمور مشهورک پانتهقی اولمش ایدی . مومی الیهک تربیسی شهر مذکورده کاشندر .

اسلامدن ابتدا سمرقندی فتح ایدن کاشغر فانچی امیر قتیبه در .

بروقت بغداد و قرطبه کی جمع علما و مقر حکما اولوب آسیای وسط سالت دارالفنون ایدی .

شمیدی حالده ارن اون بشیک نفوسی وار . مهموریت سابقه سنک عشری یله یوق .

۶۱۷ سنه هجره سنده چشکراخوزریضبط و تحریب و اهالیسنی قتل و اعدام ایلمش ایدی .

﴿ امیر تولکک اخلاقی ﴾

و

« قرال دینک حکومتی »

—

تغلق خان کاشغره امیر تولکدن صکره امیر بولاجی بی (*) والی نصب ایلدی .

مومی الیه امیر بولاجی اجدادینه جنکیز خان طرفندن ویریلوب برادری امیر تولکه واندن ده کندیسنه انتقال ایدن امتیازاته ضمیمه تغلق خان طرفندن بعض امتیازه نائل اولمش ایدی .

مومی الیه امیر بولاجی بک از بر مدت اجرای حکم وسلطنت ایدهرک حلول اجل موعودیه لر تحال دار بقا ایلدی .

تغلق خان طرفندن امیر بولاجینک برینه مومی الیهک صغیرالن اولان اوغلی خداداد نصب و تعیین قلدی .

خدادادک والی تعیین اولندی عی و امیر تولکک فرنداشی اولان (قرال دین) بک اغیر کلدی و امیر توالکک فرنداشی اولندی حسببیله حکومت کندیسنه توجیه اولنقی لازم کلور ایکن تجر به سز بر چو جوق اولان مومی الیه خداداده ویرلدیکی ایچون زیاده سیله حدتقلندی .

بر اراق مغولستانه کیدوب تغلق خانک حضورینه چیقارق ولایتک کندی عهدده سنه توجیه اولنمنی طلب واستدعا ایلدی .

(*) امیر تولکک فرنداشی ایدی .

لکن تغلق خان « ولایتی خدادادك عهدہ سنہ توجیہ ایتمزدن مقدم كندك ایچون كلوب طلب واستعدا یتش اولسه ایدك سكا وریر ایدم . شمدی ایسه خداداده ویرمش بولندق ارتق سكا توجیجی اوبه مز » جوابیله مطلوبنی اسعاف ایتماش ایدی .

قرالدین تغلق خانك بو جوابیله كندیسنی مأبوس ایدرك باشیدن صاومسندن فوق العاده دلکیر اوله رق اخذ انتقام ایچون زمان فرصتک حلوله منتظر اولدی .

وقتا كه هجرتك ۷۶۵ هجری سنه سنده مشارایه تغلق خان وفات ایلدی . مومی ایه قرالدین مشارالیهك ترك ایلدیکی تخت حكومتی غصب ایدرك كندیسنه ایلروده ادعای وراثت سلطنت ایده جك هیچ بر رقیب ظهور ایتمك ایچون مشارایه تغلق خانك كافة اولاد واحفادینی قتل و اعدام ایلدی . قرالدین تغلق خانك طرفدارانی دخی فسادہ باعث اولورلر و غصب ایلدیکی حكومتی استردادہ قالدیشورلر مطالعه سیله قتل ایلمش ایدی .

﴿ مطالعه ﴾

—

كرچه قرالدینك غدري بو درجه لره واردیرمی و كندیلرندن باعث اعدام اجرائت ظهور ایتمیلرلی اعدام ایلمسی شایان نفرت بر ظلم و شناعت ایسه ده ایلروده كندیلرندن ، مضرت مأمول اولنلرك ازاله وجودینه قیام اولنمسی قرون سالفه نك موجب استكراه اصول وقواعد حكومتندن

تاریخ قسمی کاشف سکنجی عصر

و دنیا نیک اکثر جهتنده کورلش اولان احوال مؤسسه دن اولمغه قرالدین
بو بایده مؤاخذه دن قورتیله مامغه برابر بر درجه یه قدر معذور کوریلور.
قرالدین تلف ایتدیکی ادملرده اگر استعداد اختلال کورمالمش
اولسه ایدی مومی الیه بیهوده یره ائلی تلف ایتزایدی .

بونکله برابر قرالدینک مطالعه سی پکده ناجا دکل ایدی .
چونکه اعصار سالفه ده علت استرقاب و سودای اختلال همان
عمومیتله ساری اولدیندن مقام حکومت کچنرملکی شورش و فساددن
محافظه ایچون بعض شدت اجراسنه مجبور ایدی .
حتی مؤرخلر بویولده اولان شدتلی صحتی طلب اولنان برخسته دن
قان المغه تشبیه ایتلردر .

حقیقت حالده دخی اوزمانلرده بویولده شدتلی اقتضا ایدرایدی .
ایلروده اختلال ظهوریله بیکرجه ادم تلف اولقدن و مملکت مادی
و معنوی دوچار ضرر و خسار اولوب حکومت درکه اضحلاله دوشمکدن
ایسه ایش بو درجه لره وارمه دن یکریمی اوتوز ادمک تلف ایدلمسی پکده
خطا دکلدر .

قرالدین تعلیق بالجمله اولادینی قتل ایش ایسه ده هر نصیسه مشارالیهک
(حضر خواجه) اسمنده اولان و هنوز همه امکده بولنان برمخدومی مومی
الیهک سیف غدر و اخانتندن قورتیله بیلش ایدی .

امیر خداداد ایسه عی اولان مومی الیه قرالدینک ابتدای حکومتدن
بری کنسیدینک حکومتنه راضی اولوبوب دایما علیهنده بولسیدیفنی بیلدیکی
وبوکره تغلق اولادینی قتل الیه سریر حکومتی غصب ایلدیکنی کوردیکی
جهنله آرتق کنسیدیسچون کاشغرده اختیار اقامت موجب مخاطره اوله جفنه
حکم ایدهرک مشارالیه تغلق خانک اولاددن اولوب قرالدینک جزای
اعدامدن قورتیلان حضر خواجهبی مستحباً بدخشانه فرار و برخیلی
مدت اوراده اقامت و اختفای اختیار ایلدی .

قرالدین ایسه تغلق منسوباتی قلیچدن کچیردکدن صکره عموم
مغولستانی زیر ضبط و اداره سنه المش واوراده برخیلی زمان اجرای حکومت
ایلش ایلدی .

کاشغر برمدت ده مومی الیه قرالدینک تحت اداره سنده بولمیشدر .
قرالدین دشمنلرینی قهر و تدبیر ایلدکدن صکره اجرای عدالته باشمش
واهالینک کندی سایه سنده نائل سعادت اولسیچون وسائل و اسباب لازمه به
تشیث لیش ایلدی .

فقط بوسوزدن کاشغر اهالیسنک کوردیکی رفاه و سعادتک طول مدت
امتداد ایلدیکی اکلاشسون .

قرالدینک عدالتی سببیه مغولستان و کاشغر اهالیسنک نائل اولدیغی
اسایش و حضور حیفا که مؤخرأ تیمور کی بر بلای زمینینک ظهور یله یک
جابوق مرور ایلدی .

بوجهتی تفصیل و کاشغر لیلرک کوردیکی مظالمی توضیح ایده جک سوزل
اشاغلرده نحر بر اولمیشدر .

﴿قرالدینک جسامتی﴾

و

«بوابده برایکی سوز،

—

مومی الیه قر الدین غایت جسامتی بر آدم اولوب کندیسنک جسامتی
تعریف ایچون چیزمه سنک ایچنه بدی یاشنده بر چوجنک صیغه یلدیکی
روایت اولمشدر .

کرچه شورویات براز مبالغه لی ایسه ده عقل قبول ایتیه جنک درجه ده
بتون بتون یلان ده دکلدر .

بنی بشردن بودرجه ده جسامتی ظهور ایده بیله جنکی انکار واستیبعاد
ایدلره جواب اوله رق بالکز شو سوزلی عرض ایدرم که :

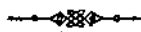
اولاد ادمک بوندن ایکی اوچ بیک سته اولکی احوالی اوزون اوزادی به
تعریف و بیانه لزوم یوقدر .

انسان اسم جنسی ایله ذکر اولنان اشرف مخلوقاتک یعنی اجدادمرک
مقدمری بزدن برقاچ درجه جسم اولدقلری وزمان مرور ایلدکجه جسامتارینی
غائب ایلدکلری مسئله سنده یک چوق کسه ثبات ایدرک بوخصوصه دائر برخیلی
ادل و براهین ایرادینه قالقیشمش و هر عصرده نادر اوله رق زماننده بولنان
همجنسارینه نسبتله جسامتی کورینان برطاقم ذوات جالب استغراب اولمشدر .
اسکی زمان آدمارینه نه حاجت ! عصرمرزده دخی شایان حیرت اولق
اوزره جسم الجنه برطاقم ذوات ظهور ایشدر .

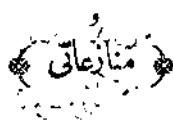
از جمله وقایعی یازمقدمه اولدینم کاشغر قطعه سنک ال صوک امیری
اولان آتالق غازی ییقبوب خان مرحومک مخدوم نجات موسوی اولوب
ترجمه حالی کتاب عاجزینک قسم نالینده یازیله جق اولان «حق قوی بک»
شو عصر مرک ال جسیم ادملرندن ایدی.

جسامتنی تعریف ایچون شوسوزلر کفایت ایدرکه:

مشارالیه حضرتلرینی اولور اولز حیوان چکه مز ایدی . تراموای
بارکیرلرینک ال تواناسی درجه سنده اولان بارکیرلر کندیسینی انجق
برایکی ساعت ، اوده پک زحمتله ، طاشیه ییلور ایدی .

قرالدینک تیمور ایلله مناسبات

در این کتاب

مومی ایلله قرالدینک زمانده تخریبات و مظالمی جهنیمله مشهور اولان تیمور (*) کوزکان (**) ظهور ایلش ایدی.

حتی مومی ایلله تیمور (۷۷۰) سنه هجریه سنده بلخ و هرات (***) پادشاهی اولان سلطان حسین ایلله محاربه ایدوب غالب گلش و بونک اوزرینه قرالدینه

(*) تیمور (۷۲۷) سنه هجریه سنده سمرقندک جهت جنوبیه سنده واقع سبز (کش) نام شهرده طوغش و (۷۱) یاشنده اولدینی حالد ۳۶ سنه اجرای سلطنتدن صکره وفات ایدوب سمرقنده کندیسنه مخصوص اوانی اوزره انشا قلنان تر بهیه دفن اولمشدر. مومی ایلله (۷۲۸) سنه هجریه سنده طوغدینی حقنده اولان دیگر بر روایتک صحتی تقدیرنده (۸۰) یاشنده وفات ایتش دیمکدر.

وفاتی (۸۰۷) سنه هجریه سی رمضانک اون یدنجی کونته مصادفدر. هر برده نائل غلبه اولمش و صیت و شهرتی جهانی طوتمش بر یوک پادشاه ایدی. فقط غایت خونریزی ایدی.

(**) کورکان عنوان اولوب داماد پادشاهی دیمکدر که تیمور بلخ پادشاهنک همشیره. سنی تزوج ایلدیکچون عنوان مذکور ایلله کسب اشتهار ایدی.

(***) اسکی بر شهردر. ۵۴۵ دن ۵۹۷ و یا (۶۱۷) سنه هجریه سنده قدر غور یلرک مقر حکومتی ایدی.

مکتوب و سفیر ارسال ابدهرك سلطان حسين عليهنده اتفاق ايديكي طلب ايلش ايدى.

اهيقي جهتيه آسياده ظهور ايدن جهانكيرك همان جلهسى ضبط وتفسير بني اهم اموردن حد ايتلردر.

هيجرك يديجي عصرنده چكيز نويز وسكرنجي عصر هجريده دخی نيورمشور ضبط وتفسير ايتلردر.

مؤخر ايراييلر بجه استيلاز ينه پكيرمشلر ايدى. انلرك زير اداره سنده بولنديني ائشاده و (۱۱۲۸) سنه هجريه سنده افغانلور ضبط ايلديلر.

اون التي سنه قدر افغانلورك اداره سنده طور دقن سكره (۱۱۶۴) سنه هجريه سنده ايران شاهي مشهور نادر شاه ضبط ايلدى.

بولدن سكره اون طقوز سنده ايرانلورك ائده بولوب مؤخر (۱۱۶۳) سنه هجريه سنده افغان حكمداري احد شاه ضبط ايتلش وتاريخ مذكور دن سكره هرات نيم مستقل برحكومت صره سنده پكمشدر.

(۱۲۶۹) سنه هجريه سنده ايران دولتي ضبطه قاليقيشمش ايسده موفق اولدماش وخصوصيله انكلتره ايله ۱۲۷۴ سنه سنده عقد ايلديكي معاهده موجبجه شهر مذكورك ضبط نندن بتون بتون واز پكمكه مجبور اولمشدر. تاريخ مذكور دن بري هرات افغانستان مالي اجزاسندن حد اولمشدر.

غايث اهيقي واردر. حتى بوسيدن هرات هندوستانك مفتاحيدر سوزي ضرب مثل حكمنده مشهوردر.

چكيز وتيور بعض مرتبه خراب ايتلر ايسده بتون بتون تحريب اولتماش ايدى. موي اليه مادن اول هرات شهري فوق العاده معمر ايدى.

شاهرخ زماننده معمر يت ساهقه سني بولش و بلكه بر درجه دها ايلرويه وارمش ايدى. حتى شاهرخ هراتي كندوسنه پائتخت اتخا ايتلش ايدى.

هراتن پك چوق شرعا وحكما وصلا ظهور ايتلش وشهر مذكور وقتيله اصحاب فضل وهنرك اقامتكاهي اولمش ايدى.

ايرانلورك زير اداره سنده طور ديني مدت نظر فنده خراب اولمشدر! افغانلوردن ايرانلور و ايرانلوردن افغانلورله پكدكجه پك ز ياده رخنه دار اولمش ايدى.

اراضيسي غايث منبت ومصولدار وتيور وقورشون معدنلري ايسه بيشماردر.

قرالدین ایسه تیمور کورکانک واقع اولان اشبو تکلیف اتفاقی حسب الزمان قبول ایلش ایدی.

تیمور کورکان مؤخرأ تزید قوت وتوسع دائرة شوکت ایچون امرا - سندن (الله داد) نام امیر بنی ایلچیلکله کوندیره رک اشبو قرالدینک قزینی طلب ایلکله قرالدین موافقت ایتش و بونک اوزرینه امیر تیمور کورکان قرالدینک کریمه سنی کندوسه یچون عقد وتزویج ایلش ایدی.

مؤخرأ تیمور کورکان قرالدین ايله اتفاق ومصلحرت ایتدیکی برطرفه آتەرق استیلائی ممالک هواسنه دوشدی و کندیسی خوارزم استیلاسیله مشغول ایکن قرالدینک تحت حکومتنده بولنان ممالکک تسخیر یچون مغولستان اوزرینه اونوز بیک کشیک بفرقه عسکره کوندردی.

حالبوکه ضبط ممالک ایچون کوندردیکی عسکرک کافه سی بر مقدار مسافه کیتدکن صکره کندیسنه عصیان ايله مغولستانه عز یمندن صرف نظر ایدمک عودتله تیمورک پایتختی اولان سمرقندی تحت محاصره یه آلدیلر. بو خبر موخش تیمور کورکانه واصل اولدقدنه خوارزم استیلاسنی ترک ایدمک سمرقند اوزرینه کلدی.

محاصرین ایسه تیموره (*) مقابله ایدمیه جکلرینی اکلا بهرق مشالرا لیه قرالدینه التجا وقرالدین دخی مغولستاندن حرکت وانلرله تزید قوت ایدمک خوقندی ضبط واستیلا ایلدی.

قرالدینک بوحرکتی تیموره اخبار اولدقدنه زیاده سیله حصدت ایدمک درحال قرالدین اوزرینه حرکت ایلدی.

قرالدین تیمورک کندیسی اوزرینه کلنگده اولدیغنی خبرالتجه اغرغنی

(*) تیمورک تاریخ خروجی هجرتک (۷۷۱) نجی سنه سنه مصادفدر،
بو بابده برفاق روایت وار ایسه ده الک طوغریسی سنه مذکوره در.

مغولستانه تسیار و درت بیک قدر سواری ایله برمخلده پوصو قوروب تیمورک ورودینه انتظار ایلدی .

تیمور عسکرینی قرالدینک بحر یسیچون اطرافه کوندرمش و کندی معینده ایسه انجق ایکی یوز یاخود درت یوز قدر آتم قالمش ایلدی .

قرالدین تیمورک بک از آدمه بولندیفنی و پوصوبه اوغرا دیفنی کورنجه بونی کندی حقنده عین نعمت بیلهرک پوصودن چیقوب تیمور کورکان اوزرینه هجوم ایلدی .

تیمور شو هجوم ناکه ظهوردن قطعاً دوچار یأس و فنور اولیوب ومها- جلرک کثرتنه نظراً معینده کی عسکرک قلت مقدارینی دوشنبوب قرالدینته مقابله قالدیشدی وشوتهلکه دن قورتیلهرق واصل سر منزل مرام اولق انجق ثبات و اقدام ایله حاصل اوله جفنی اکلاتهرق معینده کی قته قلیلهینی تشجیع وتشویق ایلدی .

ایشته بوراده غایت شدنی برامحاربه دن صکره غلبه تیمور طرفنده قالدهرق قرالدینک عسکری منهرم و پیریشان و قرالدین دخی بو حالی کورنجه چاره سز وادی فراره پویان اولدی .

﴿ قرالدینک قوتی ﴾

قرالدینک نه درجه ده صاحب قوت بر مرد میدان جلادت اولدیفنی اکلاتق ایچون شوسوزلی عرض ایدرم که :

قرالدین اشبو محاربه ده هسکریک مقلویدی اوزرینه کندبسی دخی
مجبور قرار و رجعت اولمش و اثنای فرارنده خیلی مسافه دن بری کندبسی
تیمور کورکانک امر اسندن (قره بهادر) نامنده بر بکک تعقیب ایلکنده اولدیغی
کورنجه کبرویه دونوب قره بهادره براوق آتمش ایدی.

آندیغی اوق ایسه بر ییوک طاشه راست کلش و شدت ضربیدن طاشی
برقاریش مقداری دلش ایدی.

قرالدین اوقنک تأثیرینی کورنجه قره بهادری « اتدیغم اوقنک شدت
و تأثیرینی کوردک ! اکا زره و سپر طیاره من ! صاغ قالمق ایسترایسه ک
بنی تعقیبدن واز کج ! سکا ضررم طوقمنسون ، خطاب عظمه تکارانه سیله
تهدید ایلش ایدی.

قره بهادرایسه برقاج یرندن مجروح و زخم دار اولدیغی و قالدینک بو شدت
و مهابتنی کوردیکی جهنله مشارالیه اوغراشمه جسارت ایده میهرک تعقیبدن
صرف نظر ایلشدر.

﴿ تیمور کورکان ﴾

قرالدین مغولستانه عودت و برملت اجرای حکومت ایلدکن: صکره
اقی الذکر محاربه عظیمه ظهور ایلشندر.

تاریخ هجرتک سکرزنجی عصری اواخرینه طوغری اکرک کاشغر و کرک
مغولستان اعدارلق و خونریز لکده همان جنگیزه معادل و کندیینی عاقله
ملوک و ناظم امور لولق اوزره ظن ایله خلقک ده او یولده طایمینی ایستمش
اولدینی حالده افعال و حرکاتک عدالت و حقانیت (و بر ذریعہ قیبر اسلامیت)
ایلہ توفیق غیر قابل اولان تیمورک پامال استیلانی اولش ایدی. ش
شواجالک تفصیلی شویله درکه :

تیمور کورکان قرالدین علیهنده اول و آخر درت دفعه محاربه ایش و فقط
بونلرده غلبه کامله یه نازل اوله مدقندن بشقه مطلوبی وجهله قرالدینی قهر
و تدمیر ایلیمه مامش ایدی .

کندیسنک برنجی املی قرالدینک دست اقتدارینی قطع ایتک اولقله
ایشنجی دفعه اوله رق هجرتک (۷۴۲) نجی سنه سنده عسا کر کلیه ایلہ مغو-
لستان و کاشغر اوزرینه حرکت ایلدی .

معینده کی عسکر بش پپولک اردودن عبارت اولوب بواردور خطوط
مختلفه اوزرنده ایلرولمکه باشدیلر .

بونلرک اصل مبداء حرکتلری کاشغرک شمال غریبسنده واقع بلدیز
(یلدوز) اووه سی اولوب بواردور کاشغر شهرندن اقصاب مغولستانه دکن

محلرده واقع شهور و بلادی ضبط و تخریب و کندیلرینه مقاومت ایتک ایستیان و عرض اطاعتده بولثیمان اهالی بی بلاخان قتل و اعدام ایتک وظیفه سیله مکلف ایدی.

الحق قرالدین تیمور کورکانک بودهنستلی اردورینه یک کوزل صورتده مقابله ایتش و برخیلی زمان ثبات ایدرک دشمننه یک چوق ضرر ایریشدیروب برخیلیسینی قتل و تلف ایلشدر.

لکن هر واردینی بزده غالب اولق کبی قسوتلی بر طالعسه مالک اولان تیمورک عسکری تلف اولمغله ییتر توکنور درجهده اولماعفله غالبیت تیمور طرفنده قاهره بالاخره قرالدین مغلوب اولش و تخت حکومتدن ایندیرلهرک کرک مغولستان و کرک کاشغر قطعدهسی تیمورک پای استیلاسی الله کیرمشدر.

تیمور مقصودی اولان قرالدینی تخت حکومتدن ایندیردکن و ابستدیکی ممالکی تخریب ایلدکن صکره هودت ایلشدر.

اشبو محاربه متمادیه و خونریزانهده مغولستانک و کاشغرک برخیلی محارری خراب اولش و برچوقده نفوس اتلاف و اهلاک ایلشدر.

﴿ تیمورک خساراتی ﴾

{ انک حقنده بمض افاده }

—

تیمورک هجوم و استیلاسیله کاشغر قطعدهسی خراب اولدینی کبی اهالیسی دخی دوچار ذلت و پریشانی اولش ایدی.

تاریخ قسمی کاشغر سکرانچی عصر

تیورک شدت مظالمی خوفندن برچوق اهای بولندقلری محلاری ترک ایله جبال رفیعہ و محال بمیدہ فرار ایتکله کرک انسای فرارده و کرک مدت اختفاده برخیلی ادمده محو و تلف اولشدر.

تیورک ضبط ابتدکی محلار معمر و اهایلسنده ایسه راحت و حضوری اولدی که کاشغر دخی مومی البهک دست خسار استیلاسیله رخنه دار اولدیغی حالده معمریت سابقه سنی محافظه وادامه و اهایلیسی اموال و اشیا سنی وقایه ایدیه جکی وحتی حیاتلرندن امین اوله جخی تصور ایدیه بیلسون؟

مادر انسانیت و مرکز مدنیت اولان آسیا کی برقطعه عظیمه کجکیز و احفادی یوزندن دوچار اولدیغی بلیه تخریب صانکه برجزای کافی دکل ایش که: معمریت سابقه سنی بولور بولمز تیورک کی افنای بنای ادم و احراق مرزوعه عالم فعل ظالمانه سی ایله مشهور اولان بر جهانگیر غدارک هر وار دینی محلی یانغین برینه قوبمسیله دخی بر باشند بر باشه قدر یکیدن ویران اولسی شدت تأسفله اغلنه حق وقایع فحیه دندر.

اعمار یولنده برچوق ادملرک مساعی فوق العاده لری صرف ایدلش اولان آسیا قطعه فسیحه و معمره سی تیورک آتش مظالمی ایله چار چار یاتش^(۵) و مومی البهک سمنسد عزیمتی هر نه طرفه توجه ایش ایسه اوراسی یاقوش مسکنندن نشان ویر بر هیئت کسب ایش ایدی.

(۵) تیورک مظالمی اوقدر چوق و اوقدر دهشتلی ایدی که حقیقه تعریف و بیان محالدر.

درجه ظلی الاطلاق و اجراءات فوق العاده سندن بر نمونه اولق اوزره شو سوزلی عرض ایدرم که:

آسیانک چین و ژاپونیدان ماعدا همان هر طرفی بیکنده رک محو و خراب ایش و استیلا ایلدی محلار اهایلسندن پک چوغنک اموال و اشیا سنی کاملاً ضبط و مصادره ایشدر.

عالمک مسولیه اهایلسندن که از اصدام ابتدکی لافل ابی اوج یوز ادم اولوب

(استطراد)

{ گرچه تیمورک معیتندہ - همان هروقت - علادن و اهل صنعتدن
برچوق ذوات کرام بولمیش و سمرقندک معمودیت و شہرق برزمان ہریردہ

بوایسہ معدوم ذیلہجک درجہدہ قادر اولہرق واقع اولمش و بعض محل اہالیسی ایسہ
علی العموم ذیلہجک درجہدہ قتل و اعدام اولمشدر.

(۸۰۴) ستہ ہجریہ سی جہادی الآخرہ سندہ تسخیر ایلدیکی ازسیردہ شہرحہ کورک مسلمان
اولان اہالیسی باشلردن قہلر انشا اولمشدر.

بوظلمک اک دہشتلیسنہ بغداد ایچارکین اہالیسی دوچار اولمشدر کہ تفصیلی شووچہلہردن
تیور بغدادی ضبط ایتدکدہ اہالیسندن برخیلیسی تاف ایتدکدن صکرہ عسکرندن
ہر چرینک بغداد اہالیسندن ایکی باش کتورمسی امر ایلش ایدی.

بولک اوڈرینہ صکرہ اهل اسلاہ خانہلردن و اختغا ایلدکلری محللردن چیقارہرق
قتل ایلش و بر موجب امر ہر برنفر ایکی اسلام باشی حضور تیمورہ عرض ایلشلردن.
صسا کرندن بعضیسی میدانہ قتل ایدہجک بغدادی بولہمچہ شام اسیرلردن و طائفہ
انسان برچوق مظلومینی قتل ایدہرک کندیسندن طلب اولتان باشلری بغدادی باشلری دیہ
تقدیم ایلشدن.

تیمور بوروس مقطوعہ اسلامیدن (۱۲۰) عدد قہل انشا ایتدیرمشدر؛
انشا اولتان بوانسان قہلری (۹۰) بیکرؤس مظلومدن مرکب ایدی؛ نہ دہشتلی ظلم؛
اول ائادہ بغداد اہالیسندن باشلرینی تیمور صکرہ سیف غدرندن قور تارمق ایچون
کندیلرینی دجلہیہ اٹالردن برفاج بیک نفوس مغدورہ دخی غرق و ہلاک اولمشدر.
تیمورک نہقدر بروجہ برظالم سنکدن دل اولدینی شوسوزلرہ دہا زیادہ اکلاشاورکہ:
موی الوہ اصفہان شہرینی ضبط ایتدکدن صکرہ ذکور و نسوان و پیر و صبیان
تفریق ایلدیرک کافہ اہالیکن قتلنی امر ایلکلہ صکرہ درحال بواہر غدارانہی اجرا
ایلدکدہ بولمیش ایدی.

اول ائادہ اصفہان اہالیسندن برفقیر تیمورک مقر بلرندن برامبرہ کیدوب کال سوز
و کداز ایلہ بقیۃ السیوفہ مرحمت و اطعام یکنناہہ شفقت ایلدسنی رجا ایلدکدہ جواباً
ہایدی کیت بر مقدار اطفال طویلیوب کذرکاہ تیمورہ منظر اول شایدکہ مظهر غفو

ورد زبان اولش ایسه ده معیتده کرن و یا سمرقنده اختیار اقامت ایدن
 علما و فضلا ایله ارباب هنر و صنعتدن بولنانلر کندی آرزو و خواهش لریله
 کلمش و یا خود بولری تیمور کندلیسی یتشدیرمش اولیوب استیلا ایلدی کی
 محللردن زورله الوب قالدیرمش و مظالم واقعه سنک هیچ اولزسه نصفی
 و برچوق ممالک معموره یی خراب و اهالیسنی پریشان ایتسی دخی پائتختی
 اولان سمرقندک اعماری خاطر یچون اجرا ایلش ایدی.

یوخسه تیمور اول عادل پادشاهلردن دکل ایدی که سایه عدل

و مرحمت اولور سیکز « امرینی المغله در حال بقیه السیوفدن بر مقدار اطفال پریشان حال
 جمع ایدرک تیمورک ورودینه منظر اولدی.

تیمور جمعیت اطفاله تقرب ایتدکه شفیع اولان امیر بیچارکان اطفالی کومستره رک
 و استیجاب مرحمت ایچون شووجهله فتح دهان شفاعت ایدرک :

« پادشاهم بومعصوم و محروملره مرحمت پیورک عاطفت ملوکانه کری نیاز ایدرلر دیه
 رقت قلبه چالیشدقه غدار و خونخوار اولان تیمور جواباً « بولر اول اشتیماک
 پیچه و نتیجه لری دکلیدر ؟ » دسیله امیر « افندم بولر فقیر و یتیمدر هیچ پرشیدن خبر لری
 اولمدیغیچون کناهلریده یوقدر. کندیلری هروجهله شایان لطف و عنایتدر . بومعصوملر
 ضعف و ذلتلرینی شفیع ایدرک عواطف ملوکانه و مراحم پادشاهانه کری رجا ایدرلر »
 دیدرک جنب مرحمته قانعیشمش ایسه ده تیمور بوکا اصلا جواب و یرمیوب بالذات جمعیت
 اطفال طرفته آت سورمش و اردو دخی ارقه سندن کلکله جلب مرحمت و استعدای
 شفقت ایچون طوبلنان بیچارکان اطفالی آت ایاغی التده چکتمشدر ! نه نظم و نه منظره
 رقت انکیر ! ...

تیمور هندوستانک تسخیری ائانسنده دولتی یشکاهنده مقداری یوز بیکه واران
 بیچارکان اسرای برآنده قتل و اعدام ایتدیرمش ایدی.

تاریخ قسبی کاشغر سکرنجی مصر

و رافتنده علوم و فنون ترقی ایده رک برچوق علما کسب اشتها را یتش
و تحت رعیت و تابعیتند بولنان اهالی ده نائل ثروت و یسار اولش
اولسون . }

کرك یمورك و كرك ملوك سالفه دن اكثر یسك طوتدفلى اصول مو چنبجه
پایختلرك معمر بی ولایاتك و باخصوص ممالك ملحقه نك خراب اولسی ایله
حاصل اولورایدی .

شایان افتخار دركه :

د دولت عثمانیه پادشاهان عدالت عنوانی ایسه یالکز ولایاتك دكل هنوز
استیلا اولمش مطلق بیله عمرانی مرتبه سابقه سندن بدرجه دها
تر ید ایتمه چالیشم شلردر .

برافاده

یمورك مغولستان پادشاهلغنی متوفی تغلق خانك كوچك یكنلرندن برینه
و یردیکی و خان مشارالیهك قز بی عقد و تزویج ایلدیکی حقننده آبروجه بر
روایت واریسه ده طوغر بیی اشاغیده محرر اولدیغنی وجهله در .

﴿ حضر خواجه ﴾

و

« خداداد »

—

کاشغر والی و حاکم سابق اولوب تغلق تیمور خانک مجلومی حضر خواجه ایله بد خشانه فرار ایدن خداداد قرالدینک نکبتی خبرینی المغله مشار الیهی مستحجباً برسر سریع ایله مغلستانه ورود و حضر خواجه ایسه مشار الیه خداداد معرفتیه پدرینک تخت حکومتیه جلوس و قعود ایلدی .
(یوقاروده وقوعی بیان ایلدیکم روایتده کی یکن تعبیری اوغل تعبیرندن غلط اولق کرکدر .

مشار الیه حضر خواجهنک ایستر تیمور طرفندن نصب اولمش اولسون ایسترسه اولمسون مشار الیه خداداد معرفتیه سریر حکومتیه کیچدیکی محقق اولوب تیمورک مغلستانه پادشاه تعیین ایلدیکی محقق ایسه اک طوغریسی او ذاتک مشار الیه حضر خواجه اولمیدر .

تیمورک تغلق خانک قیزی عقد و تزویج ایلدیکی بحثیه کلنجه بوجهنک پکده قطعیا صحنه حکم اولنه من .)

حضر خواجه دخی مؤخرأ خداداده فوق العاده حرمت و رعایت و کاشغر ولایتی بتکرار عهده سنه توجیه ایله مظهر لطف و عنایت ایلدی .
بوزمانه قدر خدادادک کرک پدری و کرک عی کاشغردن بر مقدار محله اجرای حکومت ایلکده بولنشار ایدی .

حضرت خواجه ایسه باعث حیاتی و سبب سلطنت و دولتی اولان مشار-
ایله خدادادک ملاک موروثی بر قاندها توسیع ایدرک ختن و آق صو و سائر
بر چوق ممالکی ده مشار ایله اعطا ایلشدر .

حاصلی خداداد تکمیل کاشغر قطعه سنه مالک و صاحب و حضرت خواجه
طرفندن و یز یلوب حکمدار و پادشاهلغه مخصوص اولان و اوزمانلرده یک
چوق اهمیتی بولنان بر طاقم مراتب و امتیازات ایله اداره حکومتده استقلاله
نائل اولدی .

مشار ایله خدادادک زیر حکمنده التمش درت عشیرت بکی اولوب یالکر
مغول خانلرینک تحت اطاعتده اولق اوزره حکومتی بر حکومت مستقله
ایلی .

کندیسی غایت بخنی اولوب جمع امواله هوس ایتدیکی جهته دولتش
وارداتی فقرا و محتاجینه و عساکر و مستحقینه بئل و اعطا ایدر ایدی .

مشار ایله محب علم و هنر اولسی حبسیله یک چوق علما کاشغر قطعه سنه
کلمش و فوق العاده مظهر حرمت و رعایت اولشدر .

عقائد دینییه ک کاشغر قطعه سنه انتقاری قطعه مذکوره مشار ایله
حضرتلری زماننده کلوب نائل رعایت اولان علما و فضلالی اسلامیه ک
خدمت و اقدامات واقعه سی سایه سنده حاصل اولشدر .

اوزمانده قطعه مذکوره اهالی اسلامیه سی حقایق دینییه دن هنوز غافل
اولوب مقدملری علای اسلامیه ایله کاشغر حکمدارانک بعضیسی جانبورندن
صرف اولنان خدمات متدبیه و اقدامات متدبیه ایله اساسکیر اولان عقائد
اسلامیه مؤخرأ جنکیز خان ایله احقادندن بعضیسنک زمانلرنده اتخاذ اولنان
اصول اقتضایسنندن اوله رق دوچار خلل اولش و زمان مرور ایلدکجه فکر
دیانت کسب ضعف ایلکده بولنش ایدی .

مشار ایله حضرتلری ایسه شو حالک ایلروده کسب ایدر بکی و خامتی

دریش ایله اهلینک صحیح و تقویۂ اعتقادینه بذل همت ایش و بوا ملنک حصولیچون سایۂ اطفه النجا ایدن علمای اسلامیہ فی نشر دیانت خدمت مقدسہ سنہ مأمور ایشدر .

علمای اسلامیہ قطعۂ مذکورہ اهلینک تقویۂ اعتقادینہ بذل همت ایش و حقایق جلیلۂ دینہک توضیح وانکشافی ایسہ ضحیف اعتقاد بلیہ سیلہ تبدیل مذهب ایدنلردن پک چو غیچون بدرقۂ ہدایت اولمشدر .

کاشغر مشارالہ زمانندہ ایچہ کسب عمران ایله طریق علم و ہنزدہ خیلی مسافہ قطع ایشدر .

مشارالہ حضرتلرینک آوان حکومتی کمال عدالت ایله مرور ایش اولدیغندن قطعۂ مذکورہ اهلینسی امثالی ہیچ بروقندہ کورمدکلری بردور سعادت و حضور ایچندہ امرار زندگانی ایش ایدی .

اواخر حکومتندہ ایغای فریضۂ حج ایچون مکۂ مکرمہ بہ (*) عزیمت ایلدی و ایغای حجدن صگرہ خستہ لہرق مدینۂ منورہ دہ (**) منتقل دار آخرت اولدی .
(رحۃ اللہ علیہ)

(*) مکۂ مکرمہک علویتیچون حج شریفنک فرائض الہیہ دن اولدیغنی بیانن یشقہ سوز لازم دکلدر .

علیہ الصلوۃ والسلام افندمز حضرتلری ہجرت نبویہ لرینک سکرنجی سندہ سندہ فتح پیور مشلدر .

فخر عالم صلی اللہ علیہ وسلم افندمز حضرتلرینک ولادت باسعادتلری مکۂ مکرمہ دہ شرفواقع وذات اقدس لرینک نبوت و رسالتلری ایلہ اعظم معجزات اجدیدن اولان قرآن کریم دخی ابتدا اشو شهر شہیر عظیمہ نازل اولمشدر .
جناب حق امت محمدک جہلہ سنہ زیارت شرفنی میسر ایلیدہ .

(**) مقام سید الانام و مطمح اهل اسلامدر . مکۂ مکرمہ دن صگرہ مداین عالمک اک مقدسی در .

مشاراليهك ارتخالى كېڭەستىدە اشراف مدينەدن بەض ذوات عالم معنادە
رسول اکرم صلى الله عليه وسلم افندىمىز حضرتلىرى طرفلاردىن :
{بوكىچە مسافرلارمىزدىن بىرسى انتقال ايلدى . جنازەسنە حاضر اولك
وحضرت عثمان ۛ رضى الله عنه ۛ مرقىدى ياتىدە نىشانلار اولان مەللە دىفن
ايدك ۛ}

امىر وتىيىنى المەللە ايرتسى كۆنى مشاراليهك نەش ھىباركى فخر كلاتات
عليه افضل التحيات (*) افندىمىز حضرتلىرى طرفلاردىن تەيىن سىور يلان
ونىشانەلى اولان مەللە دىفن ايلدىلار .

بىر مەلكت كە اندە ھىر نۆع فضاىلدىن بىشە اولەرق ھىبب خەدا وشەبىع روز جزا
شەرف افزا اولە علويت وقەدىنى درجە تەخىمىن وادرا كە مى صىغىر .
ھىرم شەرىف نىبوى شەرك وسطىندە كاتىر در . اھل اسلامدىن چوئى مەدىنە منورەدى
ز پارت شەرفنە ئاتىل اولدىغىدىن تەرىقاتىدە كىرىشتامىشدر .

(*) سىدا المرسلىن و رەجە للەالمىن اولان بىغەبىرىمىز افندىمىز حضرتلىرىك نەسب طاهرلىرى
شووچەللەدر :

« حضرت مەھمۇد ۛ [صلى الله عليه وسلم] بن عبدالله . بن عبدالمطلب . بن ھاشىم . بن عبد
مناف . بن قەصى . بن كلاب . بن مرە . بن كەب . بن لوى . بن غالب . بن فەھر . بن مالك .
بن نەضر . بن كىنانە . بن ھىزىمە . بن مەدرىكە . بن الياس . بن مەضر . بن نزار . بن مەدە . بن مەدەن در .
بوندن ايلرومىنەبە اختلاف واردر .

فخر عالم صلى الله عليه وسلم افندىمىز حضرتلىرىك والدة ۛ مەھمۇدلىرى امىنە (آمەنە) بنت
وھبدر .

ولادت بىرمىنەت بىغەبىرى مىلاد عىسى ھىدە السلامك (۵۷۰) نىجى سەنەسنە مصادىقىدر .
مەجۇت ھالىق ۛ لولان افندىمىز شو عالم ۛ قاينىدە القىش اوج سەنە مەھر ونىھايەت بىئەللە اعداى
دىن اوزرە مظفر اولمشلردر .

اشبو خداداد تیمور کورکانک امر استندن اولان خداداد دکدر .
تیمورک امر استندن اولان خداداد ظالم و سفاک و خائن و غدار بر آدم

علیه الصلوة والسلام افندمن حضرتلرینک سن شریفلری قرقه بالغ اولدوقده من طرف
الله بعث پیورمشلدر .

رسول اکرم ونی محترم صلی الله علیه وسلم افندمن حضرتلرینه ابتدا نبوت و اوج
سنه صکره رسالت نازل اولمشدر .

بعثتلرینک اون ایکنجی سالنده اعظم معجزات نبویدلرندن اولان معراج شریف
واقع اولمشدر .

بنی ذیشان و رسول آخر زمان اولان افندمن حضرتلری بعثک اون اوچنجی سنه سنده
مکه مکرمه دن مدینه منوره یه اختیار هجرت پیورمشلدر .

سلطان المرسلین افندمن حضرتلرینک هجرت پیوردقلری ائشاده سن عالیلی «۵۳»
ایدی .

شفیع روز جزا افندمنک مدینه منوره ده مدت اقامتلری ۹ ییل ۱۱ ماه ۱۸ و یاخود
۲۲ کوندر .

واضع دیانت و صاحب شریعت افندمن حضرتلرینک صاب پاکسندن ذکور و اناث
اوله رق بر روایتده ۹ و دیگر روایتده کورده ۱۱ ذات شریف دنیایی تشریف ایشلدر
ایسه ده ذکور اولانلر علیه الصلوة والسلام افندمن دن اول ارتحال پیورمش و نسل پیغمبری
ایسه فاطمه الزهرا رضی الله عنها حضرتلرندن ظهور ایشلدر .

مخادیم کرام سیدالانامک ارتحال نبویدن مقدم وفات ایشلری شفیع المذنبین و نصیر المؤمنین
افندمن حضرتلرینک خاتم الانبیا اولسی و نبوت و رسالتک کندی وجود شریفلرند قار
قیلسی حکمشه مبنی در .

حضرت فاطمه رضی الله عنها ارتحال نبویدن صکره خاندان رسالت ایچنده اک اول
ارتحال پیورمشلدر .

اولاد معالی نژاد نبوی ایسه شونلردر :

حضرت (قاسم) حضرت (عبداه) حضرت (طیب) حضرت (طاهر) حضرت (ابراهیم)
حضرت (مطهر) حضرت (مطیب) حضرت (فاطمه) حضرت (زینب) حضرت (رقیه)
حضرت (ام کلثوم) رضی الله عنهم .

فقط حضرت (قاسم) ایله حضرت (ابراهیم) و حضرت (عبداه) ک فخر کائنات علیه
افضل التحیات افندمن حضرتلرینک محدوملری اولوب پیغمبرم و استاد کاهن افندمنک

تاریخ قسمی کاشغر سکرینجی عصر

اولوب سلطان خلیله (*) اسائی سبیلله مغوللر طرفندن اعدام اولمش ایدی.
(مرقومی مغولستان پادشاهی اولوب سریر حکومته جلوسی زیرده
بیان اولنهجق اولان محمد خانک امری و سلطان خلیله طلب وارزوسی
اوزرینه مشارالیه محمد خانک برادری اعدام اولمش ایدی.)

بولردن بشقه عخدوملری اولدینی حقنده و بو باده ها سائر یولده روایت وارد.
منصور من عتده اولان ذات رسالتناهیلری هجرتلرینک یدنجی سنه سنده مکه مکرمه بی
فتح پیورملردر.

دین حق قبول ایلری ضمنده ملوکه نامه ارسال پیورملری هجرتک یدنجی سنه سنده
واقع اولمش ایدی.

محبوب خدا و سلطان انبیا افندمن حضرتلری هجرتلرینک ۱۱ نجی سنه سی ربیع الاولک
اون ایکنجی بازار ایرتسی کونی عازم کلشنسرای بقا اولملردر.

(جمله نری شفاعتلیته مظهر ایلله)

(*) تیمورک وفاتی اتناسنده اردوده بولمغله بیعت اولندی و سمرقندده (۸۰۷) سنه
هجریه سنده جلوس ایلدی.

جلوسندن درت سنه صکره امرادن خداداد ملکنی التیدن الوب کندیسنی حبس
ایتمشدر. مؤخرأ قوریلوب عی شاهر خه انجا ایلدکه مشارالیه طرفندن ری شهری
حکومتی عهده سنه توجیه اولندی.

ایکی سنهده بو وجهله اجرای حکومت ایدوب (۸۱۴) سنه هجریه سنده شهر مذکورده
وفات ایلدی.

کندیسنی تیمور مشهورک اوغلی جلال الدین امیر انشاهک عخدومیدر.

سلطان خلیله تاریخ ولادت هجرتک (۷۸۶) نجی سنه سنده در.

مشارالیهک حین وفاتیده سنی پکری سکره واصل اولمش ایدی که ده کنج ایکن
ارتحال ایلش دیکدر.

حرمی شاه ملکه شدت محبتی اولدیندن موی الیهانک اوشاخ اولان و بابا طورمش
نامنده بولسان اسافل ناسدن بر حریفه فوق العاده استقلال و یرمسی و امور دولتی ترک
ایدرک مبتلای ذوق و صفاهت اولسی باعث نکینی اولمشدر.

مغولستان پادشاهی و کاشغر متبوعی اولان حضر خواجه زماننده تیمور مشهور مؤخرأ مغولستانه برقاچ کره دها هجوم ایلش ایدی .
لکن کاشغر تیموره عرض اطاعت ایلکده و صورت مخالفت کوسترمامکده اولدیغندن ایکنجی دفعه اوله رق مومی الیهک پای ظالمانه سی التنده چیکنمکدن قورتلشدر .

کاشغریک تیموره مدارا و اطاعت و عرض اخلاص و عبودیت ایلسی مومی الیهک غدر و مظالمی ایله برقاچه ها دوچار ضرر و خسار اولماق مطا-
له سنه مینی در .

اگر تیموره دوستانه معامله ایتیوبده مومی الیهک عروق حدت و غضبنی تحریک ایده جک برطور سرکشانه ده بولنش اولسه ایدی مقدا دوچار اولدیغی بلیه تخریب تکرر ایدر ایدی .

{ حضر خواجه نك اخلافي }

مشاراليه حضر خواجه اون سنه مدت اجرای سلطنت و حکومتدن
صکرة (۸۰۲) سنه هجر به سنه وفات ایلدی.

بونک وفاتيله مغولستان دوچار شورش و فساد اوله رق ترك ایتش
اولدیغی (شمع جهان) و (شیر محمد) و (شیر علی) نام اوج اوغلی استحصال
سلطنت آرزوسيله یکدیگری علیهنده استعمال سلاحه قاتلشدیلر و برخیلی
مدت اوغراشدیلر .

مومی الیه دن (شیر محمد) ک طالعی کندیسنه یاور و بوسبيله تاج حکومتی
اختصابه موفق اوله رق نائل قتح و ظفر اولدی .

بونک زماننده کاشغر حاکی سابق الذکر خداداد ایدی .

شیر محمد خان هر نقدر مغولستان حکومتنه نائل اولش ايسه ده قرندا
شاری ایقاع قتنه و فساددن بتون بتون ال چکماشلر و کسب قوت ایتدکجه
محمد خان علیهنده محاربه ایدهرک دائما اوغراشمشلدرد .

ایشته شوهرج و مرج ائناسنده (شمع جهان) خانلغی مومی الیه محمد
خانک التدن الهرق کندیسسی سر پر پدیره جلوس ایلدی .

مشاراليه خداداد بونک زماننده دخی کاشغرده حاکم ایدی .

{ مطالعه }

پریده شورش و فسادک ظهور ایتسی واستحصال سلطنت ایچون

شہزادگانک بر برلینہ دوشمسی ملک خرابی و دولتک ضعف
وانقراضی موجب اولوب بوندن انجق دشمنلرک استفادہ ایلدیکی کرات
ایله تجربہ اولنمشدر.

داخلاً ظهور ایدن فساداتک تأثیرات وخیمہسی خارجدن کلان
هیچ بر فئالغہ قیاس اولنہ مرز.

غصب سلطنت غوغالرینک هیچ بر یرده حسن نتیجہسی کورلش
اولیوب توارینخسده اک زیاده نظر عبرتہ عرض اولسان مواد بویولده
اولان فناقلدر.

بویولده اولان فناقلریالکز ملک مادہ ضررینی موجب اولیوب
اخلاق عمومیهی افساد واستقلال حکومت وقدرت حاکمانہی تقلیل
ایله برابر اتفاق متی اخلاص ایتک کبی دها نیچہ نیچہ مضرائی تولیدایدرد.
ایشته بوفناقلر سبیلہ درکہ بر زمان پک شانلی اوله رق دوام ایدن
مغولستان حکومت قویہسی کیتد کجہ اسکی شوکتنی غائب ایتش
وعاقبت درکہ اضحلالہ دوشمشدر.

﴿ خدادادك اخلافي ﴾

{ محمد شاه و امير سيد علي }

—

هجرتك تخمیناً (۸۰۸) نجی سنه سنده مشارالیه خدادادك وفاتی خبری
اوزرینه یرینه (محمد شاه) کچدی .

کندیسی بدبخت برآدم اولوب ملك موروثی محافظه به مقتدر اوله مدی
وکاشغر شهریه ختن ولایتی احفاد تیموریه نك دست استیلاسنه ترك و تسلیه
مجبور اولدی.

محمد شاه تخمیناً ایکی سنه قدر اجرای حکومتدن صکره (۸۱۰) سنه
هجریه سنده وفات ایتکله « امیر سید علی » اسمنده اولان اوغلی یارکندده
ترك ایلدییکی مسند حکومته جلوس ایلشدر.

امیر سید علی پدرینك مقامنه کچدکده ملك موروثی دائره و سعتی
طارالمش واسکی قوت و اقتداری قالمش برحاله بولمش ایدی.

کاشغر شهریه ختن ولایتی پدرینك زماننده ایکن تیموریلر طرفندن
ضبط اولمش واجدادینك حکومت ایلدییکی مذکور ولایت و شهرده دیگرلی
حکم سورمکده بولتمش ایدی .

بو حال برمدت ده دوا ایلدایسه زیر حکومتده بولسان محلاک دخی
بالاخره الدن کیده جکئی یلسدیکی و کندیسی ایسه غایت شجیع و جنکاور
بولندیغی جهته اول باول کاشغرک بنکرار ضبط و استیلاسنه قرار و یره رک
مترصد وقت فرصت اولدی.

وقتاکه (۸۱۲) سنه هجریه سنده احفاد تیموریه دن مشهور (الغ بك) (*) پدری (شاهرخ) ك (*) مقدما ضبط و تسخیر وعده سنه توجیه ایلدیکی کاشغری کندی طرفدن ضبط و تمليك ایلدی.

مشارالیه امیر سید علی بو حالی کورنجه ارتق صبر و تحمل ایده میهرک همان موجود عسکر به محاربه قیام ایلدی.

برنجی محاربه ده نائل فتح و ظفر اوله ماش ایسه ده بوندن کنديسنه قطعاً قنور کتور میهرک ایکنجی دفعه اوله رق یکیدن بر محاربه یه کیریشمش و بونده دخی مظهر موفقیت اوله ماش ایدی.

بر بری ارقه سی صره ایکی دفعه کوردیکی مغلویت عزم مردانه سنی قطعاً تعدیل ایده میهرک اوچنجی دفعه اوله رق غایت شدتلی و قطعی بر محاربه یه قیام و بو اوچنجی محاربه ده کاشغری ضبط و تسخیر ایشدر.

(*) تیمور مشهورک مخدومی شاهرخ میرزاک اوغلیدر . غایتله محب علم و معرفت ایدی . فرق بر سنه اجرای سلطنتدن صکره (۸۵۲) سنه هجریه سی رمضانک اونجی کونی اوغلی عبداللطیف طرفدن قتل اولمشدر .
حین قتلنده (۵۶) و یاخود (۵۱) یاشنده ایدی .
آسیا کنديسی کی معارفند پادشاهی آز کورمشدر .

(**) (معین الدین) شاهرخ بن تیمور کورکان . (۴۳) و یاخود (۵۲) سنه امارت و سلطنتدن صکره (۸۵۰) سنه هجریه سنده وفات ایلدی . نایابورده مدفوندر .
عادل و دیندار بر پادشاه مراحشعار ایدی .
پدری تیمورک وفاتنده خراسان و الیلکنده بولنوب کنديسی اول وقت بکری صکر یاشنده ایدی .

هرات شهرینی پایتخت اتخاذ ایش ایدی .
علایه حرمت و رغبتی و فقایه احسان و عاطفتی مبدول ایدی .
حین وفاتنده سنی یتش ایکی به بالغ اولمش ایدی .

مشارالیه امیر سید علینک شجاعت و جلافتی حقدقه شوقره تاریخیه یی قوسین ایچنده اوله رق مختصراً عرض و بیان ایدرم که:

«مشارالیه مقدا او یس خانک (که مؤخرأ مغولستان سریر حکومتیه جلوس ایلدیکی اشاغیلرده بیان و افاده قلنه جقدر) معیتنده اوله رق قالمالقرله برمحاربه ده بولمش و دشمنک غلبه ایتدیکنی و او ائناده خان مشارالیه ک براکب اولدیغی حیوانک تلف اولدیغنی کورنجه التنده اولان آتی او یس خانه و یروب کندیسسی پیاده اولدیغی حالده مقتولین اده سنه کیره ک میت کی بره یاتمش ایدی»

«قالمالقر نتیجه حربی قراندقده مقتولینی صویمغه باشلدیلر . و برقاچی مشارالیه امیر سید علینک اوزرینه کلوب کندیسینی ده صویمقی ایستدیلر»
«مشارالیه یاتدیغی یردن قالمالقرک ینتی اکلانجه درحال ایاغه قالمه رق ایچلرندن بریسی کرندن قامش و اوته کیله قارشو النده قالقان ایدتمشدر»
«دیکرلری بونی کورنجه اوزرینه هجوم ایتشار ایسه ده مشارالیه قلنجه مدافعه و النده کی قالماتی سیرو یاقلاشانلری مجروح و تلف ایدهرک میدان محاربه دن و برچوق قالمالقرک ایچندن چیقوب بر فرسخ مقداری مسافه ده واقع اله نام نهرک کنارنده کندیسنک و یردیکی آت سایه سنده فرار ایدهرک محل مذکوره قدر کلش اولان او یس خانه یتشدی»

«او وقتیه قدر دشمنلره قارشو النده قالقان ایدندیکی قالماتی نهره آتوب و او یس خان ایله برابر قارشو طرفه کچمک ایچون نهرک برکچید محلی بولوب خان مشارالیه ایله مرور ایلدی»

مشارالیه امیر سید علی کاشغری ضبط ایله نائل مرام اولش و فقط ختی ضبط و تسخیریه موفق اوله مامشدر

﴿ خواجه لړك وړودى ﴾

و
{ آق طاغلو وقره طاغلو فرقه لړينك ظهورى }

امير سيد علينك زمان حكومتنده يعنى هجرتك تخميناً ۸۱۵ نجى سنه سنده بخارادن و علمای اسلاميه دن عزيز مشهور خواجه « مخدوم اعظم » كاشغر قطعه سنه كلش ايدى .

خواجه مشاراليهك قطعه مذكوره تاريخ وړودينى قطعياً تصريح ممكن اولديغندن وكنديلرينك وړودى هجرتك طقوزنجى عصرى ابتدالرينه اصابت ايلديكندن تاريخ وړودينى هجرتك ۸۱۵ نجى سنهسى اولق اوزره قيد ايتدم .

وړودلى تاريخ مذكوردن يدى سكر سنه يا اول و يا صكره در . اكر صكره ايسه يته مشاراليه امير سيد على زمان حكومتته تصادف ايدر . اكر اول ايسه اوخالده مذكور الاسم خداداد زماننده كلش ديمك اولديغسندن بوفصلاك اوجهته كچمى لازم كلور .

صحنه قريب اولق اوزره مشاراليهك قطعه مذكوره تاريخ وړودل ينى وسط اوله رق (۸۱۵) ديه تخمين ايدوب بوجهته كچيردم .
خواجه مشاراليه حضرتلرى كاشغر قطعه سنه وړود ايدرك قطعه مذكوره اوزرنده اجراى سياحت ايله اكثر بلادى كورمشدر .

اوغرا دىنى شهرل اهللىسى حقارنده فوق العاده حرمت ورايت وكلات عليه سندن استفاده به سعى وغيرت ايتلشدر .

فضيلت علميه سى مشاراليه امير سيد علينك باعث جلب نظرى اولغله اكرام و تعظيمنده قصور ايدلماش واقاملر يچون محل مخصوص تعيين واعطا .
سيله اسباب استراحتلى تهيه واحضار ايدلشدر .

مشارالیه کوردیکی برچوق التفات ورعایت اوزرینه بتون بتون کاشغرده اختیار اقامت و نشر علوم و فنونه بذل همت ایلش اولدیغندن اهالی دخی اجرا ایلدیکی حرمت ورعایتی کوندن کونه تزیید ایلشدر.

خواجه مشارالیه ایسه حقیقه ذکاوت مفرطه و کالات علمیه اصحابندن برنادره دوران اولغله هر حالده شایان حرمت و تعظیم ایدی.

خواجه مشارالیهک ایکی مخدومی و ارایدی که بونلرده کندیس کی صاحب فضل و کمال ایدی.

مشارالیهک مخدوملرندن بریسنک اسمی خواجه (اسحق ولی) و دیگرینک نامیده امام (قالان) ایدی.

مشارالیهما پدرلرندن اقتباس ایلدکاری انوار معارفدن کاشغر قطعه سنک دخی ضیادار اولسچون بذل همت ایلشدر.

پدرلرندن صکره تعلیم علوم و نشر دیانت خدمتنده بولمش اولان مشارالیهما دخی پدرلی کی کاشغرحه مظهر رعایت و حرمت اولشدر.

مشارالیهماک شاگردان و نوابی کیتدکجه تکثر و بونلرک اصول دینییه لری ایسه کاشغرحه تعمم ایلشدر.

مشارالیهماک تعلیم ایلدکاری اصول دینییه لری بعض مسائلده یکدیگریته مخالف اولدیغچسون کندیلرندن صکره شاگردانی ایکی قسمه آیرمش ودها صکره لری بر فرقه سی (آق طاغلو) و دیگر فرقه سیده (قره طاغلو) اسملرینی کندیلرینه عنوان انخاذا ایلشدر.

ایشته کاشغرده آق طاغلو و قره طاغلو اوله رق آرو آرو ایکی طریق ظهور ایدوب بونلر صکره لری بر برلرینک علیهنده بولندقلرندن اهالی ییئنده اولان اتحاد و اتفاق مبدل تفرقه و شقاق اولشدر.

بو حالک باعث اولدیغی وخامت و سوء نتیجه و عاقبت ایلروده بر تفصیل یاز یله جقدر.

﴿ مغولستان پادشاهلری ﴾

مشارالیه امیر سید علینک زماننده مغولستان پادشاهانی شونلر ایدی که ابتداسی (شمع جهان) اولوب مشارالیه دن صکره ایکنجی دفعه اوله رق خان سابق (محمدخان) ۸۱۵ سنه هجریه سنده پادشاه اولش و بوده الی سنه قدر اجرای حکومتدن صکره وفات الیش ایدی.

هجرتک ۸۲۱ نجی سالنده مشارالیهک برادرزاده سی (نقش جهان) (*) مسند حکومتله مسرور فقط ذوق سلطنتدن لایقيله لذتیاب اوله دن مقتول اولدی.

شهزادگان تیموریه دن میرزا شاهرخک اوغلی محمدجوکی (**) ایچون مغولستان پادشاهلرندن بریسنک (مهر نکار اغا) نامنده اولان کریمه سنی آلدینی تاریخچه مقیددر.

فقط بوقزک بدری محمد خان میدر یوقسه نقش جهانمیدر یاخود او یس خان میدر ارلرنده یک چوق زمان مرور ایلامسی جهته بونلردن بریسنی قطعیا بیان مشکلددر.

(*) خان اسبق جهانک اوغلیدر.

(**) میرزا محمد جوکی بن معین الدین شاهرخ بن تیمور کورکان . (۸۴۸) سنه هجریه . سنده پدری زماننده وفات ایدی .

غایت شجیع وجنکاور ایدی . شاهرخک سائر اوغلرندن زیاده اشو محمد جوکیه فوق العاده محبتی اولدیغدن مشارانیسی دایمده بونلریر ایدی .

نقش جهانك قتل اولئسبيله هجرتك (۸۲۲) نجی سنه سنده عجمه
(عوجه — عم) سنك اوغلی (اویس خان) مقام حكومهت كچمشدر .
بونك زماننده احفاد تیموریه دن مشهور الغ بك (۸۲۳) سنه هجریه سنده
مغولستان تسخیری نتیله معیتده عساكر کلیه اولدیغی حالده مغولستان
اوزینه حرکت ایلدی .

مشارالیه حدوده یاقلشوب بر مقدار مسافه قطع ایتدکده اویس خان
الغ بکه مقابله ایده میه جکئی اکلاملغه هدایای مناسبه ایله مشارالیه قارشو
چیقهرق غرض اطاعت والغ بکده بونك اوزرینه عودت ایلدی .

اول ائشاده مغولستان خاندان حكومتسندن (شیر محمد اوغلان) ایله
(سار یغ اوغلان) و (صدرا سلام) و براق اوغلان طرفسندن دخی هدیه
مناسبه ایله (صوفی اوغلان) و مغول اعیانسندن (ابوكا) و (پولاد تیمور) الغ
بكك درگاهنه كلهرك مظهر اکرام و موضوع موقع احترام اولدیله .

شیر محمد اوغلانك حقنده فوق العاده حرمت و رعایت اولئش ایکن هیچ
برکسیه خبر و یرمکسزین بلا سبب مغول امر اسندن براق کسه ایله مؤخرأ
درگاه پادشاهیدن فراری الغ بکك باعث حدت و اغبراری اولغله درد سنجون
ارقه سندن مقدار کفایه عساكر سوق و اعزام اولندی .

مقبول مومی الیه یتیشهرك معیتی خلقیله در دست ایدوب حضور پادشا-
هی به کتوردیلر .

الغ بك ایسه كرك مومی الیهك وركك معیتده بولئانلرك جرم و خطاسنی
عفو ایدهرك شیر محمدی معززا مغولستانه ارسال ایلشدر .

شیر محمد مغولستانه ورود ایتدکده مغولستان پادشاهی (اویس خان)
علیهنده قیام و نهایت خان مشارالیهی قتل و اعدام ایلدی .

بو دفعه یعنی هجرتك ۸۲۴ نجی سنه سنده (شیر محمد) مغولستان سر پر

حکومتته کچمش واون الی سنه قدر کال حضور وراحت ابله مقام سلطنتده بولمشد.

مشارالیه جلوسندن درت سنه صکره که هجرتک ۸۲۸ نجی سالیدر .
احضاد تیموریه دن مشارالیه النغ بك علیهنده قیام ایتمکله باب مخاصمه و محاربه
آچیلهرق ایکیسی یئینده غایت شدتلی محاربات وقوع بولمشد .
نتیجه حربی النغ بك قزانهرق شیر محمد خان منہزم و پریشان وکلی
تلفات و پروب قنہ قلیله ابله سمت فراره یویان اولدی .

اشبو محاربه نك آق صو نام محله و وقوع بولدیغی تاریخجه مفید اولوب
اکر بو آق صو دینلان محل کاشغرده کی آق صو شهری ايسه النغ بك
کاشغری بوقاروده محرر اولدیغی وجهله (۸۱۲) سنه هجریه سنده ضبط ایتیوب
اشبو ۸۲۸ سنه سنده ضبط و تسخیر ایتسی و سالف الذکر امیر سید علی نك ده
شهر مذکورى النغ بك الندن ضبطی سنه مذکوره ده واقع اولیسوب هجرتک
اشبو ۸۲۸ نجی سنه سنده واقع اولسی لازم کلور .

شیر محمد خان اشبو مغلویتدن صکره ۱۲ سنه قدر دها مغولستانده
اجرای حکومت ایده بلمش واندن صکره هجرتک تخمیناً (۸۴۰) نجی سنه
سنده (محمد غازی) خان مغولستان سریر حکومتته جلوس المشد.

﴿ کاشغرده ﴾

{ سانسز میرزا }

—

کاشغر حاکی امیر سید علی اوتوز ایکی سنه قدر اجرای حکومتدن صکره
 هجرتک (۸۴۲) نجی سنه سنده حلول اجل موعود یله ارتحال دار بقا ایلدی .
 مومی الیهک برینه اوغلی (سانسز میرزا) جلوس ایلشدر .
 مشارالیه تخت حکومته جلوس ایلدکده (حیدر میرزا) اسمنده اولان
 برادرینک عهده سنه کاشغر ولایتی توجیه ایلدی .
 اوزمانلرده کاشغر قطعه سنک پایتختی (یارکند) شهری اولوب مقام حکومت
 کچنلر شهر مذکوره اختیصار اقامت ایدر و کاشغر ایسه قطعه مذکوره نك
 بر ولایتی حکمنده بولنور ایدی .

﴿ ینه ﴾

{ مغولستان پادشاهلری }

—

سانسز میرزاک زمان حکومتده مغولستان پادشاهی سالف الذکر (محمد
 غازی خان) اولوب مشارالیه ۱۵ سنه قدر اجرای حکومت ایتش واندن
 صکره هجرتک تخمیناً (۸۵۵) نجی سنه سنده (استو قاخان) جلوس ایلش ایدی .

بوده سکرز سنه قدر حکومت ایتدکدن صکره هجرتک ۸۶۳ نجی سنه-
سنه (یونس خان) مقام پادشاهی به کجمشدر .

مشارالیه یونس خان کریمه سی (قتلغ نکار) ی احفاد تیمور ی دن (میرزا
عمر شیخ) (*) و یرمش و بوسبیلله خاندان تیموریه ایله کسب قرابت ایدهرک
میرزا عمرک قائم پدري اولش ایدی .

حال بو مر کرده ایکن مشارالیه یونس خان ایله دامادی میرزا عمر یئنده
هجرتک (۸۷۰) و (۸۷۳) نجی سنه زنده بالدفعات محاربه وقوعبولشدر .

میرزا عمر شیخک قائم پدري یونس خان علیهنده محاربه آچسی ضبط
ممالک هوسندن ایلروکله برشیدر .

لکن میرزا عمر مغولستانی ضبط وتسخیره موفق اوله مامش و یونس خان
ایله کندیبسی یئنده آچیلان و برخیلی مدت امتداد ایدن محاربه لک هر ایکی
طرفجه تلفات وضایعاتی موجب اولقدن بشقه هیچ رفائده سی کورلماشدر .

{ سانسز میرزا }

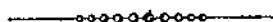
سانسز میرزا کاشغرده ۲۴ سنه قدر اجرای حکومت ایلش ایدی .

(*) میرزا عمر شیخ بن (سلطان ابو سعید خان) بن (میرزا محمد سلطان) بن (سلطان
خلیل) بن (جلال الدین امیرانشاه) بن (تیمور کورکان) در .

تاریخ ولادت هجرتک (۸۶۰) نجی سنه سی اولوب ۸۹۹ سنه هجریه سی رمضانک
درنجی بازار ایرنسی کونی کورکچین کومسی طامندن دوشوب وفات ایلدی .

حین وفاتده (۲۹) یاشنده ایدی .
مدت سلطنت و حکومتی ۲۷ سنه در . مشهور (ظهیرالدین محمد بابر) پادشاهک پدربدر .

مشارالیهك جلوسندن تخمیناً ۱۷ سنه صكره برادری حیدر میرزا مشارالیهك
كندیسنی قتل وتلف ایده چکی وهمیله مغولستانه فرار ایلدی .
مغولستانده التجا ابتدکی ذاتك انشسته سی دوست محمد خان اولدیغی
تاریخچه مقید ایسه ده بودوست محمد خانك کیم اولدیغی تصریح اولنماشدر .
بونك شیرمحمد ومحمد غازی خانلردن بریسی اولمسی خاطره کلورایسه ده
مشارالیهما حیدر میرزانك کاشغردن فرارندن اول مقام حکومتیده بولنش
اولدقلرندن بوجهته قطعاً حکم اولته من .

﴿ کاشغرده ﴾

{ حیدر میرزا }

حیدر میرزا پدی سنه قدر مغولستانده قلوب کاشغره کلکه جسارت
ایده مامش ایلدی .
هجرتك (۸۶۶) نجی سنه سنده مشار الیه سانسز میرزا ارتحال ایلدکده
حیدر میرزا دوست محمد خان ایله مغولستاندن یارکنده قلوب برادرینك ترک
ایتمش اولدیغی سریر حکومته جلوس ایلدی .
سانسز میرزانك (ابو بکر) و (عمر) نامنده ایکی اوغلی قالمش ایسه ده
بونلرک صغیر السن بولنلری حمیله میدان مشلوالیه حیدر میرزایه قالمش ایدی .

کندیسیله برار مغولستاندن کلان دوست محمد خان سانئیز میرزاك
زوجه مترو كه سنی تزوج ایدرك و مخدوملری ابو بكر ايله عمری ایلر ق مغولستانه
عبودت ایلیدی .

لیکن بك آذ بر مبدت صکره دوست محمد خان وفات اتمکله مثله الیه
حیدر میرزا مغولستاندن سانئیز میرزا ايله محمد خانك منکوحه
مترو كه سنی اوغلی ابو بكر ايله برار کاشغره جلب ایدرك موی الیه تزوج
ایتمیش و ابو بكری ولیه مینوی اتخاذ ایدرك امر تریه و تعلیمی در عهده ایدوب
حقنده انعام و احسانتی مبدول ایلشدر .

کاشغر قطعه سنك پانختی اوزمانه قدر یارکند شهری اولدیغی حالده
حیدر میرزا تخت حکومتی یارکنددن قالدیروب کاشغر شهرینه نقل ایدرك
شهر مذکورى کندیسنه پانختی اتخاذ ایلشدر .

مشار الیه حلیم و سلیم بر پادشاه منصف و عادل ایدی .

برادر زاده سی اولان موی الیه ابو بكر حریص جاه و دولت و منکر نعمت
بر ادم اولاق اوزره ظهور ایدوب باشنه طویلدیغی بر طاقم کججارله خفیا
کاشغردن چیه برق یارکند شهرینی ضبط ایلیدی .

لیکن بو حرکتك وخامت و نتیجه سنی ادرک اتمکله در حال مشار الیه
حیدر میرزا په معذر تنامه لرسال و دائرة اطاعت و انقیادده بولنه جفنی عرض
و اعلام ایلیدی .

حیدر میرزا ایسه موی الیه بو معامله کستاخانه سنی برادر زاده سی
اولدیغی و والدیه سی تحت نکاحسنه بولندیغی ایچون عفو ایدرك یارکند
و الیکنی موی الیه عهد سنه توجیه ایلیدی .

ختمی ولایتی ایچمه زمانده بو کاشغر حکومتندن آریش و باشلی باشنه
اوله رق پوتار یخارده غایت شجیع و جنگلور ایکی بك طرفسن اداره اولتمده
بولنش ایدی .

ختن بک کردن بر پسنه (خان نظر) دینلوب قوت رستمه سنی اکلایق
ایچون منقولدرکه .

« تیموردن اولان حر به سنی بر آدم برندن نحر بکه قادر اوله من و حالوکه
اتی خان نظر چین محسار به ده بر ایله طوته رق دشمن اوزرینه هجوم ایله
وایستدیکي کي قوللانور ایش »

« ابو بکر ختن ولایتسک آبروجه بر اداره مستقله اولدیغنی ییلدیکی ایچون
اوراسنک ضبطلی حقنده اولان آرزوسنی حیدر میرزایه عرض ایله بویله
کندوسنه مساعده ایلدنی رجا و نیاز ایلدی .

« حیدر میرزادن آرزوسنه موافق جواب ورود اتمکله بار کندده طو پله
ییلدیکی اوج ینک مقداری آدم ایله ختن اوزرینه یوریدی .

اولان محسار به ده مفینک عدم ثبات وقتنی و ختنلیرک بالعکس اقدام
وغیرت و کثرتی جهنیه برایش بجره مامش و ناچار عقد مصالحه به مجبور
اولدند .

مومی الیه هر تقدیر عقد مصالحه ایش ایسه ده ختنک ضبطلی املندن واز
کچماش و بومر امنه یالکر جنکاورلک ایله نائل اوله میه جفنی اکلامش اولدیغندن
ایرلنی سته یته ختن اوزرینه کیدوب بودفه حیل و دیسه ایله شهر مند کور
بکرتی قتل و اعدامه موفق اوله رق ولایتی کافلاً ضبط و تسخیر ایلدند .
مومی الیه ابو بکرک ختن ولایتی ضبط و تسخیر ایلدی حیدر میرزاک
احراسنی دوچار خوف و دهشت اتمکله ازاله وجودی امرنده سولتمک
باشلدیلر و سلامت نفسلر ایچون مومی الیهک برآن اول اعدام اولمسنی حیدر
میرزایه بیان و افاده ایلدیلر .

حیدر میرزاک حریمی (که مومی الیه ابو بکرک والده سیدر) اوغلنک و قایه
حباتی ایچون پک چوق چالیشدی و نهایت ابو بکرک تلف ایلدیجه کی حقنده
حیدر میرزادن وعد قوی الدی .

حیدر میرزا نك امر او طرفدارانندن برخیلیمی مشارالیهك مجلوب وافتاده سی اولدیغی حرمك خاطر یچون شو بلانك دفعی امرنده واقع اولان اخطارات خیرخواهانلرینی قبول ایتماسندن فوق العاده دلگیر اوله رق کن دیسنی ترك ایله هر بری بر طرفه صاوشمش لیدی .

بو حال ختنده بولتان ابو بكر خبر انجه كاشغر اوزرینه كلهرك اطرافه صارقندیلق ایتمكه باشلدى .

حیدر میرزا ابو بكرك شونجاوزینی كورد كده مقدا امراسی طرفسندن واقع اولان اخطاراتك بك دوستانه اولدیغنی وابو بكری وقته تلف ایتماسی وناقصة العقل برقادینك اغفالانته فریفته اولسی اثر غفلت ایدوكنی اكلامش ایسه ده ایش ایشدن كچمش ایدی .

-ابو بكرك نجاوزاتی تادیبی اقتضا ایدر درجهیه وارمش اولدیغندن حیدر میرزا دخی مومی الیهك دفع واستیصالیچون كاشغردن اوتوز بك عسكر ایله چیقمش ایدی .

ابو بكر ایسه باشنده اولان اوچ بك عسكر ایله حیدر میرزایه مقابله ایتمش وكاشغر اوكلرنده محاربه باشلامشدر .

۱۰- ایشو محاربه ده غلبه ابو بكر طرفسده قلمش وحیدر میرزا نك عسكری عشری نسبتلرنده اولان بردشمنه مرام اكلا ته میوب میدان محاربه ده برمدت شادین صكره کلیا منهزم وپریشان اولمشدر .

حیدر میرزا بومع الویت اوزرینه كاشغره عودتله شهر مذ كورده تحصن ایدرك مغولستان پادشاهی اولان طایسی یونس خانه کیفیتی اخبار واعلام ایله طلب معاونت ایلدی .

یونس خان ایسه ابو بكرك باشنده اوچ بك عسكر وار دیه زیاده عسكر طوئلفه لزوم كورمیهرك معیتده اولان اون بش بك سواری پی مستحجاب وكاشغره متوجها برسیرسریع ایله مغولستاندن حرکت ایلدی .

آز برزمان ایچنده کاشغره واصل اولدوقده حیدر میرزا کاشغردن چیقوب یونس خان ایله برلشهرک ابو بکر اوزرینه واردیلر :

ابو بکر مقدما حیدر میرزانک عساکرینی مغلوب ایدن او چ بیک سواری ایله بولنره قارشو چیقوب بلا اقاته وقت ضایع شدنی برصورتده اوزرینه سه هجوم ایلدی ،

واقعا یونس خان ایله حیدر میرزا طرفنده بولنان عسکرک مقصداری بیک چوق اولوب ابو بکرک باشنده طوبی طوبی او چ بیک نفر وار ایهده هیچ برزمانده کثرت واحشام ثبات واقداعه غلبه ایدمیه جکنددن لشبو محاربهده دخی شاهد قلبه وظفر ابو بکر وممیتک ثبات واقداعات فوق العاده سی جهتیله او طرفه توجه ایلدی .

یونس خانله حیدر میرزا لشبو محاربهده مغلوب اولنجیه یونس خان مغولستانه وحیدر میرزاده کاشغره فرار ایلدی .

یونس خان مغولستانه واصل اولدوقده التمش بیک کزیده عسکر جمع ایدمک بتکرار کاشغره کلدی وحیدر میرزا دخی کاشغردن اون طقوز بیک تازه عسکر تدارک ایلدی .

ایشته بوکره مشایر الیهما التمش طقوز بیک نفر دن عسارت بر پیولک اردو ایله ابو بکر اوزرینه یور یدیلر .

ابو بکر ایسه بوجنود کثیره ایله میدانده اوغراشمغه جسارت ایدمیه رکه یارکندده تحصن التمش ایلدی .

مشایر الیهما یارکندده کلوب ابو بکرکی میدانده بوله منبجه درحال شهر مذکور تحت تضییق ومحاصره یه الدیلر .

محاصره برقلج کون امتداد ایلدکن صکره ابو بکر محاصره مدیده به تحمل ایدمیه یوب بیک بیک سواری ایله یارکند قلعه سندن چیقهرق ضایع شدنی برصورتده محاصرین اوزرینه هجوم ایلدی .

محاصرین ابو بکرک بوشد تلی هجومنه طیانهمبرق منهرم و پریشان اولوب خانی وارد و کاهی ترک ایدهرک مغولستاندن کلانار مغولستانه و کاشغر شهرندن کلانلرک ده هرری بر طرفه فرار ایلش و ابو بکر ایسه اشوب محاربده مظهر غلبه کامله و نائل غنائم عظیمه اولشدر.

مغولستان پادشاهی یونس خان عسکر بنک منهرم و پریشان اولهرق فرار ایلکده اولدیغنی کورنجیه ارتق میدان محاربده بعدما ثبات و قرارک فائدهسی اولیه جفنی و عناد و ثبات ابتدکی صورتده بالکز قاله جفندن تحت اسارتیه الله جفنی ا کلامش اولدیغندن کندیسیده مغولستانه متوجه راه فراری طوتمشدر.

حیدر میرزا ایسه یکرمی بدی سنه مدت اجرای حکم و سلطنت ایلدیکی کاشغر قطعه سنده ابو بکر وار ایکن بعدما اجرای حکومت محال اولوب بو اوچنجی مغلویت اوزرینه بردها محاربیه قیام و اخذ انتقام ایدهمیه جکی ا کلامغله کاشغر حکومتی پرورده نان و نعمتی اولان ابو بکره ترک ایلله طریق فرارده یونس خاتله رفیق اولشدر.

حیدر میرزا بو مغلویت اوزرینه مغولستانه مواصلت ایلدوب ارتق بوندن صکره بردها کاشغر قطعه سنه ایاق باصه مامش و آخر عمرینه قدر اوراده اقامت ایلشدر.

«کاشغرده»

﴿ابوبکرک حکومتی﴾

—

میرزا ابوبکر یونس خانله میرزا حیدرک مغلویت واقعه اوزرینه مجبوراً فراری اوزرینه (۸۹۳) سنه هجریه سنده غالباً کاشغره کلهرک حیدر میرزانک ترک ایش اولسدیغی سریر حکومته جلوس ایش وارنق تاریخ مذکوردن صکره کاشغر قطعه سی منحصراً کندیسنه قالمشدر .

~~~~~

{ مطالعه }

—

ابوبکرک ولی النعمتی اولان حیدر میرزا علیهنده قیام ایلسی شایان نفرت برحال وحرکتدر .

بوجهتله کندیسناک بویولده اولان افعال وحرکاتی نقدر تعیب وتقییح ایدلسه حق قزایلور .

حق نان ونعمتی رد وانکار وافندیلری حقنده غدر واساتی ارتکاب واختیار ایدنلر هیچ بریده ممدوح ومقبول اوله مدقندن بشقه بالاخره دوچار جزا وذلت وکرفتار مصائب وعقوبت اولدقلری امثاليله مثبت اولدیغندن ابوبکر دخی ولی النعمتی علیهنده ارتکاب ایلدیکی خیانتناک

نهایت جزاسنی چکمشدرکه بوراسی اشانگیرده بیان وافاده قلنه چقدر .

﴿ ابو بکرک از دیاد شوکتی ﴾

و
« عاقبت احوالی »

مومی الیه ابو بکر تسخیر ممالکه غایتله حر یص اولدیغندن عسکرینی
ضبط ممالکه کوندرمش و بلور و بت و لایتنی کاملاً تسخیر ابدوب کشمیره قدر
محللر کندیسنگ ز پر اداره سنه کچمشدر .

کندیسنگ سطوت و شوکت و ازدیاد جاه و دولتی مغولستانی دخی دوچار
خوف و هراس ایش اولغله یونس خان ارتق مومی الیهک عایهنده بولمقدن
و حکومتی حیدر میرزا ایچون المی سودا سندن صرف نظرله مسلك مسدارایی
الترامه مجبور اولمشدر .

ابو بکر مغولستاندن بر خیلی اهلایی کاشغر قطعه سنه کچیره رک تحت
تابعیتنه المی و انلری قطعه مذ کوره ده توطن واسکان ایتدیرمشدر .

مقام حکومت کچدکن صکره از باب فساددن بعضیسی اختلال و عصیان
نه قالقیشقی ایستشلر ایسه ده مومی الیه جله سنی قهر و تدمیر ایدرک هنوز
نشو و نما (*) بولغله باشلیان شجره فسادی اطرافه دال و بوداق صالیورمه دن
تا کوکندن کسمش ایدی .

(*) نشو و نما غلط اولوب صحیحی نشاء و نما (غو) در . نشاء یکیدن پیدا اولوب
حیات و زندگانی بولاق و نماده بر نسه برکتلوب ارتق معناسنده در .

تاریخ قفقاز کاشغر اونیچی قمر

• زیر اداره سنده بولتان مملکتده بلا شریک اجرای حکومتیه باشلیش و ۴۴
سنه قدر کاشغرده سلطنت و حکومتی امتداد ایلشدر .

لکن مؤخرأ ۹۳۷ سنه هجریه سنده (سلطان ابو سعید خان) (*)
خروج ایتکله بونجه فداکارلق ایله نائل اولسینی ملک و سلطنتی الدن
قایدردی .

ابو بکر سلطان ابو سعید خانک سیف یطوتندن قورتلق ایچون بت
طاغریته قدر فرار ایش ایدی .

لکن ابو سعید خان کنه یینی تعقیب و در دست ایش و خزائن و ممالکی
خارت و یغیا و ضبط و استیلا ایلشدر .

ابو بکر حیدر میرزا خفته ایتدیکی کفران نعمتک سلطان ابو سعید خان
یدیه جزاسنی کورمش وارثی اندن صکره اعیرتولک سلاسه سندن هیچ بر
کسه کاشغرده حکومت ایده مامشدر .

﴿ ابو سعید خان خفته ﴾

• بر افاده •

حسار الیه ابو سعید خان قطعه مذکوره ک شمال طرفلرینی ضبط

(*) ابو الخیر اولادکن و سلاطین اوزبکیه دندر .

پدری کوجکنجی خان درکه : محمد خان شاه بخت (شیبان) ک عوجه سی اولوب
۹۱۷ سنه هجریه سنده محمد خانک و قایله ریته جلوس ایش و محمد خان شاه بختده
بن شاه بوداق بن ابو الخیر خاند .

سلطان ابو سعید خان پدرینک و فاتهده یعنی ۹۳۶ سنه هجریه سنده پادشاه اولدی .

تاریخ قسبی   کاشغر   اونیچی عصر

ایلدکدن صکره جنوب جهتلرینی کشمیره قدر توسیع ایدهرک عظمت اقتدا .
 رینی کشمیر و بدخشان اهایسنه طائسدرمش و بر سنه صکره که هجرتک
 ۹۳۸ نجی سالیدرالی بیک فردن مرکب بریوک اردو ایله تبت (*) اوزرینه
 هجوم ایتکله سطوت و شوکتی اورالز اهایسنه ده کوسترهش ایدی .
 مشار الیه بو فتوحاتدن صکره ماوراء النهره عودتده عمری وفا ایتیه رک
 بر سنه صکره وفات ایتکله فتوحاتندن واختیار فداکاری ایدهرک فوق العاده
 عد اولنان اقداماتندن هیچ بر نمره حاصل اولمیشدر .

مشارالیه درت سنه قدر اجرای سلطنت و حکومتدن صکره (۹۳۹) سنه هجریه سنده
 وفات ایشدر .

(*) تشدید بالیه سکر و زننده در .

﴿ کاشغرک ﴾

{ مغولستان جانلری }

سلطان ابو سعید خانك خروجی بونفه علوی کچی پك از بر مدت امتداد
ایده پك کاشغر مشارالیهك وفاتیه بتکرار مغولستان پادشاهلریك زیر اداره سنه
تجیدی .

کاشغری مشارالیهك وفاتی اوزریته بتون بتون زیر اداره سنه کچیرن
(۹۳۲) سنه هجریه سنده مغولستان سریر حکومتنه جلوس ایدن (عبد الرشید
خان) در که : مشارالیه یوقاروده بیان اولسان (یونس خاندن) صکره
هجرک تخمیناً (۸۹۵) نجی سنه سنده جلوس ایدن (سلطان محمود) ك خلقی
اوله رق نائل تاج سلطنت اولمش و (۳۲) سنه قدر اجرای حکومت ایشدر.
حتی عبدالرشید خان بر ارمق پانختنی کاشغره نقل ایش و (۹۵۶) سنه
هجریه سنده افغانستان قطعه سی اوزرنده بر خیلی مدت اجرای حکم
وسلطنت ایدن احقاد تیموریه دن (نصر الدین محمد همایون) پادشاهه (*)

(*) بدخشان و افغانستان و هندوستانده حکومت ایدن احقاد تیموریه دندر پدیری میرزا
باردر .

پدرینک وفاتندن صکره (۹۳۷) سنه هجریه سی جادی الاولینده پادشاه اولدی
و ۹۶۳ سنه هجریه سنده وفات ایلدی .

یکرمی التی سنه مدت اجرای حکم وسلطنت ایشدر .
ولادتی کابلده اولوب هجرک (۹۱۲) نجی سنه سنه تصادف ایدر . حین جلوسنده
(۲۶) یاشنده ایدی .

مشهور (جلال الدین اکبر) ك پدریدر .
مدت عمری (۵۰) سنه در . مشارالیه عالم و عاقل و کامل و عادل کثیر الاحسان
بر پادشاه عظیم الشان ایدی .
هنوز انشا ایتدیردیکی قصرک زردباندن باش اشاغی دوشمکله زیاده سیله مجروح اولمش
وایی کون صکره وفات ایشدر .

بر چوق هدیه ارسالیه ایکی حکومت ییئنده رابطه وفاق و اتفاقک حصوله چالیشمش ایدی .

مشارالیه بوا ملته نائل اوله رق ایکی حکومت اسلامییه ییئنده مسالمت و اتفاق حصوله کلدی و اوائلده اولدیغی کبی ایکی اسلام حکومتی ییئنده قانلی محاربهل وهر حالده ایکی طرفجه دخی باعث ضرر و خسار اولان احوال مؤسسه وقوع بولدی .

مشارالیه عبد الرشید خاٹک اسلام حکمدارانته یاقیشان شو معامله خاطر شناسانهسی وایلجی کوندرمکنده اولان تقدیمی همایون خاٹک باعث بمنونیتی اولغله اوده بالمقابله (خواجه عبد الباری نقشبندی) بی سفارتله مشارالیه جانبته ارسال ایشدر .

ایشته هر ایکی حکومت ییئنده جریان ایدن مخبرات غایت دوستانه بر صورتده دوام ایتکنده بولنش و مشار الیهاتک زمان حکومتنده ایکی طرف دخی دیکری علیهنده هیچ بر تدبیر وحرکتده بولنمیشدر .

عبد الرشید خان مشارالیه همایون خاٹک محذومی اولان (جلال الدین اکبر (*) خان) ایله ده مناسبات دوستانهیه شروع ایش ایدی .

(*) مشارالیه جلال الدین اکبر خان هندوستانده حکومت ایدن بایره بادشاهلردن اولوب (۹۶۹) سنه هجریه سنده تولد ایشدر .

(۹۶۳) سنه هجریه سی ربیع الاخرنده اون درت یاشنده اولدیغی حالده پدری مشارالیه (نصردین محمد همایون) پادشاهک وفاق اوزرینه تخت سلطنته جلوس ایش والی بر سنه مدت کمال شان وشوکت ایله اجرای حکم وسلطنت ایشدر .

هجرتک (۱۰۱۶) نجی سنه سنده حاول آجیل موعودیه منتقل عالم بقا اولمشدر که حین وفاتنده سنی التمش بشه بالغ اولمش ایدی . موسیقیه غایت مائل ایدی .

کرچه کندیبی قرائت و کتابیدن بی نصیب ایدی لکن قوجه هندوستانک خزانته مالک وهر حربی قراندرق نیچه نیچه حکمدارانته غالب اولمش ایدی .

پک چوق آثار خیریه انشاسنه موفق اولمشدر . شمیدییه قدر کندیبی کبی صید

هجرتك (۹۶۳) نجی سنهسی كه همایونك وفاتيله برینه جلال الدین اكبر خاك جلوس ایتدیكى تاریخدر . عبد الرشید خان سنه مذکورده بو-مناسبتله جلال الدین اكبر طرفنه یكیدن بر هیئت سفارت کوندرومدر . عبد الرشید خاك سفیری جلال الدین اكبر خاك تحت سلطنته جلوسنی تبریکی حاوی غایت دوستانه یازمش بر مکتوب ايله ذیقیت بر طاقم هدایای ملوكانه ایصاله مأمور ایدی .

والحاصل عبد الرشید خاك سفیری جلال الدین اكبر خاك حضورینه داخل اولمق برابر كتیردیكى هدایا ايله متبوعك نامهسنی تقدیم ایلدی .

﴿ بیان حقیقت ﴾

هجرتك طقوزنجی واونجی عصرزنده کاشغرده تغلق خاك اخلاقیله جنکیز خان احفادینك مشترکا اجرای حکومت ایلدکلی و یکدیگرینك غصب ممالکچون متادیا محاربه ايله اوغراشدقاری . حقنده اولان دیگر بر معلومات شایان اعتماد اولیوب وقوعاتك — الك طوغریسی دکل ایسه — صحته قریب اولانی یوقارودن بری بر تفصیل ذکر و بیان اولندیغی وجهلهدر . تغلق خان احفادینك (که مغولستان خانلیردر) کاشغر اوززنده متبوع

وشکاره غایت مبتلا هیچ بر پادشاه (وحق احادناسدن هیچ بر کسه) کلامشدر . امور دولته همان هیچ اشتغال ایتوب عمری حرب وسنیر وصيد وشکار ايله گذار ایغش ایدی . کندیسندن صکره اوغلی (نور الدین جهانگیر) شاه جلوس ائلمشدر . فنوحانی کثیر بر پادشاه شعیب وشهرتگیر ایدی .

طاندقاری غیر قابل انکار اولوب فصول سابقه ده برتفصیل عرض اولندیغی وجهله کاشغر حاکمیری انلرک تحت جایه لرنده ایدی .

کاشغر حاکمیری ایسه جنکیز خانک احفادی اولمیوب مذکور لاسم (امیر تولک) ک سلاله بیی ایدی .

بونلرک جنکیز خان احفادندن ظن اولنمی امیر مشار الیه جدینک جنکیز خان امراسندن بولنمندن ازمه برشیدر .

تغلق خان اخلافیه جنکیز خان اخلافی اورو اورو بر سلاله اولمیوب تغلق خان اخلافی جنکیز خان نسلیدر .

کاشغر حاکمیری (اگ صوکلری اولان ابو بکردن ماعدا) هیچ بر وقت تغلق خان احفادینه عصیان و مخالفت ایتماش واره لرنده محاربه ظهور ایلمامشدر .

کاشغر قطعه سنک شرق شمالیسنندن بعض محللر کرچه مغولستان اجزای ممالکندن معدود ایسه ده قطعه مذکوره اوزرنده حاکم مستقل امیرتولک سلاله سی ایدی .

« مغولستان خانلرینک »

{ خاتمه سی }

کاشغرده اونجی عصر هجریده اجرای حکومت ایدن مغول خانلری مشار الیه رشید خاندن صکره هجرتک تخمیناً (۹۶۴) نجی سنه سینده نائل

سلطنت اولان (صوفی سلطان) واندن صکره ینه تخمیناً (۹۶۷) سنه هجریه سنه جلوس ایدن (منصور خان) در .
 مشار الیه منصور خان بش سنه قدر اجرای حکومت ایده بیلش و هجرتک (۹۷۲) نجی سنه سنه اشبو مغول خانلری دخی منقرض اولشدر .

« افاده مخصوصه »

هجرتک ۹۷۲ نجی سنه سندن ۱۰۷۰ نجی سنه سنه قدر برعصره یقین مدت ظرفنده کاشغره تشکل ایدن چغتای خانلغی اجرای حکم و سلطنت ایلش و بومدت ظرفنده اهالی نائل حضور و راحت اولشدر :

بومدت ظرفنده چینلیلره قلوقلرک کاشغردن بر مقدار ممالکی زیر اداره رینه کچوروب اوئانده قطعاً مذکورەنک غرب و شمال طرفلری بخارا خانلغنک و شرق جهتلری دخی چینلیلرک تحت اداره و جایه سنه بولندیغی و مؤخرأ احفاد تیمور ینک ماوراءالنهر اوزرنده کی حکومتلرینک میراثخواری اولان اوز بکارکده کاشغره دست نفوذ و اداره بی اوزاتوب فقط آز بومدت صکره کیرو چککه مجبور اولدیغی معلومات مأخوذه عاجز یدندر .

فقط بویولده اولان معلوماتی پکده شایان اعتماد اولماسی حسبیه کمال یردد و برقیده احتیاز ایله عرض و بیان ایدرم . چونکه :

قلوقلره چینلیلرک کاشغردن ضبط ممالک ایللری (۱۰۷۰) سنه

هجره سندن صکره اولوب تاریخ مذکور دن اول ضبط ایلسدکاری حقنده
اولان اشبو معلوماتی تأیید ایدیه جک بشقه روایت و معلومات یوقدر .
هر حالده بو عصر اراق مدت ظرفنده قطعه مذکورده اهل اسلامک
اجرای حکومت ایلدیکنی قبول ایلک امر ضرور یدر .

کاشغرده

{ امیر اسماعیلک حکومتی }

هجرتک تخمیناً ۱۰۷۰ نجی سنه سنده (اسماعیل) اسمنده بریسی کاشغره
امیر اولمشدر .

امیر مشار البهک مدت حکومتی یکریمی طغوز سنه امتداد و کیندوستی
ایسه بو مدت ظرفنده الحق اجرایی عدل و داد ایلشدر .

مشارالیه کاشغره چغتای خانلانی سلاله سندن اولوب حکومت وراثت
طر بقيله نائل اولمش و کندیسی ایسه محب علم و هنر اولمش حسبيله زماننده
علوم و فنون کاشغرده کسب ترقی ایلشدر .

مشارالیه امیر اسماعیلک زمان حکومتنده (آباق خواجه) اسمنده بریسی
توره مش ایدی .

مومی الیه خیسلی زماندنبرو (آق طاغلو) و (قره طاغلو) اوله رق ابکی
قسمه آیرلدیغی فصول سابقه ده بیان اولنان کاشغر اهالی سندن (آق طاغلو)
فرقه سنک ریسی ایدی .

آباق خواجه صاحب فضل و هنر اولغسله و سابق الذکر خواجه مخدوم اعظمه منسوب بولغله طرقداران کسب نکثر ایش و عموماً کاشغر اهالیسنک رغبت و حسن توجهی قراشمیر.

ذاتاً بواق طاغلسو و قره طاغلو فرقه لر ینسک رئیس و پیشواسی اولانلرک اونه دنبرو هوای سلطنت و حکومت جایگیر ضمیرلی اولدیغنه و کنسیدلری برچوق کسه نک مظهر حرمت و توجهی اولسقلرینی کورهرک اره صره اظهار ضمیره قالدیشدقلرینه بناء مومی الیه آباق خواجه ده دخی سودای حکومت حس اولته جق درجدهده بیومکه باشلامش ایدی .

مومی الیه حقنده درجه مفرطه یه واران توجه عمومی امیر اسماعیلک اجرای حکومتنه ایراث مانعه ایتمکله و مومی الیه ک امیر اسماعیل علیهنده اولان افکار و نیاتی دخی یواش یواش میدان علانیه "حقیقه غله کندیسنک قتل و اعدام و یا حبس و توقیفی مظهر توجه عمومی اولسی حسیده اویه میه جفندن یالکیز کاشغر قطعه سندن طرد و تبعیدیه اکتفا ایدلمشیر .

آباق خواجه ایسه ۱۰۹۷ سنه هجریه سی اوآخرنده امیر اسماعیلدن کوردیکی بومعه ایلدن دلگیر اوله رق اوآنه قبر ستر ایلکجه چالشدیخی افکار و نیاتی بتون بتون میدانه اورمش و قالموقستانه عزیمت الیه قالموقلری اسماعیل خان علیهنده اغضاب ایدمرک کاشغر قطعه سینک ضبط و استیلاسنه تشویق ایدلمشیر .

بوجهتی اکلامق ایچون برارده قالموقستانه بقالم .

﴿ قالموقستان ﴾

قالموقستان که (جونغاریه) دخی دینور شمال و جنوب و شرق طرفلرنده
(آلتای) یاخود (التون) طاغلری واقع در .

شمالاً سبریا و جنوباً کاشغر و شرق طرفی چین ممالکی و مغولستان و غرب
طرفی قرغز ممالکی الیه محدوددر .

قطعه مذکوره اهالیسی مغول سلاله سندن اولوب مقدملری ایروجه
حکومت ایتشلر واره صردهه چینلیلرک زیر حکمته کیرمشلر ایدی .

اهالی مذکوره بر طاقم قبائله منقسم اولوب هر قبیلله دیکرک امور
و خصوصاته مداخله ایتیوب « مصائب القوم عنسد قوم فوائد » فهو اسنجه
برقبیلله نك دوچار اولدیغی بلایا و مصائبدن دیکرلری استفاده اتمکجه چالیشور
ایدی .

فقط بوراده کی استفاده عبرت و انبیا معناسنه اولیوب دیکرک مصائبله
متسللی اولوق و آفت زده بی برده کندیبسی ازمک دیمکدر .

حاصلی قالموقلر (*) (که الیوت و خویرات دخی دینور) بو افتراق و شقاقک
مضراتی ذرک ایده رک هجرتک (۱۰۹۰) نجی سنه سننده عقد پیوند انفاق ایله
منقسم اولدقلری (طورغود) و (دوربات) و (چوراس) و (قوشوت) نام
قبیلله لردن بر هیئت متحده تشکیل ایلدیلر .

بو قبیلله لرک طرفلرندن منصوب برر خانلری اولوب بر مقتضای اتفاق
قبائل خانلری ده چوراس قبیلله سی خاننک تحت نظارتنده ایدی .

(*) (فالماق) صورتندهه یاز یلور .

چوراس قبیله سی خانی اولان « خالدان قونتایچی » یاخود « خالدان بوقوچو » عموماً قالموقستانک حاکم و آمری و دیگر خانلرک رئیس و ناظری ایدی .

مومی الیه مغولستانک امیرالامراسی اولدوقدن صکره مالکنک توسیعنه تشبیرساق همت ایتش و همجواری اولان چینلیلرله بر چوق محاربه ایدهرک اکثر محاربه ده غلبه کندی طرفنده قالوب چین مالکنکدن دخی ایچمه محارری ضبط و تسخیر ایلشدر .

مومی الیه دن چینلیلرک زیاده سیله کوزلری بیلش و حتی ایمپراطور (خان هی) (*) ایچون یله بوده شتلی قومشونک مهاجرات متوالیه سی موجب خوف و دهشت و مؤخرأ مومی الیه ک وقوع وفاتی ایسه باعث مسرت اولش ایدی .

مومی الیه بر طرفدن توسیع حدود الیه مشغول اولدیغی کبی دیگر طرفدن دخی زیر اداره سنده بولنان ممالکک کسب عرانتیه و اهالیسنک نائل ثروت و سامانته چالیشمش اولدیغندن قالموقستان کندی زماننده درجه سابقه سنه نسبتاً طریق ترقیده برخیلی مسافه قطع ایلشدر .

حقیقه مومی الیه خالدان زماننده قالموقستان ازهر جهت نائل ثروت اولش ایدی .

اول وقت قالموقستانک پانختی ایلی نه ری سواحلنده (**) کان اولوب

(*) مومی الیه (۱۰۷۱) سنه هجریه سنده جلوس ایلش و (۱۱۳۰) سنه هجریه سنده فوت اولشدر .

مدت حکومتنده داخل چینده ظهور ایدن عصیان و اختلاللرک تسکینی الیه اوغراشمشدر . مدت سلطنتی ۶۶ سنه در .

چین جلوسنده صغیرالسن اولدیغندن ابتدا کی سنه لرده امور حکومت و صیلر معرفتیه اداره اولنش ایدی .

(**) قدیم ایلی شهری اولوق کرکدر .

قالموق قبائل متفقہ سی خانلری اورادہ اقامت و بالکنز کندی تہمہ لری اوزرندہ
اجرای حکومت وغالدان ایسہ امیرالامراہ قتیله جہلہ ستنہ نطسارت ایلر
ایدی .

آباق خواجہ نک کاشغرک ضبط و تسخیریتہ تشویق ایلدیکی اشبوغالدان
ایدی کہ : مومی الیہ کاشغردن طرد و تبعید اولندقدہ غالدانہ التجالیلہ کاشغرک
سہولت ضبطنی و کندیسی اہالیکنک مظهر توجہی اولدیغنی و امیر اسماعیلک
قورقوسسندن ناشی کندیسنی کاشغردن طرد ایلدیکی بیان ایلہ مومی الیہی
اغفال واقناع ایلشدیر .

﴿ غالدانك كاشغرى ضبطى ﴾

غالدان اوتەدنبەرو توسیع ممالکە نشنە اولدیغی وآباق خواجه کی اھالیئک استقبال ایدەجکی برآدم معیندە بولسیدیغی حالدە کاشغری پک سھولتلە ضبط ایدەجکئی بیلدیکی جھتلە درحال تدارکات لازمە اجراسیلە کاشغر اوزریتە حرکت ایلدی .

امیراسماعیل خان غالدانە مقاومت ایچون تدارکات حربیە اجراسیلە محاربەیە چیقوب نہایت درجەدە ثبات ایلش ایسەدە اھالیئدن پک چوق کسە آباق خواجهنک طرفدارى اولسى وغالدانک معیندە بولسان عسکرک کثیر المقدار بولمسی جھتلە عاقبت مغلوب اولشدر .

غالدان بومظفریت اوزریتە امیراسماعیلک تخت حکومتی غصب ایدەرک قطعە مذکورہی بالسهولە زیر استیلا وتسخیریتە المشد .

کاشغرک بودفمە غالدان طرفندن ضبط واستیلا اولمسی ھجرتک ۱۰۹۹ نجی سنەسندە وقوع بولش ابدی .

مومی الیە کاشغری استیلادن صکرە امیر سابق اسماعیل خانک متعلقاتی تحت اسارتە الوب مەیتندە اولەرق قالموقستانە کتورمش وکاشغرک مقام امارتە طرفندن مومی الیە آباق خواجهی نصب وتعیین ایلشدر .

﴿آباق خواجه نك حكومتی﴾

ایشته بوکره مومی الیه آباق خواجه خالدا نك وکیل ووالیسی اولق
اوزره کاشغرک مسند حکومتنه نائل اولش و برمدت خالدا نه عرض انقیساد
واطاعت الیشدر.

مومی الیه کاشغر حکومتجه مستقل اولوب یالکز خالدا نك تحت حایه
واطاعتنده بولنور و سنوی مقطوع برورکو و بریر ایدی.
کاشغرک مقطوع اولان و یرکوی سنویسی شمیدیکی بزم اقچه حسابله
۸۸ یك عثمانلی لیراسی مقدارنده ایدی.

قالوقلرک کاشغر قطعه سندن الدقلری و یرکونک مقداری صکره لری تنزیل
اولمش و بوده قطعه مذکور نك اختلالات و محاربات داخلیه جهتیله خراب
اولسندن قالوقلرک قوت و اقتسادی کیتدکجه تنزل ایدوب کاشغرده کی
نفوذ زینک اسکی درجه قوتنده قالما سندن نشأت الیشدر.

کاشغرک و یرکوسی اوقدر تنزل الیش ایدی که صکره لری و یرکونک اولان
و یرکونک مقداری شمیدیکی بزم اقچه حسابله بشیوز اوان بش یك غروش
نقد ابله اوان بش یك کسور قبه بغدادی و بونک نصفی قدر ارزاق سائر ه که
جما بشیوز اوتوز یدی و بشیوز قرق یك غروش راده سنده ایدی.

آباق خواجه مؤخرأ اسماعیل خانک غصب حکومتنده اولان حفسر زلفی
اکلاد قده مشار الیه حقننده اجرا ایلدیکی غدرده پک ایلرویه وارد یغنی و بوکا
مقابل بر ایولکده بولتمق ایسه انجق ترک حکومته منوط اولدیغنی حکم ایتمکله
(اوچ طورقان) شهر یته عزیمت ایتمش و اوراده بولسدیغنی مشار الیه اسماعیل
خانک «محمد امیل» اسمنده اولان فرنداشنه کاشغر حکومتی ترک ایلشدر.

محمد امیل خان

مومی الیه محمد امیل خان کاشغر سریر حکومتنه کچدکدن صکره آباق
خواجه نك تشویق وترغیبی اوزرینه قالموقلر علیهنده عصیان و قیام
ایلدی .

مومی الیه خالدران علیهنده اعلان عصیان ایلدکدن صکره بفتة
قالموقستانه هجوم ایدرک نائل غلبه اولمش و پك چوق قالموق قتل و اعدام
واوتوزیک نفرنی اسیر الیه بونستنده اشیا و حیوان ده ضبط و اغتنام ایلمشدر .
محمد امیل خان هر نقدر بوموفقیته عظیمیه نائل اولمش ایسه ده قالموقلرک
اخذ انتقام ایچون اوزرینه کله جکئی ولایقیله مقابله ایدمه میوبده مغلوب واسیر
لولور ایسه همه حال اعدام ایدبله جکئی دوشنرک و شدت و همندن ناشی کاشغرده
اقامت ایدمه یه رک حکومتی ترک الیه فرار ایلمشدر .

فقط قالموقلرک سیف انتقامندن قاجیردیغی جانی بالاخره رفیقنه تسلیم
ایلمش یعنی کاشغرك غرب طرفلرنده بولسان جبالدن فرار ایلدیکی طاعنک
یر یسنده رفقا سندن بر خان طرفندن قتل ایلمشدر .

قاتلک بوفعل قتل مومی الیهک یانده بولنان نقود و اشیا طمعچون اجرا
ایلمش لولسی اغلب احتمالدر .

مطالعه

آباق خواجه نك اسماعیل خان علیهنده اولان شومعهامله سی شایان

تعیب بر حال و حرکت و محمد امیل خانک کندی اقتدار سرزلفی
کورمیه رك قالموقلر کبی قوتلی بردشمن علیهنده قیام ایله انلری اضرار
واغضابه قالقیشمی دخی اثر خفتدر .

• مادامکه محمد امیل خان قالموقلردن قورقه یورایدی • نیچون انلرک
اوزرینه هجوم ایلدی ؟ •

مادامکه انلرله ابتداء عاربه یه قالقیشدی • نیچون ثبات و دوام ایتیموبده
دها دشمن ظهور ایتیمکسزین فرار ایلدی ؟

بربرلرینک طبان طبانه ضدی اولان بو حاللر ایسه عرض ایلدیکم
وجهله نتیجه اموری ملاحظه ایتماکدن بشقه هیچ برشی دکلدرو .

اگر محمد امیل خان عاقلانه حرکت ایدوبده آفاق خواجهنک
تشویقاتنه قاپیلماش وقالموقلره عرض خلوص ایلش اولسه ایدی نائل
اولدینی سریر حکومتده بقا بولورایدی •

لکن — اشاعیلرده دها زیاده اکلاشیله جنی وجهله — اورالرجه
رأس اداره یه کچنلرک اکثریسنده بوجهتلی ادراک ایده جک فکر
« بین » بولنامسی بالاخره پک چوق فنانی موجب اولشدرو •

﴿ ینه آباق خواجه ﴾

مومی الیه محمد امیل خانک فراری ومقتولاً وفاتی اوزرینه سریر حکومته ایکنجی دفعه اوله رق مومی الیه آباق خواجه کچهرک بر مدت اجرای حکم وسلطنت ایشدر .

قالوقلر ایسه اخذ انتقام ایچون تعجیل ایتماشلر ایدی .

آباق خواجه بر مدت اجرای حکومتدن صکره حلول اجل موعودبله ارتحال دار بقا ایلدی .

مقام حکومت اصولاً زک ایتش اولدیغی بیوک اوغلنسه ویرلک لازم کلور ایکن اداره حکومت زوجه سنک اله کچمش ومومی الیه سریر حکومت (مهدی) اسمنده اولان آباق خواجه نک کوچک مخدومنک کچیرلسی واو حالده مومی الیه ک والدهسی اولسی حسبیله کندیسنک وصیه تعین ایلدی ایچون مشار الیه آباق خواجه نک دیگر حرمتدن متولد اولان بیوک مخدومن قتل واعدام ایتدیرمشدر .

قادیلر طرفندن کاشغرده وارث سلطنتک قتل اولنسی برده هجرتک بشنجی عصرنده وقوع بولشدرکه خصوص مذکور کتاب ناچیرانه مک (۵۹)نجی صحیفه سنده مندرجدر .

اوتار یخده اولدیغی کبی بوتار یخده دخی مومی الیه حکومتی دست اداره سنه المنه قالیشمش و برطاقم انتدیرقلر وقتاللر اجرا ایش اولدیغندن قتل اولنمشدر .

مومی الیوانك قتلی فساد واختلال نتیجه سیله حاصل اولدیغی کپی
قتلندن صکره دخی محاربات داخله نك بردنبره اوکی التهامش و برقاچ
ماه خونریزانه محاربات وقوع بولشدر .
حیفاکه بویله اختلاللرله کاشغر کوندن کونه قوتدن دوشمش واهالینك
اخلاقده فساد و ارمشدر .

﴿ خواجه دانیال و خواجه احمد ﴾

و
« غالدانك كاشغری ایکنجی دفعه ضبطی »

کاشغر محاربات داخله سنك نتیجه سی اولق اوزره قره طاغلو و آق
طاغلو خواجهلردن یارکندده « خواجه دانیال » و کاشغرده دخی « خواجه
احمد » کسب استقلال ابله هر بری بولندقلری شهرلرده منفرداً اجرای . مکو-
مه قالمیشلردر .

یارکند حاکمی اولان خواجه دانیال کندی قوتنك ازلفنی کورمکه
استقرار بنای حکومتیچون قرغزلردن طاب معاونت و بوسایهده بر مدت
اجرای حکومت ایشلدر .

بو وقعهلر تخمیناً هجرتك ۱۱۲۵ نجی سنه سندن ۱۱۳۰ نجی سنه سنه
قدر کدران ایدن بش سنه ظرفنده در .

قالموقستان حاکمی اولان غالدانك ابله محمد امیل خانك قالموقستانده

مقدما اجرا ایلدیکی خساراتک (که یوقاروده مذکوردر) اخذ انتقامیچون عساکر کلیه تدارکیلہ کاشغر اوزرینہ حرکت ایلدی .

بو خبر یارکند حاکی اولان خواجه دانیالہ واصل اولنجه مومی الیہ کندیسیمچون قالموقلرہ اظهار عرض اطاعتدن بشقه طریق نجات کورہ میہ . رلک وغالدان دها یارکنده واصل اولمزدن اول کندیسبی یارکنددن چیقہرق استقبال ایدوب عرض انقیاد واتفاق ایلشد .

غالدان خواجه دانیالک عرض اطاعتدن و بو سبیلہ یارکند اوکنده اوغراشلدیغندن ممنون اولوب مومی الیہ معیتندہ اولدیغی حالده کاشغر اوزرینہ اولان حرکتی تسریع ایلدی .

کاشغر حاکی «خواجه احمد» قالموقلرہ مقابلہ ایتک ایستمش وتدارکات لازمه اجراسیلہ حکومتی دشمنہ تسلیم ایلامک ایچون برفاچ کرہ محاربه ایلش ایسده غالدانک قوه کلیہ سی قارشوسنده کندیسنک عساکر جزئیہ سی دوچار عجز و مغلوبیت اولشد .

خواجه احمد اولنان محارباتک صوکنده بالذات میدان محاربه ده دفع اعدایہ چالیشیر (صواشیر) ایکن مهاجسارک کترتی جهتیلہ پنچہ اسارته کچمش اولدیغندن کاشغر شهری حامیسز و محافظسز قالوب غالدانک دست ضبطنه کچمشدر .

غالدان کاشغری ضبط ایتدکده دشمنی اولان و مقسدا ملکنده اجرای خسارت ایدن (محمد امیل خان) الہ (آباق خواجه) نک قبل الاسبتیلا وفات ایتش اولدقنری جهتله میدانده کندیسنک دشمنی بولہ میوب اہالیدن اخذ انتقامہ لزوم کورماش و بو سبیلہ هیچ برکسہ نک مال وجانہ طوقمامشدر .

کندیسی تکرار قالموقستانہ کیده جکندن کاشغرہ انتخاب اہالی الہ بریسی حاکم نصب وتعیین ایلشد .

کاشغره بوکره حاکم اولان ذاک اسمنی اوکرنگک ایچون ایچه اوغراشمش
ایسه مده موفق اوله مدم .

غالدان بو فتوحات اوزرینه یارکنده حاکمی اولوب اثنای راهده کنده یسنه
عرض اطاعت ایدن خواجه دانیال ایله کاشغر حاکمی اولان و بوکره وقوع
بولان محاربه ده بالمعلویه قید اسارته اثنان خواجه اجدی عالیه لری و طرفدا
رانک ایلرو کلانلری ایله الهرق قالموقستانه عودت ایلشدر .

مومی الیه غالدانک قالموقستاندن کاشغره کلوب اورالینی کاملاً ضبط ایله
مظفرآ تکرار قالموقستانه عودت ایلسی هجرتک (۱۱۳۰) نجی سنه سنده وقوع
بولش ایدی .

مذکور خواجه لر اوج سنه قدر قالموقستانده تحت توقیفده قالمش و بو
مدت ظرفنده کاشغر قالموقستانه تابع اولوب هیچ بر طرفنده اختلال و محاد
ربات ظهور ایلدیکندن اهالی کندی کار و کسبلر یله مشغول اولوب نائل
حضور و راحت ایلشدر .

خواجه دانیال بلا محاربه کنده یسنه عرض اطاعت ایش ایکن غالدانک
انی مسند سابقنده ایفا ایتدیرک خواجه اجد ایله برابر تحت توقیفه المسی
و هیچ بر مکافاة ایتامسی « ایلروده عصیان ایدر » مطالعه سنه مینی اولقی
کر کدر .

{ بوراسی وطنه خدمت ایتماک ایستیمه لیر ایچون جای انتباه و عبرتدر . }

﴿ خواجه دانيال ﴾

ھجرتك (۱۱۳۳) نجى سنەسەندە غالدانك وقوع وفاتىيە يرينە (چېپان راپتان) نام خان كچىدكە اوچ سەنە دنبرو تەخت توقىفەدە بولغان و مەندە قالموقلرە عرض اطاعت وانقياد ايدن دانيال خواجهيە قالموقستانە مریوط اولان كاشغر قەدەسەنك عموم خانلقنى توجيە ايدەرك مومى اليهى معززاً قەدەسە مذكورەيە كوندردى .

لكن دانيال خواجهك بيوك اوغلنى رهن اولق اوزرە نزدندە اليقويىش و بۇدە خواجه مومى اليهك بالاخرە عصيان و اختلالە قيام ايليەمامسى ملاحظە سندن نشأت ايلشدر .

قرون سالفەدە بر شهر والى و يا حكامدارينك سلطان و ياخود حامىيى عليهنەدە عصيان و اختلال ايدەمامسيچون اوغلارندن و يا برادرلارندن بر و ياخود بر قاچنى رهن اولق اوزرە مركز سلطنتندە توقيف ايلك هر یردە مری الاجرا اولان اصولدن ايدى .

دانيال خواجه كاشغر قەدەسەنە مواصلەتندە مەندە حكومت ايتىدىكى ياركەند شەرىنى كەندىسە پاتخت اتخاذا ايدەرك دېكر كاشغر شەرىنە طرفەندن والى نصب و تعيين ايلشدر .

بر مدت صكرە (چېپان راپتان) وفات ايدەرك يرينە (خالدان « غالدان » شېرىن) نام خان كچمش و مومى اليه ايسە دانيال خواجهك مقام اطاعتدە

بولنسی حسبیه (چپان رایتان) طرفندن نائل اولدیغی حقوق امارتنی
تصدیق ایلشدیر .

﴿ دانیال خواجه حقنده برایکی سوز ﴾

دانیال خواجه نك اوج سسنه مدت قالموقستانده نحت توقیفده بولنسی
برجزای معنوی ایدی .

کندیسی وطننه خیانت ایلامش ایسهده محافظه وطن ایچونده چالیشما
مش اولسی من طرف الله بوقدرحق برجزای موجب اولمشدر .

وطننه خیانتده بولمادیغیچون جزایی ده آزیچکمش ومؤخرأ عموماً کاشغرك
خانلغنه نائل اولق کبی برسعاده مظهر اولمشدر .

کندیسی قافل ودور اندیش اولوب وطنی اقبالی دوچار مخاطره ایتمک
ایچون عصیانه اختلاله (که هروقت مضراتی موجبدر) هیچ قالدیشمامشدر .

ایشته بوسایهده هم کندیسی وفاته قدر مقامنده پایدار وهمده نحت
اداره سنده بولنان ممالك اهالیسی کال حضور وراحت ایله اوانکدار اولش

ایدی .

موی الیمک بو بولتیقه سی زمانجه ال صاغلام اولوب عکسی جهنی
موجب تهلکه ومخاطره ایدی .

هرحاله زمانده هم قالموقلری وهمده اهالی بی کندیستدن خشنود ایتک
کبی دور اندیشانه وفاقلانه اولان تدابیری شایان تحسین وتقديردر .

مومی الیهک زمان حکومتده کاشغرده هیچ برکونا او یغونسزلق ظهور
ایتموب هرکس کندی کار و کسبیه مشغول اولمش و صنایع و تجارتده سابقه
نسبتله بر خیلی ترقی ایتشد .

کندیسی محب علم وهزارولسی حسبیه اطرافدن کلان بر خیلی علمای
حسن صورتله قبول ایلش وانتشار معارف امرنده پک چوق خدمت
ایتشد .

﴿ کاشغرك انقسامی ﴾

بر مدت صکره دانیال خواجه وفات ایلدکه قالموقستان حکمداری
اولان مومی الیه « خالدان شیرین » کاشغر قطعه سنی مومی الیه دانیال
خواجهنک درت اوغلی ییننده تقسیم ایلدی .

دانیال خواجه زمانسده کاشغر قطعه سی برکشینک یعنی خواجه مومی
الیهک زیر اداره سنده اولدینی حالده خالدان شیرین ادارهنک ید واحده
اولسی اصولنی لغو ایدهرک « کاشغر » و « بارکند » و « آق صو » و « ختن »
ولایتلرینی خواجه مومی الیهک اوغلارینک عهده سنه توجیه ایلدی .

ایشته قطعه مذکوره بوندن صکره درت قسمه تقسیم اولنوب هر بر قسمی
خواجه مومی الیهک براوغلی زیر اداره سنده بولسه رق دیگرلندن آبرو
ومستقل ایلدی .

خالدان شیرینک قطعه مذکوره بی بویله درت امارت یاپمسی برامیرک

تحت اداره سنده بولسیدیغی صورتده ایلروده عصیان واختلاله قیام ایتمی ملحوظ و احوالده تکمیل کاشغریک قوه عسکریه سی برآدمک النده بولنه جفندن اوغراشلمی مشکل اولوب انقساسی تقدیرنده ایسه قوت واقصداریک دخی آزاله جنی جهتنله امیرلرک هر ری کندیلرنده بولنان قوه جزویه یی کورهرک عصیانله جسارت ایده ماملری وارهیه حسدوتفرقه کیروب حب سلطنت الجاسیله هیچ بری حکومتی دیکرینه و یرمک ایستیه جکی حسبله دخی دائرة انفاق واتحاده کبره ماملری مطالعه سنه مبنی اولوق کرکدر .

کرک دانیال خواجه و کرک اوغللری قره طاغلو فرقه سنک رئیسلیری اولوب بولنرک حکومتی دست اداره لینه کچیرملری آق طاغلو طاقنک کانون حسدینی اشغال ایلدیکی و حالبوکه بوابکی فرقه یلنده اوتهدنبرو بعض وعداوت حکم سوریدیکی جهته . راره اق آق طاغلو فرقه سی قره طاغلو طاقندن اداره حکومتی المغه قالدیشدیلر .

لکن قره طاغلولرک النده اولان حکومتک قوه قهارانه سی آق طاغلولر ایچون برتازیانه تأدیپ اولمغله املاریته نائل اوله مدیلر و فقط بو بایده دسیسه وانت ریقه اجراسندن ده فارغ اولمدیلر .

دانیال خواجه نیک مخایمندن بونس خواجه که « خالدران شیرین » طرفندن دیکر برادرلریته یارکند و کاشغر و آق صو شهرلی و یرلیدیکی کچی کندیسنه دخی ختن ولایتنک حکومتی اعطا قلنش ایلدی .

مومی الیه حریص جاه و دولت اولمغه برادرلینک حکومتلرینی اللرندن الملق و توسیع دائرة حکومت ایلک ایچون اجرای حیل و دسیسه یه قیام ایدهرک نهایت کاشغر و یارکند شهرلینک اداره سنی برادرلینک الندن المغه موفق اولدی .

مذکور شهرل کندیسنک اداره سنه کینجه کاشغره « پاشاخان » و یارکند دخی « جهان خان » اسمنده اولان اوغللرینی والی نصب و تعیین ایلدی .

آق صو شهرى ایسه دیکر برادرینک التده قالوب شهر مذ کوری ضبط و تسخیر ایتکه هر نصلسه موفق اوله مامشدر .

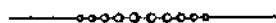
یونس خان یالکز بونسلکه ده قنساعت ایتیوب کاشغر قطعه سنک بتون بتون کندی زیر اداره سنده بولنه رق قالموقستاندن فک رابطه ایتسی و حتی قالموقستانک ضبط واستیلا اولنسی املنه دوشهرک بونک حصولیچون اسباب و وسائل لازمهیه تشبث ایلش ایدی .

چونکه اول ارهلق قالموقستان دوچار شورش و فساد اولدیغندن قالموقلرک اسکی عظمت و اقتدارلری قالمش ایدی .

مومی البک بونیت ایله تدارکات کلیهیه قیام ایلکده اولدیغی آق صوده بولنان برادری ایله اوچ طورقان حاکی طرفندن قالموقستانه اخبار اولمش ایسه ده قالموقلر اول ائنده منازعات داخلیه ایله مشغول اولدقلرندن کاشغرده ایلروده ظهور ایده جک آتش عصیان و اختلالک و قتیله عدم ظهوری جهته باقمه مامشدر .

یونس خانی ختنده حکومت ایلکده و حصول املیچون تدارکات کلیسه اجرا سنده بولنمقده اوله رق براقه لنده بر بارچه ده قالموقستانه بقالم .

کاشغرک وقوعاتنی یازمقده اولدیغ اشبو اون ایکنجی عصر هجری اینچنده قالموقستانه مربوط اولسی و قالموقستان وقایعکده کرک بو عصرده و کرک بوندن صکره کاشغره تعلق بولنمی حبسیله بوندن اول بر مقدار یازدیغی کبی بوندن صکره دخی اوجهته دائر بر قاج سوز ده بازامق ضرور یدر .

﴿ قالموقستان ﴾

یوقاروده کی قالموقستان فصلنده قالموقلرک عقد اتفاق ایتدکلری وکسب عظمت ایتلری (غالدان) سایه سنده حصـوله کلدیکی برتفصیل ذکر و بیان اولمش ایدی .

قالموقستان وقایعی متسلسلاً اکلامق ایچون زمانجه بر مقدار کیرویه دونمکلر کمز وایشی مومی الیه زمانندن طوتمقلرغز لازم کلور .

اولیه ایسه یوقاروکی فصلده غالدانه دائر ناقص براقدیغز افاداتی اکیال ایدلم .

هجرتک (۱۰۹۰) نجی سنه سندن صکره قالموقلر فوق العاده کسب اقتدار ایتش وکاشغر قطعه سی دخی قالموقستانه ربط اولنوب تحت جایه کیرمش ایدی .

قالموقلرک کسب اقتداری برمنوال معروض غالدانک سایه سنده حاصل اولوب مومی الیه قالموقستانق بولدیغی هیئتک براقج مثلی توسیع یعنی شمالاً و غرباً برخیلی محللر الیه شرقاً چین ممالککندن بر مقدار محلی و جنوباً کاشغر قطعه سنی وحتی تبت ولایتی ضبط و تسخیر ایلشدر .

. حتی مومی الیهک آسیای وسطادن دخی بعض محلی وخصوصیه مؤخرأ طاشکندی ضبط ایلدیکی بعض محله مقیددر .

مومی الیه غالدان بوقدر فتوحات اوزرینه کسب جسارت الیه چینیلیری بتون بتون قهر و تدمیر ایدهرک ممکن اولورسه ممالک چینیه بی کاملاً ضبط ایلک ایچون بخارا و سمرقند خانلریله عقد پیوند اتفاق ایتش ایدی .

کندیبی ذاتاً چینلیلرک کوزلرینی ییلدیرمش اولدیغی حالده بوکره کندی قوته بخارا و سمرقند حکمداران اسلامیه سی قوتلرینک دخی انضمامی و کاشغر قطعہ سی قالموقستانه مربوط اولدیغی وخانی اولان آباق خواجه ایسه طرفندن منصوب بولندیغی جهته ایستری ایستز قطعہ مذکورہ دن آباق خواجه برخیلی آدم کوندیره چکنندن بوقوتکده اردوسنه علاوہ سی تقدیرنده آچیلہ جق محاربہ ده مغلوبیتک چینلیلر طرفنده قالدیجی بدیهی ایدی .

فالدانه بوجسارتی و یرن شیدک الک باشلوجه سی چینلیلرک اول ارهلق غایت ضعیف و ناتوان و ممالک چینیه نکده اختلالات داخلیه ایله پک زیاده خراب وو یران اولسی در .

چونکه داخل چینده هجرتک اون برنجی عصری اوخرینه طوغری ظهور ایدن او یقونسزلقلر حددن آشمش و چینلیلری فناطالده اورسہ لمش ایدی . ایشته اول ارهلق یکریمی ایکنجی سلاله اولوق اوزره مانچجو تاتارلری سریر سلطنتی ضبط ایله چین اوزرنده حکمران اولغه قالدیشیلر .

مانچجو تاتارلری کرچه تخت سلطنتی ضبطه موفق اولمشلر ایسه ده حکو- متلرینی هنوز تأسس و تقرر ایتدیره مدکلرندن اسکر انلرک زمانسده خالیدان تشبثانیده موفق اولمش و فعلیسانه کیریشمش اولسه ایدی غوائل خارجیه مانچجورک باعث ادیاری اولور ایدی .

لکن مومی الیه بوایش ایچسون اجرا ایلکده اولدیغی تدارکات عظیمه اناسنده وفات ایش اولدیغندن چینلیلر بویله بردشمن مدهشدن قورتیش و قلموقستانک تدارکاتندن و اطراف خارلیله اتفاقندن برنیجه حسنه حصوله کله مامشدر .

کندیبسنک قوردیغی پلائی اخلاقی حقیه اجرا و طوتدیغی اصولده ثبات و دوام ایده مدکلرندن قلموقستانک اقتدار و قوتی کوندن کونه مبدل عجز وضعف اولمشدر .

۱ اوائلده شمدیکی زمانده دکل، دولترك هیت وشوكت و سلطنت
وقدرتلى سرکارده بولان برقاچ کسنه نك وجوديله قائم وانلرك
ضیاعيله کوندن کونه محو وغائب اولدیغی امثال عیدیه سیله مبتدر ۰

خالداندن صکره (چپان راپتان) واندن صکره ده (خالدان شیرین) قالمو.
قستانك عظمت ودهشت سابقه سنی ادامه یه چالیشمش لر ايسه ده قالمو قستان
مومی اليه زمانده حاز اولدیغی موقع عالیدن کوندن کونه اشاغی دوشمشدر.
خصوصیله خالدان شیرینك وقوع وفاتی اوزرینه قالمو قلك انتظام
واتفاقلىرى بتون بتون دوچار خلل واولاد و اخفادی ايله قبائل ساره خانلىرى
استحصال سلطنت و ریاست ایچون بر برلرینك محوینه چالیشدقلى جهته
اقتدار وشوكتلىرى دخی ضعف وزواله مبدل اولمش ایدی .

شواختلالات داخلیه برمدت دوام ایدهرک عاقبت (خالدان شیرین) ك
اولاد و اخفادینك جله سی مقتول اولمشدر .

بونك اوزرینه قبائل ساره خانلردن طواش (*) خان خالدان شیرینك
یرینه کچیرلشد .

خالدان شیرینك تعلقاتندن و قالموق رؤسا سندن امور سانا (**) قالمو.
قستانك شو حال شورشدن استفاده ايله ریاست حکومت کندیسنك کچمسی
ایچون استعمال سلاحه مرجعت ایتش و فقط باشنده اولانلرك قلی جهته
نائل امل اوله هامشدر .

کندیسنك حصول املنه الك زیاده سد ممانعت چکن مومی اليه طواش

(*) یاخود (دعواجی)

(**) یاخود (عمر سنان)

(دعوائی) اولوب اکر طواشک یرنده بشقه بریسی اولسه ایدی امورسانلک موقع حکومتی بقالمسی احتمالن بعید دکل ایدی .

قالوقستانک شوخال شورشی اوزرینه قالوق رؤساسندن نیک و بدی تفریقہ غیرمقتدر برقاچ سبکمز نسکین شورشه مدار اولور امیدیلہ (۱۱۶۶) سنہ ہجریہ سنده چینلیلرہ مراجعت و طلب مداخلہ ایلش ایدی .

اول وقت چین ایمپراطوری «ہیانغ لونغ» (*) اولوب ذاتاً مشار الیہ اوتہ دنبرو قالوقستانک حال شورشدن استفاده عزمندہ اولدیغی حالده رؤسانک طلب مداخلہ سی و مؤخرأ کہ برسنہ صکرہ در مومی الیہ امور سانلک مغلویت و ماہوسیت واقعہ اوزرینہ (۱۱۶۷) سنہ ہجریہ سنده حضور ایمپراطوری بہ داخل اولہرق و عرض اطاعت و تابعیت ایدہرک قالوقستانک ضبط واسنیلاسیلہ حکومتک کندیسنہ اعطاسنی رجا واسترحامی اوزرینہ شوخالردن استفاده اچون درحال قالوقستانہ مقدار کافی چین عسکرینی سوق و اعزام ایلدی .

مومی الیہ امورسانا چین عسکری الیہ برابر قالوقستانہ اعزام اولٹمش و مومی الیہ دخی اجرای انواع دسیسہ ایلہ رؤسای قبائلی چینلیلر طرفنہ جلب ایدوب قالوقلری سلاح چکہرک مقابلہ و مدافعہ ایتکدن منعمہ موفق اولدیغندن بوسایہدہ عساکر چینیه قالوقستانی عموماً تحت ضبط واسنیلاہ المقتدر .

قالوق خانق بولٹان سالف الذکر (طواش) خان رؤسای قبائلدن اکثر یسنک امورسانا طرفندن مجلوب اولدیغنی کورنجہ چینلیلرہ محاربه ایدہمیہ جکئی اکلاہرق قطعاً مقاومت ایتکمزین سریر حکومتی ترک الیہ اختیار

(*) یاخود (ہیان لونغ) ۱۱۴۸ سنہ ہجریہ سنده تحت سلطنتہ جلوس ایلدی .

چین جلوسندہ بکری التی یاشندہ ایدی .

فرار ومقدما کندیسى طرفندن نصب اولمش اولان (اوج طورقان) حاکی
نزدنده قرار ایلشدر .

اوج طورقان حاکی ایسه حق نان ونعمتی بیتاز خانك بریسی اولد .
یغندن کوردیکی لطفی آباق الته آلوب کندیسنه التجا ایدن ولی نعمتی افتدیسنى
سرخوش ایدهرک چینلیله تسلیم ایلشدر .

ایمراطور (هیانغلونغ) کندیسنه تسلیم اولشان اشبو طواشی (دعواجی)نی
اولدیرمیوب یالکز تحت توقیفه الدیرمشدر .

بوکا سببده شاید ایلروده امورسانا چین حکومتی طایعوب عصبان
ایدر ایسه موی الیهی انک علیهنده استخدام ایلک مطالعهسنه مبنی اولق
کر کدر .

چینلیلر قالموقستانی ضبط ایتدکده حکومتی موی الیه امور سانابه توجیه
ایلدیلر .

برروایتیه کوره قالموقلرک رؤساسندن اولان اشبو دعواجینک مؤخرأ
چینلیلر علیهنده قیام ایلدیکی وچینلیلرک موی الیهک حکومتی مضمحل ایدهرک
کندیسنى اعدام ایلدکلری اکلشلقده ایسهده موی الیه مؤخرأ چین علیهنده
بولمادیغی کبی بولمغهده وقت بوله مدیغندن وچینلیلر علیهنده مؤخرأ قیام
ایدن ایسه امورسانا ایدوکنندن روایت مذ کورهیه قطعاً اعتماد جائز
دکلدر .

﴿کاشغرده﴾

« آق طاغلو وقره طاغلولرک محارباتی ،

و

{ خواجه برهان الدینک حکومتی }

—

مومی الیه امور سانا قالموقستان مقام حکومتنه کچدکن صکره برمدتدنبرو
قالموقستاندن آبریلان قالموقستان علیهنسده بولسان کاشغرک دخی ضبط
واستیلایسی املنه دوشدی .

کاشغرده ایسه دانیال خواجهنک اوغلی اولوب ختن حکومتنده بولسان
ومؤخرأ کاشغر وبارکندی دخی ضبط ایدهرک اورالینی تحت ادارهسته الان
یونس خان اجرای حکومت ایلمکده اولوب مومی الیه کاشغرک قالموقستانه
اولان رشتۀ مربوطینتی قیرمش وحتی قالموقستانک ضبط وتسخیری تدارکاتیه
اشتغال ایلمکده بولنمش ایدی .

مومی الیهک بو عصیان وتدارکاتی قالموقستانک شورش وفسادی وحکومتک
امور سانانک الله کجمنسی زمانلریته مصادفی ایدی .

امور سانا یونس خانک قوتلی اولدیغنی بیلدیکی جهتهله کاشغرک استیلایسی
قوة جزؤیه سیله حصوله کلامیه جکنی دوشنه رک طریق حیلۀیه سلوک ایلدی
وکاشغرده آق طاغلو وقره طاغلو اوله رق ابکی فرقه اولوب حکومت قره طاغلو-
رک یعنی دانیال خواجه اولادینک زیر اداره سنده اولدیغنی جهتهله آق طاغلو

تاریخ قسمی   کاشغر   اوون اینکچی عصر

فرقه سنک طبیعی قره طاغولرک دشمنی اولسنندن واهالیدن بک چوغنک آق
طاغلو طاقنک طرفداری بولمنندن استفادهیه قالمیشدی .

بناء علیه چین قوماندانیه اتفاق ایدهرک سابقا کاشغر حاکی اولوب
غالدان طرفندن حکومتی الندن النهرق اولاد واتبایه برابر قالموقستانده
تحت توقیفه النمش اولان وآق طاغولرک رئیس ویشوالرندن بولسان احمد
خانک خواجه (برهان الدین) نام اوغلنی حصول املنه واسطه وآلت
اتخاذ ایلدی .

مومی الیه خواجه برهان الدینک معینته چینلیلرله قالموقلردن وکاشغردن
قالموقستانه اختیار هجرت ایدنلرک حرب وضریره فقتدر اولانلرندن مرکب
بر اردو ووروب خواجه مومی البهی کاشغرک ضبط واستیلاسنه مأمور ایلدی .

امورسانا خواجه برهان الدینک (خواجه خان) اسمنده اولان برادرینی
زنده توقیف ایلش ایدی .

مومی البهک برادرینی توقیف ایلسی (یوقارولده بر قاج یرده دینلیدیکی
وجهله) خواجه برهان الدین کاشغری ضبط ایتدکن صکره شاید کندیسنه
عصیان وخالفته قالمیشیر ایسه انک علیهنده قوللائق مطالعهسنه مبنی در .

خواجه برهان الدین پدرندن صکره آق طساغولرک رئیس اولوب
کاشغریلردن بر خیلی ادم ایسه قسم مذکورک طرفداری اولدیغسندن
مومی الیه (آق صو) یشسکاھنه مواصلت ایلدکده شهر مذکور اھالیسی
قطعا مخالفتده بولمیهرق وقبولری آچهرق شهری تسلیم و عرض تابعیت
ایلدیلر .

مومی الیه آق صو شهرینی بلا محاربه قبضه تسخیره کچیردکن صکره
شهر مذکوردن بر مقدار آدم استصحاب ایدهرک (اوچ طورقان) . عزیمت

ایتمش ونهر مذکور اهالیسی دخی آق صو اهالیسی کی بلا محاربه شهری کندیسنه تسلیم ایلشدر .

مومی الیه اوچ طورقانه داخل اولوب شهر مذکورده تدارکات حریسه اجراسنده بولمقده ایکن ختن حاکی اولان سابق الذکر یونس خان مومی الیه برهان الدینک بربری ارقه سندن بالسهوله آق صو و اوچ طورقان شهرلینی ضبط ایلدیکنی خبر المش اولدیغندن درعقب عسا کر کلیه الیه اوچ طورقان اوکنه ورود ایلدی .

مومی الیه یونس خانک معیتسنده یارکند حاکی اولان مخدومی (جهان خان) دخی عسا کر موجوده سیله بولمقده ایدی .

یونس خانک معیتسنده یالکز ختن و یارکند قوتلری بولمقیوب کاشغر عسا کر یله قرغز طائفه سندن بر خیلی ادم دخی امره منتظر اوله رق مومی الیه اردوسنک هییت و دهشتنی تزید ایلکده ایدی .

خواجه برهان الدین یونس خانک مقابله سی غیر قابل بر کثرت و دهشته اوچ طورقانه مواصلتی کورنجه میدان محاربه سنه جسارت ایده میهرک اوچ طورقان شهرنده تحصنه مجبور اولدی .

یونس خان خواجه برهان الدینک اوچ طورقانه قساندیغنی کورنجه درحال شهر مذکور تحت محاصره یه ایلشدر .

خواجه برهان الدین یونس خانک همه حال شهری ضبط ایده جکنی و بوباده مقاومتک امکاتی بولمادیغنی کوره رک امور سانادن الدینی تعلیمات موجبجه طریق حبله یه صایوب یونس خانک معیتسنده اولان و بر مقداری ذاتاً اوته دنبری آق طاغلو قسمته میال اولدیغنی حالده خواه و نا خواه قره طاغلو رک زیر اطاعتنده بولنان عسا کرک چوغنی کندیسنه طرفدار ایتمکه موفق اولش

و قرغزل ایسه جزوی بر تشویق ایله یونس خانی ترک ایدهرک طرفته دخالت ایلش ایدی .

یونس خان اردوسنک پریشان اولدیغنی وعسا کرینک کنیدیسنی ترک ایله دشمن طرفته کچسیدیکنی کورنجه بو حالده محاصره ده دوام ایله شهر مذکور یشکاهنده طورهمیه جغنی و حتی برهان الدینک وقوعی ملحوظ اولان هجومسه مقاومت ایدهمیه جگنی اکلایهرق اوج طورقانی ترک ایله مجبور فرار ورجعت اولشدر .

خواجه برهان الدین یونس خانک رجعت وفرارندن برقاتدها جسارتلنه رک وکندی طرفته کچن یونس خان عسا کر یله تزید قوت ایدهرک کاشغر اوزرینه یوریمش وشهر مذکور دخی اهلایسی کنیدیسنی استقبال ایلدیکنندن بلامحاربه ضبط ایلشدر .

کاشغرده پک چوق اوطورهمیهرق مقدا اوج طورقانه کنیدی طرفته کچن قرغزلک رؤساسندن (قایدو) نام کسنه بی شهر مذکوره والی نصب ایدوب یارکند اوزرینه حرکت ایلدی .

شهر مذکور حاکی جهان خان ایدی . مومی البسه پدیری یونس خانله اوج طورقانه کیتش و یونس خانک فراری اوزرینه کنیدیسی یارکنده کلوب تحصن ایلش ایدی .

مومی البسه برهان الدینک کله جگنی ییلدیکیچون بعض تدارکات حریه اجراسیله ظهوراته منتظراً اجرای حکومت ایلکده بولش ایدی .

یارکندلیر قره طاغلو طرفداری اولوب جهان خان ایسه اوقسمدن اولد . یغنه و اخلاق و اطواری دخی مدحه شایان بولندیغنه بناءً اهالی کندوسنه فوق العاده حرمت و رعایت ایدرو هیچ بروقت داره اطاعتندن خارجه چیمیز ایدی .

برهان الدین یارکنده واصل اولوب عساکرینی شهر مذکور پیشگاهنه
یرلشدیرد کدنصرکه شهرک صلحاً ضبط اولنسی افکاریه جهان خانه برسفیر
کوندرمش ایدی .

سفیرک تکلیفی بلا محاربه شهرک تسلیمیه جهان خانک برهان الدینه و حامیسی
اولان امورسانا و چین دولته عرض تبعیت و اطاعت ایستندن عبارت ایدی .

جهان خان ابسه بوتکلیفی قطعاً رد ایدهرک مقاومتیه قرار ویرمش
واهمالی دخی بو بایده کنیدیسیله برابر دشمنه مقاومتیه صوگ درجهیه
قدر ثبات و دوام ایده جکلرینی وعد ایدهرک محاربهیه حاضر نمشد .

برهان الدین واقع اولان تکلیفک جهان خان طرفدن رد اولنسی
اوزرینه یارکند شهرینی تحت تضییق و محاصرهیه الدی .

یارکندیلیر محاصره اولندقلرینی کورنجه شهردن طیشارویه چیقوب
برهان الدین عسکری اوزرینه هجوم ایتدیلر .

اوکون محاربه اقامه قدر دوام ایش وایکی طرفدن برچوق آدم تلف
اولوب غالبیت و مغلوبیت بلای اوله مامشد .

اندنصرکه دخی محصورین و محاصرین آره سنده برچوق محاربه وقوع
بولمش وگاه یارکندیلیر وککاهده برهان الدین عساکری غالب اولوب ارده
برخیلی نفوس تلف اولدینی حالده غلبه قطعیه هیچ برطرفده
قالماشد .

یارکندیلیر مغلوب اولدقجه شهره عودت ایدر و شهردن دخی مقاومت
ایدوب کندیلیرینی طوبلدقدن و تزید قوت ایلدکن صکره طیشارویه چیقار
و محاصرین اوزرینه هجوم ایلر ایدی .

برهان الدین محاربهک من غیر مأمول امتدادندن اوصاتمش واولنسان

صوگ محار به زده مغلو بیتک اکثریاً کنندی طرفنده قالدیغی جهته له بالا آخره کنندی سنک مغلوب اوله جغنی و یار کنندی لیرک ثبات واقدا ملری سایه سنده غالبیتک جهان خان طرفنده قاله جغنی اکلامش اولدیغندن بوراده دخی حیلله ایله ایش کورمکه قالدیشمدر .

بناءً علیه جهان خانک رؤسا و امراسندن ایکی کسینه مواعید کاذبه ایله اغسال ایده رک کنندی طرفنه جلب ایلش و انلرده کنندی معتلرنده کی عسکرلره ایلاک وقوع بوله حق محاربه ده جهان خان ترک ایله قارشو طرفه کچه جکلرینی و عهد و بیان ایلش ایدی .

ایرتسی کونی یار کنندی لیر قرق یک نفر دن مرکب اولسدقلری حالده شهر دن طیشارویه چیقوب برهان الدین عساگری اوککنده صف باغدی لیر .

قارشودن قارشویه اولنان محاربه ده جهان خان طرفی غالبیتی قزاقق اوزره ایکن برهان الدین طرفندن مجلوب اولان ایکی خائن معتلرنده کی عسکرلره (که یارکند عساگرینک نصفی درجه سنده ایدی) بیراقلرینی آتهرق فرار ایدیلر و برهان الدین طرفنه کچدیلر .

جهان خانک قصور عساگری بوحالی کورنجه پای ثباتلری دوچار تزلزل اولش و کندی لیرینه برشاشقینلق کله رک بولسدقلری نقطه بی ترک ایدوب کال خوف و دهشت ایله شهره رجعت ایلشدر .

بونک اوزرینه برهان الدین کنندی عساگرینه هجوم امرینی و یرمکه محاصرین شهرک قبولرینه هجوم ایلش و شهره کیرهک ایچون قبولرک محافظلرندن اکثرینی قتل و تلف ایده رک رجعت ایدن یار کنندی لیرله قبولرک اوککنده غایت خونر پرانه محاربه به قوبولشدر .

برهان الدینک عسا کرتی اوکون شهره دخول ایچون خیلوجه چالیشمشلر
ایسهده رجعت ایدن یار کندیلیر صوگ درجه به قدر مقاومت ایلش اولدیغندن
موفق اوله مامشلردر .

جهان خان عسا کردند چوغنک فرار ایلدیکنی و برخیلش سنکده تلف
اولدیغنی کورنجه یار کندده اختیار اقامت ایله برهان الدینه مقاومت جسات
ایده مبرک اوکیجه شهری ترک ایدوب توابع و طرفدارانندن بر مقدار آدم ایله
خفیاً فرار ایلشدر .

ایرتسی کونی یار کنداهالسی جهان خانک فرار ایتدیکنی اکلا بنجه ایست
ایستز شهری برهان الدینه تسلیم ایلدیلر .

خواجه برهان الدین شهره کبرد کند صکره جهان خانک تعقیبچون مقدار
کافی عسکر سوق واعزام ایلدی .

مقبیل بر مقدار مسافه قطع ایتد کند صکره جهان خانه یتشمش و بلا محاربه
تسلیم اولسنی تکلیف ایلشلردر .

جهان خاندن جواب رد الدقزلندن محاربه به مجبور اولدیلر و جهان خانی
حیا دردست ایتمکه چالیشدیلر .

جهان خان هر تقدیر نهایت درجه به قدر مقاومت ایلش ایسهده
معینده اولانلرک قلی جهته به بر مقدار اوغراشدقندن صکره تسلیم مجبور
اولشدر .

مقبیل جهان خانی دردست ایله یار کندده کتورمش و برهان الدین ایسه
در حال مومی الیهی قتل واعدام ایتدرمشدر .

برهان الدین مؤخرأ ختن ولایتی دخی ضبط و تسخیر ایلش و حاصلی
رایکی ماه ظرفنده کاشغر قطعه سنک هر طرفنی زبر اداره سنه
المشدر .

تایخ قسمی   کاشغر   اون ایکنجی عصر

ایشته بوکره کاشغر قطعه سنک حکومتی قره طاعلو خواجه لردن آق طاعلو
خواجه لره کچمشدر

برهان الدین کرچه صـورت ظاهرده کاشغرک حاکمی اولش ایسه ده
حقیقت حالده حکومت چینلیرک ایدی .

چونکسه مومی الیهک حامیسی اولان وکنسیدیسی کاشغرک
ضبطنه ءامور ایدن امور سانا اولوب امور سانا ایسه قالموقستان سریر
حکومتنه چینلیرک سایه سنده نائل اولش وچین دولتنک تحت تابعیتنه
بولشمش ایدی .

بونکله برابر برهان الدینک معیتنه اولان وکاشغرک ضبطنه استخدام
اولشان عساکرک چوغی چین عساکری ایدی .

برهان الدینی کاشغرده اجرای حکومت ایلکده برافه لمده برازده قالموقستانک
احوالندن بحث ایدلم .

﴿ قالموقستانده امور سانانك عصیانی ﴾

و

« چینلیرك قالموقستانی استیلاسی »

—

چین عساکرینك قالموقستانه کلیسی اختلالات داخلیه بی تسکین و حکومتی امور سانانك ید اداره سنه تسلیم ایلک ایچون ایدی .

ایش بویله اولنجیه مقصد حاصل اولدقدن صکره چینلیرك قالموقستانی تخلیه ایدرك کلدکری کبی ینه مملکتلرینه چکیلوب کیتلری. اقتضا ایتدیکی حالده عساکر چینیه تخلیه جهته هیچ یناشیمه رق قالموقستانده اختیار اقامت ایلش ایدی .

کرچه چینلیرك قسم اعظمی داخل چینیه عودت ایلش ایسه ده برمقداری قالموقستانده قاهره اوراسنی کویا (موقه) تحت استیلارنده بولندیرمش و خصوصاً صیله چین قوماندانلری زمام اداره بی طوغریدن طوغری به کندی اللرینه المفه قالقیشمشلر ایدی .

امور سانا واقعا چینلیرك سایه سنده قالموقستان سر بر حکومتنه نائل اولش ایسه ده قوت مستقله حکومت کندی النده اولدیغی وقالموقستان اوزرنده آمر مطلق چینلیلر اولوب کندیسنک حکمدارلغی (واسطه و آلت مقامنده) لفظی مراد برشی ایدوکنی کوره رنک و بوحالک برقاچ سنه امتدادی تقدیرنده حکمدارلغک رسماً و جبراً الندن انه جغی کبی قالموقستانک دخی بتون بتون حکومت چینیه نك برایتالی صره سنه کچه جکنی اکلایه رق شمیدین بوکا میدان

و یرمامک ایچون اعلان استقلال ایله چین دولتی تحکمتدن قورتلغسه قرار و پردی .

بناءً علیه قالموقستانک چینلیلر طرفدن ضبطی کندیسینک سایهسندە حاصل اولسیدیغنی وچینلیلرک مقصدی دفع و تسکین شورش ایله حکومتی کندیسنه مؤبدأ توجیهه اولیوب بونی بهانه ایدەرک قالموقستانی بتون زیر اداره زینه کچیرمک ارزوسندە اولدقلرینی وسائر حقایق احوالی اهالییه اعلان و اخبار و (۱۱۷۰) سنه هجریه سنده چینلیلر علیهنده اولق اوزره ناره حرب و عصیان ایقاده اجتناسار ایلدی .

امور سانا دها اظهار عصیان ایتمزدن اول قالموقستانده بولنان چینلیلرک بر قسم کلیسی عودت الیش اولدیغندن قالموقستانده بر مقدار چین عسکری قالمش ایدی . بوجهتله مومی الیه تشبثانده دوچار موافع اولیسهرق چینلیلرک کافه رؤسایله بشیوز قدر عسا کرینی قتل و اعدام الیشدر .

امور سانانک چینلیلر علیهنده اولان عصیان و اعلان استقلال اتلیسی اهالیینک موجب ممنونیتی اولمش اولدیغندن کندیسى عموماً قالموقلرک مظهر حرمت و رعایتی اولمش ایدی .

چین حکومتی قالموقلرک استرداد استقلاله قیام وچین عسا کر ورؤساسنی کاملاً اعدام ایتمک لریینی خبر النجه اول ارهلق سسائر طرفلرده مشغولیتی اولماسی حسبیلله هم اخذ انتقام ایتمک و همدە بو وسیلله ایله قالموقستانی بتون بتون ضبط و استیلا ایلمک اوزره درحال قالموقستان اوزرینه عسا کر کلیه ارسال الیشدر .

برروایتە کوره امور سانا بریوک چین اردوسینک کلکده اولدیغنی خبر الدقده دشمنه مقاومتە جسارت ایدە میهرک هنوز چینلیلر ورود ایتمەدن فراری اختیار ایتمش وصولوغی سبر یاده آلمش ایسهده کیدر کیتز اوراده خسته لتهرق چچیک (یاخود قزاموق) خسته لغندن وفات الیشدر .

فقط شوروایت ضعیف اولوب شایان وثوق دکلدر .
دها زیاده صحتته اعتماد اولتان دیگر برروایتته نظراً :

امور سانا برمنوال معروض اعلان عصیان ایلدکن صکره قالموقستانه
ورود ایدن چینلیلری مسلماً قارشولیوب انلره محاربه به مجبور اولمش وهرنقدر
چینلیلری قالموقستاندن بتون بتون طرد و تبعید ایچون پک چوق چالیشمش
ایسهده بریادن امداد الان چینلیلرک عساکر کثیره سنه ومهاجات متوالیه سنه
مقابل مغلوبیت همان دائمی صورته کندی طرفنده قالدیغی و بحالده
ایکی سنه مدت چین عساکرینه مقاومت ایدهرک نهایت باشه چیقه میه جغنی
اکلادیغی جهته بالجبوریه فرار و بوجه محرر سبر یاده چیچک خسته لغندن
وفات ایلشدر .

مومی الیهک مغلوباً و مجبوراً سسبر یاه فراری هجرتک (۱۱۷۲) نجی
سته سنه مصادفدر .

مومی الیهک فراری اوزرینه کاشغر حاکی برهان الدینک برادری اولوب
قالموقستانده تحت توقیفده بولتان خواجه خان نصلسه فراره موفق اولهرق
یارکنده برادری خواجه برهان الدین نزدینه کیتش وقالموقستان وقوعاتی
بر تفصیل نقل و حکایه ایلشدر .

خواجه خانک کاشغره ورودیه نقل وقوعات ایتسی واحتمالکه بعض
نشو یقئانده بولنسی بالاخره کاشغرک قار بشفقغنی وموجب تأسف برحاله
کلهرک حکومتک الدن کیتسنی موجب اولشدرکه بورلاری صره سیله ذکر
و بیان اولنه جقدر .

ایشته بوکره عموماً قالموقستان بتون بتون چینلیلرک تحت ضبط واستیلا
سنه کچمش وقالموقلرده امور سانانک فراری اوزرینه خواه و ناخواه حکومت
چینییه اطاعته مجبور اولشدر .

چینلیلر تاریخ مذکوره قدر قالموقستانده حکومتلرینی تقرر ایتدیره ماملرینی

سفاک دماء ایله اهاالینسک کوزلرینی ییلدیرمدقلرینه جل ایدهرک مؤخرأ حکومتلری علیهنده قالموقستانده ظهور ایدن اوفق تفک بعض اختلاقی ایدوب عموماً قالموقلرک قهر و تدمیرینه قالدیشدیلر .

بونک ایچون چین ایمپراطوری (چائوقوئی) و (فوده) نام قوماندانلرک ~~تحت~~ ریاستنده اولهرق قالموقستانه اوچ بیوک اردو کوندرمش و بواردولر ایسه قالموقلرک عادتاً محو واستیصالی ایچون غایت خور یزانه حرکت ایدهرک راست کلدکلری قالموقی قتل و تلف ایلشدر .

چین اردولرینک بوکره قالموقلردن ذکور و اناث اولهرق تلف ایلدکلری نفوس برملیونی متجاوزدر .

ارتق بوندن صکره قالموقلر بردها کندیلرینی طو پلیمیهرق حکومتلری محو و منقرض اولش و اعتبار و ثروت سابقه لرینی ده بتون بتون غائب ایتشلدر .

اول آرهلق سکز اون بیک خیمهلق اهاالی چینلیرک اجرای قتل عامی و مظالم مدهشه سی اوزرینه مجبوراً ترک دیار و برخیلیدی قرغز ممالکنه فرار ایلشدر .

مطالعه

چینلیرک تقرر و تأسس حکومتلریچون قتل عامه قالدیشملری خونخوار لغک ال بیوکیدر .

کویا انلرجه بویله برشدت کندی حکومتلری علیهنده عصیان مائل اولان سائر محللر اهاالسی ایچون بردرس عبرت اوله جق !

اشبو اثر ناچیرك اشاغلرندە چىنلىلر ك نه يولده مظام اجرا ايلدكلرى
بيان وافاده قلنه جفنسدن شمديك بو بابه تفصيلات اعطاسنه لزوم
اوليوب يالكز شوسوزك عرضه اجتسار اولنور كه :

چىنلىلر ممالك مستوليه اهالىسى حقنده هيچ بروقت اجراي لوازم
مرحمت وشفقت ايتامش وتحت اداره لرينه الدقلى اهالى يي اكثريا
حبس وقتل وتمذيب وتجرىم جزا ليله ازمشلردر .

ذاتاً چىنلىلر ك لك عادلا نه اولان افعال واجرائى هيچ بروقتده عدالت
وحقانيت دائره سنه كيره ميوب اولسه اولسه ، اعتدالكارانه ، تعبيريله
توصيف اولنور .

چىنلىلرجه بر محل اهالىسى تقدر تضيق اولنور ايسه او قدر تحت
اطاعتده بولنور وانك ايچون اطاعتى مطلوب اولان اهالى يي مظام
مدهشه اجراسيله ييلدير مق لازم كلور !! .

چىنلىلر ك بعد الاستيلا اجرائى

چىنلىلر بومظامدن صكره مملكتك تنظيمه قالقينه رق قالموق خانلرينك
محل اقامتلرنده بكيدين بر شهر بنا وانشا ايلش واسمى قوجه تسميه ايلشلردر .
قالموقستانده بولسان شهرلك اداره لر يي تبديل ايدهرك يكيه دن براىلى
ولايتى تشكيل ايديوب (اىلى) و(طار باغايى) و (قورغاره اوسو) شهرلر يي اشبو
ولايته ربط و(اورومچى) و(راسقول) شهرلر يي (قانصو) ايلتنه الحاق ايلش

و(قوله دو) و(اولیا سوت) شهرلرندن دخی براداره مخصوصه تشکیل
ایلشادر .

لکن قالموقستانک شوترتینی مؤخرأ تبدیل وتغیر اولتوب قانصو ایالتنه
الحاق اولنانلر کاشغر ولایتنه الحاق ایدلش و(قوله دو) و(اولیا سوت) شهرلی
ایله سار برطاق اوفق ویوک شهر و قصبات ایلی ولایتنه ضم اولمشدر .
چینلیلر قالموقستانده ابتدازی اودرجه ده قتل عام ومظالم اجرا ایلشالر
ایدی که اوراسی بر سلخانه هیئته کیرمش وتخریبات واقعه جهتیله دخی تکمیل
قالموقستان یانغین محللری کی دهشت بخش قلوب اولمقده بولمش ایدی .
قالموقستانده چین حکومتی تقرر وتأسس ایدرن وقالموقلرک محو
واستیصالی یولنده هر نوع مظالمی اجرا ایدن چین قوماندانی (چاوقوئی)
ایمپراطور طرفندن ایلی ولایتی والیککنه نصب وتعیین قلمش ومرقوم دخی
مؤخرأ مظالمک آرقه سنی کسهرک مملکتک بدرجه به قدر اعمار وتنظیمنه
چالیشمدر .

بیان حقیقت

اشبو قالموقستان حکومتک ۱۱۸۳ سنه هجریه سنده دوچار انقراض
اولدیغی حقنده آروجه بر معلومات وار ایسه ده تحقیقسنز وتدقیقسنز اولان
شومعلوماتک شایان اعتماد اولیوب جریان وقوعاته نظراً ایشک صحته قریب
اولانی بروجه بالا عرض و بیان ایدلیکی وجهله اولدیغنی بیان ایدرم .

کاشغرده

«خواجه برهان الدینک چینلیله عارباتی»

کاشغر حاکی اولان (خواجه برهان الدین) چینلیر قالموقستاننی تماماً ضبط ایتزدن اول کاشغرده اولان چین عساکرینی کاملاً قتل واستیصال و امورسانانک فراری خبرینی الدقدن صکره ایسه ارتقی میدان کندیسنه قالدیغنی ظنی ایله بتون بتون اعلان استقلال ایلش ایلدی .

ایلی والیدی (چانوقوئی) قالموقستاننی عموماً زیر اداره سنه کچیردکن واوراده چین حکومتی تقرر و تأسس ایتدیردکن صکره مقدما قالموقستانه مربوط اولان و شو ارهلق چین حکومتی علیهنده بولنان کاشغر قطعه سنی دخی ضبط و تسخیر ایلک وعصیان واستقلالنی اعلان ایدن برهان الدینک جزاسنی و یرمک اوزره قطعه مذکوره اوزرینه عساکر کافیه سوق واسبال و خواجه برهان الدین ایسه النده اولان استقلال حکومتی باد هوا چینلیله و یرمک ایستمبرک کاشغر اوزرینه هجوم ایدن چین اردولرینی مسلماً استقبال ایلدی .

چینلیر قالموقستانده اولان مظفر تیرندن جسارتلنرک و کاشغری ضبط ایلدکری صورته اغتصاب ایده جکری اموال غنائمی ا. کوز اوکنه کتوره رک نهایت درجه ده چالیشمش و برهان الدین ایسه سلطنت و حکومتی دشمنک الله تسلیم ایتماک و چین اداره ظالمانه سی التسه کیرماک ایچون صووک درجه فدا کاری بی اختیار ایله مقابله لازمه ده بولمشدر .

ایشته مؤخرأ برچوق نفوسک تلفنی و برخیلی خانمانک محو و خرابی بادی

اولان واپیچه مدت امتداد ایدن محاربه خوزیزانه بوکره کاشغرده دخی ظهور ایلشدر .

شو اجمالی تفصیل ایچون بروجه زیر اداره کلام اولنورکه :

مرقوم (چائوقوئی) کاشغرك ضبطیچون ایکی بیک کشیلك برهیت عسکریه ترتیب ایدهرك موزار (منار) جهنتدن (کوچار) اوزرینه کوندردی .

عسا کر چینیه برهان الدینک تحت اداره سنده بولان شهر مذ کوری ضبط ومحاصره ایتک ایستش ایسه ده مقدارلرینک آزلی و کوچارلیرلک ثبات واقداملری جهتیله فنا حالده مغلوب ومغلوبیتلریله برابر محاربه ومحاصره ده ثبات ودوامه قالدیشدقلری صورتده شهری ضبطه موفق اوله مدقندن بشقه کلیامحو وتلف اوله جقلرینی اklamغله ترك محاصره ایله رجسته مجبور اولشدر .

چونکه شهر مذ کور غایت متین ومستحکم و دروننده بولنانلرایسه صوک درجه یقدر چینیلیره مقاومتده ثابت قدم ایدی .

ایلی والیسی مرقوم چائوقوئی ارسال واعزام ایلدیکی عسا کرک مجبور رجعت اولدیغنی کورنجه ایکنجی دفعه اوله رق (کهنه طورقان) طریقله شهر مذ کور اوزرینه ایچه منتظم اون بیک کشیلك بفرقه عسکریه سوق واعزام ایلدی .

برهان الدین چینیلیرک کوچار اوزرینه ایلک ورودینی خبر المش اولدیغندن یارکنددن اون بیک عسکر ایله حرکت ایتش وشهر مذ کوره مواصلتی چینیلیرک کندی قوتی مقدارنده اولان اون بیک کشیلك براردو ایله ایکنجی دفعه اوله رق شهر مذ کوره ورودی زمانته تصادف ایلش ایدی .

خواجه برهان الدینک کوچار شهری پیشگاهنه مواصلتی چینیلیرک ورودندن بمقدار صکره اولدیغندن مومی الیه شهر مذ کوره کیرمکه موفق اوله مامش وبوسبیلله خواه وناخواه کوچارک قارشوسنده مناسب بر نقطه ده عسا کرینی یرلشدیرمش ایدی .

تاریخ قسمی   کاشنر   اون ایکنچی عصر

چینیلر کوچار شهرینه ورود ایدر ایتز درحال شهری تحت محاصرهیه
المش و شهرک خارجله اولان طریق مراسله و مخبره سنی قطع ایلشلا ایدی.
برهان الدین شهرک شدتلی بر صورتده محاصره اولندیغنی و ایچرو کیرمکلک
امکانی اولدیغنی کورنجه خطوط محاصره یی یاره رق شهره کیرمکه اوغراشمقدن
ایسه چینیلری اورادن طرد و تبعیدایکی و کندیلرینی منہزم و پریشان ایلیکی
عقلنجه دها ایو کوره رک میدان محاربہ سنہ کیریشدی .
فقط اولئان محارباده بالاخره مغلوبیت کندی طرفنده قلعہ دها زیاده
ثبات و دوامه جسارت ایدہ میہ رک میدان محاربہ یی ترک ایلہ مجبور رجعت
و فرار اولمشدر .
چینیلر برهان الدینہ غلبہ چالقدن صکرہ درحال شهر مذکور ی برقا دها
تحت تضییق و محاصره یه الدیلر .

مطالعہ

برهان الدینک تدبیری پک یولسز ایدی . اکر میدان محاربہ سنہ
کیریشمیوبده تکمیل قوتیلہ شدتلی بر هجوم ایدہ رک خطوط محاصره نک بر
طرفی یاروب شهره کیرمکه چالیشمش و اولدن کوچار لیلری تشبثاتندن
خبردار ایش اولسه ایدی ائلرده قلعہ قبولرینی آچوب کندیسنه معاونت
لازمہ دہ بولنہ جقلرندن مغلوبیت کندی طرفنده قلعہ و شهره کیرمکه
موفق اولور ایدی .

کوچارلیلر چینلیلره خیلوجه مقاومت ایتش ایسه ده برهان الدینک مغلویت و فراری باعث قور اولدیغنه و بویه غالب و قوتلی برچین اردوسنه مدت مدیده مقاومت ایده میه جکربنی دخی اکلاقلرینه بناء چار و ناچار عرض اطاعت ایله شهری چینلیلره تسلیم ایلشادر .

چینلیلر شهره داخل اولدقده تسلیم اولان کوچارلیلری قتل و اعدامه قوبوله رق اون ییکدن مجاوز کوچارلی قتل و تلف ایلشادر .

چین ایمپراطوری (هیانغ لونغ) برهان الدینک فرار ایتدیکنی و کوچارلیلرک تسلیم اولش ایکن قتل اولندیغنی خبر آلجه برهان الدینک دردسته چالیشلیویده تسلیم اولان برشراهلینسک قتل و اعدامنه زیاده سیله حدت ایده رک در حال چین قوماندانی قتل و اعدام ایتدیرمشدر .

کرچه ایمپراطور کوچار اهلینسک قتل عامنه حدت ایتش ایسه ده اصل حدتی برهان الدینک قاجیرلمسی ایچوندر !

ایمپراطور کوچارده بولسان چین قوماندانی قتل و اعدام ایتدیردکن صکره کاشغر قطعه سنک کاملاً ضبط و تسخیر و برهان الدینک قهر و تدمیری حقسنده ابلی ولایتی والیسی مرقوم (چائو قوئی) یه اوامر شدیدیه ارسال ایده رک کن دیسنک قائممقامی اولان سالف الذکر (فوده) ایله برابر مقدار کافی عساکری استصحاباً کاشغر اوزرینه حرکت ایتسنی امر و فرمان ایلدی .

برهان الدین ایسه کوچار انهرام و مغلوبیتی اوزرینه یارکننده عودت ایتش و چینلیلره مقاومت ایچون شهر مذکورده تدارکات حریبه اجرا ایلکده بولمش ایدی .

مومی ایله چائو قوئی ایمپراطوردن الدیغنی امر اوزرینه بر سیر سریع ایله حرکت ایده رک آق صویه قدر واقعی بلا محاربه ضبط و تسخیر ایتش و شهر مذکور دخی جزوی محاربه دن صکره کن دیسنه تسلیم اولمشدر .

مطالعه

۱

کرك آق صو شهرينه قدر اولان مواقعك و كرك شهر مذ كورك چينليلر طرفندن ضبط اولغى درونلرنده وقت وزمانيله عساكر كافيه اقامه ومهمات ولوازمات حربيه نك حاضر وآماده اولنمامسندن وتسليم اولان شهرلر اها ليسنجيه برهان الدين طرفندن امداد ورودينه احتمال و يرللماسندن نشأت ايلشدر .

۲

کاشغر اوزرينه کلان چينليلرک قوت و مقدارى قطعه مذکورينى ضبط ايده جک درجه ده اولمديغندن اکر برهان الدين يوليله حرکت ايتمش و هر شهره وقت وزمانيله عساكر امداديه کوندره رک معيتمده اولان عساكرى چينليلر علمينده محاربه ايجون تشويق و تشجيع ايلش اولسه ايدى غير منتظم اولوب مقدارلى بر مملکتک ضبطيجون غير کافى اولان ويولسز بر صورتده يعنى خط رجعتلرينى تأمين ايتمه رک بر جسارت جاهلانه ايله ايلرولکده بولنان چينليلرى کاشغر طور اغندن طرد و تبعيد ايلدکدن بشقه ائلىر کليا محو و مضحل ايلک ايشدن بيله دکل ايدى .

لکن کندیسى دقایق و تدابیر حربیه دن غافل و مناظره نك هانکی
جهتدن کله جکنى ادرا کدن قاصر اولمغله چینایلیر بالسهوله کاشغری ضبط
وتسخیر ایلشدر.

{ یارکند وختن محارباتی }

چائو قوئی آق صوبی ضبط ایتدکن صکره پیاده عسکرله ارقه دن
کلکسی قائمقامی فوده یه امر و تنیه ایدرک کندیسى ایکی بیک منتخب سواری
ایله یارکند اوزرینه غایت سرعتلی بر صورتده حرکت ایلدی .
خواجه برهان الدین چینلیلرک یارکند یاقلاشمقده اولدیغنی خبر النجه
معیتمده بولنان اون بیک قدر عسکرله شهر مذکوردن چیقوب دشمنی استقبال
ایلدی .

چائو قوئی خواجه برهان الدینک عساکر کلیه ایله قارشوسنه چیقدیغنی
کورنجه ایکی بیک نفردن مرکب بویله بر فرقه قلیله ایله ایلرولدیکنه نادم
ویشیان اولمش ایسه ده ارتق ایش ایشدن کچمش اولدیغندن یارکندلیلرله
محاربه یه طوتشمغه مجبور اولمش و عساکر قلیله سیله انلرک اوزرینه شدتلی
بر صورتده هجوم ایلشدر .

یارکند یشکاهنده اولنان محاربه ده چینلیلرک قلت مقداری جهتیله
غالیبت برهان الدین طرفنده قالمش و چینلیلر منهزم و پریشان اوله رق بقیه
السوفی مجبور رجعت و فرار اولشدر .

چائو قوئی یارکندده کوردیکی مغلویت اوزرینه آق صوبه کیده رک تکرار
یارکند اوزرینه کیمک ایچون تدارکات کلیه اجرا ایتدیکی کبی امداد اوله رق
چیندن عساکر کثیره دخی جلب ایلشدر .

تاریخ قسمی   کاشغر   اون ایکنجی عصر

مومی الیه آق صوده اتمام تدارکاتدن صکره ایکنجی دفعه اوله رق عسا کر کلیه ایله یارکند اوزرینه حرکت ایلدی .

برهان الدین ایسه بو دفعه اهالی وعسا کرک محاربه ایچون کوکلسز اولدیغنی وچینلیله تسلیم اولق نیتند بولدیغنی ا کلامش و یارکند پیشگاهنه ورود ایدن چینلیلر کثرت مقدارینی دخی کورمش اولدیغندن دشمنه مقاومتیه مقتدر اوله میه جغنی ا کلایه رق و شهر مذ کورده اختیار اقامت ایله مقاومتیه ثباته جسارت ایدمه میهرک طرفدارانیه شهر مذ کوری ترک ایدوب ختن شهرینه فرار ایلدی .

یارکندیلر برهان الدینک فرارینی کورنجه چینلیلرک ایلاک تکلیفنده شهری تسلیم ایدوب عرض اطاعت ایلدیلر .

چینلیلر بو دفعه تسلیم اولان شهر مذ کور اهالیسی حقنده هیچ برکونا معامله ظلمیه ده بولتمامشلردر .

چائو قوئی برهان الدینک ختنه فرارینی خبر الچه آق صوده اکلیمه رک درحال ختن شهری اوزرینه حرکت ایلدی .

برهان الدینک برادری اولان (خواجه جهان خان) ختندن تدارک اولنه ییلان و یارکنددن برهان الدین ایله برابر فرار ایدن ادملرله چینلیلره قارشو چیقهرق میدان محاربه سنه کیریشمش وچینلیلره مقاومت ایتک ایستمش ایسه ده بر ایکی مصادمه ده معیننده اولانلر درمه چاتمه اولدقلمچون مغلوب و پریشان اولدقلمدن فراره مجبور اولشدر .

بونک اوزرینه ختنلیلر دخی بلا محاربه شهری تسلیم ایلش وچائو قوئی ایسه عسکرله برابر شهر مذ کوره داخل اولشدر .

برهان الدین ایله قرنداشی و دیگر خواجهلر ارتق کاشغر قطعه سننده

طوره میه جقارینی ا کلامغه بدخشان (*) جهته طوغری فرار ایلشلر ایدی .
مومی ایله چاتو قوئی شهره کیرد کده خواجه لک بدخشسانه فرارلرینی خبر
المغه قائمقامی اولان فوده بی انلری تعقیب و در دست ایتک ایچون مقدار کافی
عساکر ایله ارقه لرندن سوق واعزام ایلدی .

مرقوم فوده بر مدت کیتد کدن صکره فرار ایدن خواجه لره بیتشمش
و خواجه ل دخی چینلیلرک پنجه غدرلرینه تسلیم اولماق ایچون معیتند
اولانلری تشویق ایدرک صوک درجه فدا کاری بی اختیار ایله مقاومت ایلشلردر .
اولانان محاربه خونریزانه ده کرچه چینلیلردن ایجه آدم تلف اولمش
ایسه ده خواجه لک معیتند اولانلرک چوغی تلف اولوب قصه وری منهرم
و پریشان اولمشدر .

ایشته شوو محاربه اثناسنده درت خواجه قتل ایلمش و (خواجه برهان
الدین) ایله (خواجه جهان خان) ایسه تحت اسارتہ التمش ایدی .
ایچلرندن برهان الدینک (صالح خواجه) اسمند اولان بر محمدومی هر نصلسه
چینلیلرک سیف غدر و زنجیر اسارتدن قوریلررق فراره موفق اوله بیلشدر .
(تحت اسارتہ النان خواجه ل «آق صودن کاشغر شهرینه کیتمش اولان»
چاتو قوئی نک حضورینه کتورلد کده در حال اعدام اولمشدر .)

چاتو قوئی ختمه داخل اولدقدن وفوده بی خواجه لری تعقیبه کوندرده
کدن صکره اوراده برکون قدر اقامت ایدوب کاشغر شهری اوزرینه حرکت
ایلش و شهر مذکور ایسه حاکم سز و قوماندانسز قالدیفندن ایسترا ایسترن
چینلیلره تسلیم اولمش ایدی .

ارتق خواجه لک اعدامیله کاشغر قطعه سی چینلیلرک طوغریدن طوغری به

(*) بدخشانک اهالیسی کاملاً مسلماندر .

معانی چوق . لکن حسن استعمال اولنجور . یاقوق پک مشهوردر .

هواسی اورته بر حالدہ در . سائر جهاتده بولنان حیوانانندن بدخشاندده بولنور .

زیرا اداره لرینه کچمش وخواجهلرک کافه املاک واموال واشیاسی چینلیلر طرفندن ضبط وصادره اولمشدر .

خواجه برهان الدینک رأس مقطوعی نیمور قفس ایچنده اوله رق پکینده حضور ایمپراطوری به عرض اولمش وایمپراطور دخی رأس مذکور نشانه غالیبت اولق اوزره پکین اهالیسنه سیروتماش ایتدیرمشدر .

بیان روایت دیگر

مومی الیه برهان الدین ابله خواجه جهان خان ورفقاسنک میدان محاربه سنه کیرلشمیوب تحصن ایتش و باشه حیفه میه جقلرینی ا کلامغه ختن شهرینک اثنای محصوریتنده فرار ایدهرک بدخشان حاکی سلطان شاهه التجا ایلش اولدقلری حالده سلطان شاهک سلامت نفس و حکومتی ایچون بونلری قبول ایتدکن بشقه مذکور خواجهلری قتل ایدهرک رؤس مقطوعه علرینی پکینه کوندره رک چین حایه و تحکمنی قبول ایلدیکی وحتی اشبو تاریخدن بش التي سنه صکره آسیای وسطی ده چینلیلر علیهنده شکل ایدن وصورت تشکلی اشاغیلرده بیان اولنه جق اولان اتفاقه داخل اولان افغانیلرک حین رجعتنده بدخشانه هجوم ایدهرک حاکی اولان مشار الیه سلطان شاهی بوسبیدن طولای قتل ایلدقلری حقنده دخی برروایت وار ایسه ده بوروایت ضعیف اولوب پکنه شایان وثوق اولدیغندن وقوعات صورت کذرانی بالاده سلاک تحریره چکیلدیکی وجهله اولوب بوايسه طوغری به اک قریدر .

قطعه مذکورنک چینلیلر طرفندن کاملاً ضبطی (۱۱۷۲) سنه هجریه سی اواخرینه تصادف ایدر .

﴿ مطالعه ﴾

قطعه مذکوره بی چینلیرک بویله بالسهوله ضبط ایتیمی قارشولرنده ماہر وجسور قوماندان بولنماسندن وخواجهلرک عاقلانہ حرکت ایتیوب سلطنت وحکومتلری حقندہ اہالیدن صداقت وغیرت وثبات و ہمت کورناماسندن ناشیدر .

شواہالی تعبیری ایچندہ عسکرده داخلدر . چونکہ کاشغرچہ کرک اوللری وکرک صکرہلری عسکر دیمک اہالی و اہالی دہ عسکر دیمک اولوب بزده واوروپادہ اولدینی وجہلہ اہالی وعسکر آیری آیری برر صنف دکلدر .

اہالینک خواجهلرک حکومتی وقایہ ایتیمک ایستاملری ایسہ انلرک زیر ادارہ سندہ بولنمقدن ییقمش و اوصافش وذاتاً کاشغر اہالیسنک ایلرو کلانلری آق طاغلو وقرہ طاغلو اولہرق ایکی طرف اولوب بونلر یکدیگرینک زوالی ایچون اوغراشمقده بولنمش اولدقلرندن وعوام ناس ایلہ خواصک برچوغی خواجهلرک ادارہ سندن قورتیلور ایسہ چینلیرک سایہ سندہ نائل رفاه وحضور اولہجقلری امیدندہ بولندقلرندن ناشیدر .

حالبوکہ اہالینک بوامیدی پک بیہودہ ایدی .

چونکہ چینلیر کاشغری اہالینک استحضار اسباب استراحت ورفاهیچون ضبط ایتماشلر ایدی .

اشاغلردہ افادہ قلنہحق ایسہدہ شورادہ دخی عرض و بیان ایدہلم کہ : چینلیر کاشغرک ضبطی کنیدیلرینک اکتساب ثروتلریچون آرزو ایتمشلر ایدی .

اہالی حکومت اسلامیہ نک بقاسیچون چالیشمدینی واجنبی یہ میل وتوجہ

کوستردیکی جہتلہ بالاخرہ پک چوق ضرر کورمش و بوحیتسزلکک جزاسنی چکمشدر .

چینلیر سایہسندہ حصولی مأمول ایتدکری حضور و راحت کورلد . کدن بشقہ اجراءات ظالمانہ ایتدہ ایکلمشدر و چینلیر علیہندہ صوک درجہہ قدر محار بہدہ دوام ایتدکری نہ نادم و پشیمان اولمشدر .

برمملکت اہالیسی کندی حکومتلرینی وقایہ غیرتندہ بولنمیو بدہ اجانبدن لطف و مروت بکمر ایسہ البتہ بونک سیٹہسنی چکر .

وطنی اجانبہ تسلیم ایدن ہانکی برملت نائل سعادت اولمش کہ کاشغر لیلر دخی وطنپرورلک حسیاتی بر اقدقلری و مملکتی دشمنہ تسلیم ایتدکری ایچون رفاه و حضور کورہ بیلسونلر ؟

ایشتہ نفاق و شقاق ! ایشتہ اختلاف و افتراق ! عاقبت برملت حاکمہ بی اجنیتک بارکران تحکمی و غدر و مظالمی ایتدہ ایکلتدی ! (عبرت !)

بو حاللر کاشغردہ (آق طاغلو) و (قرہ طاغلو) نامیلہ یکدیگرندن آبرو اولہرق ایکی فرقہنک ظہور ایتسندن و برہیئت متحدہدن عبارت اولان اہالینک ایکیہ انقسامندن نشأت ایلمشدر .

برملت افرادی بیندہ اتفاق و اتحادک بولنامسی ہر یردہ کورلدیکی کہی ایشتہ کاشغردہ دخی و طنلرینک دست اجانبہ کچمنی موجب اولمشدر .

آق طاغلو و قرہ طاغلو فرقلرینک یکدیگرینک محو و استیصالی اوغورندہ اجرا ایلدکری دسایس و فسادات سبیلہ بالاخرہ ہر ایکسی دخی محروم سلطنت و حکومت اولمشدر .

عبرت عبرت کہ بلای نفاق برملت حاکمہنک الندن قوہ حاکمہ بی الہرق اومتی ذلیل و حقیر و سفیل و فقیر ایدر .

برملت کندی دولت و حکومتک دوام و بقاسی غیرتندہ بولنمز

وسایه‌سندنه یشادیغی وطنی محافظه ایتمز ایسه هر یرده تعیب وهرملت
عندنده تحقیر اولنور .

اثرناجیرانه‌مدده اك زیاده نظر انباء وعبوته عرض ایتك ایستدیکم‌مواد
بوجه‌لردرکه نقدر تفصیل اولنسه اوقدر محسناتی موجبدر ظن ایدرم .

۱۱۷۲ دن صکره

کاشغر قطعه‌سی اشبو ۱۱۷۲ سنه هجریه‌سندن (۱۲۴۰) سنه هجریه‌سنه
دکین (۶۸) سنه‌سنه‌قدر چینلیرك زیر اداره‌سندنه بولنش و بومدت ظرفنده
— یالکر اوج طورقان وقعه‌سندن بشقه — حکومتلرینی رهین انقراض وبلکه
تهدید ایده‌جك هیچ بروقه ظهور ایتامشدر.

چینلیرك بوموقعیت عظیمه‌سی یعنی قالموقلر وکاشغرلیلره غلبه‌کامله‌سی
اوزمان ایمپراطور بولان و(۱۱۴۹) سنه هجریه‌سندن (۱۲۱۰) سنه هجریه‌سنه
دکین مدت حکومتی دوام ایدن (کیان‌مونغ) یاخود (هیان‌لونغ) ك اقدامی
سایه‌سندنه وقوع بولنش ایدی .

مشارالیه ایمپراطور غایت عاقل اولدیغی کی طالعیده کندیسنه یاوراولمش
اولدیغندن مدت حکومتی اولان (۶۱) سنه قدر زمان مظفریت متوالیه
ایله گذران ایشدر .

کندیسندن اول چین حکومتی هرطرفدن تهدید اولنمقده بولنش ایکن
کندیسسی سریر حکمداری‌یه جلوس ایلدکدن صکره داخل ممالکی هر نوع
فسادادن تمیزلدکدن بشقه استیلای ممالکه دخی قالدیشمش واردولری غرب
طرفندن یکیدن یکی یه مملکتلر فتح ایشدر .

چینلیر اجرای حکومتده ابتداری اهاالینك مذهب وعاداته ایلشیموب

بک اعتدالکارانه حرکتده بولنش واهالی بی طرفلرینه جلبسه وکنندیلرندن
خشنود ایملکه چالیشمشلردر .

لکن مؤخرأ تبدیل حال وطور ایدهرک معاملهلرنده التزام شسدت ایش
و فقط اجرائی تدریج ایله ارتدیروب بردنبره مظالم مدهشسه درجهسسته
واردبرمامشلردر .

کاشغر قطعهسی ارتق چینلیلر طرفندن کاملاً ضبط وتسخیر اولنش
اولدیفندن کرک خواجهلرک اجرای حکومتلری و صوگ محاربهلری زماننده
و کرک چینلیلرک ضبط وتسخیرندن صکره چین حکومتی علیهنده بالفعل ویا
بالواسطه چالیشمش اولانلرک تأدینه صره کلکله بوقیلندن اولانلرکال کریمی ایله
تحریری اولنهرق دردست ایله نفی وتغریب اولنش و بونلرک بالجمله املاک واموال
واشیاسی چین حکومتی طرفندن ضبط ومصادره ایدلشدر .

چینلیلرک کاشغری ضبطندن اول انلرک علیهنده بولندقلریچون نفی
ایدلش اولانلرک مقدارینی کاشغریک ضبطندن صکره ایلی والیسی وکاشغر
قوماندانی اولان مومی الیه چانوقوئی چین ایمپراطورینه کوندردیکی و (۱۷۵۹)
سنه میلادیهسی ایلولک ۱۳نجی ۱۱۷۳ سنه هجریهسی ماه صفرینک ایکنجی
کونده نحریر ایلدیکی تقریرنده اون ایکی بیک بشیوز نفر اولاق اوزره ذکر
وبیان ایلشدر .

چینلیلر کاشغرده برخیلی اهلینک اموال واملاکی ضبط ومصادره
ایملکه نازل ثروت ویسار اولشلراییدی .

﴿ حِينَئِذٍ يَكُونُ لَكَ بِعْدَ الرِّجْطِ أَجْرًا آتِي ﴾

2

{ کاشغردہ قوہ عسکرہ سی }

چینیلیلر کاشغر قطعہ سنی کاملاً زیر ادارہ رہتہ کچھ دکن صکرہ قطعہ مذکورہ نیک ہر شہرین بر مقدار آدم طوبیلاہرق قالموستاندہ واقع اولوب یکیدن انشا ایلدکری قوچہ یہ کوندرمش لردر . چونکہ قالموستانی ضبط ایلدکری وقت اکثر جہت لرینی تخریب و اہالیہ سنی قتل و استیصال ایلش اولدقلرندن اہالیہ نیک بر مقدار ی تلف اولمش و بر مقدار یدہ فرار ایلش ایدی . قوچہ نیک اعماری اہالی ایلہ حاصل اولہ جغی جہتہ چینیلیلر شہر مذکورہ تکبیر نفوس چون یک چوق چالیشمش لردر . کاشغردن قوچہ یہ نقل خانہ ابتدی ریلانلر چین حکومتی علمیندہ ایلرودہ کندیلرندن فساد مأمول اولنلار و اللرندن ایش کلانلر ایدی .

(بولترك انتخاب وارسال اولئسى اھالىنىڭ ايلرودە عصيان اچچون بىر مشوق بولەمامسى
مطالعەسەنە ھېنى اولئق كر كدر)

کاشغردن ایلی به نفی اولسانار حکومت اراضیسندہ چالشفہ وثمرہ
مساعیلرندن بالکز کندی یہ جکلرینی الہ یلوب قصورینی چین مأمورلرینه
اعطا ایتکه مجبور اولسانار ایدی . چینیلر قالموقستان وبالخاصہ قوچہ (ایلی)
شهرینک معمریتی ایچون بالکز کاشغردن آدم طویلایوب کندیلرندن دخی
برخیلی آدمی چین ممالککندن کتیرلر قالموقستانہ اسکان ایتدیرملر ومؤیداً
توطن ایتلرینی تحت مجبوریتہ المشلردر .

ایشته چینلیلر کاشغر قطعه‌سندده ساکن اولان و کندی حکومتلری علیهنده چالیشانلر ایله ایلروده کندیلرندن فساد و اختلال مأمول بولنانلردن برخیلی نفوسی نفی و تغریب ایله ایلییه نقل ایلدکدن صکره کاشغر شهرلرینک هر برینه مناسب مقدار عسکر اقامه ایدهرک اجرای حکومتیه باشلامشاردر .

چینلیلر کاشغری بک آز بر قوتله قبضه تسخیره کچیرمش و بوقونلری قطعه مذکورەنک اداره و محافظه‌سنه غیر کافی اولوب شهرلرده بولنان عسکرلرینک داخلی بر حادنه ظهورنده اختلالی تسکین ایدهرک اسایشی اعاده ایتکله برابر بردشن خارجی هجومنده دخی مدت مدیده محاصره‌یه تحمل ایله دفع تعرضه کفایت ایدیه‌له بک درجه‌ده بولنمیدیغنی ایتلامش اولدقنلردن کاشغرده اولان عسکرلرینک تزیدینه لزوم کورمش و بونک ایچون چیندن برخیلی عسکر جلب ایدهرک موجودلرینه ضم و علاوه ایشلاردر .

(۱۱۷۲) سنه هجریه‌سندن (۱۲۴۰) سنه‌سنه‌قدر (۶۸) سنه‌ طرفنده کاشغرنک هر طرفنده بولنان چین عساکرینک مجموعی نهایت قرق بیک نفردن زیاده دکل ایدی . بوقرق بیک نفرک اون اون بش بیک نفری چین دولتی اهالیسندن اولان و دیانت جلیله اسلامیه‌ایله متدین اولوب مقدارلری برچوق ملیونه واران دورغایلردن ایدی . چینلیلرک اون بیک نفری (کاشغر) و اوچ بیک نفری (یارکند) و درت بیک نفری (آق صو) و اوچ بیک نفری (ختن) و بش بیک نفری ده سائر نقاط و مواقع مختلفه‌ده بولنمده ایدی .

ایشته بوقرق بیک نفردن عبارت اولان چین قوه عسکریه‌سندن دورغانی اولانلری چیققیجه قصوری اولان بکرمی بش بیکی چینلی و مانچولی اولدیغندن چین قوه عسکریه‌سنک نصفه یقینی اهل اسلام دیمکدر .

(شوراسیده وارکه کاشغرده بولنان چین قوه عسکریه‌سنک مقداری دائمی صورتده

فرق یک اولیوب بعضاً اوتوز بیکه تیزل ایدر ایدی . فرق یک ایسه انتهات درجه سیدر . بولرک اسلمه سی اوقی بای وقتیللی تفنک و کارقدیم بر قاج طوب و قلنج و قامه و قارغی کی شیلر ایدی)

﴿ اوج طور فان عصیان ﴾

یدی سته قدر هیچ بر طرفدن بر کونا شکایت و اماره قیام ظهور ایتماش ایسه ده هجرتک (۱۱۷۹) سنه سنده (اوج طور فان) شهری اهایسی چینلیرک کوندن کونه کسب شدت ایدن معامله رینه و شهر مذکورک چینلی اولان والیسنک مظالم طاققرسانه ارتقئ تحمل ایده ماملری و آسیای وسطی امراسی طرفندن وعد اولنان امداد و اعانه بده اعتماد ایللری حسبله چین حکومتی علیه عصبان و قیام و اول بول اختلال رینه باعث اولان و بر خییلی اعتسافات و مظلومه بولنان والیی قتل و اعدام ایلدیلر .

شهر مذکورده بولنان چین عساکری تسکین اختلاله چالیشمش ایسه ده جزویت مقداری جهتیه اهالی طرفندن کافه قتل اولمشدر . حیفاکه اوج طور فان اهایسنک چین حکومتی علیه بوقیام و اختلالی بالاخره کندیلرینک باعث محو و استیصال اولمشدر . اوج طور فانلیر نه ایچون وعد معاونت اولندیغنی اکلانق ایچون بوبیده تفصیلات اعطاسی مجبوریدر .

شویله که : چینلیر کاشغر و قالوقستان من غیر ماملر بالسهوله ضبط ایلدکده دست استیلایی ده ایلروره کتورمکه قاقیشوب و قرغز ممالکنه کیروب اورالینی دخی ضبط ایله قرغزلی چین حکومتی تحت اطاعتنه ایله چالیشدیلر و قرغز طوائفی ایسه نهایت خواه و ناخواه چین دولتی تابعیتی قبول ایله حکومت مشارالیه خراجگذاری اولدیلر .

قرغزک مکلف اولدقلری ویرکونک اخذینه درت چینلی مفرزه سی تعیین قلنهرق بولر هر سنه قرغز ممالکنی طولاشوب ویرکوبی طولار ایدی . چین

تجارلی دخی بومفرزله برابر قرغز ممالککنده کشت و کنار ایدهرک مقابلنده قبون وصفیر آلق اوزره متاعلرینی بر چوق تتمع ایله قرغزله صتارل ایدی . چینلیلر قرغزلی کاملاً تحت اطاعته الدقندن صکره خوقندی دخی تسخیره قالدیشمش و خوقند ایسه خواه و ناخواه چین حایه سنی قبول ایلش ایدی .

چینلیلر سینی و سیاسی بودرجه اکتساب قوت و نفوذه موفق اولدقلمی کورنجه برقاتدها جسارتلته رک طاشککند (*) و سمرقند و بخاراک دخی ضبط و تسخیری اسبابنه تشبث ایلدیلر .

چینلیلرک کوندن کونه ایلرولملری آسیای وسطی اهلای اسلامیه سنی ذاتاً دوچار خوف و هراس ایلش اولدیخی حالده بوکره بخارا و سمرقند و طاشککندک تسخیری اسبابنه تشبثلری هرکک نظردهشتنی آچش ایدی .

بناه علیسه آسیای وسطی امراسی کندی علیملرنده چینلیلرک تدارکاته قیالرینی خبر النجه نفاق و شقاق برطرف ایدهرک جملیه سی چینلیلر علیمنده عقد پیوند اتفاق ایلدیلر . آسیانک هرطرفنده بولنان رؤسا و امرای اسلامیه به دعوتنامه لر کوندلرلش حتی اوزمان افغانستان حکمداری اولان احمد شاه درانی دخی داخل دائرة اتفاق اولش ایدی .

تشکیل اولنان بوتفاق عمومی ابتداری غایت اهمیتی طوتاش ایسه ده حیفاکه بویله امور جسمیه نی اداره ایدهرک ایچلرنده آدم اولماسندن بالاخره هیچ بر نتیجه حاصل اولماشدر . ایشته بوتفاق اوزرینه اوچ طور فان اهلایسنه بیان کیفیت ایله ایلروده کندولرینه امداد کوندلرلش معاونت لازمه ده بولتله جنی وعد ایدبلهرک شهرمد کور اهلایسی اعلان عصیانیه تشویق ایلش ایدی .

(*) اهلایسی مکسان پیک راده سنده اولوب شمیدی خالد روسیه دولتنک تحت اداره سنده در . و قتیله خوقند خانلغک زبر اداره سنده ایدی . روسیه دولتنک طاشککندی ضبط و تسخیر ایلای (۱۲۸۲) سنه هجریه سنه مصادفدر .

لکن شهر مذکور اهلایسی اعلان عصیان ابتدکن صکره معاونت موعوده ده بولمالمش و بیچاره ل بالکز باشنه براغلاش اولدیغندن چینلیلرک سیف غدر ومظالمه تسلیم اینلشدنر . آسیای وسطی امراسی ایسه همان هیچ برایش کوره مدیار . افغان عساکری ابتدا ایلرولش ایسه ده مؤخرأ رجعته مجبور اولمش و دیگرلری ایسه چینلیلره هیچ مقاومت ایده مامشدنر . ایسته بو اتفاقک ثمره سرلکندندرکه چینلیلر فتوحاتی بدرجه دها ایلرویه کتوره رک ایرانه [*] قدر اولان ممالکی هرج ومرج ایله آسیای وسطی دن برخیلی محلی تحت حایه لینه الدیلر .

(*) ایران ایکی معنایدر . اول نام هوشنگ شاه بن سیامک شاهر . ثانی مجموع ولایت عراق وفارس واذربایجان وخراسان ملککنلر بدرکه فریدون شاه بیوک اوغلی ایرجه ویرمشیدی . ایران اسمی اندندر . وخرامونک اوتیه جانیی تور نام اوغلنه ویرمشیدی . توران تمیمه سی اندندر .

— — —

ایرانک مجموع نفوسنی بعض جغرافیا کتابلری (۴) ملیون (۴۰۰) بیکه ایندیرمور و بعض کتب دخی (۱۵) ملیونه چیقارمور ایسه ده بونک ایکیسی ده صحیح دکلر . بش بیچ ملیون اولدیغی حقیقه اولان معلومات بدرجه میه قدر مقارن هئدر . ایران ممالکی اون بر ولایته منقسم اولوب مساحت سطحیه سی ۱ ملیون ۲۰۰ بیک و یاخود ۱ ملیون ۶۸۸ بیک کیلومترو مریمنده در . ایراندن بر مقدار محل روسیه دولتک زیر اداره ننه کچمشدنر . ایران اهلایسی عومیتله شعی در . ایراندن مسینی و مجوسی و یهودی و ارمینی ده وار ایسه ده بونلر شیعلره نسبتله اندر در . ایراندن هرجنس میوه و حیوان یزیشور . بعضیسی ممالک سائر میوه و حیوانلر ننه فائقدر . کور باقر تجور معدنلری چوقی . سائر معاندننه بولنور . طوز و سائرده واردر شمیدی خالده ایرانک پانختی (۹۰) بیک و یاخود (۱۳۰) بیک نفوسی حاوی طهران شهریدر . ایرانک ادخالق اخراجاتندن زیاده جسددر . دیونی بوق . عساکر منتظمه سی سواری و پیاده اوله رقی کرچه کاغذ اوزرنده ۱۲۲ بیک نفر و ۱۲۰ طوب کوسه ترلکده ایسه ده میدان مهار بهیه (۶۰) بیک نفر وایشه ایرایجق ۵۰ و ۶۰ قطعه طوب سوق ایده یلور . فقط ایران دولتی برمدنبرو اسلحه ستک تزییدی و عساکرینک اصلاحی ایله مشغول اولدیغندن

(یوقارولرده بیان و افاده قلسدیغی وجهله چینلیلرک آن بان توسیع دائره حکومت ایدرک چین حکومتی عظمت و شوکتک کیتدکجه کسب ازدیاد الماسی ایبراطور هیانغ لونفک زمانده اولوب چین دولتی تحت حایه و تسخیر ینه کبرن آسیای وسطی و قالموقستان و کاشغر اهلایسی چین قوه ظالمانه سندن خائف و هراسان و اهلایسی چین دولتی طرفندن (۱۱۸۹) سنه هجریه سنده قهر و تدمیر اولسان بت و برمایا و حتی کشمیر امارتلی دخی محافظه موقع و حکومتلر یچون طالب عفو و امان اولشدر .)

اوج طور فان اهلایسنک عصبانی کاشغرده بولنان چین قوماندانی چانئو قوئییه اخبار اولندقدنه تسکین شورش ایچون شهر مذکور اوزربنه درحال مقدار کافی برچین فرقه عسکریه سی سوق و اعزام ایلدی . اوج طور فانلیلر ایسه نهایت درجه به قدر مقاومت ایتمکی کوزل ینسه المش اولدقلرندن ورود ایدن عساکر چینیه به قارشو چیقه رق غایت خونریزانه محاربه به کیر یشمش و ثمره اقدام و شاتلری اوله رق چینلیلری فنا حالده و عاداتا محو اولمه درجه سنده مغلوب و پریشان ایلشلردر .

عساکر چینیه مغلوبه دن بقیه السیوق کاشغره کلهرک مغلوبه تیلرینی مومی الیه چانئو قوئییه اکلاندقدنه ایشک فوق العاده اهمیتی اولسدیغی اکلاشیلهرق ناره عصبانک دیکر طرفه سرایت اتمه دن اطفاسیچون شهر مذکور اوزربنه عساکر کلیه سوق و اعزامنه مجبوریت حاصل اولشدر . بناء علیه ایکنجی دفعه اوله رق کاشغردن بر بیوک چین فرقه عسکریه سی حرکت ایدرک شهر مذکور تحت محاصره به الدی .

ایلروده بومقدارک بر قاج مثل آرتدجینی شبه سزدر . ایرانده سلطنت ایدن دولسلر شولرمر : ساسانیلر ایله اندن اولکلیری مقدا ذکر ایش اولدیغدن شدی اندن صکره سنک پیاننه ابتدار اولنور . امویلر و عباسیلر ایله بنی طاهر بنی لیث و آل سامان و آل بو به و غزنویلر و سلجوقیلر و خوارزمیلر و جنکیزیلر و تیموریلر و قره قیونلیلر و آق قیونلیلر و صفویلر و افغانلیلردر الکسکره سی یعنی شمدیکی حالده ایرانک سلطنتی خاندان قاجاریه النده در ، شمدیکی شاه ایران (ناصرالدین) خاندردولت ایرانینک وارداتی ایکی بیق ملیون راده سنده اولوب مصارفاقده اندن جزئی آزدر .

اوج طورقانلیر دشمنک کثرتندن قطعاً دوچار فتور اولیوب مقاومتده ثبات ایتش و اوج آی مدت چینلیلرک کوندن کونه کسب ازدیاد ایدن حصر و تضییقه عرض سینّه تحمل ایلشله ایلسه ده اطرافدن کندیلرینه امداد ورود ایتیه جکئی وارزاق ولوازمات حربیه نک فقدا نی جهتیه ارتق بوندن زیاده ثباتک دخی ممکن اوله میه جغنی ا کلامش اولدقلرندن نهایت خصم جانلری اولان چینلیلره تسلیمه مجبور اولشلردر .

چینلیلر ایلسه شهر ی بعدالضبط (امپراطوردن المش اولدقلری امر موجبجه اولوق کرکدر) اهلینک صغیر و کبر و ذکور و نسوان کافه سنی قتل و اعدام ایلشلردر . اوج طورقان شهرنده یرلی اهلیدن هیچ بر فرد متنفس قالماش اولدیغندن اوراسنک یکیدن اعمار یچون چینلیلر طرفسندن کاشغر قطعه سی شهرلندن بکر میشر اوتوزر آدم طوبله نهرق شهر مذ کوره کوندلرلش و مؤبداً اوج طورقاندن تمکن واقامت ایللری امر و تنبیه اولمشدر .

چینلیلرک بر شهر اهلینسی عموماً قتل و اعدام ایلک کبی مظالم مده شه سی اوج طورقاندن ظهور ایدن آتش عصیانک دیگر محله ره شراره یاش اولسنه مانع اولش و قطعه مذ کوره اهالیسی هر قدر چینلیلرک اجرای حکومتندن ناخشنود اولوب مظالم واقعه جلله بی دلکیر ایلش ایلسه ده اوج طورقانلیرک دوچار اولدینی مصائب دهشت بخش عبون اولدیه یچون هیچ بر طرف عصیانیه جسارت ایده مامشدر .

﴿ قالموقستانه دائر ﴾

« برقاچ سوز »

چینلیلر قالموقستانک خرابی اوزر ینده مملکتک یکیدن اعمار ینده قالدیشمش و بونک ایچون قالموقستانده اولان اداره لرینی اعتدال دائره سنده طوته رق اجرای حکومتده

پردرجه به قدر عدالتی التزام انلش اولدقلرندن اوراسنك چينلیر طرفندن حین استیلا سنده که ۱۱۷۲ سنه هجر بهسی اوائلدر کوردکلی مظالمدن اورکمرک سبرایه (روسیه مالکنه) اختیار هجرت ایدن و (قوادریوق) خان تحت ریاستده بولتان طورغود قبائلی اون ایکی واون اوچ سنه قدر روسیه طو پراغنده اقامتدن صکره روسیه اداره سندن عدم ممنونیلری یعنی سبرایه حضور وراحت بوله ماملری حسبیله (۱۱۸۶) و (۱۴۸۵) سنه هجر یه لزمه بتکرار وطن اصلیلری اولان قالموقستانه عودت وچارونچار چین حکومهته عرض تابعیت واطاعت ایلدیلر . چينلیر بولنری حسن معامله ايله قبول انلش وکنديلرینه اراضی تعیینيله قالموقستانده اسکان ایتدیرمشدیر .

﴿ مسلمانلرک چينلیردن کوردکلی ﴾

{ حقارات دینیه }

چينلیرکک قالموقستان وکرک کاشغرده صورتاسر بستی مذاهبی التزام ايله اهلینک ترک مذهب ایتلرینی جبر ایتامشالردر . چينلیر طرفندن هر تقدیر اهلینک مذهبه طوقونلماش واهل اسلامک جامعلرده اجرای عبادتلریمچون کنديلرینه سر بسیت ویرلش ایسه ده اهلینک امور و مصالحته باقق اوزره کاشغرده مسلمانلردن تعیین ایلدکلی مأمورلرک چينلیرکبی اوزون صاج صالیورمرک چین البسه سنی کیوب اوقیافتده بولملرینک [*] تحت مجبوریتده طوتلسی واتی الذکر معامله حقارتکارانه ده بولملسی اهل اسلامه داغ درون اولوب چین مأمورلرک مظالم واقعه سندن زیاده تحقیرات دینیه لری مسلمانلرک چین حکومتدن تنفییرینه سبب مستقل اولمشدر .

اهالی اسلامیه دن هرکیم او اورا بیه اولسون حیوانه راکب اولدیغی حالده برچینلی مأموره تصادف ایدر ایسه درحال حیواندن اینه رک مأموره

(*) یالکز مسلمانلر طرفندن منتخب وچينلیر طرفندن مصدق منلا وقاضیلر ایچون چین البسه سنی کییمک مجبوری اولمیب . انلر البسه اسلامیه دی لابس اولمغه مأذون ایدیلر .

معامله تعظیمیہ بی اجرایہ وانبانہ [*] تصادف ایدر ایسہ حیواندن ایندکدن صکرہ دیز چوکوب لوازم عبودیتی ایفایہ مجبور ایدی . انبان ہتخانہ بیہ [**] کیردیک وقت مسلمان مأمورلک وحتی حاکم بکلرک [***] بیلہ ہتخانہ قپوسندہ اللری ارقہ زندہ اولدیغی حائده دیز چوکوب طورملری اصول متخذہ مجبو - ر یہ دن ایدی .

چین رہائینی ایسہ مسلمان مأمورلک بویلہ ہتخانہ قپوسی اوکنده دیز اوزرہ اوطورملرینہ معنی ورہرک بووضعیت انبانک اوکنده طورملیوب ہتخانہ ده بولنان معبودک تصویرى حضورندہ طورلق دیمک اولدیغی بیان وادعا ایدرلر ایدی . بو حالک مسلمانلر ایچون نفدر باعث حقارت ومورث حدث اولدیغی تعریف اقتضا ایتمز . مسلمانلر بو حقارتہ مقابل سلاح مقاومتہ صارلق ایستلر ایسہ ده چینلیلرک مظالم فوق العادہ لرندن کوزلری ییلش وکندیلر ینک عجزلہ عساکر چینسہنک وفرت وکثرنندن دوچار یأس ودهشت اولش اولدیغندن ضروری صبر ونحمل ایلکده بولنشار ایدی . مؤخرأ کاشغردہ ظهور ایدن آتش عصیان باشلوجہ بوخصوصدن طولانی اہالیہنک اخذ استقام حقندہ اولان میل کایلری جہتیلہ کسب اشتغال ایلش ایدی .

﴿کاشغرک﴾

«چینلیلر زمراندہ صنایع وتجارتحہ ترقیاتی»

چینلیلرک حقارت ومظالمیلہ برابر کاشغر قطعہ سی انلرک زمانندہ تجارتجہ

(*) ولی شہر دیمکدر . تعریفاتی اشبو اثرناچیزک قسم قندیسندہ در .

(**) چینلیلر کاشغر قطعہ سی ضبط ایتدکدن صکرہ قطعہ مذکورہ اوزرندہ بر خلی ہتخانہ انشا ایلش ایدی .

(***) مسلمان مأمورلرک بیوکی اولوب اہل اسلامک ادارہ سی بولرک ایلندہ

ایدی .

قسم ثانیہ بو بابدہ تعریفات وتفصیلات لازمہ درج اولنہ جقدر .

خیالوجه ترقی ایتش ایدی . چینلیار کاشغری الدہ ایتکله اوراسنی کنسیدی مملکتلری علمینده غرب طرفندن ظهور ایدہجک دشمنہ قارشو برسر (قلعہ واستحکام) اتخاذ ایشلار ایدی .

چین محصولاتنک خارجه فروختیچون قطعہ مذکورہ برمرکز اتخاذ ایدلش وآسیای وسطایہ کوندر یلہجک جای ومحصولات سائرہ چینہ طوغریدن طوغریہ قطعہ مذکورہ دن ارسال ایدلکده بولنش ایدی . چینلیار یالکز تجارتک ترقیبیلہ مشغول اولوب برطرفندن ده قطعہ مذکورہ ده بولنان وکترتیلہ برابر غایت زنکین اولان معادنن بعضیلرینی ایشلتیشلر ایدی . حتی یالکز ختن شہرینک شرق طرفندہ واقع (کری) نام محلده بولنان معدنلرہ بومی اوچیوز عملہ استخدام ایشلردر .

چینلیارک زمانندہ طول مدت قطعہ مذکورہک هیچ برطرفندہ (اوج طورفاندن بشقہ) اختلال وعصیان ظهور ایلدیکسندن اهالی کنسیدی کار وکسبیلرہ مشغول اولمش و بوسبلہ صنایع وتجارت کسب ترقی ایشلردر . یارکند شہری تجارتجہ کاشغر شہرندن دہا ایلرودہ بولوب شہر مذکور کرک کاشغر قطعہ می محصولاتنک وکرک چین امتعہ وممولاتنک مرکزی ایدی .

شہر مذکورہ بولنان امتعہنک کثرتی تعریفی محال بردرجہ ده اولوب نفوسی ایسہ کوندن کونہ تکثر ایلکده ایدی . چینلیار ہرشیدن زیادہ صنعت وتجارتک ترقیبیلر ترویج ایلدکلرندن مملکت کسب عمران ایلکده بولنش ایدی . چینک عسا کرندن ماعدا اہالیسی دخی قطعہ مذکورہ وباخصوص یارکندہ صوقیلہرق انلردہ تجارتہ باشلامش وکندی مملکتلرینک طرزندہ محال تجارت کشادیلہ اجرای اخذ واعطا ایلکده بولنشلر ایدی .

چینلیار زمانندہ کاشغر قطعہ سندہ علوم وفنون ترقی ایتش دنبیلہ من ایسہ ده

تدنی ده ایتماش ایدی . اول انشاده قطعه مذکوره نك اکثر جهنده اهل اسلامك اطفاله مخصوص برطاقم مكاتب اولوب انلرده ایسه علوم ابتدایه تدریس اولنور ایدی .

کاشغرك تجارنجه کسب آیتدیکی ترقی بلاد سائرده بولنان ارباب تجارتی تشویق ایلش اولدیغندن قطعه مذکوره یه اطرافدن دخی برخیلی تجار وصنعتکار گلش ایدی . چینلیلر اصل کنندی مملکتلرینه اجنبی صوقامغی اولدن بری اصول اتخاذ ایلش اولدقلرندن بلاد سلطه ایله ایده جکری تجارتی قطعه مذکوره یی تخصیص ایله ارباب صنایع و تجارتدن هرکیم اولور ایسه اولسون کاشغره کلدکده حقنده اجرای حسن معامله ایلش لردر .

{ مظالم چینیه دن برنبده }

چین مأمورلی اهلای حقنده کی مظالمی کوندن کونه تزید ایدرک کنندی عسکرلر نك اقامتلرینه مخصوص اولان و برخیلی مدت محاصره یه طیانه بیلان قلاع مستحکم نك امر انشاسنده اهلای اسلامیه یی مجاناً و جبراً استخدام و کنندیسندن زیاده ویرکو و سائر طلب اولندیغی ایچون عرض قظلم و حاجت و مظالم واقعه دن بیان شکایت ایدنلری همان اعدام ایدرلر ایدی .

کاشغر چینلیلرک عادتاً مالکانه سی حکمنده اولدیغندن قطعه مذکوره ده بولنان چین مأمورلی برآن اول نائل ثروت اولمقدن بشقه هیچ برشی دوشمنز واکتساب ثروت ایچون اهلانک اموالی جبراً غصب ایتکی ایسه طریق اسهل کوره رک فقرا ی اهلای حقنده هر نوع غدر و مظالمی اجرادن چکمرلز ایدی .

اهلای قدرتلرندن زیاده کنندیلرندن اقچه واشیا طلب اولندیغنی کیه شکایت ایده جک؟ ده ا بیوک مأموره دکلی؟ حالبوکه بیوک مأمورل کوچک

مأمورله تصاحب ابتدکن بئسقه انلرک اجرا ایلدکلری مظلومی ترویج دخی ایدرلرایدی . چونکه ظلم ایله النان افجه واشیا وارزاقک ایچنده کندیلرینکده حصهسی وار ایدی . اهالی بومظالمه ضروری تحمل ایدر ایدی . چونکه شکایت ویا طلب اولنان شیئی ویرمامک ایچون عناد و مخالفت ایدهجک اولانلر حبس واکثریا اعدام اولنورل ایدی . بومظالمه تحمل ایده میالردن برمقداری کاشغری ترکه مجبور اولمش و خوقنسند و بخارا و طاشکندنه هجرتی اختیار ایلش ایدی .

چین دولتینک مظفریت فوق العادهسی ایمپراطور (هیان لونگ)ک وجودیله حاصل اولغله ممالک مفتوحه ایلله تحت حایهده بولنان محللر انجق انک زماننده اظهار اطاعت ایدوب کندیسینک وفاتیله (۱۲۱۱) سنه هجریه سننده یرینه کچن ایمپراطور «کیا کینگ» زماننده ایلله داخل ملکیده پک چوق شورش ظهور ایتدیکی کچی تحت حایهده بولنان محللر دخی بارکران تحکم و حایه بی برر برر اوزرلندن آتمش و فقط قالموستان و کاشغر انک زماننده دخی تحت استیلاده قالب استرداد استقلاله قالدیشمه مامشدر .

یکرمی الی سنه قدر اجرای حکومت ایدن (کیا کینگ)ک وقوع وفاتیله (۱۲۳۷) سنه هجریه سننده ایمپراطورلق تختنه جلوس ایدن «تاو قوانغ» [*] زماننده ایلله چینک براقچ برنده اوفک تفک قاریشقلى ظهور ایتدیکی کچی کاشغرده دخی چینیلرک اداره شیدیلرلی جهتیله استعداد اختلال باش کوستره رک مؤخره قطع مذکورک نصی مقدارنده غوائل داخلیه ظهور ایلشدر . چینیلرک کاشغرده اولان اداره لری ابدالری یعنی (۱۱۷۲) سنه

(*) مدت حکومتی (۳۱) سنه قدر اولوب تاریخ وفاتی هجرتک ۱۲۶۶ نجی سنه سنه مصادفدر . انکیزلرله خیلوجه اوغراشمش و فقط محاربات واقعه نلک جلد سننده مغلوب وانکیزلر تعینات اعطاسنه وچین اسکله لرندن برمقداری اوروپا تجارتلرینه کشاد ایتمک مجبور اولمشدر .

هجره سندن (۱۲۱۰) سنه سنه قدر معتدله ایسه ده تاریخ مذکور دن
صکره لری اجرا اولنان مظالم کوندن کونه تزیید ایدلش ایدی .

(۱۲۱۰) سنه سندن (۱۲۴۰) سنه هجره سنه قدر اوتوز سنه ظرفنده
چینلیلرک کاشغرده اولان اجراءت ظالمتلری پک شدتی اولوب اهل اسلامک
چکمش اولدیغی اذا وجفا تعریفی محال درجده ایسه ده چینلیلر ارتق پک
قوتلی برصورتده برلشمش وهرشهرده برچوق عسکرلری اقامت ایلکده
بولمش اولدیغی واهالی ده ایسه قلدایه جق اقتدار قالدیغی جهتله چار
وناچار سکوتی اختیار ایله مظالم واقعه یه عرض سینده تحمل ایلکده بولمشلر
ایدی . واقعا چینلیلرک اجرا ایلدکلری مظالمک بعضاً تحمل اولمز درجه یه
وارمسی حسبله صبر و سکوت ایدیله میهرک اره صره بعض ذوات عصیان
واختلاله تشبث ایشلر ایسه ده هر فصله ایشی لایق وجهله طوته مدقلرندن
و بولندقلری شهرل اهلینسی کاملاً طرفلرینه جلب ایلیمه مدکلرندن چینلیلر
مشوقلری طوته رق همان اعدام ایش و بوسبله اختلالک ظهور یته میدان
و براماشلردر .

برشهر اهلینسی برنقطه یه جمع اوله مدقلری کبی برشهرک تشبثاتندن دخی
دیگر شهرل اهلینسی یخبر اولوب معاوننده بولنه مدقلرندن چینلیلر علیهنسده
هیچ برشی پیاماشلردر . چینلیلر اختلال تمهیله متهم اولانلری و حتی اولیانلری
(بلا محاکمه) اعدام ونفی و حبس ایتک و برغاله ظهورندن صکره ظلمی اسکینسندن
برقاندھا زیاده لندیرمک ایله اهل اسلامک کوزلرینی ییلدیریر واهالی ایسه
بو حاللری کوردکجه یکیدن دوچار خوف و دهشت اولوب چینلیلر علیهنسده
عصیان و قیامه جسارت ایده مزایدی . باخصوص (اوتچ طورقان) اهلینسک
قیام ایتلری سببیله عموماً قتل اولنسی واهالی ایچون بردرس عبرت یرینه
کچمش ایدی .

ایشنه واهالی بر خوف و خشیت ایچنده قالمش فقط بر طرفندن صاحب

ظهورك بری خلق اولنسه ده کندیلرینی قورتارسه و چینلیردن انتقام السه دیه امید وانتظار ایلکده بولمش ایدی . بوحال ایسه بالاخره کاشغرك آرادی ارمسی کسلیمان اختلالارینی تولید ایلشدر که بونك ابتداسی (جهانگیر خان) وقعه سیدر . جهانگیر خان وقعه سی که (۱۲۴۰) سنه هجریه سننده در ابراطور (تا اوقوانغ) زمانته مصادفدر . بونك زمانته اولان کاشغر حادثاتی فصل مخصوصارنده مفصلاً سلك تحریره چکمشدر .

﴿ آسیای وسطایه بر نظر ﴾

{ صالح خواجه }

هجرتك ۱۲۳۰ نجی سنه سندن (۱۲۴۰) نجی سنه سنه قدر گذران ایدن ۱۰ سنه مدت ظرفنده مظالم چینیهك بر درجه طاقتفرسایه وارمسی جهتیله آسیای وسطی اهالی اسلامیه سی بیننده کاشغر مسلمانلرینك چین زنجیر اسارتندن تخلصی حقنده ارزوی عمومی حصوله کلمش ایدی . بو ارزو ایسه چینلیرك ۱۱۷۲ سنه هجریه سننده کاشغر قطعه سنی کاملاً ضبط ایتسیله كرك او وقت ورك اندن صكره كوردككری مظالم جانسوزه عدم تحملارندن ناشی قطعه مذکورده دن فرار ایدهرك خوقند (*) و بخارا وطاشكند کی اطرافده

(*) خوقند شهری ۱۵۰ يك نفوسی حاوی اولوب سمرقندك ۲۷۰ ميل اعشاری شمال شرقینده و سیمون نهری قرینده کائن ودریور باب جامع و بعض آثار عتیقه بی حاوی در . خوقند خانلقی مقدما خلیجه بیوک ایدی .

شمالاً قره قالپاق اراضیسی وجنوباً بخارا وحصار خانلقلری وشرقاً کاشغر ایله محدود اولوب طولاً (۵۴۰) و عرضاً (۲۰۰) ميل اعشاری اتساعنده و (۳) ملیون نفوسی حاویدر . روسیه حکومتی بو خانلقی (۱۲۸۳) دن (۱۲۹۳) تاریخنه دکن واقع اولان عماریات متوالیه تیجه سی اوله رق قمع وضبط ایلش وشمیدی حالده روسیه دولتك عادتا مالی اولشدر .

یولسان ممالک اسلامیه التجا ایدنلردن بعض ذواتک تشویقات واقعه سیه
میدانه یتیمش ایدی .

کاشغر مهاجرلی وطنداشلرینک دوچار مظالم و حقارت اولدیغنی
وحاکمرلی اولان چینلیلردن نا خشنود اولوب عصیان و قیام ایچون امداد
و معاونته محتاج بولدیغنی بیان ایله التجا ایدنلرلی محار امرای و معتبرانک
تحریک عروق حیثنه چالیشیر و بونی کندیلر ایچون اقدم وظائفدن عد ایدرلر
ایدی .

بونلرک یکنه رئیس و یشواسی صالح (*) خواجه اسمنده بر ذات ایدی
که مومی الیه آق طاغلو خواجهلردن اولوب (۲۱۹)نجی صحیفهده بر تفصیل
عرض ویسان اولندیغنی وجهله چین اردولرینک کاشغری (۱۱۷۲) سنه
هجریه سنده حین استیلاسنده هر فصلسه قورتیله بیلش و بر خبلی زمان آسیای
وسطایی کشت و کذاردن صکره نهایت (۱۱۹۹) سنه هجریه سنده خوفندده
اختیار اقامت ایلشدر .

مومی الیه (رهان الدین) خواجهنک اوغلی اولوب پدرینک قتل اولنسی
اوزرینه خواجهلک کندیسینده قرار قیلش و او حالده کاشغر حکومتنک وارث
مشروعی اولمش ایدی . کندیسنک امل و ارزوسی چینلیلردن اخذ انتقام ایله
کاشغرک ضبطی و مقام حکومته کچمسی اولوب دائماً وقت فرصته انتظاراً
امرار اوقات و برآن اول حصول املیچون کیچه و کوندز صرف مساعی
وافدانات ایلر ایدی .

آسیای وسطی اهاالیسی خوفندی (قوقان) صورتنسده تلفظ ایدر . خوفند کاشغر
شهرینک غرب شمالیسینده کاتردر . خوفند خانلنی حقنده ایلروده معلومات مقصده اعطا
قلنه جقدر .

(*) یاخود (صارم) کرچه (ساق) علاوه سیه صارم ساق (برلشدیریلنجه
صارم ساق اولور!) اولدیغنی بعض محلهده مقیده ایسهده طوغریسی (صالح) در .

خوقندده بولتان کاشغر مهاجرلی صالح خواجهنک آق طاغلورک رئیس اولمی و کاشغر حکومتک وارثی بولمسی حسینله — خواجهلره اولان فرط محبتلی اقتضاسندن اولهرق — درحال مومی الیهک زیر اطاعتنه کیردیلر و ملکترلنک استیلای اعدادن قورنلمسی حقنده اولان ارزورلنک حصولیچون مومی الیهک منتظر امر و فرمانی اولدیلر .

صالح خواجه ایسه بونلری آسیای وسطی شهرلریه طاغیدهرق کاشغرنک تخلصی ایچون اهالی بی تشویق ایتلرینی و بومقصد اوغورنده سعی وغیردن هیچ بر وقت کیرو طور ماملرینی امر و تنبیه ایلشدر . بونلر هر اوغراقلری محنده کاشغرده اجرا اولمقده بولتان مظالم مدهشۀ چینیهی کمال سوز و کداز ایله نقل و بیان ایدهرک اهالی بی معاونته دعوت و صالح خواجهنک حصول ارزوسنه خدمت ایتکده ایدیلر .

مومی الیه تشبثاتنده ابتداری خاطر و خیاله کلزدرجهده بر چوق موافقه دوچار اولمش و کوردیکی ایش پک اغیر صورتده ایلرولمکده بولمش ایدی . لکن مؤخرأ مأمورلی معرفتیه اطرافدن متوالیأ بر خبلی اقچه واسطه المقده اولدیغی جهتهل مایوس اولمقدن بشقه سعی وغیرتی کیتدکجه تزئید ایدهرک لیل ونهار کاشغرنک چینلیسردن تخلصی تدارکاتسله اشتغال ایلکده بولمش ایدی .

کندیسی (۱۲۰۱) سنۀ هجریه سنده ایشه باشلش اولدیغی حالده کاشغرنک استردادینه کفایت ایدهرک درجهده معاونت بولمسی و اتمام تدارکات ایلمی هجرتک (۱۲۳۲) نجی سنه سنده واقع اولشدر . دیمک که مومی الیه مقصدینک حصولیچون متدابیأ اوتوز اوتوز بر سنه قدر چالیشمشدر . اکر کندیسینک یرنده بشقه بریسی اولمش اولسه ایدی بو قدر چالیشدیغی حالده تشبثاتنده بردنبره موفق اوله مامسی و باشلدیغی ایشک بر چوق موافق و مزاحجه دوچار اولمقله برابر بویله بر چوق مدت اوزامسی سببیه حصول اهلدن مادتا مایوس اولور ایدی .

کندیسنک تشبثاتی خوفند تجارتی واسطه سیله کاشغراهای اسلامیه سنک معلومی اولنجه کندیلرینی چینیلرک مظلالتدن قورتارمق ایچون چالیشمندن فوق العاده ممنون اولوب کاشغره ورودنده ترک حضور وراحت ایله جانلرین فدا ایدهرک خدمتنده بولمغه و امر و فرمانته مطیع اولوب هر ارزوئیله حصولته چالیشمغه عموماً قرار ویرادی .

ایشته کاشغریلر چینیلردن انتقام المق ایچون زمان عصیانک حلونه منتظر اولمقده و صالح خواجه دخی تدارکاتی اتمام ایله فعلیاته کیریشمک ایچون وقت فرصتی کوزتمکده ابکن چینیلرک بر تدبیری هر ابکی طرفک امیدلرینی بوشه چیقاردی و صالح خواجهنک بونجه سنهل حصولته چالیشدیغی بر ایشی محو ایتمه درجه سنه کنیدی . شو افاده بی (بک قبالی اولسی حسبسیله) بر مقدار تفصیل و توضیح ایدلم .

چینیلر آسیای وسطی اهالی اسلامیه سی بیننده صالح خواجه مأمورلرک اجرای تحریکات ایلمکده اولدیغی خبر النجه بونک کندی حکومتلری حقنده بک تهلکهلی اوله جغنی اکلابوب غرب طرفدن کله جک مخاطراتک بر آن اول اوکنی المغه لزوم کوردیلر . چینیلره اجرای تدابیرده مسارعت ایلدسنی افهام و اجبار ایدن یالکز صالح خواجه مأمورلرک آسیای وسطاده اجرای تحریکات ایتمسی اولیبوب (۱۲۳۲) سنه هجریه سنده و صالح خواجهنک کمال کرمی ایله اجرای تدارکات ایلدیکی ائنده قره طاغلو سالانه سندن (کمال الدین) نام ذاتک کاشغره تسخیری نیتسیله قرغزلدن باشنه بر مقدار ادم طویلبوب کاشغرا طرفنده طور رسمی و بر ارق حدودی تجاوزله فعلیاته کیریشمسی ایدی . بو حال ایسه مخاطرهنک متقرب الحلول اولدیغنه و بو کور بلان سخا پیاره بلانک ارقه دن کله جک بر طوفان استیلابه مقدمه و نشانه ایدوکنه ارتق چینیلرجه هیچ بر شبهه و تردد بر اقدی وانلرک چشم اتباهنی اجغه باعث اولدی .

چینلیلر کال الدینک کاشغر اوکرینه کلمنه میدان ویرمیوب درحال حدوده مقدار کافی عسکر سوقیله موئی الیهک باشنده اولان سرسریلری منهنم و پریشان و کندیشنی دخی قتل و اعدام ایلدیلر . حتی صغیر السن اولان اوغلی یکینه [*] ارسال وایلروده باباسنک یرینه کچوبده چین دولتی علیهنده بولنماسیچون مؤخرأ اعدام اولمشدر .

چینلیلر بو غائله نی بالسهوله دفع ایتمیشلر ایسه ده بونده کی موفقیتلری دشمنلرینک ازلیغی ایله برابر کاشغر اوکرینه واصل اوله مامسی ومع ذلك وقتيله دشمنک تدابیر وحرکات عسکریه سندن خبردار اولوب کندیلرینک اکاکوره وسائط و تدارکات لازمه سریعه ده بولملری سببيله حصوله کلدیکنی وهر زمان وقتيله معلومات الوبده دشمندن اول طاورانه میه جقلری کی ظهور ایده جک قوتلی بر دشمن اردوسسنده مقاومت ایده میه جکلرینی و او حالده کاشغر ده اولان حکومتلرینک محو و مندرس اوله جقنی اکلا یه رق هر نه ایله اولور ایسه اولسون بعد ماغرب طرفدن کاشغر اوزرینه مهاجه نك عدم وقوعی اسبابنه تشبث ایتمکی لازمه حال و مصلحتسندن کوردیلر و بناء علیه خوقند حکومتی ایله اتناق و معاهده ایدوب او طرفدن کله جک مخاطره نك اوکنی کسدیلر . اول وقت خوقند خانی اولان عمر خان [۱] بر موجب مقاوله چینلیلرک

[*] چین دولتنک پایتخت مشهوریدر . شرقی طرفی (قوخی) کورغزی و جوانب نلکسی چین مالکی در . پکینگ چینجه اسمی پایتخت معناسته (کتخ - سه) ایش . پکین ایکی قسمه منقسمدر قسم شمالیه سنده ایبراطورک صیفیه سرایلی و اردر . شهر مذکورک زقاقلری غایت کنیشدر . نفوسی برملیون و یا بر ملیون یدیوز ییک و یاخود ایکی ملیون اولمق اوزره اوج نوع مقید اولوب فقط بر ملیون یدیوز ییک اولدیغی حقنده کی معلومات هجهت قریدر .

[۱] مشارالیه دور اندیش بر ذات ایدی . مدت حکومتنده ملکنی حسن اداره یه موفق اولمش و خوقند خانلغی داخلنده اولوب اکثر وقت سرکشکده بولسان قبائلی کاملاً تحت اطاعتنه المشدر .

شمیدی بزم اقیچه حسایله ویره جککری اوچبوز اوتوز بیک غروش مقابلنده خواجهلک اجرائتی منع ایتکی وانلری خوقندده توقیف ایله کاشغر طورباغنه کچیرمامکی درعهده ایلدی .

چینیلیرک عمر خانه بر موجب مقاوله اعطاسنی متکفل اولدقلری اقیچه واقعا فضولی اولغسله برابر ازده دکل ایلدی . لکن کندیلرنده خوقند خانلقیله اوغراشه جق واورادن ظهوری مأمول قوی اولوب کاشغری الت اوست ایتسی بدیهی اولان بر دشمنله باشه چیقہ جق اقتدار اولدیفندن دفع تهلیکه ایچون نفدر چوق اولور ایسه اولسون اقیچه فداسندن بشقه چاره یوق ایلدی .

عمرخان ایسه یاره نیک خاطر ایچون کاشغر مهاجرلری و بالتخاصه صالح خواجه بی اجرائت اختلاجویانه دن منع ایتش وانلری چینیلیر علیهنده بولنامق ایچون بر نظارت متماذیه التمه المشر . ایشته چینیلیرک اقیچه سی بونجه سنه ده حصول بوله بیلش و همان او کونلرده نتیجه سی میدانه چیققی اوزره بولنش اولان بر ایشک حصولتی بتون محو ایتش دکل ایسه ده بر مدت ایچون تأخیر ایلشدر .

صالح خواجه طوتدیغی ایشدن منع اولندیغنی کورنجه دوچار یأس وفتور اولش و فقط بتون بتون قطع امید ایتامش ایلدی . بو حال درت سنه قدر دوام ایلدی . (۱۲۳۶) سنه هجریه سننده مشارالیه عمرخان وفات ایتکله مومی الیه ایچون یکیدن امید قبولی اچیلش و بونک اوزرینه بتکرار ایشسه باشلش ایلدی . لکن کندیسسی زیاده سیله اختیار اولدیغفسندن فعلیاته کیریشه جکی زمانده جلاد اجل کریبانه صاریلهرق غائله دنیادن ال چکدیردی .

کندی زمانه قدر خوقند خانلقه چین حکومتی طرفندن قطعاً اهمیت ویرلز ایکن کندیسسی ظهور ایدن احوالندن استفاده ایله حکومتی بر موقع عالیده طوتوب چینیلیرک نظر ایهیته عرض ایتش ایلدی .

{جهانگیر}

صالح خواجه نك وفاتيله خيلى زماندنبرو صرف اولنان بونجه مساعى بهودويه كندهك ايدى . لكن موسى اليك جهانگیر [۱] نامنده اولان اوغلى بهاء الدين ومد يوسف [۲] نام قرنداشلرندن ده ازياده غيرتلى چيقه رق باباسنك حصوليچون اوغراشدیغی ایشه بکیدن باشلدى .

كرچه عمر خانك وفاتيله چينلىلرله اولان اتفاق بوزلماش ايسه ده خواجه نك اوزرنده اولان نظارت اسكى شدتندن دوشمش ايدى . جهانگیر بوندن استفاده ايدوب مرحوم پدرينك باشلديغی ايشده خفياً دوام ايدر ايدى . خفياً دوام ايتكده اولديغی ايشدن نتايج مطلوبه حاصل اولديغی وحال بوييله ايكن علناً تداركات و تشويقاته بولنه مامسى سبيله خوفنده اختيار اقامتك هيچ بر فائدهسى اوله ميه جفنى ا كلامله تعلقات و طرفدارانندن بر مقدار ادم ايله كاشغر ك غرب طرفى اتكلرنده اولان و قرغزل نك محل اقامتى بولنان طاعلره كندهرك اوراده اختيار اقامت ايلدى .

قرغزل نك بكى اولان مر محمد بى [۱] اوتهدنبرو خواجه لره محبت ايدن

[۱] مشارالیهك خواجه وسيد لكنى اكلاىق ايجون كاشغر اهالىسى پيشده كنديسى {جهانگیر خان توره} ديه ذكر اولنور .

(توره) ايسه چغتايجه سيد ديكدر .

[۲] مد (محمد) كده سنك مخفیدر . آسیای وسطی و كاشغر اهالىسى پيشده مخفف

اسم بك چوق استعمال اولنور .

[۱] بو (مر محمد بى) ده كى (مر) بك معناسنه اولان مير اوليوب ميک كسرى

وراك سكوتيله مررد . بى ايسه قرغز لساننده بك معناسنور . يعنى (بك) ى فى كې

(بى) صورتده سويلر . سهولت اولسون ايجون بوندن صكره بى يرينه بك يازه جفم .

احتمال كه مير بونلك لسانلرينه مقدم مخفف اوله رق داخل اولمش و يا خود مؤخرأ

تخفيف ايدلشدر . لكن معناسيله برابر داخل دكدر . بعضيلر مر محمد بك ديويوب

(نار محمد بك) دپورلر .

طاقدن اولدیغندن جهانگیره فوق العاده حرمت و رعایت ایدهرک کندیسینی یانه قبول ایلدی . جهانگیرک مسافرتک ایلک هفته سسندمه میر مومی الیه مشارالهدن همشیره سنک کندوسسه تزویج ایدلسینی طلب ایتدکده جهانگیر — بو خصوص کندی مقصدینک حصوله زیاده سبله یاردم ایده چکی جهته — موافقت ایتش اولدیغندن امر تنکیح و تزویج درحال اجرا قلمشدر .

جهانگیر همشیره سنی مر محمد بکه و بردکن صکره قرغزلر اچنده دهها زیاده قدر و حیثیت قزانش و چونکه انلرله کسب قرابت ایتش ایدی . بونک اوزرینه کاشغرک ضیطی ایچون یکیدن تدارکاته قیام ایدوب قرغزلی کاملاً تحت اطاعتنه الدی . تشبشاندنه موفق اولسی یالکز قرغزله حصوله کله میه چکی جهته خوقند و طاشکند و بخارا و جوارلرینه مأمورلر کوندره رک خنی و جلی آق طاغلو طرفدارانی جلب و دعوت ایلدی . مومی الیهک مأمورلی اطرافه یاییله رق آسیای وسطی اهالی اسلامیه سنی امداد و معاونته دعوت ایدر و کاشغرده وقوع بوله چق ملحه کبراده اثبات وجود ایتلر یچون نشویقات لازمه ده بولنورل ایدی .

جهانگیرک معینده و کاشغر محارباننده بولنق ایچون هر طرفدن آقین آقین ادم کلیر و بو جنکاورلرک مقداری کوندن کونه تزیاید ایدر ایدی . بوایشه وقتبله پادری صالح خواجه تشبث ایتش و اجرایی قوه قریبه ککش اولدیغندن جهانگیر واقعا ابتداری دوچار موانع اولمش ایسه ده صکره لری موفقیت هر طرفدن بوز کوسترمش ایدی .

مشار الیه براره لق کاشغر محارباننه مقدمه اولق و حدودده کشفیات لازمه اجرا ایتک اوزره معینده پک آزادمله نارین [*] منبعلرینه کیتش ایدی .

[*] نر مذکورک منبئی یانسان طاغلری اولوب منبعنه یقین محللری ایجه واسع و عمیق در قیالقی و طاشلق غلاردن جریان ایدهرک خوقند اراضیسسند داخل اولدقده یعنی منبعندن (۴۷۰) میل مسافه ایرلدقندن صکره بالقجی نام الکا جوارنده واقع اولوب آسیای

حدودده بولنان چینلیلر ایسه جهانگیرک تشبثات واقعه سندن اولدن معلومات اخذ ایلش اولدقلرندن مشار الیهک دردستچون عساکر لازمه کوندردیلر .

چین عساکرینک مقداری کرچه بش الی یوز کشیدن عبارت ایسه ده جهانگیرک معینده اولانلر دشمنه نسبتله پک دون برمرتبهده یعنی عشری نسبتنده اولدیغندن اکر چینلیلرک کندیسنی غافل اولایوب دردست ایتک ایچون کلکده اولدقلرینی خبر الماش اولسه ایدی همه حال یاقه بی اله و ریر ایدی . لکن دشمنک حرکاتی وقتيله خبر الماش ودرحال رجعت ایلش اولد یغندن چینلیلر نارین منبعلرینه کلکده جهانگیری میدانده بوله مدیار و مشار الیهک رجعتی ایسه خوفنه و عساکرینک قلت وضعفته حل ایتدیلر .

حالبوکه انلرک ظنی پک یا کلش ایدی . جهانگیر رجعت ایتدن صکره عساکرینی طوبلیوب غافلانه نارین منبعلرینه اختیار اقامت ایدن چینلیلرک اوزرینه هجوم ایلدی و کندیسنی دوشیرمک ایستدکلری طوزاغه ینه کندیلر . ننی دوشیردی . چینلیلر جهانگیرک مقدارکلی عسکرله بفته هجوم ایتدیکنی و خط رجعتلرینک کاملاً قطع اولندیغنی کورنجه نه ییاجقلرینی شاشیردیلر . لکن تسلیمی قطعاً قبول ایتوب و کاملاً تلف اولنجیه قدر چالیشمغه قرار وروب محاربیه کیریشدیلر . اولنان محاربده جهانگیرک مهارت و جسارت و اقدامی و معیتی عساکرینک کثرت و ثبات و دوامی جهتیله غالبیت او طرفده قالوب چینلیلر کاملاً محو و اعدام اولدیلر . مشار الیهک بوموقفیتی باعث ازدیاد شهرتی اولوب بوندن صکره قوه موجوده سی کوندن کونه کسب تکثر

وسطی اهالیسی پیشده مجهوتک منبع حقیقیسی عد اولنان (قره فولجی) نام نرایله برلشیر . غایت شدت و سرعتله جریان ایدر . صوبی اکثریا صاری و بولانقدر . ایبی طرفده اولان اراضی بعضی محنده درت و بش میل عرضنده اولوب اکثر برلنده ایسه بر طرفی یوکسک در .

ایتش وکاشغرده اولان چین مأمورزی ایسه — مشار البک دهشت وهیتی و آوازۀ شهرتی واصل سم اطلاعلری اولنجه — انک اوزرینه بردها عسکر کوندرمکه جسارت ایده مامشردر . جهانگیر ایسه قرغزل ایچنده اجرا ایلمکده اولدیغی تدارکاتی اتمام ایلمکدن صکره (۱۲۴۰) سنه هجریه سننده کاشغر اوزرینه حرکت ایلمدی .

چینلیردها جهانگیرک قرغزل ایچنه کلدیکی وتدارکاته باشلیدیغی انسادۀ قولچیه تاتار مخصوص ارسال ومشار البک قرغزلی تشویق واطرافدن آدم جلب ایلمکده اولدیغی وکاشغر اوزرینه هجوم ایچون تدارکات کلیه اجرا ایلمکده بولندیغی اخبار ایله برآن اول کندیلرینه امداد کوندرلمسنی طلب ایملار ایلمدی . قولچه والیسی بوخبری آلتجه معینده کی عسکرله بالذات کاشغر اوزرینه حرکت ایملش و برمدت صکره شهر مذکوره مواصلت ایدوب دشمنک نه طرفدن ورود ایده چکنه منتظر اولقده بولمش ایلمدی . جهانگیرک حرکت وحدودی تجاوز انتدیکنی خبر النجه معینده کی عسکرله کاشغر یکی شهرندن چیقمش و جهانگیرک ورود ایده چکی طریق اوزرنده اردوسنی قورمش ایلمدی .

جهانگیر برآغر اردو ایله کلوب چینلیرک کندیسنه منتظر اولدیغی کورنجه عسکرینه قطعاً آرام واستراحت و برمکسزین درحال دشمن اوزرینه هجوم ایلمدی . معینده اولان عسکرچین عساگردن متدارجه دون اولمدقدن بشقه دشمنلرینه نسبتاً ایچنه منتظم واقوام مختلفه دن مرکب اولوب هربری حرب وضریه مقتدر کنج و دینج برر جنسکاور ایلمدی . بر قسبی عن اصل کاشغر اهالیسندن اولدقلری حالدۀ کوردکاری مظالمه عدم تحملدن ناشی ترک وطنه مجبور اولمش مهاجرین ایلمدی که هم اخذ انتقام و همده وطنلرینی تخلیص ایتک غیریله جانسپارانه چالیشیرایلمدی . بر قسبی ایسه خوفند و بخارا و طاشکند کی ممالک اسلامیه کولایلری ایلمدی که بونلر مملکتلرنده ایکن

خدمت عسکریه ده بولمش و برفاچ محاربه ده ابراز شجاعت ایتش برر مرد میدان جلادت ایدی . دیگر قسبی دخی قرغز طائفه سندن ایدی که بونلر ذاتاً شجاعت و جلادنده اقوام سائرەنک مافوقنده بولمش و بوکره کندیلر یله کسب قراسته ایدن جهانگیرک اقبالی ایچون صوک درجه ده چالیشمشلردر .

چیتیلر افرادینک هر بری برر شمال شجاعت اولان جهانگیر اردوسنک قارشوسنده کندیلرینی پک اشاغلای برمرته ده کوردیلر و کرچه دوچار خوف و دهشت اولشلر ایسه ده تسلیم جهتنه قطعاً یناشمیوب و رجعتده امکان کوره میوب ایستراسترن محاربه ده ثبات ودوامه مجبور اولدیلر . وقوع بولان محاربه خوزیرانه نتیجه سنده غالبیت جهانگیر طرفنده قالوب عساکر چینیه فنا حالده مغلوب اولدی . چیتیلرک برخیلیسی قتل و اعدام اولمش و بقیه - السیوفی ایسه بیک محنت و مشقت ایله کاشغر بکی شهرینه قباغانه بیلشدر .

﴿جهانگیر خانک کاشغرده حکومتی﴾

جهانگیر بومظفریت و موفقیت اوزرینه طوغری کاشغر کهنه شهرینه کلش و شهر مذکوری ایسه اهلایسی کاملاً اسلام اولدیغی و خیلی زماندنبرو چین اداره سندن قورتلوق آرزوسنده بولندیغی جهتنه قطعاً مقابله کورمکسزین ضبط ایشلدر . اهالی ذاتاً جهانگیرخانک پدری صالح خواجه حقنده فوق العاده محبت ایتش اولدیغی سندن اوغلی اولان و باباسنک حصولنه موفق اوله مدیغی مقاصدک اجراسنه چالیشان مشارالهی کمال مسرت و شادی ایله استقبال ایلدی .

کهنه شهرینک چینلیل طرفندن حاکی اولان محمد سیدوان [*] مشار الیه شهر مذکور پیشگاهنه کلدیکی وقت عموماً اهلینک شهری تسلیم ایتک آرزوسنده اولدیغی اکلائیجه شهر تسلیم اولنور ایکن اوقارغشلق ائناسنده کسهیه کوزیکمکمزین کاشغریکی شهرینه و چینلیلرک یانه فرار ایلشدر .

جهانگیرخان شهره کیردکده درحال کندیسینک پادشاهلغی اعلان ایدهرک شهر مذکوری پایتخت اتخاذا ایلدی . کهنه شهرینک چینلیل طرفندن نصب اولنان و اهل اسلامدن اولان مأمورینن عزل ایتبوب کافی السابق مأمور یلرنده ابقا و اهلینک پسپایه سنه وارنجیه قدر جله سنه غایت ملتفتانه معاملهده بولنورق جلب قلوبه اعننا ایلش اولدیغیندن هرکس کندیسندن خشنود اولوب بقای سلطنت و حکومتی دعاوغیرتنده بولمشدر .

اهالی محمد سیدوانک چیناییلره فرار ایتدیکنی جهانگیرخان اخبار و مرقومک مظلوم و مساویسی عرض و اعلام ایتدکلرنده مشارالیه اگر مرقومی در دست ایتکده موفق اولور ایسه بلاامان تلف ایتدیره چکنی بیان ایلدی . (مرقومک جهانگیرخان طرفندن کهنه شهرنده اعدام اولندیغی یعنی فراره موفق اوله مدیغی حقننده اولان دیگر بر معلومات و روایت مقارن صحت و حقیقت دکلد . وقوعاتک صورت جریانی غایت مدققانه بازلقده اولدینندن شو جهتکده اک صحیحی ائیده ذکر و بیان اولندیغی وجهلهدر .) مرقومک چینلیلره فرار ایتدی کندیی اوتهدنبرو چینلیلرک طرفدارای اولوب کهنه شهر اهالی اسلامیه سی حقنده اوآله قدر چینلیلر نامنه اجرا ایتدک مظلوم بر اقامش

[*] مرقوم اهالی اسلامیدندر . شهر مذکور حاکیلکنه چین حکومتی طرفندن تعیین قنغش ایدی . چینلیل کاشغر قطعده سنده واقع اولوب اهل اسلامک ساکن اولدیغی شهرله انلرک امور و مصالحنه باقی و شهرل اهلایسی اداره ایتک اوزره اسلامدن برر حاکم یعنی والی نصب و تعیین ایدرلر ایدی .

وهر کسی دلکیر ایلش اولدیغندن کهنه شهرنده قالمش اولسه اهاالینک کندیسنی جهانکیرخان شکایت ایده جکری ودعوالزنده حق قرانه جقلمی جهته بهمه حال قتل اولنه جغنی یلیدیکی ایچوندیر .

جهانکیرخان کهنه شهرینه داخل اولدقدن صکره وقت غائب ایتمکسزین درحال شهر مذکورک بشیوز ذراع مسافه سنده اولان ییکی شهری [*] محاصره به ابتدار ایادی . مشار الیه شهر مذکورک محاصره سنده ایکن خوقند زادکاشندن اولان وجهانکیرخانک کاشغراهای اسلامیه سنی چینلیلرک النسدن خلاص ایتمک اوزره چالیشمده اولدیغنی خبرالان (محمدعلی) اسمنده بریسی باشنه اوج درت یوز جنسکاور سواری الهرق خوقنددن حرکتله کاشغره ورود ایلش وجهانکیرخانک تحت اطاعت و تابعیتته کیرمش اولدیغندن امر محاصره کسب اشتداد واسلام عسکرینک کوندن کونه کسب قوت ابتدکیکی کورن محصورینک الم وما یوسیتی ایسه برقاندھا ازدیاد ایلشدر .

(جهانکیر خانک ییکی شهری اثنای محاصره سنده خوقند خانک اون بشیک عسکرله کندیسنه امداده کلیدی وکاشغرده اون ایکی کون قدر اقامت ایدوب بو مدت ظرفنده چینلیلرله اجرا ایلدی محارباته ایکی دفعه بوزلمسندن ناشی عودته مجبور اولدیغنی و بو عساکر امدادیده نفع وفائده یرینه بالعمکس ضرر وخسار کوریلوب خوقند خانک معیتنده اولان عساکرک جهانکیرخان اردوسنک انتظام و اتقاقی اخلاص ایلدیکی حقدنه بر روایت واردر . فقط شو روایت پک ضعیف اولوب مخصوص مذکوری تأیید ایده جک یولده دیگر حوادث و اخبار یوقدر . بونکله برابر روایت مذکوره سلسله وقوعاتی بتون بتون اخلاص ایده جک درجه ده اولوب ادنا تأمل ایله ایشک بو یولده اولدیغنی اکلاشلور . خوقند خان چینلیلرله اتقاقی اخلاص ایلدیکی حالده مشارالیمک کندی منافعی آفاق البته الدقدن بشقه حکمدارلق کبی بر صفت رسمیه سی اولمسان و کندیسنه نسبتاً آزاد ناسدن اولدیغنی حالده هنوز بر شهرک حکومته نائل اولمش و حالبوکه بو حکومتی دھا تقرر ایتموب بقاسی مشکوک بولمش اولان بر ادمه امداده کیمسی و انک معیتنده محاربه ایجسی فصل تسلیم اولورور ؟ ایش یالکز بوندن عبارت اولسه ضرری یوقدر دیه سکوت

[*] سکنه سی کاملاً چین عساکری و خدمه و سائره سی ایدی .

ایدهم شوراسیده وارکه خوفندخانی جهانگیر خان ایله برابر محاربه ابتدیی حالده خوفند خانی بوزیله یورده نصل اوله یور که جهانگیر خاڭ عسا کرى بوزلموب بالعکس هر بر محاربه مظفر ومنصور اوله یور؟ جهانگیر خان چینلیلری کال خوف وضعفلرندن ناشی تحصنه مجبور ابتدیی واورتهده تحت محاصرهده بولسان چین عسا کردند بشقه هیچ دشمن بولندی حالده خوفند خانی هانکی دشمن فارشوسنده بوزلدی؟ اگر خوفند خاڭ محصور اولان عسا کر چینیه طرفندن دوچار انهم اولدینی خاطره کلور ایسه اکاده جوام بودرکه اول وقت یکی شهرده محصور اولان چینلیلر تکمیل قوه موجوده سی دور ودراز اجرا ایلدیکم تدقیقانه اون اون ایکی پیک راده سنده اولوب بوند بر نفر یله زیاده اولدینی اکلاشدر . ایسته مقداری ان صحیح اوله رق اور اون ایکی بیکدن عبارت اولان چینلیلر کندیرینی محاصره ایدن ومقداری اون بش بیکه یقین اولان جهانگیر خان عسا کرى مقابلنده عاجز اولدقلى حالده ابروجه اوله رق خوفند خاڭ اون بش پیک عسا کرینی نصل مغلوب ایده یور؟ کرچه یکی شهرک انانی محاصره سنده چینلیلر بر ایکی دفعه قلعه دن طیشارویه چیقوب محاصرین اوزرینه هجوم ایشلسلر ایدی . لکن هر هجوملرند جهانگیر خان عسا کرى طرفندن رجعت مجبور ایدمش اولدقلىرندن غالبی اولان جهانگیر خان عسا کردند بشقه بر دشمنله دخی اوغراشغه مقتدر دکلر ایدی .

حاصلی خوفند خاڭ امداده کلدی حقه اولان روایت مجد کل الوجوه مجروح اولوب یوقاروده بیان اولدینی وجهله خوفنددن یانکر مجد علی اسمده زادکندن بریسی گلش ایدی که بولکده معینده انجق اوج دت یوزادم وار ایدی . بو روایت ایسه موی الیهک ورود ایچسندن واسمک مجد علی اولسندن ازمه برشیدر .

چینلیلر محاصره ونضیقه صبر ونحمل ایله جهانگیر خان عسا کرینک کوندن کونه کسب شدت ایدن مهاجاتی دفع ایتمکه چالیشدیلر وبراکی کره فک محاصره نک قابل اولوب اولدینی تجربه یه قالدیشدیلر . لکن هر تجربه لنده ضررلی چیقدقلىرندن صکره لری بردها قلعه دن طیشارویه چتقیوب شهرک دروندن مقابلله لازمهده بولمغه قرار وبردیلر . بولک اوزرینه قلعه لرنی برقادها تحکیم ایدوب دفع مهاجیه چالیشه رق دائما جهانگیر خان عسا کرینی بحضور ایتدکلى کی انلرک اره صره واقع اولان هجوملرنی دخی نتیجه سز براقیرل ایدی .

یکی شهرک محاصره سی ایکی یچق ماه قدر امتداد ایش و بومدت ظرفنده هر نقدر محصورین پک زیاده صیقلش ایسه ده . جهانگیر خان عسا کرینه دخی یأس و کللال کیش ایدی . محصورین ارزاق و لوازمات حریبه لری ازاله مسندن ناشی ارتق بوندن زیاده محاصره یه تحمل غیر قابل اولوب اطرافندن ایسه کندیلرینه عسا کر امدادیته ک ورود ایتیه جکئی وشو حاله و جهانگیر خانک کوندن کونه کسب قوت و کچه لی کوندلی تضییق ایله بو بابده اختیار فداکاری و غیرت ایتیمسینه نظراً هر حالده شهرک مشار ایله دست استیلا سینه کچه جکئی اکلامش اولدقلرندن ایشنه بو ایکی یچق ماه محاصره و محاصره دن صکره ناچار شهری مشار ایله تسلیمه قرار ویردیلر .

چینلیلرک رؤساسندن پک چوغی نفسلرینی کندی اللریله تلف ایتکی مسلمانلره تسلیم ایتکه ترجیح ایدهرک شهر تسلیم اولمزدن بر ساعت اول هپی برره کاهرک اوطوردقلری محاکم التنه باروت کبی مواد ملتیه وضعیله آتشلیوب کندی کندیلرینی هلاک ایلشدر . بونلرک کندیلرینی هلاک ایتلری تسلیم اولدقدن صکره همه حال اهالی اسلامیه طرفندن اعدام اولنه جقلرینی بیلدکلرندن وصاغ قالملی فرض اولدییی صورته دخی کندی محکوملرینه تسلیم اولغی و بار اسارت و حقارت التنه کیرمکی نفسلرینه بدیره مدکلرندن ناشیدر ا بونلری دشمنه تسلیم اولمقدن منع ایدن برشی دها وار . اوده (کرچه احوال داخلیه قسمده موضحاً بیان اولنه جق ایسه ده) شهر مذکور مؤخرأ چین دولتنسک التنه کچر ایسه حکومت مذکورته کندیلرینی مقدماته دشمنه تسلیم اولدقلری تهمتیه در حال اعدام ایدیه جکئی بیلدکلریدر .

شهرک دروننده اولان بو کورلتی اردوی اسلامدن طیلوش و مؤخرأ ایش اکلاشلش ایدی . جهانگیر خان شهره کیردکده سائرلریله برابر بالاخیارلرینی تلف ایتکه جسارت ایدیه ماش اولان قوماندان ایله سالف الذکر (محمد سید وان) — مقدماته ایتدیکی وعد اوزرینه — قتل ایلدی . اندن صکره صره

چین عساکرینه کلکله اوآنه قدر محاصره و محار به ده قیربله قیربله و جودلری
اون اون ایکی بیکدن سکزی یک راده سنه نزل ایدن چین عساکرینک
برمقداری اعدام و برخیلیسی ده تحت اسارت ادخال اولمشدر . عساکر
چینه دن درت بش یوز قدری قبول اسلام ایلش اولدقلرندن جزای اعدام
واسارتدن قورنلشدر .

{مطالعه}

جهانگیرخانک محمد سیدوانی اعدام ایدیشی مرقومک اهل اسلام -
مدن آریله رق چینلیره - دشمنه - فرار واندن اول اولدینی کبی اوتار
یخدن صکره دخی اهل اسلام حقنده خیاتی ارتکاب و اختیار ایتسندن
وچینلیرک زماننده ایکن انلرک نامنه هرکسی آتش مظالم ایله یاقش
اولمسندن ناشیدر .

تسایم اولان برشهرک قوماندانی تلف ایتمک هر نقدر موافق عدالت
دکل ایسه ده مقتول مرقومک اوآنه قدر اسلام حقنده اجرا ایلدیکی
مظالمه حدونهایت اولدیغندن اعدام ایله جزا ایدلمش و تلف ایتدیکی
بیکلرجه اهل اسلامک قانی یرینه - انلرک وادتلری اولان اهلینک آرزوسی
اوزرینه - امر قصاص اجرا قلنش دیمکدر .

چین افراد عسکریه سندن برمقدارینک تلف و اعدام ایدلمسی انلرک
النندن اوکونه کلنجبه یه قدر پک چوق مظالم کورلیدیکی ایچونددر .

برخیلیسناك تحت اسارتہ ادخال اولغىسى ایسه جزای اعدامدن قورتلد۔
قارچون حقلرنده برلطف ایدلمش دیمکدر .

جهانگیر خان بوموقفیت اوزرینه کاشغر کهنه شهرینی مؤبدأ کندیسنه
پایتخت اخذ ایدوب یکی شهره طرفندن بروالی نصب وتعیین ایله اهلاییدن
برخیلی کسنه بی داخل سلاک عسکر ایدهرک تزید قوت ایلدکدن صکره
(یکی حصار) [*] شهرینه حرکت ایتش وجزوی برمدت محاربه ومحاصره دن
صکره اوراسنی دخی ضبط واستیلا ایلشدر .

بوقتح اوزرینه مشار الیه برقاندها شوق وجسارت کلهرک (یارکند)
[**] شهر عظیمی ایله (بوسقام) [***] و(قارغعلق) [****] وغومه [*****]
قصبه لرینی وکاشغر قطعه سی داخلنده واقع (ختن) ولایت جسیه سنی وملحقاتی
شایان حیرت برصورتده کال سهوانله قبضه تسخیره کچیردی .

«دیگر بروایت و بیان حقیقت»

(مشار الیهك یکی حصار و یارکند وختی بالذات فتح ایچوب کندیسى دها کاشغرک
یکی شهرینک محاصره سنده ایکن مذکور شهرلر اهالی اسلامیه سی کاشغرک محاصره سنی
خبر انجه چینلیسلر علیه نه قیام ایدهرک کندی باشلرینه یانلرنده کی چین شهرلرینی ضبط
وچین عساکر و شهرلرینی کاملاً قتل وهدم ایتدکلری وحقی ایلکلندن برخیلیسنى لاجل
المعاونه جهانگیر خان کوندر دکلری حقنده بر روایت وار ایسه ده بو روایت شایان اعتماد

[*] کاشغر شهرینک جانب شرقیسنده واقع اولوب شهر مذکورک الی ساءت وآق
صو شهرینک اون سکر کونلک بعدنده کائن در . یارکند شهرینک طرف غربیسنده در .
[**] آق صو شهرینک اون سکر کونلک بعدنده کائن بر شهر جسیم وعظیم اولوب
کاشغر ویکی حصار شهرلرینک شرق طرفنده واقع در .

[***] یارکند شهرینک بر کونلک مسافه سنده وجنوب شرقیسنده کائن در .

[****] یارکند شهرینک ایکی کونلک بعدنده وجنوب شرقیسنده کائن در .

[*****] یارکند شهرینک الی کونلک بعدنده وجنوب شرقیسنده کائن در .

اولمىوب راوينىك قطعە مذكوره احوالدىن واو زمانى توتىيانتىن وقوف و معلوماتى اولمىنى اعلام ايدى . مذكور ولايت و شهرلك جهانكىر خان طرفدىن بالذات قىغ وضبط اولدىنى ويونكده كاشغر يى شهرىك ضبطدىن صكره وقوع بولدىنى محقق اولنوب بولردە مسكون اولان اھالى اسلاميەدە اول وقت كندىلرئە خارجدىن بر مشوق وامداد كندىنى صورئەدە باشلى باشلرئە چىنلىلر عليندە قيام ايدەجك جسارت اولمامقە برابر غلبە قزاقچى اقتداردە يوق ايدى . اول وقت ختن و باخصوص ياركندەدە بولسان عساكر چىنيەك مقدارى ايسە اورالرك اھالى اسلاميەسىنى اختلايدىن منع وحين اقتضادە تاديب ايدەجك بر درجە كافىە و كلىمەدە ايدى .

شوراسىنى عرض ايدەيمكە جهانكىر خانك بوقدر مظفريە سەھولتە موفىق اولمىسى يالكرز كندىسنىك اقدامات وتدابىرىدن و ياخود معيئندە بولنان عساكر ك ثبات و شجاعىتىدن ايلرو كليب هر نرەك ضبطنە كىتىش ايسە اوراستك قارشو- سئدە بولنان شهر اھالى اسلاميەسنىك كندىسىنى استقبالى ايدوب معاونت لازمەدە بولمىسى سببە حصولە كلىدر . مشار اليه بر شهر ك ضبطنە مثلاً يك كشى ايله قالقشير ايسە اورايە وصولندە معيئندە كى عساكر ك مقدارى درحال اون يك نفرە بالغ اولور ايدى .

كاشغر قطعەسنىك هر طرفندە بولنان اھالى اسلاميە چىنلىلرك زنجير ظلم و غدرى التىدىن قورتلوق و هر زمان كورمكدە اولدقلىرى حقارت و مظالم انتقامنى الموق آرزوسىدن هيچ بر زمان واز كچماش ايسەدە حصول مقصدە خدمت ايدەجك ايجارلندە مقدر و فدا كار آدم كورەمدكلىرى و معاملە سر كشانە دكل حتى چىنلىلرك اداره سندن عدم عنونىتى ايما ايدى معاملانە قيام ايلدكلىرى صورئەدە اجرا قىلغان مظالمك تضعيف ايدىلەجككى بيلدكلىرى اجلدىن اعلان عصيانە جسارت ايدەمىوب خواه و ناخواه اختيار صبر و تحمل ايلكدە بولمىش ايدى . جهانكىر خانك ظھورى ايسە عصيان و قىيام و اخذ انتقام ارزولرئى موق حصولە كتورە چكىندن اوغرا دىنى محللردە مسكون اھالى اسلاميە كندىسنى طوعاً اظهار اطاعت و انقيادى خدمت ايدوب مشار اليهك

حصول فتوحاتی و تسهیل مظفریاتی امرنده فوق العاده سعی و غیرت ایشدر .

جهانگیر خانک کاشغر قطعه سندن ایشته بوسببه مبنی بر سرعت قح و ضبط ایلدیکی محارر قطعه مذکورہ مک غرب و شرق جنوبی طرفلر بدر . بومالک مفتوحه غربدن شرق جنوبی به طوغری — یار کندک براز انحرافی حسابہ قاتلیدیگی صورتده — برخط مستقیم مفروض اوزرنده کائن اولوب کاشغر قطعه سنک سدسی و یاخسی نسبتده در . شمال طرفری چینلیلرک النده اولوب اورالربنی ضبط ایتکه وقت بوله مامش ایدی . بوقدر فتوحاته ایسه عزیمت و عودت و محاصره و محاربه مدتار یله ضبط ایتدیکی محارده الک آز دردر بشر کوندن عبارت اولان زمان اقامتی ده داخل اولدیگی حالده اوچ ماهده موفق اولشدر .

مشار الیه بوموقفیت اوزرینه پاینخت اتخاذ ایش اولدیگی کاشغر شهرینه عودت و بوقدر فتوحاتی ایلک دفعه لقی ایچون کافی کوروب معیتده کی عسکر خیلوجه بورلش و ایچه تلفسات و یرمش اولدیغندن سنه آتیده یکیدن فتوحاته چیققی اوزره شهر مذکورده اختیار اقامت و ضبط ایلدیکی محارره طرفندن برر والی تعیین الیه کاشغرده بولندیگی مدت ظرفنده ترتیب عسکر و تنظیم مهمات حرب و سفر ایچون صرف مساعی و قدرت ایشدر .

بوندن صکره طقوز ماه قدر کمال حضور و راحت الیه اوانکندار اولوب بومدت ظرفنده کاشغر قطعه سنک هیچ بر طرفنده بلیه حرب و قتال دهشتنای ظهور و سالب راحت و حضور اولماش ایسه ده بوندن صکره یعنی قطعه مذکوریه وروردندن بر سنه صکره که ۱۲۴۱ سنه هجریه سی اواسطیدر یکیدن محاربه باشلامشدر . شوبله که :

مشار الیه کاشغر قطعه سنه ورودیل بوقدر فتوحاته نائل اولدی خبر دهشت اثری پکینه و چین امپراطوری تالوقوانغه پیدر پی واصل اولغسله بو

خصوصی تذکرہ مأمور اولان مجلس وکلادہ مشار الیہک فتوحاتہ اہمیت ویرلیدیکی صورتدہ کاشغر قطعہ سنی کاملا ضبط ایدہ جسکی بدیہی اولدیغی درمیان اولنسه زق بونک ابتدادن قوۋ جبریہ ایلہ اوکی التسنہ قرار ویرلیدی وایعراطورہ عرض اولندقدہ ضبط اولنان محلاک استرداد اولنسی وپوغاگہنک اورتہ دن قالدیریلوب مشار الیہک ہرنہ وجہلہ اولورسہ اولسون دردست ایدلسی حقندہ ارادہ قطعہ صادر اولدی .

بونک اوزرینہ یوزیک کشیدن مرکب برچین سواری اردوسی تنظیم و ترتیب وجہانکیرخان اوزرینہ سوق و تسریب اولندی . بواردونک عوماً سواری اولسی شندوفرلک بولنامسی جہتیلہ چین کبی ممالک جسیمدہ سیار حالندہ بولنہ جق پیادہ اردوسنک یک بیوکصعوبت و مشکلاتہ دوچار اولسندن و بونک لہ برابر نقدر اولسہ حرکی سریع اولہ میوب طلب اولنان جہت و نقطہ یہ وقت و زمانیلہ وارہاماسسندن ناشیدر . مذکور اردو بر مدت صکرہ کاشغر قطعہ سنہ واصل و ہیچ بریدہ توقف و اقامت ایتمکسزین طوغری (آق صو) [۱۰] شہرینہ داخل اولدی .

اشبو چین اردوسی (آق صو) شہرینی مرکز و مبدأ حرکت اتخاذ ایدہ رک اورادن اوچ قسۃ تقسیم اولتوب ہر قسمک آیری آیری بوللردن کاشغر و بارکند وختن شہرلی اوزرینہ حرکت ایتمسہ قرار ویرلیدی . بر موجب قرار برنجی

[۱۰] یکی حصار شہرینک ازہ جق چویدہ اولسی حسابہ قانطدینی صورتدہ بر خط مستقیم مفروض اوزریندہ کائن اولان کاشغر و بارکند و یکی حصار شہرلینک اون سکر کونک مسافہ لرندہ و یکی حصارلہ کاشغرک شمال شرقیلرندہ و بارکندک شمال فریسندہ واقع بر شہر جسیمدر . اشبو آق صو شہرندن کاشغر قطعہ سندہ کائن ہر شہرہ یول اولدیغندن شہر مذکور قطعہ مذکورہنک مرکزی کبیدر .

قسمی ۱۲ بیک سواریدن عبارت اولوب قای یولسله (ختن) [*] ولایتی اوزرینه وایکنجیسی ایسه ۷ بیک سواریدن مرکب اوله رق آق صو یولسله یارکند شهری اوزرینه و اوچنجیسی دخی ۸۱ سوار بدن عبارت اولوب مارال باشی یولسله کاشغر کهنه شهرینک جوارنده بولتان (یکی آباد) [**] قصبه سی اوزرینه حرکت ایلشدر . چینلیلرک کلکده اولدقارینی جهانگیرخانک والیری کورنجه کندیلرنده مقابله به اقتدار کوره مامکله کال خوف ودهشتله کاشغره فرار ایلدیلر .

جهانگیرخان ضبط ایتدیکی محلازه وقتیلله مقدار کافی عسکر براقیدیگی جهتله انلرده کندی طاقی اوله رق والیرک توابعیله برابر اوچر دردر یوز نفردن عبارت آدم بولمقده ایدی . اکر اورالده بشر اونریک عسکر بولمش اولسه ایدی والیر اهلینک معاوتیلله دشمنه مقابله به قلعیشر و شهرلی ترک ایله کاشغره کلوبده (چینلیلر طاغیری صحرائی طولدیره رق کلیور! بویه مقداری بک چوق اولان دشمنه بز قارشو طوره مدق!) آوازه سسیله هرکی خوفه دوشیرمز ایدی . بونلرک بو تواتری کاشغرده وعسکر یلیننده زیاده سیله سوء تأثیری موجب اولوب اوکونه قدر کندیلرینی غالب کورنلر ارتق اندن صکره مغلوبیتی محقق کورمکه باشلدیلر . هرکی خوف ودهشت استیلا ایلش وذهنلره چینلیلرک ناقابل مقاومت بر قوت وکثرته اولدیگی برلشمش ایدی .

[*] ختنک آوازه شهرتی بزم طرفلره ییله کلشدر . وقتیلله معمولات نفیسه سی جهتله بک بیوک اهمیت قزائش ویر خیلی انقلابانه اوغرا دیگی و مقدمی منزله سندن بر چوق درجه اشاعیه دوشدیک حالده شو عصرده کاشغر قطعه سنک اک اهمیتلی بر ولایتی بولمیشدر . کاشغر شهرینک شرق جنوبینده کائزدر . ختنک محاربات اخیره سی حقدقه کی تفصیلات ایلروده اعطا قلنه جقدر .

[**] نه اوق و نه ده بیوک بر قصبه اولسوب الی التمش خانیه شامل وکاشغر شهرینک جانب شمال شرقینده کائزدر .

بوحال ایسه عسکر ییئنده اولان اعتماد نفس . امید غالبیت . شجاعت . اتفاق . انتظامی بتون بتون محو ایدی . عسکرک هیئت دیکشیدی . کویا که مقدما بونجه محاربانه ثبات یایدن و بوقدر فدا کارلقده بولان بشفه براردو افرادی ایدی . هرکس بر بشفه افکارده اولوب هیچ برکسه اولنه جق محاربده ثبات ودوامی خاطر وخیالنه کتیرمیوب وجودلری ارتق لذت استراحته الیشمش اولدیغندن تخلیص نفسک چاره سنی دوشنیر ایدی . بوحالک تقدیر فنا اولدیغنی میدانده اولوب نتیجه و خیمه سی ایسه ایلروده کور یله جکدر .

جهانگیر خان چینلیلرک بویله پک آز برمندنه کله جکلرینی مأمول ایتامش ایدی . کندیسنگ برنجی خطاسی ایسه بویله برظنده بولنه رق ضبط ایتدیکی محلاره وقتيله عساکر لازمه اقامه ایتامسی وایکنجیسی ده حکومتی دهها هنوز تحکیم ایتهدن عسکرینه لزومندن زیاده یعنی طقوز ماه مدت استراحت ویرمسی در .

چینلیلرک ختن و یارکسند اوزرینه حرکت ایدن برنجی وایکنجی قول اردولری هدف حرکتلری اولان محللری والیسز وعسکرسز اوله رق بوم بوش بولدقلر یچون سهولته ضبط وتسخیر واهالی اسلامیه سنی مشارالیه مقدما اطاعت ایتدکلرندن ناشی تویج وتادیب ایش وارتق کاشغر اوزرینه عزیمت ایتکه لزوم کوردمیوب اولدقلری محلارده قرار ایلشالردر . بونلرک کاشغره کیتاملری ضبط ایتدکلری محللری محافظه سز برافاق واهالینگ تکرار عصیانته میدان ویرماتک ایچوندر .

جهانگیر خان چینلیلرک کندی اوزرینه بر یوک اردو ایله کلکده اولدیغنی ودقیقه کچدکجه یاقلاشمقده بولندیغنی پیدرپی خبر آتش اولدیغندن دشمنه قارشو چیقغه قرار ویدی . بناء علیه موجود اولان عسکرینی جمع ایله ممکن مرتبه تنظیم واهالیدن حرب وضریه مقتدر اولانلرندن برخیلیسنی ده معینده کی عسکره ترفیق ایدوب چینلیلره برآی مقابله کاشغردن چیقهرق شهر

مذکور کورکابلروسنده بولنان یکی آباد قصبه سنه عزیمت واوراده نصب خیام اقامت ایله دشمنک ورودینه انتظار ایلدی .

یارکشد وختن و یکی حصاردن کلان والیرله توابعاتنک دشمنک کثرت ودهشتنه دأر مقدار حقیقیتسندن درت بش درجه مبالغه لی اولان افاداتی اوزرینه عسکر یئینده حاصل اولان خوف ودهشت دقیقه کچدکجه ودها طوغریسی دشمن تقرب ایندکجه کسب شدت ایلمکده ایلی . بوسبيله عسکر محاربه یه یك کواکلسز برصورتده چیتمش وکندیلمکده مقدمکی شوق وغیرت وثبات وشجاعت کورلماکده بولنش ایلی . چینلیلرک اوچنجی قول اردوسی که ۸۱ یك سواریدن عبارت ایلی آزمدت ظرفنده ورود ایلمک یکی آباد قصبه سی قارشوسنده توقف ایلی . مذکور قصبه یشکاهی میدان محاربه اتخاذ بولنش اولدیغندن همان اوکون هرابکی طرف محاربه ایچون بکدیکرینک قارشوسنده صف باغلیدیلر . چینلیلرک ۸۱ یك سواریسنه مقابل جهانگیر خانک سلاحبدست مقاومت اولان اهالی ایله برابر موجود عسکری (۵۰) یك نفر دن عبارت ایلی .

﴿جهانگیر خانک انهرای﴾

عمومی محاربه باشلردن اول چینلیلر طرفندن اوق ویای ایله مجهز قالموق طائفه سندن براختیار و جهانگیر خان طرفندن دشمنی فیتلی تفنک و قلاچ ایله مسلح خوقند اهلیندن سعید اسمنده کنج برآدم میدانه چیقیدی . جهانگیر خان طرفندن میدان کارزاره چیقان مرد دلیر هر قدر شجاعت وجسارتده مانند شیر ایسه ده بوکبی میدان محاربه لرینی کورمیدیکندن حصصک جیل و خدعه سندن خافل ومواجهه سنده بولنان قالموق ایسه تیراندازلقده و اصول مبارزه ده غایت ماهر ایلی . بوسبيله هر قوم حصصک غفلتدن استفاده

ایده رڭ بر حیلہ ایلہ ۛ خوقندلی بی شاشبردوب آتدیغی اوق ایلہ بیچاره بی درحال تلف و شهید ایشدر .

بو حالی جهانگیر خانک عسا کری کورد کده دها چین اردوسنک ورودله کنسیدیلرنده حاصل اولان خوف و دهشت مومی الیهک شهادتی مناسبتیه بر قاندها کسب شدت ایتکله عسا کر چینیه نک بر هجومی اوزرینه ارتق میدان محاربه ده ثبات ایده میهرک قراری فراره تبدیل ایتش و بر برینی چیکنر جه سنه رجعت ایشلردر .

دیگر بر روایت کوره جهانگیر خانک بویکی آباد انهرامی عسکرک الله کی سلاحک او یغونسز و اطاعنسز اولمسندن ناشی وقوع بولدیغی و چینیلیرک منتظم اولوب حتی اللرنده طوب دخی بولدیغی اکلاشلقده ایسه ده چینیلیر انتظامجه جهانگیر خان عسکرندن پک ایلروده اولدقلری کبی اللرنده طوب ده یوق ایدی . خوقندلیلر مقاومت ایده جک کبی کورندقلری حالده رجعت ایتلری جهتیله سسائر افراد عسکرینه نک انلره متابعت ایتدیکی حقنده اولان دیگر روایت افادات محرره بی تأیید ایدر . خوقندلیلر مقلومت و ثبات ایتجوب دشمنله چاریشمه دن فرار ایلدیلر .

{مطالعه}

(جهانگیر خان عسکرینک دوچار خوف و دهشت اولوب اردو کاهی براغهرق فرار ایتلری سزاوار تقبیحدر . بو حال ایسه عدم انتظامله برابر جهانلندن و افراد عسکرینه نک قوانین و نظامات عسکریه ایلہ مقید اولماسندن نشأت ایشدر . شاهد فتح و ظفر انجق ثبات اقدام و جهد و اقدام ایلہ میسر اولور . عسکر ایچون رجعت و فرار مورت عار و ثبات و قرار ایسه باعث افتخاردر .

اللی پک اهل اسلام سکمان پک چینلیدن — ولو بر قاج چاریشمه ده زده نقش اولسه دخی — کبرو دوناملیدر . چونکه اره لرنده پک چوق فرق اولوب چین اردوسنک حین مغلو یتده یاردم ایده جک قوه معاونه سی والتجا ایده جک قلعه لری اولدیفندن جزوی

بر مغلوبیت کلیاً عو و مضاعف اوللارینی پادی اولور ایدی . پکیندن و یاخود قولجهدن امداد و رودی فرض اولنسه دخی پک کج کله چکینسندن بونک هیچ برافندهسی اولز ایدی .

واقعا اسلام عسکری چینلیله نسبةً بر مقدار دون ایسه ده حقیقت حالدہ دشمنلرندن ده کثیر و قوی ایدی . چونکه کسایلرینک بولندینی نقطه نیک اطرافنده کائن شهرل و قریدرده ممکن برخیلی اهل اسلام وقوع بوله جق محاربته تک نتیجه سنه منظر و حین حاجتده اردوگاهه کله رک خدمت ایتمک حاضری ایدی .

آتی صو واندن ایلروده بولنان شهرلده کی چینلیلرک بی آباد اوکندہ بولنان چین اردوسنه امداده کله پله چکری وارد خاطر اولسون شونک ایچون که کاشغر قطعه سنده واقع شهرلده بولنان عساکر چینیه تک مأمورینی انجیق کندی شهرلینی محافظه یه منحصر اولوب خارجه و حتی اک یقین اولان شهرلرک امدادینسه کیماملری کسایلرینک عادت و اصولری اقتضاسندن ایدی . بواسول ایسه برشده بولنان چینلیلرک بولندینی محلدن آزه جق آبر یله جق و یا قوتلرندن بر مقدارینی تفریق وارسال ایده جک اولسدر اوراده بولنان اهالی اسلامیه تک قیای ملحوظ بولنسندن ناشی وضع اولمشدر .

چینلیلر عساکر اسلامیه تک فرارینی کورنجه درحال تعقیبه قیام ویتشد . کلرینی بلا امان قتل و اعدام ایتدیلر و اوکونلک قران کولته [۱] قدر تعقیبی کافی کوره رک بیکی آباده عودت ایلسدیلر . بر مدت راحت و آرام و کسب انتظام ایلمدکن صکره حرکتله (دولت باغ) (۲) و (سرمندل) (۳) و (قور

(۱) الی خانلی برقریه در . اشبو قریه تک نامی محل مذکورده بولنان بر اوفق کولک اسندن مأخوذدر .

(۲) برای یک خانلی بر قصبه در . محل مذکور یعقوب خان زماننده حکومت طرفندن اعار اولغش ایدی . بونام پک یکدر . قصبه تک اولدینی محله قدیمدن دیگر برنام ویریلوب ویرلدی مجهول اولوب یعقوب خانک اوراده بر جوق باغلی اولسی و مشار الیه کاشغر اهالیسی یشده (دولت) و (بدولتم) دینلسی محل مذکورک نام جدید مذکور ایله تسمیه سنه سبب اولمشدر .

(۳) بر قاج قشلاغدر . یعنی هربری اوچر دردر یوز خانلی درت بش کونلک محلددر .

خان (۱) بوللریله کلهرك اوچ طرفدن کاشغر شهرینی تحت محاصرهیه الدیلر . جهانگیر خان مغلوب اولوب کوزلری ییلش وکندیلرنده کی اسکی انتظام واطاعت قالماش بر مقدار ادمله دشمنه مقابله ایدهمیه جکئی و محاربهیه کیریشه میه جکئی اکلامغله ندما سندن یدی کشی ایله - هیچ برکسه نك خبری اولمقسزین خفیاً - (قرانکه) طاغنه فرار ایلدی .

ایرتسی کونی عسکر واهالی جهانگیر خانك فرار ایتدیکی اکلامغله و ذاتاً جهانگیر خان اولسه ده اولسه ده دشمنه مقابلهیه کندیلرنده اقتدار وجسارت بولنماغله شهرک قبولرینی چینلیرله کشاد ایتدیله . چین عسکرینك باش قو- ماندانی اولان (جان جون) (۲) جهانگیر خانی سؤال ایلدکده اهالییدن فرار ایتدیکی جوانی المغله و دردستیچون امر قطعی* ایمراطوری اولمغله ارقه سندن (ایساق وان) (۳) و (خاص انبان) (۴) و (دواق انبان) (۵)

(۱) چغقای لسانده (قلعه) دیمکدر . اشو کله بعضاً قشله مقامنده ده استعمال اولده .
یور و اوخالده (قورغانچه) دینه یور .

(۲) چنجه مشیر دیمکدر . مرقومك اسمی هیچ بر یرده مقید اولدیغندن و کاشغر اها .
لیسندن اوزمانه یتیمش یران پینده دخی رتبه سیله ذکر اولندیغندن اسمی یازله مامشدر .

(۳) مومی الیه چین ایچر یسند . ممکن اولان دورغانلردن اولوب چین حکومتی عسکرلکنه داخل اولش وحسن خدمته مکافآ کندیسه وانلق (یعنی اوچخی درجه ده ایمراطور وکیل) رتبه سی توجیه اولمشدر .

مومی الیک اسمی - سلطان اولدیغی-ون - (اسحق) اولوق کرک . لکن چغتایله پینده (ایساق) صورتده تلفظ اولندیغیچون بنده اووجهله یازدم . چغتایله پینده اکثر کله نك تلفظی بک غر بیدر . مثلاً (سمید) کله سی (صید) صورتده تلفظ اولنور . وانلق یالکر اهل اسلامدن اولان چین مأمورلرینه و یولور انبالقدر یوکر .

(۴) انبان جان جوندن اشاغی قوماندانلق رتبه سیدر . یالکر عسکری رتبه سی اولوب بورتبه ده اولانلر والیکده ایدرلر . (خاص) قوماندانك چنجه اسمیدر .

(۵) انبان رتبه و (دواق) ده قوماندانك چنجه اسمیدر .

نام قوماندانلرک تحت اداره سنده اولهرق عسا کر کافیه سوق وارسال ایلدی.
تعقیبه کیدن چین عسا کری ایسه (قرانکه) طاغنده مشارالیهی ندماسیله
دردست ایدهرک جان جونک حضورینه کتوردیلر.

{ بیان حقیقت }

جهانگیر خانک دردست اولنسی حقیقده برقاچ روایت واردکه انلری
بررپر یازمق اقتضا ایدر. برنجی روایت خلاصه اولهرق ایشته شومألدهدر:
تعقیبه مأمور اولان اردو ایکی قسمه ایریلوب بری (اولوقچسات)
و (قونعبون) دن دیکریده (صارقول) باندنه (او پال) [۱] و (قزل -
ارتا) بوغازندن کچمش ویا نلرنده بر چوق حیوانات وسائر اولهرق
(تسان - شان) [۲] طاغنده (آلابی) وادیسندنه [۳] ایلرولوب اقامت
ایتدکلری محلاک اطرافنه هجومدن محافظه اولنق ایچون دائره شکلنده خندق
قازمق کی تدابیر احتیاطکارانه اجراسیله کچه لیه رک بوخالده آلابی اووه سنده
بکرمی کون مدت اقامت و جهانگیر خانک بولندیغی محلی کشف ایچون هر
طرفه کوچک کوچک مفرزهل ارسال ایلشادر. چین فرقه لری جهانگیر
خانک (چاقاق) [۴] و (نارین) قلمه لری جوارندن کچوب (طوبون)

(۱) شدیدی حالده قرق الی خانه لی برقریه در. کاشغر قطعه سنده او پال اسمنده
برکوی ده و واردکه کاشغر شیرینک شمال شرقی سنده کائن اولوب برایی یوز نفوسلیدر.
فقط بوراده مذکور اولان او پال کاشغر شیرینک جنوب شرقی سنده کائن در.
(۲) کوه آسمانی و یا تکرری طاغی معناسنه جبال منسلله در. بو طافلرک اسمی کاشغر
قطعه سنده و برلشدر یعنی کاشغره تیان شان دنخ دینلور. جبال مذکوره کاشغرک شمال
طرفلرنده کائن در.

(۳) آلابی طاغلری وادیسی. تره ک دوان نام یکیدده واقع در.

(۴) یعقوب خان مرحوم محل مذکورک درجه اهمیتنی بیلدیگی جهتله اورایه زیاده.

منبعه طوغرى چككديكنى خبر الدقلرنده (اولوقچات) دن كاشغره عودت و براز مهمات الدقندن صكره (طوبون) اوزرينه حركت ايتش وجهانكيز خانك رفقاسى ايسه دوچار خوف و دهشت اولغله جولهسى بردن فرار ايدوب جهانكيز خانى اويقوده ايكن دوستى (اوپال) بكي اللارنى باغليهرق چينيليره تسليم ايلش و بو خانهده مكافاة اولهرق (ختن) بكلكى و بولمشر .

ايكنچى روايت موجبجه ايسه جهانكيز خان كاشغر شهرندن فرارى كيجه سنده قرغزلك محل اقامتنه وارمش و قرغزلر ايسه مشار اليهى طوتوب چينيليره تسليم ايلمشر .

اوچىنى روايت موجبجه دى جهانكيز خان ۱۲۴۴ سنه هجر به سنده كاشغره كلهرق كاشغره يار كندى ضبط ايدوب فقط ختنك تسخيرينه موفق اوله ماش و كاشغرجه استقرار بنای حكومهته موفق اوله ميه جغنى اكلامه له بر كيجه ايچنده خوقنده عودت ايلش ايسهده مؤخرأ خوقند خانى طرفندن چينيليره تسليم اولمشر .

(مشار اليك ۱۲۴۰ سنه سنده ورودى و ختنى ضبطى محتاج انبات اولموب تواتر ايله نابندر . فرار بجه كنج (خوقنده دكل) قرغزلك محل اقامترينه مقادياً (حيوان ايله) كېلدېنى صورنده ۲۴ ساعته و اريور . قرغزلك محله نصل كيتدى؟ بونكله برابر قرغزلك يئلرنده قرابت و ارايكن مشار اليهى چينيليره تسليم ايسنه نه مجبور يئلى و ارايدى؟ تعقيبه مأمور اولان چينيلرك احتياطلرينه باقيلجه مشار اليك براردو ايله كزدېكى اكلاشيله يور . اكر تكرار كاشغر اوزر بنه كلك تصورنده اولمش اولسه ايدى بيهوده يره اوتنده بروه كزيموب باقرغزلى تكرار تشويق ايدى و ياخود خوقنده عزيمت ايلرايدى . كنديسيله برابر بولنان و اكلاشيلان چينيلير ايله اوغراشمى اختيار ايدن عسكر محاربهده نيات ايدم چكندن نيچون كاشغر محاربه سنده فرار ايلدى؟ حاصلى شوروايتلر بر برلىنى

سيله متانت و يرش و اطرافه حاكم برطاقم قهزلر و استحكاملر انشا ايتد يرش ايدى . بوجهته اك مكل حدود قهزغولى اولوب دروننده يدى سكر يوز نفر عساكر مستحقظه ايله برخيلى طوب و وار ايدى . كاشغر شهربنك غربنده اولوب خوقنددن كرك روسلرك و كرك خوقنده ليلرك ايدم جى هجوم ايچون غايت رصين بر نقطه مدافعه ايدى .

ناقض اولوب حقیقت حالک کلیاً خلاف در . برنجی روایتده قبول ایدیله جک برجهت وارایسه اوده مشار الیهک اویقوده ایکن دوستی او پال بی طرفندن چینلیره تسلیم اولغسیدر .

{ جهانگیر خانک عاقبت احوالی }

چین قوماندانی جهانگیر خان برصورت محقرانه و ذلیلانه ده مقیداً و آق صویه قدر اون سکر کونلک بولی پیاده اوله رق یوریتک کبی انواع اذا وجفا ایله پکینه کوندردی مشار الیه آق صوده تیوردن بر قفس ایچنه قو نوب پکینه اولیله جه کیشدر .

تیور بر قفس ایچنده اوله رق پکین اها لیسنه سیر و تماشایا ایتدیرلدی کاشغر قطعه سنک بر قسمنده اولان مدت حکومتی (۱۲۴۰) سنه سندن (۱۲۴۱) سنه سنه قدر بر سنه کامله دن عبارتدر .

ایمپراطور (تاو قوانغ) مشار الیهک نصل آدم اولدیغنی کورمک ایچون حضورینه چیقارلسنی امر التیش ایدی . حالبوکه چین و کلاسی ایمپراطورک مشار الیهی کوردکده نه ایچون حکومت چینیه علیهنده بولندیغنه دائر اراد ایتدی ملحوظ اولان سوألنه (اهالی اسلامیهک شدت مظالم ایله ازلدیکی و حکومت چینیه دن خشنود اولدیغنی) جوابنی اله جغنی و بوا یسه ایشلرینه کلیوب کندی بقا و حیاتلرینک دوچار تهلیکه اوله جغنی ییلدکلی جهته بوباید برچاره و تدبیر ارادیلر و عاقبت بولدیلر . شویله که جهانگیر خان انسانک عقل و فکرینی ازاله ایده جک و اداره کلامدن عاجز اولسانی موجب اوله جق بر نوع مایع ایچیرلش و انک تأثیریه در حال بیچارهک لسانی طوتیلش ایدی . چین و کلاسی مشار الیهی بو حالده ایکن ایمپراطورک حضورینه عرض ایتدیلر . مشار الیهک لسانی طوتیلش اولمقدن بشقه حضور ایمپراطور یده برده اغزندن فنا حالده کوپوک کیش و کندیسنده نه افهام ونه ده تفهیم مراده حال و اقتدار

قالماش ایدی . احوالده ایکن دخی ایمپراطور کندیسنه برچوق سؤال ایراد ایلش ایدی . لکن جهانگیر خانک عقلی باشنده اولندیغی واداره کلامه مقتدر بولمادیغی جهته سؤالر جوابسز قالمشدر . نهایت پارچه پارچه کسلیسنه قرار و یریلهرک اول وجهله مشار الیه زمره شهدایه الحاق ایدلشدر .

{ جهانگیر خاندن صکره کاشغرک حالی }

بو غائله کاملاً برطرف اولدقدن صکره چینلیلر کاشغر و یارکند و یکی حصار وختن شهرلنده بولان اهای اسلامیه دن مشار الیهک طرفدارانندن اولانلرک وعصیان واختلالده ایلرو کیدنلرک ترتیب مجازاته باشلیهرق بو قیلدن اولانلرک بر خیلینسی قتل و اعدام و بر مقدار بنی حبس و تسجین ایلد . کلری کبی بیچاره لک کافه اموال و املا کئی دخی ضبط و مصادره ایلشدر . کاشغر آتش عصبانی خوقند طرفندن اشغال اولندیغی جهته خوقندلیلردن انتقام النیق اوزره کاشغرده نفدر خوقند تجاری و اهالیسی قالش ایسه کافه سی حبس و توقیف و ماللری در حال ضبط اولمشدر . خوقندله اولان رابطه و اختلاط قطع اولمش و کاشغردن خوقنده و اورادن کاشغره امتعه نقلی تحت ممنوعیته المشدر .

مرقوم جان جون اهای اسلامیهک کوزلر بنی شدت ظلم و تعدی ایله یلیدردقدن یعنی انلری ایستدیکی کبی ازوب تحت اطاعته الیدقدن صکره کاشغر یکی شهر بنی یقصدیروب اولککندن دها زیاده متین و مستحکم اولیق اوزره یکیدن بنا و انشا ایتدیرمشدر . بونک کرک هدمسده و کرک تکرار انشاسنده اهای اسلامیه کاملاً ! وجبراً ! وقهراً ! و مجناً ! استخدام اولمشدر !

چین قوماندانی شهر مذکورک اتمام انشاسندن صکره بر مقدار عسکرله

پکین جاتبنه عودت ایلش وکهنه شهره (ایساق وان) ویکى شهره دخى (جلدارین انبان) نام کسنه لری والى نصب وتعیین ایله مملکتی محافظه و بر دشمن ظهورنده مقابله ایتمک اوزره پکیندن برابر کتیردیکی عسکرک قسم کلینى راقشدر .

{ ورود حق قولى بیکباشى وخواجه يوسف }

بوندن صکره ایکی یچق اوچ سنه مدت کاشغرک هر طرفی ایستر ایستز چینیلسره اظهار روی اطاعت ایدهرک بو سبيله قتالندن قورتلان کی مظهر نعمت و راحت اولمش و هیچ بر طرفدن شراره اختلال ظهور ایتوب اولدقجه آسوده بر حالده اوله رق وقت کچمش ایسه ده اوچ سنه دن صکره قطعه مذکوره نک حوالی غریبه سنده ناره حرب و قتال یکیدن کسب اشتعال ایلشدر شویله که : (۱۲۴۴) سنه هجریه سنده خوقندده بولنان خواجه لردن (خواجه يوسف) ایله طاشکند امر استندن (حق قولى بیکباشى) نام کسنه لر خوقند و طاشکنددن باشلرینه طو بلیه پیلدکلى بر مقدار ادمله کاشغر قطعه سنه داخل اولدیلر . (اشبو خواجه يوسفک — خواجه اولمى حسیله — جهانگیر خانک بیوک قرنداشی اولان (مدیوسف) اولمى خاطره کلور . فقط مشار انبهک قرنداشی اولدیغی حقنده قناعت بخش اوله جق صورتده معلومات یوقدر . اسملر ده مشابعت اولدیغیچون جهانگیر خانک قرنداشیدر ظن ایدرم . ظن عاجزى مرتبه تحقیقه ایصاله مدار اوله جق برشی وارایسه اوده خواجه يوسفک محذوم اعظمک و اوقدر اوزاغه کیدلیو بده ده یقین ارانلدیغی صورتده یوقارولرده ذکر اولنان آباق [*] خواجه نک سلاسه سندن اولمیدر)

خواجه يوسف ایله حق قولى بیکباشى قوه موجوده لر بنی ایکی قسمه تقسیم ایدوب بر قسم جزو یسنی خواجه يوسف استصحاب ایدهرک کاشغرک کهنه شهرینی و دیگر قسم کلینى ده حق قولى بیکباشى زیر اداره سنه الهرق

(*) عباق صورتده دخى تلفظ اولنه یور و بعضی لر آفاق دیور ایسه ده طوغریسی آفاق در . مشار الیه کاشغرده مدفوندر .

یکی شهری تحت محاصره آیدیلر . کهنه شهر اهالیسی خواجه طرفلوسی اولوب چینلیسارک غدر و مظالمندن قورتلغنه تشنه اولدیغی جهته شهری درحال خواجه یوسفه تسلیم ایتدیلر . شهر مذکورک چینلیلر طرفسندن والیسی اولان ایساق وان شهرک تسلیمه دأر اهالیجه حاصل اولان ارزویه — حسب السدیانه — روی موافقت کوسترمش و یاخود بویاده مخالفتک فائدهسی اولیبوب متیج مخاطره اوله جغنی بیلدیکیچون موافقت ایتش ایدی .

یکی شهر غایت متین و مستحکم اولدیغی و درونده برخیلی چین عسکری مسکون اولوب مقدارلی و مهمات و ارزاق و سایر لوازماتی خارجدن کلهجک دشمنه برخیلی زمان مقاومت ایدهجک درجده بولندیغی جهته چینلیلر کندیلرینه قور کتورمیوب حق قوی ییکباشینک عسا کرینه قلعه برجلرندن مقابله ایتدیلر . حتی برمقداری بر ایکی کره قلعه دن چیقوب محاصرین اوزرینه هجوم ایتشلر ایدی . لکن قلعه دن چیقانلر اچروده بولسانلرک عسکری نسبتنده اولدیگیچون هر هجوملرنده مغلوباً رجعت ایتشلردر . اگر کاملاً طبشارویه چیقوبده هجوم ایتش اولسه لر ایدی کندیلرینه نسبتله بر قله قلعه دن عبارت اولان حق قوی ییکباشی عسا کرینی بهمه حال منهرم و پریشان ایدرلر ایدی .

چینلیلر مقابله ده پا برجای ثبات اولدقلری و کندیلرینه ذره قدر قور کتورمیه رک مقابله ده دوام ایتقلری سببیه حق قوی ییکباشی شهر مذکورک ضبطنه موفق اوله مامش و فقط بتون بتون ده شهرک ضبطندن مأیوس اولیبوب بو مقصدینک موقع حصوله و صولیچون اوغراشمقده بولنش ایدی .

مطالعه

طوغریسی چینلیلرک دوچار خوف و دهشت اولیبوب و اظهار جبات انجیوبده بویله بولندقلری شهری صوک درجه قدر محافظه ده سی و اقدام وهرحالده دشمنرینه تسلیم اولمی

ورجعت و فرار اجتمعی قبول ایتیهرك محار بده ثبات و دوام ایتلری شایان ستایش و آفریندره
بر حال که نفس الامرده مقبول اوله دشمندن صادر اولسه دخی ای تحسین ایتامک حقا.
یقشناس اولانلرك لندن کلز .

جهانگیر خان معتبده اولان الی یك اهل اسلامک یکی آباد قصیده سی پیشکاهنده
سکسان یك چین عسکرندن قورقه رق فرار ایتلریله چینلیرك اکثر محله واقع اولان
ثبات و دواملرینی موازنه ایدر ایسك اولنکیسینی شایان تفتیح و اینکچیسینی سزاوار تحسین
بولورز .

خواجه یوسف اهلیدن برخیلینسی کندی عسکرینه ضم و علاوه ایله
تزیید قوت ایلدکن صکره یکی شهر اوزرینه حرکت ایلدی . حق قوی
یکباشینک عساکری بوکره ورود ایدن خواجه یوسف عساکریله برلشدکه
مقدارلری کسب تکثر ایتدیکندن کندهلرینه غیرت و جسارت کلهرك امر
محاصره یی تزیید و چینلیرلری برقاندها تضییق ایتدیلر .

حقیقت بودفعه شهر مذکورک اضبطی ایچون بوا یکی ذانک و معیتلرنده
بولتان عساکرک صرف ایلدکلری مساعی فوق العاده — اوآه قدر امثالی
نامشهود اولوب همان طوق بشرك خارجنده در — دینسه خلاف سویلنامش
اولور . ترك خواب و حضور ایدرهك کیمه لی کوندزلی متمادی سسکز آی قدر
شهری تضییق ایله اره صره عمومی و شدتلی هجوملر ایلدکلری حالده فتح و ظفر
میسر اولاماش ایدی . اوت یکی شهر سسکز آی محاصره یه تحمل ایتدی
و مسلمانلرك مساعی واقعه سسندن هیچ برئمه حاصل اولدی . نهایت مومی
ایلهما شهرک یانندن جریان ایدن نهری کمال کلفت وزجت ایله باغلیه رق
شهرک دروننه آقغه قرار و یروب اول وجهله اجرا ایلدکلرنده شهرک درونی
صو ایله طولغه باشلدی .

بونک اوزرینه چینلیرلر چاروناچار شهری تسلیمه قرار و یردیلر و استیمانه
قالقشدیلر لکن اوزاقدن برطاق چین عسکرینک کلکده اولدینی کوریلنجه
اراتق شهری تسلیمین صرف نظر ایله عساکر امدادیه نک برآن اول شهره و صو-

لنه چار چشمه منظر اولدیله . کلمکه اولان چین عساکری ایسه کاشغر شهرینک اوچ ییحق ماه مسافه سنده واقع قوچله [*] والیسی اولان (شوجو-نیق طایبق) نام جانجون طرفندن (تاتک درین انبان) قومانداسنده اوله رق کاشغر شهرنده محصور اولان عساکر چینیه امداد اولق اوزره ارسال اولمش ایدی . بوعساکر امدادیه ایسه اللی ییک نفردن مرکب برچین سواری اردوسی اولوب برآن اولیکی شهریتحت محاصره دن وکهنه شهرینی خوقندیلرک دست استیلا سندن قورتارمق ایچون سرعت حرکتلرینی کیتدکجه تزید ایدهرک کال شدت ودهشتله ایلرولمکده بولمش ایدی . بولرک سبب و صورت ورودی شودرکه :

خواجه یوسفله حق قولی ییکباشینک کاشغره ورودلری و سریعاً کندیلر-ینه امداد اولمش ییکی شهر چینیلری طرفندن احوالی قسم ثانیده بیان اولنه حق اولان وقنادلی تاتار تغییر اولنان تاتار مخصوص ایله یدی سکزمه ماه مقدم قوچله ایالتی والیسنه عرض و اشعار قلمش وایشته بوخبر اوزرینه والی مذکورده کاشغره عساکر امدادیه کوندرمش ایدی .

یکی شهرده بولنان عساکر چینیه نک طول مدت محاصره یه تحمل ایله مقابله ده ثبات و دواملری کندی حقلرنده خبری اولوب عساکر امدادیه نک ورودینه قدر وقت قزانلش و شهر تمام تسلیم اولنه حق ایکن چین اردوسی کلوب یتشمش ایدی . اگر حق قولی ییکباشی ایله خواجه یوسف شهره صو صالیو یرمک تدبیرینه ده اول وحتی برقاچ کون مقدم تثبیت ایتش اولسه لر ایدی شهرک ضبط و تسخیری میسر اولور و عساکر چینیه امدادیه ده وقت وزمانیه بنشهمز ایدی . شهر تسلیم اولدقدن صکره ایسه کلان عسکردن چوقلق قورقلز و انلره جواب و یرمک و رجعتیه مجبور ایدلک قولای اولور

(*) کاشغر و آسیای وسطی اهالیسی بنشده اکثریا قاف یرینه (غ) ایله غولجه صور-

نشده تلفظ اولنه بور .

ایندی. هر نه ایسه لوحه قدرده مومی الیهماک موفق اوله ماملری مقید و محرر ایتمش که کندیلرنجه فالدهلی اولان تدبیره الک صکره تثبث ایتدیلر .

بیوک برچین اردوسنک کلکنده اولدیفنی خواجه یوسف ایله حق قویلیکباشی کورنجه محصور اولان چینلیلر کلانلرله برلشدیکی صورتده مقدارلی تکرر و زاید ایده چکنی و حالبوکه بونلره مقابلیه مقدر اولندقلرینی ا کلامغله محمد ربیه جسارت ایده مامش و سکرآی مدت محاصره و هجوم ایله تسخیر یچون بونجه زحمت و مشقت چکدکاری شهر مذ کوری ترک ایله حتی کاشغر طو براغنده طوره میوب کهنه شهر و اهالیسنی او یله یوز اوسننه براغهرق برابر کتیردکاری آدملرله خوقند طرفنه طوغری فرار ایتلشدر .

مومی الیهماک فرار ایتلری اوزرینه یکی شهر تحت محاصره دن قورتلدی. ارتق کهنه شهر اهالی اسلامیه سنده شهری چینلیلره تسلیم ایتامک و عصیان و عنادده ثبات ایتک ایچون جسارتقی قالور ؟ بیچاره مسلمانلر چار و ناچار شهری تسلیم حاضر بولندقلرینی چینلیلره عرض و اشعار ایتلشدر ایندی. تانک درین انبان ایسه کهنه شهر اهالی اسلامیه سندن مومی الیهماک تبعیت ایله شهری تسلیم ایتک تهتبله مظنون بولسانلری برر برر طوتوب (بلاندیق و محاکمه) همان صلب و اعدام ایله اموال و املاکنی غارت و یغما و اولاد و عیالنی دخی قتل و افنا ایتلشدر !!

(تانک درین انبان) سالف الذکر ایساق وانی خواجه یوسفه شهری تسلیم ایلدیکندن ناشی تلف ایتک ایستش ایسه ده ایساق و تانک ربه سی اولان و اتلق [۱] ربه سنک تانک درین انبانک ربه سندن بیوک اولدیفنی و ایساق وان ایسه [۱] و اتلق ربه سنه تانک اولان آدمه چین ایبراطوری ارقه سندن چیقاردیفنی البسه رسمیه سنی (که صاری و یاقمری ایپکدن منسوج اولوب اوزرینه بنه ایپکدن برطاقم رسمیلر نقش اولتمش بر خرقه در) بخش ایدر . و اتلق ایچون آبروجه بر فرمان وارد و انلر (اوناچون - صوم) تمیر اولنان زمرددن یو وارلق بر تپک و یریلیر . اتی قانچا ک تپه سنه قورلر . و یانده ده طاووس تو بی طاقرلر .

(شهرک تسلیمه بن سبب اولدم) دیمبوب (اهالینک میلانته قارشو کله مدم) دیه
بواشده کندیسنگ ذره قدرمدخلی اولدیغنی ادعا ایلدیکی جهته اولدیره مامشدر.
بودفه دخی کاشغر شهرلی بیکسندن چین حکومتک زیر اداره سسنه
کچمش وکاشغر شهرلینه برطاقم استخکامات دها علاوه اولتوب هررلیته
لژی می مقدار چین عسکری برلشدیرلشدیر .

{ چینلیلرک خوقند خانلیله مهادده سی }

هجرتک ۱۲۴۶ نجی سنه سنده خوقندلیلر ایله قرغزل یینده باب محاربه
آچیلدی . اول وقت خوقند خانی محمد علی خان [*] اولوب مشارالمک
مساعی واقعه سی سایه سنده خوقند حکومتی برزمان دوشمش اولدیغنی درکه
عجز وضعفیندن چیقاراق کوندن کونه کسب قوت ایلکده بولتمش ایدی .
خوقند عساکری اقدامات مترایده اجراسیله محاربات واقعه نک جمله سنده
قرغزلره غلبه ایدوب نارین منهلرینه قدر ایلولدیلر . وقولجه ایالتندن دخی
برمقدار محلی اشغال ایلدیلر . چینلیلر خوقندلیلرک کسب قوتله کوندن کونه
فتوحات و غلباته نائل اوللارینه و حدودلی اوزرنده بودرجه ده ایلولکلکله
برابر قولجه ایالتنه ده صارقندلیق ایتمارینه سس چیقاره مامشلر ایدی . چونکه
کندیلری اول اراهق پک زبون بر حالده بولتمقه ایدی .

خوقند عساکری استیلا ایلدیکی محللرده ابتداری موقه کی اقامت
ایلدکلری حالده مؤخرأ یعنی (۱۲۴۷) سنه هجریه سنده حدود اوزرنده
بعض قلاعک بنا وانشاسنه قیام ایتلرندن بو استیلا نک موقت اولدیغنی اکلا .

(*) مشارالیه غایت جسور و جنگاور و اقراقی حکمدارله نسبتاً صاحب فضل
وهزایدی . ملتک نائل سعادت و دولتک و اصل مرتبه کال اولسیون پک چوق
چالشمش وهرکسی برد اثره نظام و انتظام التمه لشدیر

شلمش ایدی . انشا اولسان بوقلاع واستحکاماتک الک مهمی (قورتقا) (*) و (طاش قورغان) (**) درکه برنجیدی (نارین) اوزریتنه حاکم وایکنجیسی ایسه (یامیر) تپلرینک جنوب اتکلرینه ناظر ایدی .

شوموققلر ایسه فن حرب نقطه نظرندن باقلدیغی صورته الک مهم اولوب اوراز قلاع انشاسی چینلیلرک کوسلرینه خنجر صوققله برابر اولدیغندن کاشغرده کی حکومتلری دائمی برحال تهلکه ومخاطره ایچنده بولمقده وکاشغرده بولتان مأمورین چینیه ایسه هرکون زوال حکومتلری اندیشه سیله یحضور اولمقده ایدی .

چینلیلر خوقندلیلر وخواجهل وقرغزل کی اوچ دشمنک اوچنه بدن جواب و یرمک مشکل اوله جفنی وخصوصیه خوقندلیلر ایله محاربه یه کندیلرینده اقتدارک بولمیدیغنی کورنجه مخاطره یی دفع ایتک و بوسیدله دیگر دشمنلر-ینک سیلابه تجاوزاتندن قورتلوق ایچون مسلك مدارایی التزامه مجبور اولدیلر و بناءً علیه ۱۲۴۷ سنه هجریه سنده محمد علی خان - عقد مصالحه ضمننده - برهیت سفارت اعزام ایلدیلر . چینلیلرک مطلوبی بالکن خوقند عساکرینک حرکات استیلا کارانه یی ترک ایتسی اولیوب عقد اوله جق معاهده یه خوقند خانلغنک قرغزلله خواجهلک تجاوزاتی منع ایتسی داخل ایتک ایستدیلر وبوکا مقابل کندیلرینک ده ابراز سماحتده بولنه جقلرینی بیان ایلدیلر .

محمد علی خان چینلیلرله بیهوده یره اوغراشمقندن وخواجهل وقرغزل کی تشبثات واقعه لنده مظهر موفقیت اوله میان بر طاق ادملرک منافعه خدمت

(*) کاشغر شهرینک شمال طرفده وقطعه مذکورنک حدودنک واقع اولوب غایت مبین برقله مسخکه ایدی .

(**) اشبو طاش قورغان (طاش) ایله (قورغان) دن مرکبدر . قورغان یفتایچه قلعه معناسنه اولدیغندن (طاش قورغان) طاش قلعه دیمکدر . کاشغر شهرینک جنوب طرفده کائن اولوب بونامده اولان کوئی ایچمه چوکدر .

ایتمکدن ایسه کندی منافعه خدمت ایتمی و حرباً قزانیهلحق منافعهک بش الی قاتنی قزانمی موافق عقل و حکمت بولمغه چینلیلرله اوزلاشمغه قرار و بردی و بوجهته کندیسیده ر هیئت سفارت ترتیب ایده رک پکینه اعزام ایلدی . خوفند هیئت سفارتی تجاردن عالم شاه (۱) ریاستی تحتنده اوله رق مأموریتلربی حسن ایلایه و حکومتلربنه نافع برطاقم موادی معاھدهیه ادخال ایتمک موافق اولدی . معاھده نامه برحق موادی حاوی اولوب الک مہلری شونلردر که بوجه زیر مختصراً بیان اولمشدر :

(کاشغر . پی حصار . خنق . آق سو . یارکند . قوچ . اوج طورغان شہرلربنه قرب طرفسدن ادخال اولمحق اشیای تجارتدن آنمحق کرک رسمی چین دولتی طرفسدن خوفند حکومتنه ترک اولمش اولدیغندن کرک رسملربی طوبلاق ایچون خوفند خانلی طرفسدن مذکور شہرلده برر تجارت مأموری اقامت ایده جک وبومأمورلرک جلا سیده کاشغر شہرندہ مقیم اولمحق مأمور مخصوصک تحت نظارتندہ بولمحق قدر . مذکور شہرلہ کلدجک خوفند و آسیای وسطی اھالیسی کرک امور ضابطہ و کرک امور ادارہ جہ وبومأمورلرک حکمنہ تابع اولمحق و کاشغر شہرندہ اقامت ایده جک مأمور مخصوص ایسہ خوفند خانلنک پولتیقہ مرخصی بولمحق قدر . خوفند خانلی ایسہ بو قدر امتیازات و منافعه مقابل کاشغر علیندہ بولمحق جی کی خواجہلری دخی دقت و نظارت مقادیرہ آنمہ آلوب بولرک کاشغرہ هجوملربنه حتی خوفند طور اغندن جیملربنه مانع اولمحق و فرار ایتمک ایستکلری حالده درحال آنلری تحت توقیفہ آلمحق قدر .)

معاھده تاریخندن تخمینا سکر ماہ صکرہ یعنی ھجرتک ۱۲۴۸ نجی سنہ . سندہ عالم شاه کاشغرہ پولتیقہ مرخصی تعیین اولندی . مومی الیہ خوفندیلرہ ویریلان امتیازاتی کوندن کونہ توسیع ایلہ حکومتنک قدر و شاننی محافظہ بہ چالیشمش و موفق دہ اولمشدر .

خوفند حکومتنک نفوذی کوندن کونہ ترقی ایتمش اولدیغندن حکومت

(۱) مومی الیہ غایت عاقل و حقیقہ اسمی کی عالم بر مرد کامل و بونکا . برابر ملت و دولتندہ صادق ایدی . خوفند خانلنک چینلیلر نظرندہ قزان دینی اھمیت فوق العادہ باشلوبہ مومی الیہک قوہ و نظقیہ و تدابیر حکیمانہ سی مایہ سندہ حاصل اولمشدر .

مذکورہ عقیدہ اولئان معاہدہ نك محافظہ احكامنى منافعى اقتضاستندن عد ايله خواجه لى نظارت شديدہ و بر دقت متماديہ التمسہ آلہرق چينيليلر عليہندہ وقوع بولہ حق ہر نوع تشبثاتى منعہ چالیشمشدر . بو حال ہجرتك ۱۲۶۲نجى سنہ سنہ قدر دوام ايدوب كرك كاشغر و كرك خوقند خانلغى مستفيد اولمشدر . كچہ ۱۲۶۷ سنہ ہجریہ سندن طقوز اون سنہ صكرہ آسیای وسطى اھالى اسلاميہ سى يئندہ حبل متين اتقاقہ صارلىق و ہر كون بر كونا مظالم كورمكده اولان كاشغر اھالى اسلاميہ سى چين زنجير تحكمنندن قور تارلىق فكرى اوياتمش ايسہدہ اخلاقى خيلى زماندنبرو ، تغير ايتش اولان آسیای وسطى اھالى سنى شوقدر جق انتباہ اوزر ينہ افكارى در حال افعالہ تحويل ايدہ . ملعشدر . بو فكر اتحاد ايسہ كنديلكنندن ميدانہ كلش بر شى اوليوب اول وقت ہنوز بخارا موقع امارتہ كچن (نصر اللہ خان) (*) نام اميرك اقدامات واقعه سى سايہ سندہ حصولہ كلش ايدى .

مشار اليہ اسلامك كوندن كونه كسب ضعف ايتكده اولسى يئلرنندہ اولان اتفاق واتحادك مبدل تفرقہ ونضاد اولسندن ايلرو كلديكنى اكلايہرق اسلامہ بر خدمت ايتك همچون اول باول افراد ملتہ لزوم اتحادى اكلا تمفہ قالقیشمش و بناء عليہ حوزہ حكومتندہ بولئان محللہ طرف طرف واعظلر تعينيلہ دين ميمن اسلامك ايجاباتندن اولان مكارم اخلاق واتحاد واتفاق تہہ سنك افكار ينہ القايہ چالیشمشدر .

بخارانك آسيا اھالى اسلاميہ سى يئندہ مقدس ومعرز بر محل اولسى واورادہ بك چوق زيارت محللرينك بولئسى حسيپلہ آسيانك ہر طرفندن

(*) بخارا اميرى اولوب روسلرلہ بر قاج ہماريہ سى نہایت مغلوبيت واقعه سى اوزر ينہ معاہدہ سى سبيلہ مشہور اولان (مظفرالدين) خانك پديردر . مشاراليہ احوال زمانہ بى تماملہ عارف ايدى . فضيلت ذاتيہ سى جہتيلہ كسب اشتہار ايتش و بخارانك عموم آسیای وسطى حكومتلريچون مرجع و حاكم اولسى ادعاسنى عمومہ قبول ايتد بركمہ موفق اولمشدر .

دائمی صورتده کلان زوار بخارا ده اولان واعظلرک اتحاد و اتفاق اسلام حقنده اولان وعظلمر بنی کال تهاک ايله اجتماع ایدر والدقلمر فکری کنندی مملکتلرینه عودت لرنده وطنداشلمرینه دخی القا ایلر ایدی. ایشمه بویله بویله بخاراده حاصل اولان فکر اتفاق آسیانک هر طرفنه منتشر اولهرق قطعه مذکورنک بر مدتدنبرو خواب غفلته یاتمش اولان اهالی اسلامیه سنی ردنبیره اویقودن اویانلردی

بونک ایجاباندن اولهرق کاشغر اهالی اسلامیه سی بالاخره چین مظالمندن قورنیله جق ایدی. لکن بر ایشک وجو بنی تصدیق بشقه واو ایشک موقع فعله وصولنه چالیشمق بشقه اولد یغندن آسییاده یواش یواش پیدا اولوب بالاخره اطرافه دال و بوداق صالان شجره اتفاق مطلبوب اولان ثمره بنی حصوله کتیره مدی. چونکه آرزوی عمومی به توفیق حرکت ايله فعلیه نثبت ایده جک ایچلرنده فعال بر آدم ظهور ایده مدی.

حاصلی ۱۲۴۷ دن ۱۲۶۲ سنه سی اواخرینه قدر کاشغر چین امپراطوری (هیان قونغ) ك (*) زیر اطاعتده قلوب خارجدن هیچ برکونا تسلط وتعرض وقوع بولمیدی کبی اهالی دخی ارتق عضیمان و اختلاله قالمیشام شدیر (کاشغرک آسوده برحالد بولمسی بر قاج اسبابدن ایلرو کلوب برنجیسی خوقندله چینلیرک اتفاق اجمعی و دیگرلریده کاشغرلیرک ضعیف و ناتوان و مطام چیدندن خائف و هراسان وهجوار حکومتلرکده اواننده دوچار غوائل و گرفتار مصائب اولمیدر. اویله ایسه برارده اوجهلرله نظر ایدم.)

{ چین }

چینلیرک باشلرینه مدت مذکوره طرفنده یعنی ۱۲۴۸ سنه سنده بر غائله آچیشیدی که بوده ۱۲۷۷ سنه هجریه سنده وقوع بولان مغاویت عظیمه.

(*) منارالیه امپراطور (تالوقوانغ) ك وفاتیه ۱۲۵۷ سنه هجریه سنده امپراطور اولوب یکریمی سنه مدت اجرای حکومت ایلدکن صکره هجرتک ۱۲۷۷ نجی سنه سنده امپراطورلنی اوغلنه ترک ایلشدر. ترک حکومتدن برسنه صکره وفات ایلدی.

لر بئك بر مقدمه سی ایدی . چین حکومتی او زمانلر ده يك ضعیف بر حالده اولوب آفات سماویه وارضیه ممالکی خراب ایتش و اوته ده بروده اوفق تفك اختلاللرک ظهوری ارکان حکومتی بتون بتون شاشیر نمش ایدی . بوكامنظم اولق اوزره انکلیزلره ده بحرأ محاربیه مجبور اولدی (محاربیه نك باشلوجه سببی چین حکومتك افیون اذخالاتنی منع ایلمی ایدی .۱) محاربیه نك ده ایتداسنده غلبه انکلیزلر طرفنده قالمغه چینلیلر مغلوبیت بحریه لر ينك اجیبنی چیقارمق ایچون چین ممالککنده بولنان انکلیز ابنیه و تأسیساتنی کلیأ احراق و تخریب ایتدیلر . لکن انکلیزلرک بونك اوزرینه (قانطون) (*) شهرینی طوبه طونه رق تضییق ایلمی باعث دهشت اولمغه نهایت الی ملیون ریال تضمینات اعطاسیله (هون - تونغ) (**) جزیره سنك انکلیزیه تركنه مجبور اولدیلر

ایشته بو وجهله عقد مصالحه اولمش وقطع اولنان معامله تجاریه یکیدن باشلش ایسه ده ۱۲۵۶ سنه هجریه سنده چین دولتك نقص معاهده ایتسی اوزرینه انکلیزلر بشکرار حربه ایتسدار و چینلیلری ایغای معاهده یه اجبار ایلدیلر . چینلیلر نهایت مذکور جزیره بی مؤبدأ انکلیزلره ترك ایله اول و آخر یکرمی بر ملیون ریال تضمینات اعطا ایتش و بر قاج لیائی انکلیز تجارتلرینه کساد ایتکه مجبور اولمشدر .

(*) (قوانغ - تونغ) ولایتك مرکز اداره سیدر . ۲۳ درجه عرض شمالی و ۱۱۱ درجه طول شرقیده واقع اولوب حوالیسی بش ساعت متد بر حصار متین و اوج قلعه ایله احاطه اولمشدر اوروپا لیلر قانطون (قانتون) دیرلر چیچیه یعنی اصل اسمی (قوانغ یوفو) در . تقریبأ الی بوز يك نفوسی وار . ۱۲۵۶ معاهده سندن بری نیائی اوروپا تجارتلرینه آییق بولمغده در . چین دولتك مهم بر موقعی در .

قانطونلیرك چوخی کیهه و کونؤز نهرلر اوزرنده و قایقلر و صالرده اصرار زندگانی ایدرلر .

(**) چین ممالکك جنوب شرقیسنده و چین دکرنده کائن اولوب قانطون شهرینك

یشکاهنده واقع در .

{ افغانستان }

افغانستانك اول ارهلق اطرافه باقه جق وقتى بوق ایدی . چونكه هجرتك ۱۲۵۴ نجى سنه سی اواخرنده (شعبانده) انكلیز هند حكومتى والیسی لورد (اوقلاند) افغانستانه اعلان حرب ایتش و ۱۲۵۵ سنه هجریه سی اوائلنده (جادى الاولیسنده) افغانستان قطعه سی اوزرنده محاربات شئیده باشلامش ایدی .

افغانیلر غلبه بی قرانسه ینه ضررى بوق . لکن افغانستانك برحقو محلی وخصوصیه (کابل) (۱) شهرى انكلیز پای استیلاسی الته کیردی و حکمدار ایسه تاج و تختی ترك ایدرك بخارایه فرار والتجا ایلدی .

(انكلیزك افغانستانده مظفر بترینی تسهیل ایدن اسبابك باشلوجه سی (احمد شاه) ك (۲) احفادنن اولوب مقدما انكلیز هند حكومتته دخالت والتجا ایتش اولان ومشار الیهدن صكره یكرمی التی سنه مدت افغانستانده

(۱) كابل ایالتنك مركز اداره سی وافغانستانك پایتختی اولوب التی بیک خانه بی والتش بیک نفوسى حاویدر . کابه (قابل) دخی دیولر . اطرافى باغ وباغچدلك برشهر اولوب ایجه متین برقله سی واردر . سطح دریادن ارتفاعی ۱۹۱۷ مترو اولوب بوجهته موسم شنایی شئید ومدیدر .

قندهارك شمال شرقی جهتندن (۵۱۵) وهراتك شرقی جهتندن (۸۰۰) وبلخدن (۵۶۵) وجلال آباددن (۱۲۸) کیلو مترو مسافده اولوب کاشغر شهرنك جنوب شرقیسنده کاندر .

چوق دفعه آفات ارضیه اوغرامشدر ۱۱۵۲ ده نادر شاه ضبط و ۱۱۸۸ ده تیمور شاه پایتخت اتخاذاشدر .

(۲) مشارالیهك تاریخ ولادتى ۱۱۳۷ سنه هجریه سنده در . مشهور نادر شاهك قتل اونغسی اوزرنه افغانلورله اوزبكلردن مرکب برفرقه قلیله ایله بلا مقاومت قندهاری ضبط ایتش وشهر مذکورى پایتخت اتخاذه رسماً پادشاهلغى اعلان ائشدر . مؤخرأ کابلستان وهراتی دخی ضبط ونجای دائرة اطاعته ادخال ایله برطرفدن مشده ودیگر طرفدن غاز نهرینه قدر مالکی قبضه تسخیرینه کچیرمشدر . جلوسى ۱۱۶۱ سنه هجریه سنده

اجرای سلطنت ابدن (تیمور شاه)ك (۳) اولادندن بولان (شاه شجاع)ی
(۴) افغانستانه حکمدار نصب ایتك اوزره بر اردو رفاقتنده اوله رق افغانستانه
ادخال ایله اهالی بی مشار الیهك بیعتنه دعوت ایتلری ومشار الیهك حکومتی
تقویه دن صکره انگلیز عسکرینك درحال افغانستانی ترك وتخلیه ایده چکنی
اهالی به وعد و بیان ایتلر یدر .

کر چه افغانلیلر مؤخرأ ۱۲۵۷ ده انگلیز عساکرینك افغانستانی تخلیه
ایتمامسندن ناشی کابله ظهور ابدن عصیان اوزر بنه بر چوق انگلیز
عسکرینی کابله وتسکین عصبانیدن عاجز اولدیغی جهته بالمجبور به رجعت
اولوب کندوسی اول وقت یکر ی اوج یکر ی درت یاشنده ایدی . ۲۱ سنه درت
اجرای سلطنتدن صکره ۱۱۸۲ سنه هجریه سنده وفات ایشدر . حین وفاتده ۴۵
یاشنده ایدی .

(۳) ۱۱۸۲ سنه هجریه سنده جلوس ایش و ۱۲۰۸ سنه هجریه سنده وفات ایشدر .
قندهاری ترك ایله کابلی مقر حکومت اتخاذ ایش ایدی .

(۴) مشارالیه پدرینك وفاتی اوزرینه (زمان خان) نام برادرینك نائل حکومت
اولمسندن متأثر اوله رق استعصال سلطنت ایچون اوغراشمش ایسه ده موفق اوله ماش
واو ائاده دیگر برادری شاه محمود نائل سلطنت اولغه بتون بتون غیره کلوب تکبیل
قوتیه برادرینك ائدن تحت سلطنتی آلفه چالشمشدر . مقلوبیتلر بر بریشی تعقیب ایش
اولدیغی کی ان صکره شاه محمود وزیر ی قصبی خان اوکنده مقلوبیت قطعیه به دخی دوچار
اولدیغدن اشیا وخران موجوده سنی ترك ایله فراره مجبور اولش و آرتق بشقه چاره
کوره منجه ۱۲۴۸ ده انگلیز هند حکومتده دخالت والتجا ایدره کویا هوس سلطنتدن
ال چکمش ایدی . هجرتك ۱۲۵۵ نجی سنه سنده ایسه انگلیز هند حکومتی تحت
حاجه سنده اولدیغی خالد قندهارده رسماً حکومتی اعلان و کابله تحت حکومتده جاوس
ایش وظایت طنطنه ایله بیعت عمومی به مظهر اولش ایسه ده انگلیز عساکرینك افغانستانی
بتون بتون تخلیه ایتمامسندن طولای ظهور ابدن عصبانده مقتول اولمشدر . ارباب اختلال
ابتدا کندوسنه انگلیز عسکرینك چکلوب کیتسی بیان ایش ایدی . لکن مشارالیه
انگلیرك سایه سنده نائل تاج و حکومت اولدیغدن انگلیز له درحال چکلوب کیتلرینی
تکلیف جمارت ایدم ماش و بویخصوص ایسه هم افغانستان محارباتی و هیده کتدیسنك
قتل و اعدامی مؤدی اولمشدر .

ایدن و خدمه وساره ایله برابر مقدارلی بکرمی، التي بیکه بالغ اولان انکلیز فرقه سنک یالکز بر کشیدن ماعداسنی ده یوللرده تلف و بکرمی سکر یک دوه و بارگیری ضبط ایتملریله ابتدای مغلوبیتلرینک آجیسنی چیقارمشلر ایدی . لکن انکلیزلر ایرقسی سنه بو دهشتلی مغلوبیتلرینک انتقامنی المی ایچون تکرار قندهاردن (۱) افغانستان اوزرنده ایلرولیمزک استیلا ایلدکلی محلاک محافطلرینی عموماً قلچیدن کچیرمک و یک چوق محلی واز جله کابل وغرنه (۲) و جلال آباد (۳) شهرلرینی احراق و تخریب ایلک کبی شدت اجرا ایلدیلر . افغانستانک وقوعات مؤسسه سی یک چابوق مرور ایتمیوب بلیه حرب واستیلا افغانستان اوزرنده ۱۲۵۵ اوائلندن ۱۲۵۸ اوائلنه قدر اوج سنه رونما اولدی .

(۱) قندهار ولایتک مرکزی اولوب ۳۱ درجه ۲۷ ثابیه عرض شمالی و ۶۸ درجه ۸ ثابیه طول شرقیه کان بر شهر مستطیل الشکل در . اهالیسی الی بیکدن زیاده اولوب سطح دریادن ۱۰۵۸ متر و مرتفع و کاشغر شهرینک جنوب شرقیسنده کان در فن حریجه غایت مهم بر موقعه اولوب اطرافنده بکرمی بش قدم ارتفاعنده بر حصار متین و یونک اطرافنده دخی بر خندق وارد . احد شاهک تر به سی شهر مذکورده کان در . آسیانک اک مینت و محصولدار بر شهری اولوب ارباب صنایع و هنرک و آسیا تجارلرینک جمعی در . تاریخ بناسی یک اسکی اولوب تعیینده اختلاف وارد . مؤرخن شهر مذکورک بانیسی اسکندر اولدیغنی بیان ایلر . شندی به قدر یک چوق تخریب اولمش و ۱۲۹۹ ستمسند دخی تکرار انکلیزلرک دست استیلاسنه یکمش در .

(۲) کابلک جنوب غریبسنده و بوز یوز الی کیلو متر و بعدنده و سیستان (سیستان) ایانلنده و کاشغر شهرینک جنوب شرقیسنده کان در . مشهور سلطان محمودک پاکتی ایدی . مشارالیمک تر به سی اورا در . سطح بحدن ارتفاعی ۲۳۵۰ متر و اولوب آسیای وسطانک اک بارد بر محلی و افغانستانک اک مهم واک محکم بر شهیدر . قندهاردن ۳۰۰ کیلو متر و مسافده در .

(۳) کاشغرک جنوب غریبسنده کان اولوب سیستان ایالتک مرکز اداره سیدر . کابلک ۱۲۸ کیلو متر و جنوب شرقیسنده و قندهارک (۴۰۰) کیلو متر و شرقنده در .

جد اولسون که زمان وموقع اقتضاسندن اولق اوزره انکلیز نهایت ۱۲۵۸ سنه هجریه سنده افغانستانی بتون بتون تخلیه ایتدیلر . ایشه افغان-نستان اون اوچنجی عصرک اواسط بنده دهشتلی قتالر وقزاندیغی غالبیتی محو ایده جک درجه ده مغلوبیتلر کورمک کبی بر یوک بلا آشیرمش ایدی . اول وقت افغانستان حکمداری دوست محمد خان (۱) اولوب مشار الیه افغانستان حکمداری احمد شاهک احفادن (محمود شاه) ک (۲) وزیر اعظم

(۱) افغانستان حکمداری مشهور احمد خان الیه مشار الیهک مخدونی اولوب کندیسندن صکره سربر حکومتیه جلوس اپدن تیور خانک وزیر اولان پاینده خانک اوغلیسدر . قهی خانک قتل اولغسی افغانستانده شورش واختلاناتک ظهورینی وبوده عاقبت افغانستان حکومتک پاینده خان اولادیتک الله یکمسی موجب اولمشدر . ابتدا دوست محمد خان برادری محمد عظیم خان کابنده صورت ظاهرده وزیر وحقیقته ایسه حکمدار مطلق اولهرق سلطنت ایش و آنک وفاتیله مخدوی حبیب الله خان برینه یکمشی ایسه ده ظهوراپدن شورش وفسادات اوزرینه موی الیه حبیب الله خان برادرلری طرفندن قتل اولوب دوست محمد خان برادرلریک اتفاقیله افغانستانک بر مقصدار محلی کندیسنتک تحت اداره سنده اولق اوزره کابل حکومتیه یکیرلمشدر . انکلیز عسکرینک ۱۲۵۵ ده کابل استیلامی اوزرینه بخاریه فرار ایش و اورادن معاونت کوره منجه عودکله انکلیزلر تسلیم اولمش ایدی . انکلیزلر کندیسنی افغانستان طورراغنده اوطور تیوب هندوستانه کوندر مشلر و کندیسنه سنوی اوتوز بیک لیرا معاش فخصیص ایشلر ایدی . مؤخرأ مشار الیهک بلخده حکمدار اولان مخدومی اکبر خان طرفندن ایقاع اپدیلان کابل حادثه سی اوزرینه افغانانولرک تحت اسارتنده بولنان انکلیز امرای عسکریه سی زوجه ومخدوملریله مبادله اولوب قید اسارتدن خلاص اولمش وینه مسند سابقته یکمشدر . ذکور وانات اولهرق ۳۲ اولادی وار ایدی . یونلردن (شیر علی) خان کندیسنتک وفاتی اوزرینه ۱۲۸۳ سنه هجریه سنده کابل حکمدار نصب اولمشدر .

(۲) بن تیور شاه بن احمد شاهدر . مشار الیهک افغانستان تحت حکومتیه جلوسی حقده اپکی نوع معلومات اولوب برنی ۱۲۱۵ و دیگریده (۱۲۲۰) سنه سنده اولدیغی در . هر حالده حکومتک تقرر ایتسی ۱۲۲۰ سنه سنده در . پدردن صکره موقع حکومتیه بکن برادری زمان شاهک الیدن (برایی کره مغلوب اولدقدن صکره کندیسنه وزیر اعظم ایتدی قهی خانک سایه سنده) حکومتی الهرق افغانستان تحت حکومتیه یکمشدر .

(قحی خان) ی (۱) (که دوست محمد خانک برادریدر) بغیر حق تلف ایتسی و بوايسه افغانستانک بر طرفنده والی و حاکم اولان موی الیهک برادرلرینی اغضاب و اخذ انتقامه مجبور ایتکله افغانستانده بر طاقم شورش و فسادات ظهور ایلسی اوزرینه افغانستان حکومتنه نائل اولوب مدت حکومتی هجرتک ۱۲۸۳ نجی سنه سنه قدر امتداد ایلشدر .

مشار الیه کرچه عصیت اسلامیه اصحابندن غایت جسور و فداکار بر حکمدار ایسه ده کندی ملککنده بر طاقم فناقلار بولمق و حکومتده ایستدییکی کی استقلاله نائل اوله میوب حتی اول آره لقی حکومتدن امین و بر مدته حریت شخصیه سنه صاحب اوله مامق کی دیگر یره مداخله یی مانع اولان احوال وار ایکن کاشغر اهالیسنگ مغدوریت واقعه سنه باقه مامشدر .

{ خیوه } (۲)

برده خیوه خانلانی وار . کرچه کاشغره اوزاجق ایسه ده بزه (یعنی

۱۲۶۵ سنه هجریه سنه وفات ایلدی . مدت حکومتک چوغی منازعات داخلیه ایله مرور ایلدی . قحی خانی قتل ایتدیردکن صکره کندیسیده مسند حکومتده بقا بوله مدی . نفوذ و قوتی کوندن کونه آزالوب نهایت کابلستانده ظهور ایدن اوفق بر آتش عصیان تسکین ایتکله جسارت ایده میوب هراته فرار ایله ایران دولته الهج و حکومتی ولی عهدی کامرانه ترک و اعطا ایلدی .

(۱) پاینده خانک اوغلیدر . محمود شاهک ذوق و صفایه فرط اتمماکی جهتیه امور حکومت کندیسنگ دست اداره سنه یکمیش و بوسبیله فوق العاده کسب استعداد ایش ایدی . بیچاره نک افغانستان حکومتی بر موقع حال العاله ایصال ایتک و محمود شاهک نائل سلطنت اولمسنه سبب مستقل ایلدی کی ایتدی بونجه خدماتی و اعدایه حیرت و یرن بر چوق فتوحاتی قطعاً نظره آلدی . وکلانک و باخصوص ولی عهدک دوچار نظر حسدی اولوب آنلرک انتزعه لرینسه قربان ایلدی . مکافاتیه بدل بالعکس مجازات کوروب ایتدا نعمت بصردن محروم ایلش و مؤخرأ پارچه پارچه ایدلک و باشی طوقاق آلتیده ازللک کی شکنجه لر ایله قتل اولمشدر . غزنه شهرنده مدفوندر .

(۲) استرآبادک (۵۶۰) کیلو مترو شمال شرقیسنده در . شمالنده ارمان دگری و قرغز

دولت عثمانیه به نسبتله همجوار صایلوور. لکن خیوه خانلیغی اول زمانده فتوحات خارجیه ایله اوغراشه حق بر حال اقدارده اولمقدن بشقه خارجدن بر یوک بلا کندی اوزرینه کلکده ایدی. اوده روسلرک برخیلی زماندنبرو اوراپه کوز دیکسی ومقدما هجوم ابتدکاری کبی اون اوچچی عصر هجری اوائلنده دخی هجوم ایچون حاضرلتمده بولمسی ایدی.

خیوهیلر روسلرک هجوم ایچون اجرای تدارکات ایلکده اولدقلرندن خبردار ونظر دقتلرینی دشمن اوزرینه چورمکده مسلوب الاختیار اولدیلر. خیوه کندیسیچون خارجدن بردشمن ظهور ایتش ایکن هیچ رغائلهسی یوقش کبی کاشغر اوزرینه امانله نظره نصل موفق اوله ییلور؟ صرهسی کلش ایکن روسلرک خیوه اوزرینه نه وقتدنبری هجوم ایتکده اولدقلرینی بیان ایدیم. روسلر خیوهیه هجومه ابتدا ۱۱۲۶ سنه هجریه سننده امپراطور (دلی پترو) (۱) زماننده نشبت ایتش ایدیلر. سنه مذکورهده کشفیات لازمه اجراسیله ۱۱۲۹ و ۱۱۳۰ سنه هجریه لرنده هجوم ایتدیلر. اول وقت روس

ممالکی وشرقنده جهون نهری وجنوب شرقیسنده بخارا وغرب وشمال غربی جهتلرنده برطاقم چولار واقع اولوب نفس خیوهده اون بش یکریمی یک اهل اسلام واولوز قدر جامع ومجهد ومدرس واوردر. خیوهیلر برطاقم قبائلدن مرکب اولوب عوماً مسالندر. برآره لاق خیلوجه توسع ایتش ایدی. کاشغر شهرینک غرب طرفنده کائن در.

(۱) ۱۰۸۶ ده طوغش و ۱۱۰۱ ده و ۱۰۸۶ یاشنده جلوس ایلشدر. (۴۷) سنه حکومتن سکره ۱۱۳۸ ده و ۵۲ یاشنده وفات ایلدی. عله قیافتنده اوروپایی طولاشوب فاریقه لرنده مکتبلرده تحصیل هنر وصنعت ایلدی. علوم وصنایعی روسیه ممالکنه ادخال وملکنده برخیلی اصلاحاته موفق اولوب اداره حکومتی قالب آخره افراغ واطاعت سکریدن محروم اولان عسکری گروهنی اصلاح واوروپاده اولدینی کبی کندی ملکته دخی نظام جدید احداث ایلشدر. عثمانلور ایله ده اوغراشمش وقط مغلوب اولمشدرکه ۱۱۲۳ پروت انزای مشهور وتواریخ عثمانیده مفصلاً مذکوردر. روسیه دولتنک بو کوتکی ببولکی پتروک سابه سنده در. چوتکه بو بنای عظیمک حقیقی نمائی وآتمش ایدی. اختلافیون خط حرکت اوانق اوزره تنظیم ایلدیکي وصیثنامه مشهور اولوب بونک ساخته اولمدینی آرتق حربیه نیوته وارمشدر.

تاریخ قسمی   کاشغر   اون اوچینی صدر

فرقه عسکریه سنک مقداری درت بیسک نردن یسبارت اولوب قوماندانان جنرال (پرنس بقوویچ چرقاسکی) (۱) ایدی .

(۲) روسلری خیوه اوزرینه ابتدا هجومه تشویق ایدن خواجه نافذ فائنده برترکان (۲) امیری اولدیغی بعض محله مقیددر . مرقوم دلی پترویه (چیهون) نهرینک (۳) ایکی طرفی اتون معدنی اولوب نهر مذکور مقدملری (بحر حرز) (۴) منصب اولدیغی حالدده خیوه لیلرک مؤخرآ آرال دکرینه آفتدقلرینی روسیه دولتی نهر مذکوری یته بحر حرز آفیدر ایسه یک چوق استفاده ایده جکفی و ترکانلرک ایسه هر حالدده معاونه حاضر اولدیغی بیان ایله ایپراطوری تشویق و تحریص ایتیش ایدی .

نهایت روس فرقه عسکریه سی بو هجومده موفق اوله مدی و خیویه مواصلت ایتیش اولدیغی حالدده اوزرلی یته بغته هجوم ایدن خیویه لیلر طرفندن کافه سی مقتول اولدی . بالکز ایچلرندن قرق غری هر نصله فراره موفق اوله بیلشدر .

(۱) مرقوم سلطان اوله رق طوغش و سلطان اوله رق بیوش اولدیغی حالدده محضا استیصال جاء و دولت ایچون معاذ الله نصر ایتدیکندن روسیه دولتی طرفندن عهده سنه جنراللق رتبه سی توجیه اوله رق برمنوال محرر خیوه اوزرینه کوندریلان عسکره قوماندان تعیین اولنش فقط مغلوب اولغله خیوه لیلر طرفندن در دستله قتل و اعدام قلفشدر . بقوویچ (بکوچ) صورتنده دخی یازیله یور . مرقومک سلطان ایکن اسمی دولترای ایدی .

(۲) ترکانلر غایت جسور اولوب آسپای و سلطانک هر طرفنده مسکوندر . فقط اکثریته آسپای و سلطانک غرب طرفنده متمکندر .

(۳) جیهونه (ام دریا) دخی دیرلر . منصبی آرال دکریدر .

(۴) آسپاده و اقعدر . اطراف اربعه سی قره اولدیغندن کول ایسه ده بیولکسی جهتیله بحر دینلشدر (حرز) ک طوغریسی (حرز) اولدیغی بعض ذوات طرفندن ادعا اولنش ایسه ده تأثیری کورلماش و آرتق برکزه عموم طرفندن (حرز) اوله رق قبول ایدلش اولدیغندن نقطه نک بری حذف ایدیله مامشدر . کاشغر شهرینک غرب طرفنده واقع در .

اول وقت خبوه خانلغی مسند حکمداریسنده بولنان (محمد بهادر خان)
(۱) غافل بولنوب روسلرک خبویه قدر ایلرولمسنه مانع اوله ماش فقط
خبویه آنلری کاملاً قلعیدن کچیرمشد. مشارالیه ۱۲۶۱ هـ روسیه دولته
سفیر ارسالیله مصالحه اتمش ایسه ده فکر استیلادن هیچ بوقت واز کچمیان
روسیه درت سنه صکره برمنوال معروض خبوه اوزرینه عسکر کوندرمشد.
روسلر بومغلوبیت اوزرینه برمدت خبوه اوزرینه هجومدن صرف نظر
ایلدیلر. آرادن (۱۲۶) سنه کچدکن صکره اونودلدی ظن اولنان اجراآته یکیدن
باشلدیلر وایکنجی هجومی بخشنده اولدیغیز زمانده یعنی « ۱۲۵۵ » سنه
هجریه سی شوالی اواخرنده اجرا ایلدیلر.

روس فرقه عسکریه سی بو دفعه اولکنه نسبه تدارکلی طاورانش
وعاقلانه ایلرولش ایسه ده اطرافنی قار احاطه ایتسی حسبیه بو سفردن ده
هیچ بر نتیجه حاصل اولدی. اشبو روس فرقه سی بشبیک نفر و ۲۲ طوب
واون بیک مهمات و ارزاق دوه سندن عبارت اولوب جنرال پروفسکی قوما-
نداسنده ایدی. ایکی اوچ بیکی قارک شدتدن طوندی و بر مقدارده خسته-
لقدن تلف اولدی قصور عسکرده ایسه حرکتیه مجال قالد یغندن ده
خبویه وارمه دن باری یولدن رجعتیه مجبور اولمشدر.

(۲) بخشنده ده صحیح املق اوزره کوریلان دیگر بر معلوماته نظراً جنرال پروفسکینک
قومانداسنده بولنان عسکرک مقداری بشبیک اولیوب ۱۲ بیک نفر در.
بوفرقتک خبویه لیلرک هجومی ایله منہزم اولدینی حقند ابروجه بروایت اولوب برنجییه
مزاج ایله دیرم که: روسلر بر طرفدن مشقت سفریه ایله قارک شدتدن وخسته لقدن و بر طرفدن
دخی خبوه سواریلرینک هجومندن برحق تلفات و یروب رجعتیه مجبور اولمشدر.)

(۱) محمد بهادر آرانغ خان بن انوشه بهادر خان بن ابوالغازی خاندن. جدی جنکبره
متصل اولان یادگار خان احسانتندن خبویه حکومت ایدن خانلرک اون التنجیسی در.
دولت عثمانیه ایله مناسباتی اولوب حتی ۱۱۳۳ سنه هجریه سنه سلطنت سغیه به صغیر
مخصوص ارسال انلش ایدی. شجیع وجسور بر مرد غیور ایدی.

تاریخ قسبی   کاشغر   اون اوچچی عصر

اول وقت خپوه خانى (رحمن قولى خان) (۱) ابدى كه مشار اليه روايت ثانيه موجب الحاق وطنى پك كوزل صورته محافظه ايتش و روسارى فنا حالده مغلوب ايلشدر . روسيه دولتى بو. دفته دخى موفق اوله مينجه ايرتسى سنه يعنى ۱۲۵۶ سنه هجرى سى ربيع الاخرنده مشار اليه ايله عقد مصالحه ايتش و بوندن صكره بر مدت دست استيلايى كبرو چكش ايسه ده اون درت سنه صكره مرادينه نائل اولش يعنى (۱۲۷۰) سنه هجرى سى صفر ويا ربيع الاولنده خپوه پى ضبط ايلشدر

اول وقت خپوه خانى (محمد امين خان) (۲) اولوب مشار اليه روسيه فرقه سنك حر كشتدن اول سفر اى مخصوصه ارسالبيله عقد مودت و دوام مسالت ابدلسنى تكليف ايتش و فقط بونكله روسيه نك استيلاسنى منع ايله ماهشدر . مشار اليه خپوه نك ضبط اولتمسى اوزرينه ارتق مصالحه دن بشقه چاره كوره مينجه روسلرك مصرأ تكليف ابلدكلى معاهده نامه پى كندنجيه بك چوق مضرنى اولديغنى بيلد بكي حالده مع الكراهه امضالمشدر . اشبو معاهده نامه ۱۲۷۱ تاريخلى ابدى .

الك صكره دخى روسيه بردها مقصودينه نائل اولدى. (چركستان) (۳)

(۱) رحمن قولى خان بن محمد رحيم خان بن عوض خان بن محمد امين خاندن . يادگار خان احفادن خپوهده حكومت ابدن خانلرك يكرى ايكنجيسيدر . كنديسى غايت شجيع و مدبر بر ذات اولوب خپوه و اطرافنده بولنان بالجله قهائلى و على الخصوص سر كندى لكره نفرد ايتش اولان تركمانلرى تحت اطاعتنه آلتش ابدى .

(۲) خپوهده حكومت ابدن يادگار خان احفادى يكرى اوچنجيسيدر . رحمن قولى خاندن صكره خپوه مقام امارته نائل اولش و كندى آدملردن برخان تركمان طرفندن خنجرله شهيد ايلشدر .

(۳) بعضيلر چركسى (چركز) صورتمنده بازيور . فقط رسماً و عوماً (چركس) صورتمنده قبول اولمشدر .

و (اورانسورخ) (۲) و (ترکستان) اردولرندن ترتیب ایلدیکی اوچ فرقه بی (۱۲۹۰) سنه سی محرمنک اون بشنده خبوه اوزرینه سوق ایلدی . بودفه خبوه بی ضبط ایلدی روس هسکرینک قوماندانی روسیه نك ترکستان والیسی جنرال قوفان اولوب مومی الیه ۱۲۹۰ سنه هجریه سنده خبوه بی داخل اولدی که خبوه خان ده محمد رحیم بهسادر خان ایدی . مشار الیه الیه جنرال قوفان بیننده خبوه جندمش باغچه سننده عقد اولنان معاهده ۱۲۹۰ سنه سی رجبینک غره سی ۱۸۷۳ اغتوسنک ۲۵ ی تاریخلی ایدی .

{ بخارا }

بخاریه عطف کلام اولنجه کرچه اوراسیده کاشغره یقین ایسه ده اول ارلق حبت اسلامیہ وصلابت ملیه سی جهتیه اقرانه فائق اولان (نصر الله خان) بخارا خانلقه هنوز کچمش اولدیفندن حکومتی بر اساس قوی اوزرینه بنا ایتدن خارجه تجاوزی موافق حال وزمان بوله مانغله کاشغره یاردم ایده مامشدر

ایشته کاشغر هجرتک اون اوچنچی عصری واسطنده هیچ بر یردن کندیسنه امداد و معاونت کوره مامشدر .

{ کله لم خوقنده }

خوقند وقوعات بیلک پک لازمدر . زیرا کاشغره وقواتنه زیاده سیله تعلق وارتباطی واردر . چینلیلرله خوقند خانلقنک عقد ایلدیکی معاهده نك محافظه احکامنه خوقند خانلقی طرفندن هجرتک ۱۲۵۹ سنه سنه دکن

(۲) بر سنجاق مرکزیدر . اهالیسی اون بش یکریم بیک قدر اولوب چوغی مساندیر . روسیه نك آسیا اوزرینه کوندریکی عسکرک مبداء حرکتی واورویان آسیایه و آسیان اوروپایه نقل اولنان امتعه تجاریه نك مرکزیدر . شهر مذکورک نام هتقی (اورس-ق) اولوب کاشغره شمال غریبسنده کائندر .

رعایت اولمیشدور . چونکه تاریخ مذکوره دکن خوقند مسند خاتیسند محمد علی خان سایه انداز اولمش و معاهده ایسه انک زمانده عقد اولمش ایدی . تاریخ مذکور دن صکره ایسه معاهده حکمدن ساقط اولدی . زیرا که خوقندده محاربات مدهشه و اختلالات متوالیه ظهور ایش ایدی . ۱۲۵۹ سنه هجریه سسند بخارا امیری نصر الله خان خوقند بر فرقه کلیه ایله هجوم ایلدی . محمد علی خان مقابله ایش و هر ایکی طرف بیننده غایت شدتلی صورتده وقوع بولان محاربات بش الی ماه امتداد ایشدور . نهایت محمد علی خانک کافه قوتی محو اولمش و عسکر ینک نصفندن زیاده سی تلف و پریشان ایدلش اولدیغندن قلبه او طرفده قالوب بخارا امیری خوقندی کندی ممالکنه الحاق و محمد علی خانی کافه اولاد و طرفدارانی ایله برابر قتل و اعدام ایشدور .

نصر الله خانک بخارایه عودتندن پک چوقی زمان کچمکنسزین خوقندده بر اختلال ظهور ایش و بخارا مأمورلری طرد و تلف ایدیلرک بخارا ایله اولان رشتنه علاقه قطع ایدلش ایدی . بو عصیان و اختلال اوزرینه اسکی خوقند خانلری نسلسندن اولان (شیر علی) نام ذات مقام امارته اجلاس اولدی

(مومی الیه اوزمانه قدر فقر و ضرورت ایچسده بولندرق قیاق قبائلی نژنده اقامت ایچمکده بولمش ایدی . کندینک آلوی اولدینی مسکنت و عدم قدرت امور حکومت قیاق قبیله سی رؤسایسندن اولان (مسلمان قوی خان) نام ذاتک بد اداره سنه یکمسنی موجب اولمشدور .)

شیر علی خانک نائل حکومت اولسندن از بر مدت صکره پک چوقی کسه مومی الیهک مقام حکومتده بولمیسندن نا خشنود اولوب خلع و دفیچون بهانه و فرصت اراقمده بولمشلرایدی . مومی الیه خانلغنا ایکنجی سنه سنده برای صید و شکار خوقنددن چبقه قرق اوده بروده کشت و گذار ایش ایدی . اول ارهلق شیر علینک طیشماروده بولمیسندن استفاده ایدن ارباب

اختلال خائلق ادا ساسنده بولنوب مطروداً بخماراده اقامت ایتکده اولان (مراد خان) ی (۱) خوقنده دعوت ایله مسند خانی به اجلاس ایتدیله مومی ایله ایسه درحال اطرافه ادمار چیقارهرق شیر علی خانی دردست ایله قتل واعدام ایتدیرمشدر. شیرعلینک قتلی اوزرینه مسلمان خائک برچوق آدمله خوقند اوزرینه حرکت ایلدیکنی مراد خان خبر النجه باشنده اولان فرقه قلیله ایله مقابله ایده میه جکنی اکلابوب یدی کون امارتن صکره بخارایه فرار ایلدی

مسلمان خان خوقنده مقتول شیر علی خائک دردنجی مخدومی اولوب پدرینک زماننده (مرغلان) ه بک نصب اولنان (خدایار) (۲) خانی امیر نصب ایلش وامور حکومتی ید اداره سسنه المشدر. مومی ایسه کرچه ارباب استقامتن ایدی لکن معیتنده بولنانلرک مال میری بی اختلاسنه سس چیقارمز ایدی مؤخرأ اودرجه کسب استبداد ایلدی که هیچ بر ایشه قاریشه میان خدایار خان بر نظارت شدید الینه النوب هر بر حرکاتی تدقیق ونجسس اولنور وکندیسنه (طرفدار پیدا ایده مامسچون) بر اچه ویرلیوب هیچ بریره چیقارلز وکسه ایله کوریشدیرلزابدی. بوجاله سبب ایسه خدایار خائک موروث اولان اموال واملاکک حساباتی صورغه ودها طوغریسی مسلمان خائک لندن زمام حکومتی المغه کسب اقتدار ایده مامسی ایدی. غریبدر که

(۱) غایت جین و تحصيل سلطنت ایچون ایسه اوقدر حریص ایدی. حکمدارغه لایق هیچ بر مزنی اولوب سلطنته طالس اولسی آسیای وسطی اها لیستدن ایلرو کلانلرینک فکرلنده رلشدی کبی وقتی خوش کچیرمک وایام نکبتنده ایشه رایه جق ثروت پیدا ایلک ایچون ایدی؛ ملکی حسن اداره ایله اها لینک سعادتخالنه و دولتک ازیاد شان وشوکتته چالیشق بالکر بونک دکل (اوراچه) بک چوق کسسته نک خاطرینه یله کلز ایدی!

(۲) مشار ایله حقنده معلومات لازمه فصل مخصوصلرنده در

تاریخ قسمی کاشغر اونا و چینی عصر

مسلمان خاتک (عبد الرحمن) (۱) اسمند اولان اوغلی خدایار خان طرفنی التزام ایله مشار الیه خقیاً اچیه کوندرب ایدی .

{ محمد امین خاتک کاشغرده حکومتی }

۱۲۶۲ ده قرغزل چینلیلرک ضعفیندن استفاده ایچون کاشغر طورباغنده و غرب حدودنده طولاشمغه باشلدیلر . عالم شاه دن صکره پولتیقه مرخصی اولان (محمد خان) قرغزلک مجازاتی تعهد ایش و بو خصوص ایچون چینلیلردن برحق اچیه المش اولدیغی حالده بوییده هیچ برکونه تدبیره تشبث اتمامشدر .

هجرتک ۱۲۶۳ نجی سنه سنده خواجهلردن محمد (امین خان) (۲) اطرافدن کندیسنه طرفدار جلب ایتک اوزره یدی خواجه ایله خوفنددن فرار ایدهرک بش الی یوز طرفدارلرله برابر تیان شان طاغلرینه یایلدی .

(یونلرک رئیس « خواجه طوربا » (۳) اولدیغی بعض عجلده مقید ایسده محمد امین خاندن بشقه رذات دکلدر . محمد امین خانه کاشغرلیلرجه « قته توره » دینلیدی جهته موی الیهی (محمد امین خان قته توره) ده ذکر ایتدیگر حالده اسمس اولان (خواجه طوربا) دن دها واضح و مفصل اولور .

محمد امین خان قرغزلردن بر خیلی ادم طویلندقدن صکره بر مقدار

(۱) موی الیه پدرینک دوچار ادبار و مصائب اولسنی و حتی بالآخره قتل و اعدام اولسنی موجب اولان تدابیره تشبیه کندیسنه یانجی اولان برادرمک اقبالچون چالشمسی و کندی منافعی بویولده ارامسی سزاوار طعن و تشنیع در

(۲) کاشغرلیلر بیوک سید معناسنه اولان (قته توره) ترکیبی موی الیهک اسمک آخرینه علاوه ایدوب کندیسنی (محمد امین خان قته توره) ده یاد ایدرلر . چفتایچه (قته) بیوک (توره) دخی سید دیمکدر .

(۳) طوغریسی (خواجه توره) در .

خوقند جهت عودت و مؤخرأ (اوش) (۱) نام موقعدن کاشغر اوزرینه حرکت ایلدی . مومی ایسه حرکتک یدنجی کونی . چینلیلرک ال ایلرو قره غولی اولان و (مین یول) نام موقعده انشا اولنان اسنحکامه واصل اولوب چین عساکر مستحفظه سنی کاملاً قتل و اعدام ابله کاشغر اوزرینه حرکت ایلدی . بولاره قارشو یکی شهردن چیقان اوچ بیک چینلی کندی مقدارلرینک قلته باقمسزین و ذره قدر احتیاطه رعایت ایتکمسزین شدنلی بر صورتده هجوم ایتش ایسه ده منزه اولوب یکی شهرده تحصنه مجبور اولمشدر . محمد امین خان چینلیلری محاصره یه لزوم کورمیوب اول بول کهنه شهرینک ضبط و تسخیرینه قالدیشدی . بر روایت کوره کهنه شهر اهالی اسلامیه سی شمعی به قدر کورمش اولدقلری احوالدن و چکدکلری جزالردن متنبه اولدقلر بچسون یکی شهر ضبط اولمنجه کندی شهرلرینی تسلیم ایتیه چکلرینی قطعاً بیان ایلدیلر .

بونک اوزرینه محمد امین خان یکی شهری محاصره یه مجبور اولدی . شهرک ضبطی درحال میسر اولماغله بو باند بک چوق مشقت چکیله چکی اکللا . شیلهرق عسکره یأس و قنور کلش ایسه ده من غیر مأمول کاشغرک ضبطی قنلا . لعلک ظهورینه میدان ویرما مشدر . شویله که کهنه شهرده بولنان خوقند بولتیغه مأموری (نعمت خان) (۲) خوقند تجارلرله اتفاق ایدهرک شهرک محمد امین خانه تسلیمنه قرار ویردیلر و مومی الیهک کاشغره ورودینسک و یکی شهر محاصره سنک سکرانچی کیچه سنده خفیاً قبولری آچدیلر .

محمد امین خان شهره کیروب درحال منادیلر معرفتیه پادشاهلغنی اعلان

- (۱) مرغلانک شرق و کاشغر شهرینک ده غرب شمالینده کائن پیوجک برکودر .
- (۲) مومی الیه غایتله فعال وهر ایشده دساس برادم ایدی . چینلیلره خصومت فوق العاده سی اولماغله کاشغر شهرینک انلرک الندن چیقیمی ارزومنده بولنش ایسه ده کنیدی کی فسال اولوب هر تنه که به قارشو ثبات ایدهلک ادم ظهور ایتدیکنندن مقصودی وجهله خواجهلرک حکومتی کاشغره بقا بولما مشدر .

ایلدی وایلك اجرا اتی شهرک دروننده قالمش اولان برقاچ چین نجسارلرینی قیل واعسدام و بونلرک بالجه نقود و اموالی ضبط و اغتنام ایلک اولدی . فقط بوروایت پک ضعیف اولوب اک صحیحی اهلینک مومی البهی استقبال ایله شهری تسلیم ایلسمندر . بوندن صکره تکرار یکی شهرک محاصره سنه یاشلندی و اهلایدن برخیلی کسنه دخی عسکره قید اولندی . هر تقدیر چینلیرن کافی السابق مدافعهده بولمش ايسه ده محاصرلر درت بش جهندن لغم قازمش و شهرک پک چوق محندن کدیک اچمش اولدقلرندن و برطرفندن ده (پوتی) ل ایله تضییق ایلکده بولسدقلرندن شهرک ضبطیچون اویله اوزون اوزادی به آیلرجه محاصره به حاجت قالمشدر . یکی شهرده بولنان چینلیرک برمقداری تلف ایلش و کافه املاک و اموالی ضبط و مصادره اولنه رق برمقداریده تحت اسارنه المشد .

مومی الیه بوندن صکره (یکی حصار) شهرینه عزیمتله شهر مذکورى تحت محاصره به المشد . بوباده ایکی روایت اولوب بریسی شهرک ضبط و تسخیر اولندیغنه دأر و دیکری ده شو وجهلدر :

مومی الیه شهر مذکورک ضبطیچون یکی شهرده یایدیگی کی اشبو یکی حصارده دخی لغم حفرینه تثبت ایلش ايسه ده چینلیرک بوتشت علیهنده واقع اولان صوک درجه ثبات و غیرتلی سببله موفق اوله مدیغندن تضییق و محاصره ده دوامه مجبور اولمشدر . محاصره برخیلی زمان امتداد ایتدیکی حالده دخی محصورین دأما ثبات و مقاومت کوسترهک مومی البهک تضییقات و غایت شدتلی اولان مهاجراته عرض سیننه تحمل ایلکده بولسدقلرندن فتح میسر و خلاصه مومی الیه تشبثاتک هیچ بریسنده موفق اوله مامش ایدی .

قولجه ولایتی والیسی کاشغر و یکی شهر حادثه لرینی مقدما خبر المش اولدیغندن اورومچه شهرندن (خای دوی جان جون) (*) ه و قالمق طائفه مندن

(دواق) ه وقره شهردن دخی بر (جونگ) ه (۱) بر مقدار عسکرله یکی حصار اوزرنه حرکت ایتلرینی امر ایلدی. بواوچ ضابط معیتلرنده کی عسکرله قره شهرده برلشدیلر. بونلرک معیتلرنده کی عسکرک مقداری یکرمی بیکه قدر چیقارلمقده ایسه ده الک طوغریسی اونا ابکی بیک نفردن عبارت اولمیدر. خارجدن چینلیله امداد ورود ایتکسده اولدیغی محمد امین خانه خبر ویرلنکده مومی الیه بونلری ده ایلده ایکن پریشان ایتک و شهرک ایچنه صوقامق ایچون محاصره نی ترک ایله (کوکره باد) (۲) نام محله عزیمت ایلده رک محل مذکور میدان واسه نی اردوگاه اتخاذا ایلدی. برایکی ساعت صکره چین عساکر امدادیسی مواصلت ایدوب یورغونقلرینه قطعاً اهیت و یرمکسزین همان هجوم ایتدیلر. محاربه ابکی اوچ ساعت امتداد ایتش وهر ابکی طرف صوک درجه به قدر چالیشمش اولدیغدن طرفیندن یک چوق ادم تلف اولمشدر. مومی الیه عسکرینک مغلوب اولمقده بولندیغنی کورنجه کاشغرده تحصن ایتسه دخی چینلیله مقابله لازمه نی ایفا ایلده میه جکنی اکلابوب بقیه السیوف عسکرندن بر مقدارینی استصحاباً کاشغری ترک ایلده رک بر سرعت فوق العاده ایله خوفند طرفنه طوغری فرار ایلدی.

خای دوی جان جون مومی الیهی نفعیه لزوم کورمبوب یکی حصار لیلری بلای محاصره دن قورتاردقن صکره کاشغر اوزرنه حرکت ایتش و بلا محاربه شهر مذکوره داخل اوله رق خواجه لر طرفداری اولمق تهمینله یک چوق اسلامی قتل و اعدام ایتشد. بوندن صکره چینلیلر حکومتنرینی بکیدن تأسیس ایلده رک یدی سنه قدر کاشغرده هیچ برغانله ظهور ایتماشد.

محمد امین خاتک کاشغرده اولان حکومتسک نصل محو ومندرس اولدیغی

(۱) چین عسکرنجه بر رتبه در که بزجه میرالای دیکدر

(۲) یاخود (کوکره واد) بش القی یوز خانلی بیوک برکوی اولوب ایجه معمورد.

پارکند شهرینک غربنده و کاشغر شهرینک شرق طرفنده واقع در.

و کندی سنک هانکی سبب مجبر الجاسیله فرار ایلدیکی حقنده بر روایت دهه اولوب ائیده بروجه زیر ذکر ویانه ائیدار ایلرم .

مومی الیه یار کندیک ضبطیچون یکی حصار دن حرکت ورفقاسندن برخواجهده درت بش یک عسکرله آق صو اوزرینسه عزیمت ایتش ایسهده یکری پیکلک برچین اردوسی آق صودن کاشغر اوزرینه یور یکده اولدیفندن آق صو اوزرینه کیدن فرقه رجعت ومومی الیه دخی کاشغره عودت اولشدر .

چینلیلر ایسه مارال باشنه قدر کلش وحلول ایدن فصل شتابی یکبرنجده قدر شهر مذکورده اختیار اقامت ائتش ایدی . کاشغر اهالیسی چین اردوسنک مارال باشنه کلدیکنی ومومی الیهک ایلرویه حرکتی جسارت ایده مبوب عودت ایلدیکنی کورنجه مومی الیهی واردوسی ایچرویه المی ایستدیلر . بوکا سببده مومی الیهک خوفندیلرک کافه سنی مظهر امتیاز ایدرهک عسکری مناصبیه مأموریت ملکیه نیک درجات عالییه سنی انلره توجیه ایتسی وجع اموال دن بشقه هیچ رشیه باقیوب کندیلرینی برطاقم آقیر ویرکول ایله ازمسی ایدی . اهالی مومی الیه شهره کیرسهده چینلیلرله باشه چیه میه جغنی پیلیر ایدی . ایشته بو احوال مومی الیه اقبالتک پک از بر زمان ایچسند . مبدل ادبار وزوال اولسنی موجب اولمش ایدی .

مومی الیهک عسکری بر یوک محاربهیه کیریشه جک درجهده یعنی ۱۸ یک نفر دن عبارت ایسهده نه فائده که تعلیم وانتظامدن بی بهره اولوب اطاعت و تربیه عسکر یه دن محروم اولسی اهمیتلرینی همان همان صفر درجه سته تنزیل ایتکده ایدی . چینلیلر مومی الیهک کندی اوزرلرینه کلدیکنی کورنجه بوندن جسارتلنهرک مارال باشندن ۶ یک کئیلک بر فرقه یی سوقی ایلدیلر . مومی الیه کاشغر اهالیسنک عصیان سببیه نصفه بقینی شهر مذکور اهالیسندن اولان عسکرینک انتظامی بتون بتون بوزیاوب چینلیلرک قائل غلبه اولدیغنی کورنجه کندیسنه صادق اولان بر مقدار ادم ایله خوفنده متوجهاً طریق فراری طوتمشدر و ونک فراری کورن افراد عسکر یه نیک کاشغر اهالیسندن اولانلری دخی چینلیلر طرفندن اعدام اولنه جققری خوفله خوفند جانبته فراره مجبور اولشدر .

کاشغر اهالیسندن یوز بیکه یقین نفوس قیشک شسندنه و یوللرک کاملاً قار ایله مستور اولدیغنه باقیه رقی چینلیلرک ورودیلرک حاصل اولان خوف ودهشت الجاسیله اختیار هجرت ایتدیلر ومحمد امین خاتک مغلوب اولان اردوسی ارقه سندن خوفنده متوجهاً یوللره دوشدیلر .

مهاجرل خوقنده کیدن الك قېصه طريق اولق اوزره (تړك دوان)
(۱) بوغازندن (اوش) ه كیدن يولى طومشلر ايدى . حالبوكه طريق مذکور
کاملأ قار ايله مستور اولوب الك از محلنده بر ورېچق ارشون قار بولنديغندن
بك مخاطرهلى ايدى .

محمد امين خان ايکي يېك قدر معيت صادقه سيله (صوفى کرکان) (۲)
نام محله قدر شايد چينليلر تعقيب ايدر خوفيله هيچ بر برده توقف ايتاماش
ومحل مذکورده ايسه ارتق تعقيب ايدن اولنديغېچون جزوی بر مدت توقفه
لزوم کوروب کاشغرده ايکن جبرأ اهاليدن طوبيله رق جمع وادخار ايلديکي
۱۶ دوه يوكى نقود واموالى رفقاسى اولان خواجهل ايله معيت صادقه سنه
توزيع ايتکه باشلامش ايدى . مومى اليه اموالك تقسيم وتوزيع ايشيله مشغول
ايکن ناکهان خوقند طرفندن برطاق قېچاق بلای آسمانى کي ظهور وبلافااته
وقت مومى اليهک معينده بولنانلر اوزرينه هجوم ايلدى . مومى اليهک
معيتى مقابله قالميشمش ايسه ده قېچاقلرک کثيرالمقدار اولسى جهتيله باشه
چېقه ميه جقارنى اکلانجه نقود واموالى وحى افنديلرى محمد امين خانى تړك
ايدرك فرار ايتلشدردر . قېچاقلر ميدانده بولنان نقود واموالک کافه سني ضبط
ومصادره ايدرك محمد امين خانى ومومى اليهک معينده بولنانلردن هر نصله
فراره موفق اوله ميان بش التى کسمنه يى تحت اسارته الوب خوقنده کتورديلر .
کاشغر مهاجرل يک بعضيسى حيوان اوزرنده ايسه ده قسم کليسى قعير
اولنديغېچون پياده ايدى . بونلر ممکستلرنده اولان لزوملى اشيار بى ارقه لرينه
المش ويک زحمت ومشقت ايله قارک کثرى وبرودتک تحمل اولنم درجه ده
شدتى اولان بويله مخاطرهلى بر زمانده ايلرولمکنده بولنش ايدى . بونلردن
(۱) (دوان) طاغ و (ديرك) ده ديرك اولوب ديرك کي يوكک طاغ دېکدرکه
طاوغريسى (ديرك دوان) اولق کرکدر .

(۲) تړك دواندن ۲۵ واوشدن ۱۰۵ کيومزو مسافده واقع در . (کرکان)
جرجان دن تحريف اولغشدر .

ایله روده بولانلر و حرکتلر بئک اونجی کوننه قیدر ترهک دوان بوغازندن کچمکه موفق اولانلر زیانسزجه یعنی بک از تلفاتله اوشه واصل اوله بیلدیلر .

اونجی کوندن صکره ایسه غایت شدتلی قار یاغغه باشلمش و یوللری بتون بتون قیامتش اولدیغندن ارقهده قلاتلر یاری بلنه قدر قاره باتوب برچوق مشقت ایله یوریه ییلور و قوقی کسیلوبده تنفس و بر مقدار توقف ائتمک ایستیانلر تلف اولوب جسدلری متماداً یاغغده اولان قار ایله درحال اورتیلور ایدی . موجب رقت اولان احوالک بریده کچمه لری پول یوریمکه مجبور اولان بیچاره لک بک چوغی یوللری و اوکلرینی کورمه یه رکه مدھش اوچورو ملردن دوشر ایکن مأیوسانه بر صورتده چیقار دقلری صحه استمدادکارانه ایدی بو مصائب صانکه آزاریمش که برده مهاجرلری بلیه قحط و غلا استیلا ایلدی . بر مقدار ائتمک ویا برکاسه صو ایله قاریش دیرلمش بش اون درهم اون مقابلنده بر کورک ویریلور و بویله ایکن دخی نه ییه جک بولنه مز ایدی . ارزاق و مالی اولمسان بیچاره لر ارقداشلارندن اول جان و بر دیلر . یوز مثلی اشیا فدا سیله ییه جک بوله ییلانلر حیاتلرینی بر قاج کون دھا محافظه به موفق اوله بیلدیلر . مهاجرینه مستولی اولان قحط و غلا بر مرتبه ده ایدی که نه بابا اوغله و نه ده زوج زوجیه امداد ایده ییلور ایدی . هرکس کندی جانتک سلامتی قیدینه دوشمش و قار ایله مستور اولان مخاطره لی یوللری سوکک ایچون بیهوده یه چبالغده بولنش ایدی .

بلایی بلانک تعقیب ائتمی قانون طبیعت اقتضاسندن اولدیغی ایچونمبدر به در بوهنگامه قیامتقون انساننده بر طساق چایو لچی جشرات ظهور ایدوب محتاج معاونت اولان بیچاره لری صومغه قالدیشدیلر . بوغدارلر اچلقدن ویا صفوقدن تلف اولمش و یاخود حرکته محالی قالدیغی جهته اولدیغی یه بیغیله رق صوک نفسی تسلیم ائتمک ایچون مأیوسانه بر صورتده اوغرا شغده بولنش اولان بیچاره لک اوزر لرینه هجوم ایدره ک جلدانه نقد و اموالی المغه

والبسه سنی حقیقه-ارمغه چالیشمرز ایدی . صفوق و مشقت سفریه و آجلق
 بلا یاسنه منضم اولان غارتکرانک هجومی مهاجرینی بتون بتون شاشیرندی
 وایشته بومصائبک ایجاباتندن اولوق اوزره یوللر کاملاً اجساد ضعیفا ایله
 طولدی . برمنظره رقت افزا و برلوحه دهشت بخشاکه حقیقه تصویر
 و تعریفی محالدر . خوفندجه کاشغر لیلرک مهاجرتی اوزرینه پایله حق ایشلردن
 برنجیسی محمد امین خاتک اموالی ضبط و مصادره اولوب برمنوال معروض
 بوایشه موفق اولشلر وایکنجی ایشده بوللرده قیلان اموالک تلفدن وقایه سی
 ایدی که انک ایچونده بر مقدار ادم کوندروب !! اجساد اسلامیه تک اوزرلنده
 بولقلری نقود و اشیا یی اخذ ایشلردن مهاجرینی اجلقدن و صفوقدن قورتار-
 مق کیمک وظیفه سی ! . نصل ؟ وظیفه انسانیه حقیقه اجرا اولنماشمی ؟
 (زده حجت و غیرت اسلامیه ۱۹) یالکز (مرغلان) (۱) بکنک اوش
 نام محلدن بر مقدار ادم ایله اوچوز رأس حیوان کونده ره رک الی یوز بیچاره یی
 اولومدن قورتاردیغی مرویدر . بوندن بشقه مهاجرینه هیچ بر طرفدن
 امداد و معاونت اولنمیدیغندن بیچاره لرک یوزده طقسانی قارالتنده قالمیشدر .
 یوقارودن بری یازیلان احوال مؤسسه تک وقوعنه باعث اولان محمد امین
 خاندنرکه مسئولیت معنویه سی دخی اکا راجع اولوق کرکدر .

(بوبابده اولان مطالعه می بورایه یازمیه جنم . بو بوندن اول و صکره کی
 بر ایکی وقعه تک هپسینه بردن شامل اولوق اوزره اشاعیده بر ملاحظه سرد
 ایده حکم .)

مغار معاهده اوله رق کاشغر غوائنک ظهور ایتمی عقد اولنان معاهده-
 نک فسخنی ایجاب ایش و بوسبیله چینلیلر مذکور معاهده تک کندیلمی باغلند-
 یغی قیسوددن وارسسته کورمک ایچون حق قرانمش ایسه ده اورته ده ولو

(۱) خوفندک طرف شرق شمالیسنده و (اوش) کده جهت غرب شمالیسنده کان
 والتی یدی پلک نفوسی حاوی در . بعضاً مارکیلان صورتنده ده باز یله یور

حکومت پک از اهمیت و پریرلان بر معاهده اولمبجه خوفنددن کله جک سیلابه اختلالک ارقه سی کسلیه جکی و کاشغرده اولان حکومت چینیهی اساسندن یقه رق وادی انقراضه قدر کنوره جکی بدیهی اولسبغندن اولان شیلر خوفند خانلغنک مدخل و معلوماتی و رضا و موافقتی اولقسزین وقوع بولش احوال طبیعیه دن کی طوبیله رق ۱۲۴۷ سنه هجریه سنده عقد اولنان معاهده نك تجدیدینه قایلشلدی .

خوفند حکومتی چینیلرک بو عجز و تنزلاری اوزرینه اسکی معاهده دن خارج بعض امتیازات طلبنه قانیشمش و حتی کاشغر بولتیقه مأموریتنه بکرار نعمت خانی تعیین المشد. چینیلر علیله رنده علناً پک چوق ایش کورمش اولان نعمت خانی قبول ایتمامکه مقتدر اوله مدیلر . معاهده مقتضایجه خوفند خانلغی چینیلرک دشمنی اولان خواجه لک علیه نده بولنشق لازم کلور ایکن بالعکس خواجه لک مؤخرأ خوفندده مظهر حرمت و رعایت اولمش ایدی .

{ ۱۲۶۹ دن صکره خوفندک وقایعی }

حکمدارلر اوزرنده کسب نفوذ ایتمک داعیه سننده بولنان متغلبلرک دولت و اقبال پک از امتداد ایلمدیکندن و بوقیلدن اولانلرک عاقبت جزای سزاسی ویرله کلدیکنندن مسلمان قولی خانک استبدادی دخی چوق سورمدی .

اهالی مسلمان خانک کیتدکجه تغلبی ارتدیرمسنندن و معیتنده بولنانلرک اچیقندن اچیغه غصب و غارت و اختلاسه تصدی ایتدکلری حالدیه مجازاتسز قالمسندن فوق العاده دلگیر اولغله بعض ذوات خفياً طشاشکننده اجتماع ایدهرک رهیئت اختلالیه تشکیل ایتدیلر .

غریبدرکه سابق الذکر عبدالرحمن اشبو هیئت اختلالیه نك سرآمدان

ارگانندن و خدایار خان ایسه کندمی لهنده تشکل ایدن بوفرقة اختلالیه ایله معناً برابر اولوب انلرک غیرتکشانندن ایدی .

مسلمان قوی خان طاشکند هیئت اختلالیه سنک کوندن کونه کسب توسع ایتکده اولدیغنی کورنجه بوشراره اختلالی بتون بتون کسب اشتعال ایتهدن باصدیرق ایچون عساکر کافیه ایله حرکت ایلش و خدایار خانی دخی یاننده بولندیرمش ایسه ده طاشکند فرقة اختلالیه سنک صوگ درجهیه قدر مقاومتی جهتیله شهر مذکورک ضبطنه موفق اوله میوب خدایار خان ایله برابر خوقنده عودت ایلشدر .

هجرتک ۱۲۷۰ نجی سنه سنده ایسه طاشکند هیئت اختلالیه سی فوق العاده کسب توسع واقندار و بودفه خدایار خان دخی هر نصله لبلال فرار ایله کندیلرینه التحاق ایلکله خوقند اوزرینه ایلرولدی . مسلمان قوی خان کیفیتتی خبر التجه مقاومتیه جسارت ایده میهرک فرار ایلشدر . بونک اوزرینه خدایار خان هیچ برکونا مشکلات ومقابلهیه تصادف ایتکسرین فرقة اختلالیه ایله خوقنده داخل اوله رق درحال مسلمان قوی خانک تعقیبچون مقدار کافی عساکر سوق واعزام ایلدی . معقبر مسلمان قوی خانی دردست ایله خدایار خانک حضورینه کتوردیلر . خدایار خان ایسه هرکون سرایده ضیافت کشیده اولمسنی و بولرده مسلمان قوی خانک دخی مقیداً حاضر بولمسنی امر ایلدی . مسلمان قوی خانک معیتنده بولندیغنی حالده دردستله حبس وتوقیف ایدیلان الی یوز نفوسدن هرکون اون بش یکرهی کشی ضیافت محله کتیردیلوب مسلمان خانک کوزی اوکنده قتل ایلشدر بوحال ایکی ماه وبرقاج کون امتداد ایلش واک صکره مسلمان قوی خان دخی اعدام اولمشدر .

بوندن صکره پک زیاده شیمارش وامور حکومتیه مداخله ایتکه قالغیشوب برطور سرکشانه ده بولمش اولان قیچاقلرک اتلافنه دوام اولمش وطغیان

ایندلرک اکثری برطرف ونابدید اولمشدر . ارتق بونک اوزرینه خدایار خان هر درلو قید تضییقیدن آزاده اوله رق خاتلق مسسندنه استقلال وسر بسیت کامله یه نائل اولمش وحالبوکه سیات سابقه محو ایدیله جک ایکن بالعکس بوتاریخندن صکره امور حکومتده هر نوع سو استعمالات ظهور اولمشدر . خدایار خاتک اطرافنی مداهن و مرتکب برطاقم اخلاقسز ادملر احاطه ایلش و ارازل اشخاصدن معدود اولان بوحریفلر ایسه سلفلرندن اشنع برحالده اختلاسات واختصاصاتنه دوام ایتکده بولنمشدر .

اهالی بویکی ادارهک اسکیسندن دهاظالماته اولدیغنی کورنجه وقته لعنت ایتدکلری سلفلرینه رحمت اوقومنه مجبور اولمشدر . خوقندک وقوعاتنی یازدیغیم شو زمانلرده قیده شایان بر وقعه سی وار . اوده خوقند اداره سنده بولنان (آق مسجد) (۱) قصبه سنک روسیه دولتی طرفندن ضبط اولنمشدر . بونک تعلقی جهتیله قسم ثالثده بالاطراف محاکمات لازمه سیله برابر ذکر و بیان اولنه جغنی وعد ایدرم . شمدیلک شو قدر عرض ایدهیم که :

آق مسجد مؤخرأ کاشغر امارتنه نائل اولمش اولان ققامتلو یعقوب خان مرحومک تاریخ مذکورده تحت اداره سنده اولوب مشارالیه روسیه عسکرینه برمدت مقاومت ایتدکن صکره نهایت شهری تسلیم مجبور اولمشدر . آق مسجدک ضبطی روسیه دولتنک آسیای وسطاده بتون بتون برلشدرک بک از برمدتده بودرجه کسب نفوذ ایتمی و آسیای وسطی امارتلرینی مغلوب ایله بک چوق محلی قبضه تسخیره یکیرمسی تسهیل ایلش در

(۱) سیحون نهری ساحلنده برقصه اولوب برقاج بیک نفوسی حاویدر . فقط بونفوس کوندن کونه تکتک ایتکده وقصیده معمور اولمده در . روسلر نامنی تبدیل ایله فاتمی اولان جنرال (بروفسکی) نک اسمنی قوییدلر !!!

« یتہ »

{ محمد امین خان }

محمد امین خان یدی سنہ قدر خوقنددہ قالدقدن صکرہ ۱۲۷۰ سنہ ہجریہ سندنہ ایکنجی دفعہ اولہرق باشنہ طویلدیغی بر مقدار ادم ایلہ تکرار کاشغر طوراغنه کچدی . (مومی الیہک معیندہ بولنسانلرک مقداری حقندہ ایکی روایت اولوب ری : یدی سکر یوز کشیدن عبارت اولسی و دبکری دہ فرغزلہ یکیدن اتفاق ایلدیکی جھتلہ سکر طقوز بیک رادہ سندنہ بولنسیبدر بنجہ عسکرینک درت بش بیک نفر دن عبارت اولسی دہا زیادہ صحتہ قریبدر) مومی الیہ ایلک کلشی کی ابتدا کھنہ شہرینی نعمت خانک تشویق و ترغیبی اوزرینہ بلا محاربہ و یکی شہری دخی چینلیلرک مقابلہ سی جھتلہ بر خیلی زحمت و مشقت ایلہ ضبطہ موفق اولمشد .

مومی الیہ یکی حصار شہرینی دخی تحت تضیقہ المش و اوزون اوزادی بہ محاصرہ بہ مجبور اولوب هجوملر و تضیقلر ایلہ اوغراشمقندہ بولنش ایکن اورومچہ (*) دن (رالیہ جان جون) (**) قومانداسندنہ اولہرق الی بیک چین عسکرینک کلکدہ اولدیغی خبر دھشت اثرینی آلمقلہ و بوعساکر کلکہ چینہ ایلہ اوغراشمقہ مقتدر اولہمیہ جغنی اکلامقلہ دہا چین عسکری شہر مذکورہ واصل اولہدن محاصرہ بی ترک ایدہرک ینہ خوقند طرفتہ فرار ایتش وارتق بوندن صکرہ بر دہا کاشغرہ کلکہ جسارت ایدہ مامشد .

بونک اوزرینہ کاشغر اہالی اسلامیہ سندن پک چوغی وقعہ دہ ذیمدخل اولق تھنیلہ متہم اولہرق چینلیلرک سیف غدرینہ اوغراش و حاصلی مومی

(*) کاشغر شہرینک شمال شرقی سندنہ واقعدر اورومچی صورتندہ دہ سویلنہ یور

(**) رالیہ قوماندانک و جان جون دہ رتبہ سنک چنچہ اسلیردر

الیهک کاشغره ورودی مقدما اولدیغی کبی بو دفعه دخی یك چوق نفوسك قتل واعدام اولمسی موجب اولمشر .
چین عسکری قوماندانی کاشغره معینده کتیرمش اولدیغی الی بیك عسکردن اوتوز یك نفر بی ختن و یار کند و یکی حصار وکاشغر شهرلنده بولنان عساکر چینیه ضم و علاوه ایدوب قصور یکر می بیك عسکرله اورمچه به عودت ایلدی . بوسورنده کاشغر قطعه سنده واقع هر برشهرده بولنان چین عسکرینک مقداری برقاتدها تزیید و تکثیر ایدلش اولدی .

{ یوننان }

هجرتک ۱۲۷۳ نجی سنه سنده چین دولتنک باشنه (یوننان) (۱) ایالتنده ساکن اولان اهالی اسلامیه نک عصیان و قیام ایلدی کبی بر یوک بلا اچلش ایدی . کرچه ایالت مذکوره ده ظهور ایدن عصیانک کاشغره بر خیل بعید مسافه ده بولمسی حسبیه بختمره تعلق یوق کبی ظن اولنور ایسه ده کاشغرنک صکره کی مدھش وقعهلری اورادن صیچرایان شراره دن ظهور ایش یعنی ۱۲۷۷ سنه سی اختلالات جسمیه سی ابتدا یوننان ایالتنده ظهور ایله اهالی اسلامیه بررلندن جسارت الهرق اورادن دور غایله سرایت ایدوب نهایت کاشغر شهرنده قرار قیلش اولدیغندن بو بایده هیچ اولمسه مختصراً بر قاج سوز یازمق ضرور یدر . مع هذا اوراده مسکون اولان اهالی اسلام اولدیغندن انلرک بر طساق مبالغات ایچنده قاریشمش اولمقله برابر غیر مضبوط اولان و کوندن کونه اونودلقدیه بولنان وقایعنی

(۱) (یون آن) صورتنده دخی سویلنه بور . چین دولتنک بر ایلانی اولوب (۲۱۷ ، ۱۶۲) کیلومتره مر بنده در . ایالت مذکوره ده ممکن اهلینک مقداری بعض محله (۵۸۲۳ ، ۶۷۰) و بعض محله دخی ۱۸ ملون اولمق اوزره مقید ایسه ده اولکیسی صحتته مقارندر

مختصراً ومجلاً اولسون. يازماق موافق حيت دكلدر . اوله ايسه بو خصوصه دائر معلومات اعطاسنه باشليهيم .

يونان ايلتي چينك طرف جنوبيسنده وكاشغرك جنوب شرقيسنده واقع اولوب شمال غربيسنده (تبت) (۱) وشمال طرفنده چون آن ياخود (سه چون) وشرق جهتنده قواقس ياخود (قوانغ - تونغ) وشمال شرقيسنده قونجه او ياخود (قوونجو) ايلتلى و طرف جنوبيسنده ايسه (آنام) (۲) وسيام (۳) حكومتلى وجنوب شرقيسنده تونغ - كينغ ايلتى وجنوب غربى طرفنده بيرمان (۴) حكومتى واردر . ۲۲ ايله ۳۶ درجه عرض شمالى ۹۵ و ۱۰۴ درجه طول شرقيده در .

(۱) تبت ايلى به منقسم اولوب برى بولك يكرى كويچكدر . اولكيسنك مركز ادارهسى (لاداق) وايكجيسنك (لاسه) شيريدر . اهالىنك مقدارى التى مليون وكاملاً بودى مذهبنده اولوب لسانلى چين لساننه مشابهدر . تبتك شرقدن غربه طوغرى طول ۲۸۰۰ وشمالدن جنوبه طوغرى عرضده ۹۴۰ كيلومترودر معادلى خيلوجسه در . شرقاً چين وشمالاً كوه نور وجنوباً يونان و هند ايله محدود در . زراعتى از اولوب كرجه شال وسائر اقشه طوقونيلور ايسده يته صنايعى سائر محلايه نسبتله يوق حكمنده در .

(۲) آنام (هنام) و (آن نام) صورتنده ده تلفظ وتحرير اولنه يور . هند چيني ده وشرق طرفنده واقع اولوب مقر ادارهسى التمش ويا يوز يك نفوسى حاوى (هونه) ياخود (فوكيزيان) شيريدر . مذكور هونه شيرى ذكره ناظر اولوب متين برقله مى واردر . كاشغرك جنوب شرقيسنده واقع اولوب شرقاً وجنوباً چين دكرى و غرباً سيام و هند و بيرمان ممالكى وشمالاً چينك تونغ - كينغ ايلتى ايله محدوددر . اراضيسى (۴۴۰۰۰۰) كيلومترو مربعى اولوب بر خيلى معادلى واردر . انامليلز بت پرهت اولوب مقدارلى اون اى مليون تخمين اولنقده ايسده مقدار حقيقيسندن زياده در حرب زمانده يوزيكه يقين مسكر چيقاره ييلور ايسده اسطهسى منتظم وكنديلرى معلم دكلدر . (۳) هند چيني ده واقف رقراليت اولوب بانقختى درت بش يوز يك نفوسى حاوى بانقوق (بالقاق) شيريدر . مجموع نفوسى بش يقق مليون قدر اولوب بودى مذهبنده در معادن وحيواناتى چوق در .

(۴) هند چيني ده در كاشغرك جنوب شرقيسنده واقع اولوب مقر ادارهسى ماندا لى شيريدركه اهالىنك لئى مىلنايدر . بيرمانك نفوسى بعضى محله سكر وبعضى محله دغى اويچ يقق مليون تخمين اولنديقى مقيد اولوب بودى مذهبنده در بيرمانده انهار وحيوانات مفترسه ومعادن چوق ومحصولات زيانفسدر .

ایالت مذکوره ده ممکن اولوب مؤخرأ بر حکومت قویه تأسیس ایتش و بو اوغورده قانلرینی دوکش اولان پانتی اهایلی اسلامیه سی مرشد مال توصیفنه بالوجه لایق اولان اولاد عربک مساعی فوق العاده سیله اسلامی قبول ایلشدیر. هانکی تاریخده قبول اسلام ایتدکرینه دائر معلومات یوق . اغلب احتمالاً نظرأ ایالت مذکوره به دین اسلامک دخولی ایکنجی عصر هجری واسطنده در. کرچه پانتی (۱) اهایلی هجرتک ۱۲۶۹ نجی سنه سندن بری چین اهایلسندن کوردکری حقارات اوزرینه اره صره مجادلاده بولنشلر ایسه ده بولر اوفق تفک اولدیغسندن اهمیتلری یوقدر. سنه مذکوره کی قیاملری ایسه یک جدی ایدی. اختلالک ظهورینه یوزده الیدن زیاده چینلیرلک و یرکو المسی سبب اولمش ایسه ده باشلوجه سی شو اولدی که :

پانتیلیرلک چین مذهبنه داخل اولسی حقنده چین دولتی طرفندن بر وقتدنبرو صرف اولتان اقداماتک مئر اولمامسی اوزرینه پکیندن یوننان ایالتنده واقع (نیان فو) (۲) شهر ی والسنه بولرک هر نه وجهله اولور ایسه اولسون تبدیل مذهب ایتلری حقنده شدیدأ امر نامه کلش ایدی . والی ایسه انناذ امر ایچون درحال طریق حیلله سلوک ایله دین اسلامی قبول ایدرک شو واسطه ایله اهایلی اغفال قالعیشمش و حالبوکه مرقومک اغفالاتی مسلمانلرک برقاتدها خشنودسزلغنی موجب اولقدن بشقه هیچ بر فائده نی مفید اولمیشدر . مذکور (نیان فو) یاخود (لیکیان فو) شهرنده بولتان و علمادن (۳) اولوب غایتله مرعی الخاطر اولان (دودیمه شو) (۴) نام ذات مفسطور اولدیغی ذکالوقی جهتبله والینک اغفالات و امور دینیسه اولان مداخلاتک نه درجه لره

(۱) پانتای (پانتای) صورتنده دخی یاز یلور .

(۲) بعضأ (لیکیان فو) صورتنده دخی سویلنه یور و یاز یله یور .

(۳) یوننان ایالتنده بولتان اسلامک توطن ایتدیکی شهر لره لاقول اعلم علمادن اون

ایبی ذالک بولمسی عادت حکمنده ایدی .

(۴) موی الیه ذاتا قالیفو شهری اهایلی اسلامیه سندن اوله رق اوائل حالنده شهر

واره جغنی اکلامغه والینک تکلیفات و مداخلات واقعه سنه ششده مخالفت ایشدر .

بناءً علیه مومی الیه والینک احکام دینیہ نک تبدیل و تغییر ایدلسی حقنہ وقوع بولان مداخلاتنک وخامتنی اهل اسلامک سساکن اولدینی بالجمہ شهرلہ خفیاً برر قطعه نحر برات ارسالیلہ بیلدیرمش ودینک محافظه احکامی غیرتندہ بولنان و تبدیل مذهبی قبول ایتیان اهل اسلامک (تالیفو) (۱) شهری قرنبه خفیاً جمع اولمرنی طلب و بیان ایشدر . اهل اسلام ذاتاً اوتہ دنبرو کورمکده اولدقاری مظالمدن بیزار اولدینی جهنله مومی الیهک محرراتی اوزرینه ارتق چین دولتی ربقه اطاعتندن خروج ایچون جوش و خروش ایدهرک برقاچ کون ظرفندہ قرق بیکه یفین اهل اسلام شهر مذکور قرنبه جمع و تالیفو شهرینی بالهجوم ضبط ایلہ مومی الیهی اوراده برنجی شاه سلیمان نامیلہ کندولرینه رئیس انتخاب ایشلردر .

بولندن صکره شاه سلیمان باشنده اولان جنود اسلامیہی مهما ممکن تنظیم ایلہ لیکبان فو شهری اوزرینه حرکت ایتش و شهر مذکوری تحت تضییق و محاصره ایشدر . شهر مذکور والیسی عسکر اسلامک مهاجراتی کورنجہ شهره قباتوب مقاومت ایلدی . بر مدت صکره ارزاقی نوکندیکندن تسلیه حاضر لشم ایدی . اول اثناده شاه سلیمانندن شهرک تسلیی تحریراً تکلیف اواندقدہ

مذکورده بولندینی مدتیہ هم تجارتلہ مشغول اولور و همده شهر مذکورده مقیم اولان هلاکندن تحصیل علوم ایلر ایدی . اکمال تحصیل ایلدکدن و تأمین معیشتہ کافی درجده فائل ثروت و یسار اولدقندن صکره تبدیل مکان ایدهرک لیکبان فو شهرندہ اختیار اقامت و طریق حلیدی اختیار ایلہ حقوق و مصالح مسلمینی رؤیتہ مباشرت ایشدر . کالات علیہ و فضائل اخلاقیہ سی جهنله مدت قلیله ظرفندہ برنجی حکم ربه سنی سائر و شهر مذکور ایلہ سائر شهرلده بولنان اهالی اسلامیه نک حسن توجهنه فائل اولشدر .

تاریخ قسبی

کاشغر

اون اوچېځې څر

بونی کندی حقنده عین نهمت بیلرک نفسنه و معینته طوقونلر سه چکیلوب
کیده جکئی و کندیسنک حکومتی تصدیق ایدوب شهری تسلیم ایده جکئی
تحریراً بیلدیرمش و شاه سلیمان ده بوکا موافقت ایلش اولدیغندن قلعه یی تسلیم
ایدوب معیت الله حین الحیر و سنه طوغری چکیلوب کیتمشدر .

بوجودات پکینه عکس ابتداده اختلالک تسکینی اچون درحال شاه
سلیمان اوزر بنه عساکر کلیه سوق واعزام اولندی . شاه سلیمان ایسه عساکر
چینهنی قارشولوب بر خیلی محاربه دن صکره جله سنی مغلوب و پریشان
ایلدی . بونک اوزر بنه پکیندن برقاج دفعه عسکر کوندردی وایشته بوسورتده
بوتان اباتنده اردی اژه سی کسلیمان محاربات ظهور ایلدی .

ایالت مذکورہ ننگ غرب و شمال حدودندہ بولٹان و متفرق بر حالہ اولان
طوائفدن بعضی سی چابولجیلیق ایچون چینلیلر و بعضی سی دہ شاہ سلیمان طرفہ
کچہرک محاربلیک عددبنی تکثیر ایدر وایشک کسب جسامتہ محاربانت اوزامسنہ
باعث اولورلر ایدی. ایشتہ ایالت مذکورہ دہ محاربات متعددہ وقوع بولوب هر
نقارہ مسلمانلر بونلرک بعضی سی سندنہ مغلوب اولورلر ایسہ دہ غلبہ اکثر یا کندی
طرفلرندہ قالور ایدی .

نهایت چینیایر باشه چیه میه جعفرینی اکلامغله شاه سلیمان اوزرینه عسکر کوندرمکدن صرفظر ایتدیلر . مشار الیه مؤخرأ موقعه بک مهم اولان (موهیه سه) نام شهری دخی ضبط و تسخیر ایلشدر .

شمديك بوقدر معلومات کافی اولوب يوننان ايلتنيك بوندن صكره کی
وقايغنی وشاه سليمان ايله تبعه سنك طاقت احوالی ایلروده صره سی کلنجه
بالاطراف ذکر ویان انده جگمی وعد ایدرم .

{ ورود ولی خان توره }

و
{ حق قولی بیکباشی }

هجرتك ۱۲۷۲ نجی سنه سنده خوقندده بولتان خواجه لردن ولی خان باشنه بر مقدار سرسری طوپلیه رق حدوده کلوب حرکات تعرضیه ده بولنش ایسه ده چین قره غوللارینک تدابیر متیقظانه لری سببیله تشبثات واقعه سنده مظهر موفقیت اوله مامش و ۱۲۷۳ سنه سنده ایکنجی بر تخر به سنده دخی معینده بولتانلرک قلت مقداری جهتیله مجبور فرار و رجعت اولمش ایدی. ایرتسی سنه ایسه تجارب واقعه سندن حاصل اولان انتباه اوزرینه معینده سابقندن زیاده جه آدم اولدیغی حالده حدود قره غوللارینی بردنبره باصدیروب چله سنی بره قدر قیهر رق کاشغر اوکنده ظهور ایتمکله نأثره حرب و قتال قطعه مذکوره ده یکیدن کسب اشتعال ایلشدر .

ولی خاتک یانده حق قولی بیکباشی (۱) واریدی که مومی الیهک بود دفعه کی ورودی ایلهک کلشندن اوتوز سنه صکره وقوع بولش ایدی.

ولی خاتک معینده اولان عسکر برطاقم مواعید ایله طوپلنش و بر مقدارینک سلاح و حیوانتی حق قولی بیکباشی تدارک ایتش ایدی . ولی خان کاشغر شهر بته بلا محار به داخل اولوب در حال خانلقنی اعلان ایلد کدن صکره الی ایدی بیکی کاشغر اهالی سندن و اطرافدن کلان کولکلوردن و قصوری خوقندلیلردن مرکب اولوق اوزره یدی سکز ییک ادم ایله بیکی شهر تحت تضییق و محاصره به

(۱) مومی الیه یوز یاشنه قدر معمر اولوب اوتوز یاشنه کنج کبی عمر سورمشدر . بوندن صکره اوچنجی دفعه اوله رق اتالوق غازی یعقوب خان مرحوم زمانده ده کاشغرده بولنش و بر خیلی زمان مشارالیهک معینده استخدام اولمشدر .

النس ايسهده شهرک متانتی و دروننده بولنان چين عسکرينک مقاومت و مکانتی جهتیله يالکز محاصره ايله ضبط اولته ميه جنى اکلاشلغله بودفعه دخی شهرک يانندن مرور ایدن نهر برخیلی فسداکالرق ايله شهرک درونه آقیدلش و بوسیدله چینلیلر تسلیمه مجبور ایدلشد. پروایته نظراً :

(چینلیلر بالمجوریه تسلیم اولق اوزره ایکن ناکاه شه امداد اولق اوزره خارجدن اون ابی بیلک نفردن عبارت برچن اردومسنگ ورود ایکنده اولدیغنی کورنجه همان شهردن چاقوب و کلان چين عساکر بله برلشوب محاصرین اوررینه هجوم ایتدیلر . یکی شهر بيشکاهنده برحار به خوریزانه وقوع بولوب هر ابی طرف بودفعه صوک درجه به قدر چالیشش و چینلیلرله مسائلر بوعاز بوعازه بر برلینه کبرلشد.

عساکر اسلامید هر تقدیر موقع محاربه ده زیاده سیله ثبات و غیرت ایشلر ايسهده کندیلرینه نسبتاً چینلیلرک مقداری نسبت قبول اینز درجه ده اولدیغندن (چونکه عساکر امدادیه ايله یکی شهر چینلیلر بیلک مقداری یکری یسی متجاوز ایدی) عاقبت دوچار مغلوبیت ايله برق فراره مجبور اولش و مومی الیه ايسه خوفنده فرار ایلشد.

شو روایت ضعیف اولوب ولی خانک حکومتی بو قدر از امتداد ایلدیکی وکاشغر یکی شهرینی ضبط ایلدیکی محققدر .

ولی خان یکی شهرینی ضبط ایلدنجه کاشغر شهرینک اطرافنده بولنان بالمله قراء اهالیسی کاهرک بیعت و سائر طرفلردن دخی برخیلی ادم عرض اطاعت ایلش و کندیسنگ اردوینه داخل اولشد.

مومی الیه تزید قوت ایتدکدن صکره یکی حصاری دخی برخیلی زجت و مشقتدن صکره ضبط ایلشد. بونک اوزرینه ختن و آق صو و یارکند شهرلرینه مأمور مخصوص کوندرهک کنیدیینه تسلیم اولملرینی طلب ایلش ايسهده مذکور شهرلده بولنان چینلیلر جواب رد ویرمشد.

مومی الیه مؤخرأ غدارانه معامله به قالدیشوب فضله و پرکوالور ایدی. اهالی بریاندن مومی الیهک اردوسنه ارزاق و حیوان و بریاندن ده کوزلری طویمیان خوفند سرسریلرینه افجه اعطاسنه مجبور ایدی. خانک

خزینہ سی ہر شیدن اول طولوق لازم و بونک تأخیری ایسہ غیر جائز ایدی .
مالاً بونجہ فداکارلقلردن بشقہ دشمن قارشوسندہ محاربہ ایتک و پوتیلر
یایق و برنہر عظیمک مجراسنی تبدیل ایله غایت متین قلعہ دیوارلرینی دلہرک
ایچرویه آفتق وزیرزمینده لغم حفریچون چالیشیق کبی کوچ و آغر و تہلکہلی
خدمتلی ایفاییدن اہالی تحت حقارتندہ طوتیلور و بیوک و مہم ماموریتلردن
محروم ایدیلور ایدی . برارہلق اہالیدن ہر کیم اولور ایسہ اولسون الندہ
نحاس و طونجندن نقدر آوانی وار ایسہ طوپ دوکک اوزرہ طوپلندی .

(مومی الہک مدت حکومتندہ سکر قطعہ طوپ دوکدیرمکہ موفق اولہ یلیدی مقیددر .
سکر قطعہ طوپ اما سکر بوز طوپ قدر حکم سورمش ایدی . یعنی آلات و ادواتک
وماکنہرک فقدانی جہتیلہ سکر بوز طوپ اصاغہ و اعمال اولنیش قدر مشقت چککش
ایدی . بو طوپلری دوکنسلر و بو بولده تحمل اولنیز مشقتی چکنلر ینہ بیچارکان
اہالی ایدی .)

اہالی بہ جبراً کندی عادتلرینی ترک ایله خوقند عاداتنی قبول ایتلری امر
اولنور و مخالف امر حال و حرکتندہ بولناتلر شدتلہ مجازات ایدیلور ایدی .
مومی الیہ مظالمی او درجہ لڑہ واردیرمش ایدی کہ ہر کون درلو بہانہ لڑلہ
برطاقم ادم قتل اولنور و مقتوللرک باشلری نہر کنارینہ ییغیلور ایدی . اہالی
بونک مظالمندن یاغیش اولدیغی جہتلہ کاشغرک استرداد یچون قوجہ دن مؤخرأ
کوندریلان چین عسکرینی کمال ممنونیتلہ استقبال ایلدی .

مومی الیہ اولنسان محاربہ دہ مغلویتک کندی طرفندہ قالدیغی کورنجہ
درت ماہ حکومتدن صکرہ خوقندہ فرار ایلش و اقبالنک مبدل زوال اولسنہ
باشلوجہ اجرا ایلیدی مظالم سبب اولمشدر .

بو دفعہ دخی کاشغر و یکی حصار اہالیسنندن بر مقدار ادم ایلہ
مومی الہک اردوسی افرادندن بر خبلی نفوس عسکر اولدقلر یچون
چینیلر طرفندن قتل اولنہ جقلری خوفیلہ مجبور ہجرت اولمشدر . بونلرک مجموعی
اون بش بیک اولوب کرچہ اسکی مهاجرلر کبی دوجار مصائب اولماشلر

ایسه ده یته برخیلیسی مشقت سفریه یه تحمل ایده مبهرك یوللرده قالش اییدی. اهالی چینلیلری کرچه استقبال ایتشلر ایسه ده چینلیلر بو استقبالی عجزه حل ایله بیچارکان اهالی حقنده ترتیب جزایه قالدیشمش و ولی خان زمانده خدمتده بولسانلر ارانوب بولنه رق حقلرنده مجازات شیده اجرا قلمشدر. علی العموم اهالینک حیوانات و حیواناتی اللرندن النمش و مساجد مسلمین ایله مقدمکی خواجهلرک قبرلی احراق و تخریب ایلمشدر. چینلیلرک بو دفعه کی مجازاتی اولکیسندن برقاچ قات زیاده اولوب مخدرات اسلامیه دن زقاقه چیقمش اولانلرک ناموسی پامال و اهالیدن هر کیم اولور ایسه اولسون زقاق اورته سسندہ علناً ضرب و تحقیر ایملک و شبهه لی اولانلر حقنده کونا کون اذیت و شکنجه ایملک کبی شتایع اجرا اولمش اییدی. کندیسند، سودای اختلال اولمیان و حکومت سابقه زمانده مأموریتده بولتماش ایکن یا کلاشلق ایله و یا خود دشمنلرینک غمز و افتراسیله تحت توقیفه النان بیچاره لر قباحتنسز اولدقلرینی عرض و بیان ایتسکلری حالده یته هر کون درلو درلو اذیت اولسدقلرندن نهایت حقلرنده عزو اولنان جرایمی مرتکب اولدقلری حالده شکنجه دن قورتلق ایچون اعتراف ایدرلر اییدی. اندن صکره ؟ اندن صکره نه اوله جق! بیچاره لر ارتق متهملر کی مجازات ایدیلورلر اییدی! مجازات ایسه بشقه برشی دکل (اعدام) اییدی. هر کون یوزلجه ادمک قتل اولمشندن عبارت اولان بوشدت هر طرفجه طوبوله ق مورث خوف و دهشت اولش اییدی.

چینلیلر عادتلی وجهله مقوللرک باشلرینی قلعه قبولری اوکنده کی بولک ایکی طرفته مخصوصاً رکز اولنان دیرکله مر بوط تیور قفسلر ایچنه قویه رق تشهیر ایدرلر اییدی.

{ محاکمه }

کاشغر کلانلرک اصل مقصدلی نائل حکومت اولمقدن عبارت ایسه ده هر حالده بونک حصولی قطعه مذکوره اهالی اسلامیه سنک چینلیلرک زرتحکم و مظالمندن قورتنسند

تاریخ قسمی   کاشغر   اون اوچخی عصر

منوط اولدیندن مساهی واقعده لی شایان تحسین اولوق لازم کلور . فقط یو ذواتک عقلاری ابرمزلی ایدی که معیتلریده جزوی عسکرک قوتی و یالکز برشر اهاالیسنک امداد و معاونتی ایله کاشغری برقطعه وسیعته نیک برکنارنده تأسیس حکومت بکن اوله من و چینایلیک هیچ برغائله سی بوق ایکن قوجه بر الکا - نصفی مقداری اولسه دخی - فتح ایدیلوب هر شهرده تعشداشش اولان عساکر کثیره چینیه قولایقله مغلوب ایدیلوب بولندقلری برلردن چیقاریله من ؟

اما بونلر کوزل سلاحه مالک یکریمی اونوز بیک منتظم و معمل عسکرله کلش اولسه لر ایدی مادامکه عساکر چینیه معمل اولیوب سلاحلری دخی ایشه برامز برطاق اسلمه عتیقه دن عبارتدر کترتک هیچ براهیتی اوله میه جفتدن قطعه مذکورته هر طرفی بیه ضبط واستیلایه موفق اولورلر ایدی .

کوبلیقی طولدرمقدن و صبیقه کلجه قرار ایتک ایچون هر کون حاضر و ندرکلی بولمقدن بشقه هیچ برشی دوشمنلردن نه فائده بکلایلور ؟ تأسیس حکومت افکارنده اولانلر بویه می حرکت ایدرل ؟

صعبا کاشغر اهاالیسیده بتزلزلی ایدی که انک چوغی درت بشیک کشیدن عبارت اولان همان هیچ حکنده برقوتله بویه بیوک بر مقصد حصوله کله من ؟ دیم که انسان غافل بولمز . الدائم . فقط هر وقت بدیی اولان مواد حقنده الدائملی . حق قولی یکباشی ایله محمد امین خان کاشغره ایکشر دفعه کلایلر و ایکسینده دخی هیچ برشیته موفق اوله مقسزین فرار و رجعت ایلایلر .

اهالی ایلک کلیشلریده برشی بیاجقلر ظنی ایله کندیلرینه اویقده وانلری آدم یرینه صایقده هایدی معذوردر دیلم لکن ایلک دفعه سنده برچوق ضرره اوغرایه رق آچی برنجره ایله اکلا دقدن صکره ارتق ایتکیجی دفعه سنده کندیلرینک سلامتلر ایچون بونلره روی اتباع کوسستماملری لازم کلور ایکن ینه کندیلرینی ورطه هلاکه آملرینه نه دیایلدر ؟ (من جرب الحرب حلتبه الندامه) هر نه ایشه ایکی طرفک بیلری بودقیقه یه واقف اولدییچون حیفا که اورته ده ضرردن بشقه هیچ برشی حاصل اولمامشدر .

چیناییلر بودقه قوتلی برصورته برلشوب اهاالی قلدایه میه جق درجه ده ازمش و مقدا عقد ایتدکلری معاهده دن همان هیچ برثره حاصل اولدیفنی یعنی خوقند اختلاجیلرینک ارقه سی النهمدیغنی اکلامش اولغله بودقه خوقند خانلیقه قیدمن هیچ برعلاقه و مناسبتلری یوقش کبی طاورانایلر و معهود ۱۲۴۷ معاهده سنک نجدینه قطعا لزوم کورمدیلر .

بو حال ايسه خوقند خانلغىنك منافعه طوقمغله ۱۲۷۵ ده خوقند خانى خدايار خان طرفندن تجديد معاهده ايجون كاشغره كلان (نصر الدين سركار) نام ذات كاشغر حادثاته ناسفله خواجهلر كاشغره كچمىسى خوقندجه قطعاً ارزو اولمىدىغى و بعدما ارباب اختلاiden هيج بى فردك كاشغر طو پراغنه كچىرلىه جكنى و معاهدهنك تجديد ايداسنى طلب ايدى .

چين مأمورلى هر نغدر خوقند خانلرىنك بو بولده اولان مواعيدىنه ارتق اعتماد ايتوب سفيرك تكليف و طلبنه اهميت و التفات ايتامك ايستمىلر ايسه ده بى تجربه دها ايتك و هيج اولمىسه بو وسيله ابله بى مدت دها غائله سزجه وقت كچىرمك ايجون معاهدهنك تجديدىنه روى موافقت كوستردىلر . ايشته بودفمه دى معاهده تجديد اولمش و موى ايسه كاشغره بولشقه مريضى تعيين قلمشدر .

بوزمانه قدر كاشغر اهالى اسلاميه سى بويله متوالياً ظهور ايدى محارباندى و نهايت چينلىلره اطاعتىه مجبور اولوبده ايلرو كلانلرىنك اموال و املاكى ضبط و مصادره قلمشرق اعدام اولتمىسندن غايت ضعيف دوشمش و ايجارلنده ايشه كوجه برار همان هيج بر آدم قالماش ايدى .

بىچاره لرك كورمكده اولدقلىر ظلم كسهنك وظيفه سنده دكل ايدى . اسلام حكومتى اوله رق ك يقينده رخوقند خانلغى وار ايدى كه اوده كندى منافعىچون سس چىقارماقده ايدى . آسبا اوزمان صاحبسز قالمش بى مرعا حكمنده اولوب هر كس اونه ده برونده كرز و هيج بى كسه بولمىدىغى محله صاحب اولمىز ايدى . اوزمان آسباى وسطى حكومتلرىنك هر بى بى بشفه هواده اولمىغى و بونلرك قوتلرى ايسه بى جزوى بولمىغى جهته ميدانده اهل اسلامه تصاحب ايدى جىك و كاشغر بىچاركاننك چككده اولدقلىر مظالم ايجون چين حكومته (الوير بى) خطاب عظمتكارانه سنده بولنه جق قوتلى بردوات بوق ايدى . ظلم اول درجه بى واردى كه بىچاركان اهالى عاقبت زراعت و فلاحتدن

یله ال چکمش و برفقر و مذلت ایچنده امرار اوقات ایلمکده بولمیش ایدی .
 فقرای اهلینک چینلیله و یره جکری و یرکوی تدارک و اعطایه اقتدارلری
 اولدیغندن چو جقارینی چینلیلرک و یا زنگینلرک (۱) یانه خدمتکارلقه و یریرل
 و بونلرک بر سنهک اجرتلری اولان اوتوز اوتوز بش غروشی آلوب انسکله
 و یرکولینی ادا ایدرل ایدی . مسلمانلرک کوردکلری مظالمک کافهسنی چینلیله
 عزو ایتمکده بر درجهیه قدر حق یوقدر . چونکه ظلمک باشلوجهسنی مسلمان
 اولدقلری حالده چینلیلر طرفندن بر ایشه تعیین اولمیش اولان بر طاقم الحق
 حر یسلر اجرا ایدر و چینلیلر نامنه فقرای اهلیدن بر صورت غدارانه ده
 تحصیل ایلدکلری اقیچه و سائر نهک بر خیلینسی کنندی یانلرنده یقورلر ایدی .
 مثلا چینلیلر اهلیدن نفوس باشنه بر طوب بز (۲) ایستیه جک اولسهل کنندی
 ملتیرینک خائنی اولان بو حر یسلر اهلیدن بش طوب بز تحصیل ایدر و بر
 طوبینی چینلیله و یروب قصورینی کنیدیلر یچون آلورل ایدی . چینلیلرک
 اهلیدن طلب ایلدکلری اشیانک تحصیلنه ایشته ظاهرده مسلمان اولان بو
 خائن و غدار حر یسلر مأمور اولدیغندن خزینهلرینی طولدیرمی ایچون اجرا
 ایتمکلی مظالم قالمز ایدی .

هر حالده قباحث بو حر یسلرک آمری اولان و کنیدیلرینه ظلمده بو
 درجهیه وارمغه بر نوع مساعدهده بولان چینلیلرکدر . چینلیلر بو غدار
 مأمورلرک اجرا ایلدکلری مظالمک چوغسنی بیلمزلر ایدی . بیلدکلری شیئدهده

(۱) بو زنگینلر اهلیدن بر خدمته تعیین اولناتلر و دبند اشلی حقنده اجرای مظالم
 ایله کویلیق طوادیرانلردرکه هر نوع تکالیفدن معاف اولدقلری کبی معینلرنده بولناتلر
 دخی هیچ بر ویرکو ویرمزلر ایدی .

(۲) کاشغرده نقدک فقدانندن و چینلیله نقددن زیاده اشیا و ارزاقک لزومی اولسندن
 ناشی اکثریا اقیچه یرینه بز . اون . بغدادی . ارپه صمان کبی منسوج اشیا و ارزاق
 و حیوانات تحصیل اولتور . چینلیلر شمیدی حالده دخی اهلیدن ویرکوی بو وجهله
 المقدهدر .

سس چىقارمىز ايدى يا ! اكر ظملاً النان مالك چوغى كتم وتوقيف ايدى بولمىدە
كندىلر نە پك آزى وىرلدىكىنى اكلازلار ايسە ظلم ايدىلدىكى ايجون دكل كندە
يارىنى الداندقلىرىچون بەمضاً تىجاسىرلىنى قتل واعدام واخذ اولنان اموالى
همان ضبط واغتنام ايدىرل ايدى !! .

{ يە خوقند }

خدايار خالك سوء استعمالاتى جهتيله ۱۲۷۴ و ۱۲۷۵ سنه زنده
خوقندده غايت دهشتلى صورتده اختلال ظهور ايدى . اختلالك
محركلردن باشلوجەسى كيم اولسە بكنورسيكز ؟ خدايار خالك سود قىرنداشى
ملە خان ! (۱) عجائب !! اوت همسە ارباب اختلالك رئيسى ايدى !
قىرنداشنىك حكومتى وقايە ايدەجك ايكنى بالعكس انك عليهنسە بولتقى !
اغتصاب سلاطنتدن بشقە هيچ بر مقصد ايجون دكل ! كچه اهالىنى
ظلمدن قورتارمىق ايجون چاليشمىقده اولدىغىنى پىان اتمكده بولمىش ايسەدە
اصل املى موقع حكومته كندىسنىك كچەسى ايدى ! .

خدايار خان هر نقدر ارباب اختلالك تادىنە چاليشمىش ايسەدە دشمنلر-
نىك كترقى وكندى طرفدارانىك و بلكە بىدكانىك ارباب اختلال طرفندن
مجلوب اولمى حسبيله بالاخرە مغلوب وبو سبيله تحت امارتى ترك ايدەرك
بخارايە فرارە مجبور اولمشىدر . بونك اوزرىنە ملە خان خبىلى زماندنبرو
حسرنكشى اولدىغى خوقند خانلغىنە نائل اولمش واهالى ايسە كندىسنى كال
ممنويتلە قبول ايلشدر . خدايار خان هر نقدر بخارايە فرار ايتىش ايسەدە اندن
قاچىردىغى شكارى بر دها يقالمىق ايجون خوقندە كلكە چارە ارادى وبوايشە

(۱) مېك قىقى ولامك تشىدىلە ملە لغتدە صارى دىكدر عالم وفاضل معناسە دكلدر .

موى اليك سكه ومهرندە دىنى ملە يازمىش . بعضىلە ملە بى مىلاظن ايتىشدر كە خطادر

والده سنی توسط ایتدیردی . والده سی خوقندجه ومله خان زنده نفوذلی اولمغه مومی الیهانک شفاعت ورجاسی وحکومت دعواسنده بولمیب کندی حالده اقامت ایده جکی حقنده ویرمش اولدیغی تأمینات قویه سی اوزرینه مله خان خدایار خاتک خوقندده اقامت ایتمسه مساعیده ایتشدیر .

خدایار خان خوقندده ال التندن کندیسنه طرفدار بولمغه چالیشمش واره سی چوق کچمه دن منلا علم قول نام ذاتک تحت ریاستنده اوله رق تشکل ایدن فرقه اختلالیه ایله اتناق ایتش ایسه ده الک صادق ظن اولنان الک خائن چیقندیغندن تکرار بخارایه فراره مجبور اولمشدر . بخارایه وصولنده حکومتک کندیسیچون البورلمسی حقنده اولان بیک رجا ونیازی اوزرینه بخارا امیری عساکر کافیه ایله حرکت ایلدی .

مله خان بو حالدن خبردار اولنجه عساکر کلیه ایله بخارا عسکرینی استقبال ایلدی . (اوراطوب) (اوراطیه) جوارنده تلاق صفین وقوعبو . له رق خوقندیلر نائل غلبه اولمش و بخارا عسکری مغلوباً رجعت ایلشدیر . بخارا امیری بونک اوزرینه بیهوده یره آدم تلف ایتکدن واز کچمشدر .

خدایار خان بخاراده اقامت ومله خان دخی خوقندده اجرای حکومت ایامکده ایکن هجرتک ۱۲۷۶ نجی سنه سی ماه ذی الحججه سنده بر کچه سکز اون خائن مله خاتک یادیغی اوطه نک قیوسنی قیروب بردنبره مشار الیهک اوزرینه هجوم ایتدیلر . مله خان کرچه بوخانشلره شجیعانه مقابله ایدوب ایچلرندن دردینی قا ایله تلف ایتش ایسه ده بر آدمک سکز اون ادمه مقابله سی ممکن اوله یسه جفی آشکار وکندوسی ایسه بوسوه قصدجیلر طرفندن سکز یرندن زنجدار اولمغه قاتک سیلانندن ایاقده طورمغه تاب وتوانی قالمیوب یره دوشمش وصاغ قلان خاتلر ایسه بو حالدن استفاده ایدوب درحال هجوم ایله مشارالبهی پاره پاره ایتشدیردر .

بونک اوزرینه اول وقت طاشکندده اختیار اقامت ایتکده بولنان ومشار

الیهک یکنی اولان شاه مراد بک خوقند موقع امارتنه نصب اولمشدر .
 مله خاتک خوقنده امارتی ایکی منه قدر امتداد ایش واوزرینه هجوم ایدن
 خاتلرک اول وقت هانکی طرفدن سوق اولندیغی اکلاشیله مامش ایدی .
 قرآن حاله نظراً بواشی اجرا ایدلر یاخدایار خان ویاخود شاه مراد خاتدر .
 هر قدر شاه مراد خان موقع امارته نصب اولمش ایسه ده مدت حکومتی
 بک چوق سسورمدی . اوتار یخنده طاشکند اهلایسی خدایار خان دعوت
 ایتدکلرندن مشار الیه بخارا امیرندن معینه بر مقدار عسکر الهرق طاشکند
 کلکله اهلای طرفندن خان انتخاب اولمشدر . شاه مراد خان بوحالدن خبر-
 دار اولنجه علم قوی خوقنده براقهرق طاشکند اوزرینه حرکت ایلدی .
 خدایار خان مقاومتده ثبات ایتدیکندن شاه مراد خان طاشکندی ضبطه
 موفق اوله میوب رجفته مجبور اولمش و خدایار خان ایسه معیتده کی بخارا
 عسکری و طاشکند کوکلور زیله طیشارویه چیقوب شاه مرادی تعقیب
 ونهایت خوقندی ضبط و تسخیر ایلشدر . شاه مراد خان حکومتی بک باد هوا
 و بر مامک ایچون صوک بر محاربه بی کوزه الدیر مغله خوقند جوارنده غایت
 شدتلی بر محاربه وقوع بولدی . بودفعه دخی غلبه خدایار خان طرفنده
 قالوب شاه مراد خان میدان محاربه ده غائب اولمش و بوندن صکره کندیسنگ
 نه حالده اولدیغنه دائر بر اثر وخبر انهمامشدر .

اشبو محاربه ده علم قول خان کوردیکی مغلویت اوزرینه طرفدارانی
 مستحیباً چکیابو کیتشیدی . لکن خدایار خان ایله اوغراشمقدن بتون بتون
 صرف نظر ایلدیکندن اره صره مشار الیه اوزرینه هجوم ایلر ایدی . بوایکسی
 یئنده آچیلان محاربات بر خیلی مدت امتداد ایش و محارباتک بعضیسنده علم قول
 و بعضیسنده دخی خدایار خان نائل غلبه اولدیغندن محارباته خاتمه چکیله مامشدر
 بو قارغشلق اثناسنده بر کلاه قایمق ایچون (شاروغ) اسمنده بریمی
 توره مش ایدی . بوندن کوره رک بر قاج کسه ده خاتلق ادعاسنه قاقیشمش و کرچه

موفق اوله مامشار ايسه ده اورته لقمه دوام ايدن فنالغى بر قاندها تزويد ايتشادر
خدايار خان عليهنده ظهور ايدن برچوق رقييلره آيو آيو مرام اكلا-
تمقدن حاجز قانجه بخارا اميرندن استمداد ائلمش ايدى . لكن بخارا اميرى
هر نه سببه مبنى ايسه اول ارهلق مشار اليهن مغبر اولديغندن طلب اولنان
امداد ومعاونته بولمقدن بشقه مقدا مشار اليك معيته ويرمش اولديغى
عسكرىنى طرفته جلب ايلدى . علم قول بوخالدين استفاده ايله مشار اليك
اوزرينه هجوم ايتدكه نائل غلبه اولمش ومشار اليه ايسه طرفدارسىز قالده-
يغندن خوقنده اقامته جسارت ايدمه يوب تخت حكومتى ترك ايله بخارايه
فرار والتجاء ايتشدر . بونك اوزرينه سالف الذكر مله خالك اوغلى اولان
سيد سلطان (۱) اهلينك انتخاييله علم قول طرفندن خوقنده خان نصب
اولمشدر . علم قول استحصا صال سلطنت ايجون اوآنه قدر خدايار خان عليهنده
بولنديغى حالده رقيبى مجبور فرار ائلمش ايكن تخت حكومته كنديبى
كچميوب ده سيد سلطاني نصب ائلسى موقع حكومته خان سلاله سندن
ريستك بولمى اقتضا ايتديكى ايجوندر .

سيد سلطان ايسه تخت حكومته بك از مدت او طوره بيلدى . ارهسى
چوق كچمه دن كويا سوء اداره سى سبيله علم قول خان طرفندن خلع وموقع
حكومته سعيد استنده خان سلاله سندن بريسي نصب اولمش و بونده ايسه
قورى برنام اولوب جزؤى وكلى هر برامور وخصوص علم قولك يد اداره-
سنده بولمش ايدى .

خدايار خان بخارا اميرى طرفندن حسن صورتله قبول اولته رق حفته

(۱) اقتدار ومكانت پادشاهانه جهته خوقند موقع امارته بك نلرك يك چوخه
فائق و نائل اولديغى مقام امارته بالوجوه لايق بر ذات فضائلسمات ايدى . لكن
اوله بر زمانه نائل حكومت اولمش ايدى كه اورته لقمه بولنان فنالغى قالدېرمغه وزوربا-
لى تأديب ائلكه كنديسندن برقاج درجه زياده اقتدارده بولسان برادم ييله موفق
اولمى ايدى . بناء عليه مستند حكومته بقا بوله مدى .

الغات و رعایت اولمش و سمرقنده اقامته مخصوص محل تعیین ایدلش ایکن بردنبره بخارا امیرنک دوچار نظر غضبی اوله رق (جزاق) نام محله نفی اولمش و کندوسنه امداد و اعانه ایدنلرک در حال قتل و اعدام اولته جغی عمومه بیان و اعلان ایدلش ایدی . بو سببله هیچ برکسه و حتی مشارالیهک بندکان و طرفدارانک اک صادقلری بیله معاونت ایتکمه جسارت ایده مامشسدر . بالکز والده سنک اره صره اعانه نقدیه سی کایر ایدی .

خدایار خان زروۃ اقبالدن بردنبره منزله ادباره دوشمش و منفاسی اولان جزاقک خارجنده کوچک برقلیه (کلبه) ده کمال ضرورت ایچنده امرار اوقات ایلکده بولمش ایدی . مشارالیهک ایام نکیتی برکون منتضیه اولغله بخارا امیری کندیسنی عفو ایدهرک نزدینه جلب و کافی السابق خوقند موقع امارتنه کچیره جگنی وعد ایله قرین اعزاز ایتسدر .

{ آسیایه عمومیتله برنظر }

کور یله یورکه آسیای وسطی اهالیسیله حکمدارانک اخلاقی چوقدن بری بوزولش واورته لغی بر نفاق و شقاق و فساد اخلاق استیلا ایتش ایدی . آسیایک بوندن صکره کی احوالی ده فنا ایسه ده شمذیک زمانجه بوندن ایلروده کی وقواتی صکره یه تعلیق ایله ۱۲۷۳ دن ۱۲۷۷ سنه سنه قدر درت سنه لک وقواتنه عطف نظر ایتکدهیم .

آسیا حکومت اسلامیه سنک یکدیگر یله اتفاق و اتحادی شویله طورسون بر حکومت هیئت ارکانی ییننده بیله اتحاد افکار ا بوق ایدی که حکومتک امتداد شوکتی و ازدیاد سطوتی ایچون صرف مساعی ممکن اوله یلسون ؟ سلطنت حریصی اولان برطاقم حریفلر یکدیگر نفی متعاقب بر طرفدن ظهور ایله ملکی برشورش داعی التنده خراب ایدهرک شوکت و قدرت اسلامیه یی

محو ایتکه چالیشیر ومقام حکومتده بولنان مستبدل ایشه بقای اقباللرچون اجرا ایتدک شناعت برافزرایدی . بونلر بقای اقبالدن ذاتاً نائل دولت اولور اولر قطع امید ایتش اولدقارندن هنگام ادبارلرنده ایشه برامق ایچون کوبلرینی طولدیرمقدن بشقه هیچ رشی دوشمرلر ایدی . بو حاللر ایشه اخلاق عمومیه بی بتون بتون بوزمش واهالییه حضور وراحت و ثروت وسعادت خیاللرینی بیله اونوتدیرمش ایدی .

آسیای وسطانک او زمانکی شایان تأسف اولان بو حالتدن انجق روسیه دولتی استفاده ایدوب کوندن کونه توسیع حدود ایلکده ایدی . دولت مشار الیها ایشته بو ۱۲۷۳ سنه سندن ۱۲۸۰ سنه سنه قدر سبریا (۱) حدودندن سیچون نهرینه قدر اولان محالری کاملاً ضبط وتسخیر ایلدی . کرچه روسیه آسیادن ضبط ممالکه بک چوق اول تشبث ایتش ایشده ۱۲۷۳ سنه سنه قدر پای استیلایی یواش یواش اوزلدیر ایدی . تاریخ مذکوردن صکره ایسه استیلا فرقه لری عادتاً کیدیشله دکل مارش ! مارش ! ایله خطوه انداز اولشدر .

روسیه نك شمیدییه قدر دائمابر حال طفیانده بولنوب هیچ بر وقت فاصله

(۱) آسیا قطعه سك شمالده واقع اولوب روسیه ده پو لئیکه وسائر جنایات ایله متم اولان منفیك محل اسكانی اولان مشهور بر قطعه واسعه در . طاغیری اورمانلری كوللری بتافلق محالری نهری حیواناتی معادن چوق واكثر طرفی غیر مثبت وغایت بارد اولوب معتدل جهتلری آزدر . مساحت سطحیه سی ۸۰۸ یك میل مربع ونفوسی بش التی ملیون قدر در . کاشغر قطعه سك شمال طرفلرنده واقع اولوب شرقاً بحر محیط لیر وپرنك بوغازی وغرباً اورواده کائن روسیه ممالکی وشمالاً بحر منجمد شمالی وجنوباً ترکستان وچین ممالکی ایله محدوددر . ۱۱۴۳ سنه هجریه سنده کشف اولنش و ۱۱۸۴ سنه سنده روسیه لی لیه قوف نام قبودان سیاحت ایتشدر . روسلرک سیریایی استیلایه اصل تشبثلری ۹۰۵ تاریخنده اولوب تاریخ مذکوردن صکره هر طرفی کاملاً ضبط ایله اهالیسی نصت اطاعته المشلدر .

و یرمیان سیلابه استیلاسی ایسه سیحون نهر ینک (۱) آرال کولنه (۲) منصب اولدینی محله کائن (ورا یم) (۳) استحکامندن نبعان ایتشدیر.
(۱۲۷۴ سنه هجر به سندن صکره)

۱۲۷۴ دن صکره اوج اوج بحق سنه قدر کاشغر قطعه سنک هیچ برطرفنده حرب واختلال ظهور ایتماش و بو مدت ظرفنده اهالی کرچه قتال عمومی کبی جزا کورماش ایسه ده بر مظالم طاقتر سالتمده از لکده وعادتا کوندن کونه محو اولقده بولمش ایدی .

اشبو اوج سنه نک کنرا نندن صکره ایسه آسوده برحالده کبی اولان کاشغر قطعه سنک آلتی اوستنه کلیرجه سنه همان هر طرفنده ناره حرب و قتال کال شدت و دهشتله اشتعال ایتش و کویا و آناه قدر مستور اولان و وولقان بردنبره باطلیه رق هر طرفه آتش صاحبشدر .

برعصره قریب زماندنبری ظهور ایدن قتال و شورش واختلال قطعه مذکور نک اکثر یا جنوب طرفلرند و قوع بولوب شمال و شرق طرفلری بو بلایادن مصون اولمش ایدی . کرچه اون اون بش عصردن بری او طر - فلرده دخی اره صره اختلال و قوع بولمش ایسه ده بر شهر اهالیسی طرفندن اشغال ایدیلان آتش عصیان واختلالدن سائر شهرلر اهالیسی حصه دار

(۱) سیحون آسیای وسطی اهالی اسلامیسی پیتند (سپردر یا) دیه معروفدر . نهر مذکورک منبی آسیای وسطی اهالیسی پیتند قره قولعی نام نهر عد اولتمده ایسه ده تیان شان طاقلریدر . نهر مذکورک بعض محلتک عرضی پک زیاده اولوب سرعت جریانی موسمه کوره تزیاید و تناقص ایدر . ایکی طرفی اکثر محله سنه سازلق و قایمیشلق اولوب طولی ۱۴۰۰ کیلومترودر .

(۲) یاخود (آرال) کاشغر شهرینک غرب شمالیسنده کائن اولوب طولی ۴۰۰ و عرضی ۲۴۰ کیلومترودر . جیحون و سیحون نهرلرینک منبیدر .

(۳) استحکامات مذکور نک تاریخ انشاسی بعض محله (۱۲۵۰) سنه هجریهسی اولوق اوزره مقید ایسه ده نام مذکور ایله روسیه دولتی طرفندن اورایه استحکام انشاسی (۱۲۶۴) سنه سنده در .

و بلکه خبردار اولیوب هر زده را اختلال وقوع بولش ایسه اوشهره و بعضاً برایکی اوج شهره مخصوص و بوایه نادراً وقوع بولغله برا بر برداره صغیره ایله محدود اولدیغندن جزوی بر مدت صکره تسکین اید یلور و چینلیلر ارباب قیام اوزرینه بک چوق عسکرله هجوم ایتدیکی وار باب قیام ایسه قارغه در نکی کی آزه جق صبیق کورنجه همان دأره اتفاقدن ایرلدینی جهته غلبه چینلیلر طرفنده قالور ایدی .

۱۲۷۴ سنه سندن صکره اولسیدینی کی او یله تکمیل قطعه مذ کوره اهالی اسلامیه سنک بردن و برآنده قیام و نهایت درجه ده سعی واقدام ایتلری کی قطعه مذ کوره بی باشند باشه آل قانه قوبه جق بر محاربه عظمی اون اون بش عصردن بری وقوع بولماش ایدی . ایشته شدت ظلم و تعدی در که بو یله بر قطعه فسیحه اهالیسنی جانلرندن بیرار و عمو منی بردن فداکارانه بر صورتده عصیان و اختلاله اجبار ایتلشدر !

حاصلی کاشغر قطعه سی اوزرنده هیچ بروقتده امثال مشهود اولمیان برهرج و مرج ظهور ایله هر طرفده نهرلر کی قان آقوب یوز بیکلرجه آدم تاف اولش و چینلیلرک اوراده اولان حکو متلری بتون بتون محو و مندرس اولوب بونجه مدتدنبرو اجرا ایلدکاری مظالمک جزاسی و یرلشدر .

(۱۲۷۷) سنه سی

هجرتک ۱۲۷۷ نجی سالی که چین اردولربک تاریخ محو واستیصالیدر ایشته بو سنه ده فرانسزلره انکلیزر چینلیلرک مقسدا عقد اولسان معاهدهیه رعایت ایلماسی اوزرینه متفقاً چینه اعلان حرب ایلدیلر . هر نقدر چین حکومتی آچیلان بو محاربه ده دشمنک نجاوزاتی منع وانلری مالککنندن طرد و دفع ایچون نفیر عام قالد یرمش و بو بایده برخیلی چالشمش ایسه ده متفقین اردولری اوکلرینسه چیفان چین عسا کر بی تار و مار ایتک کی بارلاق بارلاق مظفر یاه نائل و نهایت برطاقم قلاع و مواقعی یاقوب ییقدن

و پکینک شرفنده و (تونغ چهنو) شهری قر بنده واقع (پالی کیانو) نام موقعه بر غلبه قطعه چالقدن صکره پکین شهرینه داخل اولمش وایمپرا - طور هیانغ قونغی پایتختدن فراره مجبور ایدوب چین دولتی ایله کندیلرینه ضایت نافع بر معاهده عقد ایلشدر (۱) (پکینه داخل اولان فرانسز عسکرینک قوماندانی جنرال «قوزن مونتبوان» و شهرتی ایله برابر سسویلنمک ایستلور ایسه «قوزن دومونتبوان و قونت دو پالیقایو» اولوب انکلیز عسکری قوماندانی دخی لورد (الین) ایدی . متفین عسکری «که ملل متمدنر !» پکینه ینمایه قویولش و انکلیز کویا ینمایه کندیلرینک نزل ایتوب بهض اشپای غریبه الدقربنی و فرانسز لک چوق التون واشپای نفیسه به نائل اولدقربنی بیان اتمکده رایسه ده فرانسز لردن بو باده پک کیر و قالمش لردر ایمپراطورک دست تسخیر کچن صیفیه سرابی کویا چینلیلری عقد معاهده به اجبار ایچون ۱. کاملاً غارت و ینما اولمش ایدی !! «طرفین عسکرینه تقسیم ایتک مأمور بیلله تشکیل اولنان مختلط قومسیونک دفترده داخل اولان» اموال منسوبه نک - الک دون اولمق اوزره تخمین اولنان - قیمتی ۸۵۰ بیگ فراتیق اولوب بونک ۴۲۰ بیگ فراتیق قیمتده اولانی فرانسز عسکرینه و قصوری ده انکلیز عسکرینه اعطا قلمشدر .

بو ۸۵۰ بیگ فراتیق قیمتده اولان اشپان بشقه غارت اولنان اشپا نقدره ؟ اوراسنی

(۱) هیان قونغ پکینی ترک ایدیمی کبی ایمپراطورلق مقانده دخی او زمان بش یاشنده اولوب وارث یگانه سی اولان اوغلنی ابو چوجغه ابتدا «شیرنغ» و یاخود «شی سیانغ» نامی و بولمش ایسه ده برسته صکره ایمپراطور سابقک مغولستانده ببول شهرده وفاتی اوزرینه متوفانک برادری پرنس چون ایله دیگر برادری پرنس قونغ طرفندن مجلس اداره لغوو اعضا - سنک اکثریسی قتل اولسدیغی وقت «تونغ - ش» یاخود «تونگج» واک طوغریسی «تونغ - چی» عنوانه تحویل اولمشدر و بونک صغریسی حسینله و میلکنه و هینت و کلا ریاسته دخی برادری پرنس قونغی تعیین ایششدر . پرنس قونغ ایسه ارتق چاره مقاومتک بولسه به جغنی اکلامغه اوروپالیسزک تکلیف واقعه سنی بالقبول مصالحه بی اختیار ایششدر .

اللهدن بشقه کسه بلز !. مدنیلی هیچ برملنه ویرمک ایستیمان و مدنیت وانسانیتدن و سائر آثارینی کوستمه مدکری برطاقم پارلاق پارلاق شیلردن بحث ایتمکده اولان انگلیز و فرانسز ملت نجیبه سنه بو بایده افترا ایدم یورم ظن ایتمکیز ! و «انلر بویله برشی» ممکن دکل قبول ایتمزلر» دبه سوزلری اسنعباد ایتمکیز ! بو خصوصک اثنای پک قولای . هم نه ایله بیلورمسیکیز ؟ بالذات جنرال مونتبانیگ افادایله که موی ایله چیندن کلان آثار نفیسه تصرفی حقنده اوچچی نابولیسون خاندانی اعضاسیله ایبراطوریجه اوزنی طرفندن وقوع بولان دعوی اوزرینسه فرانسه ملت مجلسی طرفندن تشکیل اولنان تحقیقات قومسیونی حضورنده وقوعاتی برتفصیل نقل و حکایه ایله هر بر حقایق اقرار و اعتراف ایشلدر.

متفقین عسکری یالکر غارت ایله . اکثفا ایدوبده ایبراطورک اون بش یکریمی قدر کوشکلردن مرکب اولان صیفیه سرایی احراق ایشله لرایدی پک اوقدر تقبیح اولمز لرایدی . صحائب ! صیفیه سرایی نیچون احراق ایشلر ؟ تایس غزته سنک انگلیز عساکریله برابر بولنان و مصالحه ایچون چینلیلر طرفنه کوندریلان برنجبرینی باربار چینلیلر قتل ایشلرده انک ایچون !! ... جنرالک افاده سنه نظراً سرایک احراقی ابتدا انگلیز قوماندانی تکلیف ایش و فرانسزلرده هر نقسدر بو چیرکین ایشه راضی دکلر ایسده ! ارق خاطر ایچون ضروری انلره تبعیت ایشلر ایش !. انگلیز قوماندانک جنرال مونتبانه بر افادسی وار . ایجه غایت اهمیتی اولدینی جهنه مسکوت عنه بکه م . اوده شودر : «نجبرینی قتل ایشلر ایچون چینلیلره بر جزا ویرمز ایسم مسکوت عنه تاپسک دیلندن تفصیل قوریلورم ؟» ! سبحان الله !! . تاپسک جلب خشنودسیچون بر قوجه سرای یاقیق !! . نه دیمک افندم ! بر انگلیز قتل اولنسون ! بویله بر یوک جنایتیه جزا اولق اوزره اون بش یکریمی بارچمدن مرکب بر سرای دکل یوز سرای یالغیدر ! اون انگلیز ایچون ایسه اهاالیسه برار اون شهر !! و بوز انگلیزک قتلنه بدل دخی تکمیل جهان یانسه چوق دکلدر !!! قوجه مدنیلر . غرائب احوالکر انسانی حیرتدن حیرته دوشیرمکده در !.

{ دورغایلرک اختلالی }

چین حکومتک باشنه بو مغلویت عظیمه یی تعقیباً بر یسوک بلا دها کلشیدی . اوده دورغایلرک مجبوراً سلاح عصیانیه صارالمیدر . اختلالک ظهورینه ایسه ابتدا ۳۰ ییکی کاشغیرک شمال شرقیسندن و قصوری چینک ایالات غریبه سیله قالموقستاندن میدان محاربه یه سوق اولنان یوز پک

تاریخ قسمی   کاشغر   اون اوچنچی عصر

دورغانی سوارسی (۱) حقنده قوچله وکاشغر ایالتلرینک والی غومبسی اولان (شوجونیک طایق) نام جان جون طرفندن برطاقم معاملات و تحقیرات ناسزاده بولنسی سبب اولمشدر .

کاشغرك شمال شرقیسنده بولنان دورغانلر مر قومك درجه افراطده بولنان تعصب جاهلانسی اقتضاسندن اولهرق اوتهدنبرو حقارنده اظهار بغض وعداوت ایتکیده اولدیغنی ییلدکلی و بوکره چین دولتسك بك زیاده صیقلدیغی بروقتده هیچ بکمدکلی برمعامله بی کوردکلی جهته همان مر قومی قتل واعدام ایدهرک محاربه به کیتامکه قرار و برمشلر ایسهده بو دفعهلق واز کچوب انتقامی وقت آخره تعلیق ایتدیله . مر قوم دورغانلرک بو یتارندن هر فصلسه خبردار اولنجه مسلمانلر حقنده اولان عداوتی برقاندها کسب شدت وانلردن ایتدیکی وجهله برانتقام المی ایچون بولنرک ارسالندن صکره پکین جاننه عزیمت ایلدی .

پکینه واصل و اول وقت دهامسند حکومتده بولنان ایمپراطور هیانغ قونفک حضورینه داخل اولدقده « الدیغی معلومات موثوقیه نظراً میدان محاربهده بولنان دورغانلرک دشمن خارجی ایله اتفاق ایدهرک یقینده اعلان عصبیان ایده جکلی جهته مملکتلرده قلان دورغانلرک اشغال ناره اختلال ایچون تدارکات خفیهده بولندقلری ومتفقین اردولرینک بویه عقلاره حیرت ویریر درجهده مظهر فتوحات اولملری دورغانلرک خیانت و دشمنه اعطای معلومات و ایفای معاونت ایتسندن نشأت ایدوب بویه خان برملتی قرارلندن واز کچیرمک ایسه حقارنده شدت کوسستمکه وتادیات لازمه بی ایفا ایلکه متوقف ایدوکی وحقارنده کوستریلان مرحت و عنایتی

(۱) کاشغر قطعه سنده پیاده یوق . عسکرک هپسی سواریدر . پیاده اصولی سکرلری یعقوب خان زمانده میدان قوتلش فقط مقدارینک تکثرینه همت ایدلماشدر . آسیانک سار طرفلرنده دخی قرون ساله دن بری بویه در

ضعفه جل ايله شیماره جقلری جهنسله بولرله باشه چیقيله میوب ایشک متج وخامت اوله جغی « زمینده برچوق سوزرله ایمراطوری اغفال ایلوب علی العموم دورغانلرک خیانتی ايله دشمندن فرار ایتلرینه برجزا اولق اوزره یالکز محاربه ده بولنانلرینک اموال و املاکنک هدم و احراق و اولاد و عیالک قتل و اعدام ایدلسی امرینی المغله قوچمه عودت ایدوب اشبو اراده بی تمامی تمامنه اجرا ایلشدر .

بچاره دورغانلر ایسه دشمنله اتفاق ایتدکن بشقه چین عساکرندن زیاده محاربه ده ثبات ايله بو بیده قانلرینی دوکش ایدیلر . واقعا مغلوب و اکثر محاربه ده فراره مجبور اولدیلر . فقط چین عساکریده مغلوبیت واقعه ده حصه دار اولوب بو ایسه اسلحه جدیدنک تأثیرات شدید سنی او آنه قدر کورمالاندن نشأت ایلشدر .

(مغلوبیت واقعه متفقین عساکرینک منتظم و معلم و اسلحه جدیده ايله عجز بولنسی سببیه واقع اولوب اگر اوروبایلرک سلاحلری چینلیرک صویه اطلاقه شایان اولان اسلحه سنک عینی اولش اولسه ایدی دشمنلرینه نسبتاً قطره حکمنده اولدیغندن کاملاً محو اولورلر ایدی . فرانسزلر انگلیزلر روسلر جزایر ده هندوستانده آسیای وسطاده چینده اللرنده کی سلاحک شدت تأثیری سایه سنده مظهر غلبات و فتوحات اولشدر . بیک نفرک اون اون بش بیک ادمی مغلوب ایدهرک بش اون مملکت و بریسوک قطع بی فتح و تسخیر و کندیلرندن تلف اولان برکشی به مقابل دشمنلرندن یوزکشی بی قهر و تدبیر ایده بیلمسنه نصل امکان ویریلور؟ حالبوکه بواکان اوروبایلرک اللرنده بولنان صاعقه بلانک ملیونلرجه ادمی برآنده هلاک ایده جک درجه ده دهشتما اولمسیله حاصل اولمقده در)

دورغانلرک کندی حقارنده عزو اولتان افترا و غیاباً مملکتلرنده وقوع بولان ظلم و جزادن قطعاً معلوماتی یوق ایدی . وقتاکه معاهده نک

عقدی سببیله و یریلان رخصت اوزرینه ۱۲۷۸ سنه هجریه سی اواسطنده مملکتلرینه عودت وحسن خدمتارینه مکافاة ایدیله جک ایکن بالعکس اولاد و عیاللرینک قتل وافتا و املاک و امواللرینک احراق و امحا ایدلدیکنی رؤیت ایتدیله . ارتق بو حاله صبر و تحمل ایتکه مقتدر اوله میهرق اخذ انتقام ایچون بروقت معینده عموماً رفع لوای طغیان ایدلمسی حقنده خفیا بر برلرینه محررات کوندردیلر . بو اتفاق چینک ایالت غریبه سنه منحصر اولوب کاشغر قطعاً سنک شمال شرقی طرفلرنده اولان دورغانیلر ایسه انلردن صکره و باشلوجه اولهرق ایشه نشبث ایتشدر .

چین ایچریسنده بولنان دورغانیلر وقت معینک حلولنه انتظار ایتکده ایکن اتی الذکر بروقه اختلالک وقتندن اول ظهورینه سبب اولمشدرشویله که : (شبعان) شهرنده بری چینلی و دیگری دورغانی اولان ایکی قومار باز ییتنده حاصل اولان معارضه بالاخره منتج مضاربیه اولمغله اطرافدن برخیلی کسه هرایکی طرفک معاونتنه قوشمش و ظهور ایدن « وای چینلیلری دوکهورلر » و « وای مسلمانلری اولدیره یورلر » صدازی ایشک کسب جسامت ایتسنی موجب اولمش ایدی . شهر مذکورده بولنان دورغانیلر ذاتاً بر بهانهیه منتظر اولدقلر . ندن همان سلاخلرینه صاریلهرق وایلو کلانلردن اولوب قیام عومینک باشلوجه مرتب و مشوقلردن بولنان « شهودارین » اسمنده اولان ذاتی کندیلرینه سردار نصب ایدرهک راست کلدکلری چینلی یی قتل و استیصاله قویولمشلردر . بو خبر دهشت اثر اوکونده « سوچی » شهرینه واصل اولمغله اوراده کی دورغانیلر دخی « لوحودارین » اسمنده اولان ذاتی سردار انتخابیله رفع لوای طغیان ایتدیله . مومی الیها اطراف شهرله کیفیت حال و صورت اختلال مین محررات ارسال و بو سببله اشبو ایکی شهردن بشقه قرقدن منجاوز شهر اهالی اسلامیه سی اعلان عصیان و اختلال ایتشدر . اورالده بولنان چینلیلر کرچه مقابلهیه قالدیشمش ایسه ده هر بری کندی

دردینک چاره سنده اولدینگی (یعنی برنقطه ده بولنه مدینگی !) و دورغانیلر ایسه حبل متین اتحاد صاریله رق دائم بر لرینه معاونتده بولندینگی ! جهتله طرف طرف مغلوب و یوزده طغسانی سیوف اسلامیه دن باشنی قورتاره میوب مقتول اولمشدر .

اختلال ایدن شهرلک نصفی لوحودارینک ونصفیده شو حودارینک تحت اداره لینه کبرمش و آتش اختلال ایسه ایجه مدت بلا فاصله دوام ایله چینلی و دورغانی اوله رق پک چوق ادم قتل اولمشدر . بو دورغانیلرک مجموعی اول وقت بش ملیون قدر تخمین اولمش ایدی . مومی الیهانک عواقبی صره سی کلجه یاز یله جقدر .

{ داود خلیفه }

قوله ده بولنان (شو جونیق طایق) کاشغرک شمال شرقیسنده بولنان (اورومچه) و (مناس) و (قوطی پک) و (چیدوان) و (سانجو) و (غومه تی) و (لوکچون) شهرلنده کی دورغانیلرک چینده کی ارباب قیامک دائرة اتفاقنه داخل اولدقربی و کندی شهرلنده بولنان عساکر چینیه نک کثرتی و متیقظانه حرکتی جهنیه رفع لوی اختلال ایچون وقت فرصتی بکلدکلربی هر نصله خبرالجه در حال بونلر رحیله ایله کاملاً تلف ایدلدیکی و هوای اختلال و سودای استقلالده بولنان کاشغرک اهالی ساره سینه بردرس عبرت کوسترلمدیکی صورتده پک یقین زمانده وادی عصیانہ انسلاک و پک چوق کسه نک دخی بالطبع بو بوله انهمک ایده جکی مألده پکینه برعریضه مخصوصه کوندرمش و برمدت صکره اتی المال امری ناهه بی اخذ ایلشدر .

• متقرب العلول اولان قربان بیرامی کونی مذکور الاسامی شهرل دورغانیلری جامعه ده ادای مسلوه ایدرل ایکن سلاحسز و غافل بولنه جقلری جهتله مدافعه یه وقت

بر اغلجه رقی بالعموم قتل و استیصال و ایلرو کلانلری دردسته یکنه ارسال اولندسون و بونلرک شهرلی اوکون احراق و تخریب اولنوب بوباده صوک درجه غیرت وفداکاری اختیار ایدلسون »

والی عومی الدینی اراده بی همان مذکور شهرلده بولنان چینلیلره باتحریات اشعار و بوایشک اجراسنه مأمور اولان چینلیلرده تدارکات لازمه اجراسیله عید اضحیّاك ورودینه چار چشم ایله انتظار ایلدی .

دورغانیلر چینلیلرک بویله بر سوء قصدندن معلوماتی اولماسی حسبله بر حال غفلته ایکن والی عومینک خدمتکارلرندن بر دورغانی قاریسی هر فصله کیفیتدن خبردار اولغله همان قوجده بولنان دورغانیلره بیان حال وانلرده اشبو خبری علی العجله اورومچده کی دورغانیلره ایصال ایلدیلر و اورومچیلر دخی چینلیلرک « دورغانیلری غافل بوله رق باصوب قولایلقه تلف ایتک » خیالیله طالعقلری خواب غفلتندن استفاده ایتک و تدبیرلری اجراییه وقت بر اقامق ایچون قربان بیرامندن اول قیام ایتکک قرار و یردیلر .

اگر بویله قرار و یرمسسلر ایدی چینلیلر یوم عیدده حاضر بولنهرق جمعیتله جامعلره (*) هجوم ایده جکلرندن و شهرلی هدم و تخریه قالدیشه جکلرندن اول وقت انلره مقابله براز کوچ اولور ایدی . حاصلی قربان بیرامندن ایکی کون اول که ۱۲۷۸ سنه هجریه سی ذی الحجه سنک سکننجی کیجه سیدر جانه قیام ایدوب غایت شدت و دهشتلی بر صورتده بولندقلری شهرلده کی چینلیلرک اوزرینه هجوم ایله دشمنلری برآن اول محو و تلف ایتک ایچون صوک درجهیه قدر چالیشمشلردر .

اختلال ابتدا اورومچده دن ظهور ایدوب اوراده بولنان یوز اوتوز بیک

(۱) کاشغرده بولنان ویکرمی یکدن مجاوز ادم استیباب ایدن جامعلره عیدکاه تسمیه اولورکه بونلرده محصوراً برام نازلری قلنور . اهالی اوقات خسته نازلری بونلره نسبتاً اوفق عد اولنان مسجدلرده ادا ایدرلر . جامعلرک تعریفاتی احوال داخلیه قسمنده در

قدر چینی کاملاً قتل و اعدام و حسابسز اموال غارت و یغما اوله رق شهر مذکورک بر چوق براری دخی او فارغشلق اره سنده تخریب و احراق اولمشدر. چین خدمت عسکر به سنده بولنان دورغانیلرک سلاحلرینی استصحاباً فرار ایله همجنسلرینه التحاق ایتلری چینلیلری بتون بتون دوچار حیرت ایتش و بوابسه اهل اسلامک تسهیل مظفر یاتنی بادی اولمشدر.

والی عمومی «دورغانیلری شو یله بر تدبیر ایله تلف ایده جکم» دیه صلا ییقلنده و صفای درون ایله او طور مقده ایکن دورغانیلرک قیام ایله چینلیلری محو ایتکنده اولدیغنی خبر التجه فرح و سروری غموم و کسوره مبدل اولوب تدابیر مأبوسانه دن اوله رق یاننده بولنان بوز بیک عسکر دن ۴۲ بیک نفرینی التیشیر بیکدن عبارت لوازه تقسیم ایله تلف ایدلکنده بولنان چینلیلره امداد و معاونت لازمه ده بولنق اوزره مذکور شهرله و سسکز بیک نفرینی ده مرور و عبوری کسمک و سیلابه اختلاله برسد حائل اولق یعنی کوچار طرفلر دن شمال شرقی جهت لرینه طوغری کلان یولچیلری اختلالک ظهور ایتدیکی محله و اورالردن کلانلری کوچار طرف لرینه کچیرمبوب سائر طرفلرده بولنان اهالی بی اختلالدن خبردار ایتامک ایچون (طوخسون) و (طورپان) شهرلرینه ارسال ایلدی.

اشبو شهرلرده بولنان دورغانیلر کرک اورالرده بولنان چینلیلری و کرک انلره امداد اوله رق کلان عساکر چینیه بی کاملاً اعدام و فقط کندیلر دن دخی برخیلیسی نائل مرتبه شهادت اولوب او جهتلرده برسنه قدر محاربات خونریزانه دوام ایلشدر. بولنر اعلان عصیان ایدر ایتز همان باشلی باشلرینه بر حکومت تشکیل ایدوب ایچلر دن (داود) اسمنده بریسی مقام ریاسته کچیرلش و مشارالیه خلیفه عنوانی و برلشدر. اشبو (داود خلیفه حکومتی) دائره سی داخلنده بولنان چینلیلری تمیزلدکن صکره بر قاج سنه هیچ بر طرفدن خوف و اندیشه اوزره اولیه رق دوام ایتشدر.

حکومت مذکورہ کنندہ اوزرینہ تعرض وقوع بولدیغنی کورنجه مؤخرأ چینگ ایچریسنده اولوب خیلوجه اوزاق مسافده اولان وکاشفرک شمال شرقیسنده واورومچەنک شمانده بولنان (پچان) شهرینہ ارەصرہ برطاقم دورغانی کوندەرک اورالزینی غارت ویغما ابتدییر ایدی که در دست اولنان چینلیلرک کیی قتل وکیی اسیر ایدیلوب مؤخرأ فروخت اولنور ایدی .

مشارالیهک بویله سریه کوندرسی شهر مذکور ضبط و تسخیر املنه مبنی دکل ایدی . واقعا اوراسنی ضبطه قوت واقداری وار ایسهده شهر مذکور غایت اوزاق مسافده بولندیغندن ضبط ایتدکن صکره محافظه سی (انلرجه) مشکل ایدی . داود خلیفه حکومتی حقنسه شمدیلک بو قدر چق معلومات کافیدر . برازده بشقه جهنلره بقالم .

{ کوچار حکومتی }

چینلیلر هر نقدر طوخسون و طور پانده بولاری سسد و بند و اطرافک اختلالدن خبر الهمامسنه زیاده سیله سعی وجهد ایتش ایسهده کاشفرک شمال شرقیسنده واقع (کوچار) شهرندن دخی آتش اختلال ظهور ایلشدر . شویله که : قره طاغلو سلاله سندن (جمال الدین خواجه) دورغانیلرک اختلالندن خبردار اولغله واول ارهلق عالم معناده کاشفر قطعه سنک اسلام الله کچه چکی تبشیر اولنوب کندیسنه برده قلیچ ویریلکله همان اشعال ناره کارزار و بیان کیفیت ایله چینلیلری شاشیردوب برلرینہ امداد ایتسنه میدان ویرمامک ایچون علی العموم اهل اسلامک بر وقت مسینه هجوم ایتسنی اطرافده بولنان اهل اسلامه اشعار ایلدی . کوچار مسلمانلری میدان جلادته اتیلهرق شهر مذکورده کی چینلیلری کاملاً قتل و اعدام و مشارالیهی مقام امارته اجلاس ایلدیلر . مشارالیه اهلینک ازدیاد شوق و جسارتی موجب اولق ایچون دشمندن اخذ اولنه حق نفوذ و اشیدان هیچ برنی طلب ایتیه چکنی اعلان و سرعسرک نصب ایتدیکی رادری اسحق خواجه بی سکر طغوز یک عسکرله

بورکور (۱) شهرینه اعزام ومومی الیه دخی شهر مذکور ایها لیسندن برخیلیسی مسلمان اولدیغیچون سهولته ضبط ایدهرک اوراده کی چینلیلرک چوغنی اعدام ایلدی .

مومی الیه اهلیدن ر خیلیسی معینه الوب شهر مذکورک بدی کونلک مسافه سنده و کوچارک شرق جنوبیسنده بولنان قورله شهرینه عزیمت و شهر مذکور دخی مسلمانلرک قلمه قبولینی کشاد ایتلری سببیه بالسهموله ضبط ایدوب عسکرینی نائل غنیمت ایلدی و بونک اوزرینه قورله نک شمال شرقیسنده بولنان قره شهره حرکتله اوراسنی دخی تحت محصره به الدی . والی عمومی قره شهره امداد اولق اوزره اوتوز بیک نفر سوق وارسال ایلش و بو اردو ایسه طی مراحل ایدهرک درت بش ساعت ایلروسنده بولنان عشاق داله (۲) یاقلاشمش ایلدی . اسحق خواجه بونی خبر النجه ترک محصره ایله محل مذکوره ابلاغار و عسکر بیک نصفندن زیاده سنی بوغازی تشکیل ایدن طاغلرک ذروه سنه چیقاروب قصور عسکرله بوغازک اوکنده دشمنک ورودینه انتظار ایلدی .

وقتا که دشمن هیچ بر شمدن معلوماتی اولیه رق سلمه السلام بوغازی مروره باشلدی اسحق خواجه بر شدتلی آتشله روی استقبال کوستردیکی کبی تبه زده بولنان مسلمانلرک بر قسمی ده همان ارقه طرفدن اینوب بوغازک اوبر طرفنی ضبط ایله دشمنک خط رجعتلرینی کسیدی و ذروه زده بولنانلر ایسه یاغور کبی طاش پارچه لری قورشون دانه لری آتغه باشلیدی . چینلیلر مسلمانلری اوراده هیچ مأمول ایتدکلریمچون کمال امنیت وغفلت ایله کلکده ایکن بردنبره

(۱) کاشغرده قصبه دیه دکر اولتور اورنه حالدیه برشدر . کوچارک اوج کونلک مسافه سنده و جانب شرقی شمالیسنده کاشدر .

(۲) محل مذکور ایی طاغ اره سنده کائن بر بوغاز اولوب یانندن ایجه بیوک رده نهر جریان ایدر . دشمن بهمه حال بوغاردن یکمکه مجبور اولوب قره شهره بشقه یول یوقدر .

بو شدتلی آتشی کورنجه مسلمانلری کندیلرینک درت بش مثلی ظن ایله دوچار خوف و دهشت اولمش ور خیلیمی چاره نجات بوله میوب کندیلرینی نهر آتهرق غرق و تلف و خسی مقداری ایسه عقالرینی باشارینه طوبیلنجه به قدر مسلمانلرک نشانگاهنه هدف اولمشدر .

چینیلر نهایت کندیلرینی نهره القا الیاکله و یاخود خط رجعتلرینی کسن مسلمانلری یارمق و فراره یول بولق ایچون چالیشمغه خلاصک امکاتی اولهمیه جغنی اکلیوب چار و ناچار مقابله به ایتسدار ایلدیلر . وقوع بولان محاربه خوزریانه اقشامه قدر امتداد ایاش و مسلمانلر غایت مهم و حاکم نقطه لری طوتمش اولدقلرندن بالاخره غالبیت اتلر طرفنده قلوب چینیلرلرک همان کافه سی محو و تلف اولمشدر . فرار ایله قورتیلانلر یوز کشی قدردر . واقعا مسلمانلردن دخی ادم تلف اولمش ایسه ده بونلرک نصفی مقداری طاغ تپهلرنده و حاکم نقطه لرده بولندیقندن دشمنک تأثیر سلاخندن مصون اولمش و اشاعیده بولنانلرک تلفاتی ایسه بالنسبه پک دون بولمش ایدی .

قره شهرده بولنان چینیلر کندیلرینه ورود ایدن عساکر چینیه ایله مسلمانلرک محاربه ایتکده اولدیفنی ترک محاصره دن بش التی ساعت صکره خبر لنجه معاوننده بولتمق اوزره عشاق دال اوزرینه حرکت ایتدیلر و میدانی اجساد چینیه ایله عساکر منصوره اسلامیه احاطه ایتش کورنجه دوچار وله وحیرت اولدیلر . بونلرک کج حرکت ایتلری مسلمانلرایچون خبری اولمش و چونکه وصوللری وقوع بولان محمه کبرانک ختامی و چینیلرک کاملاً محو و انهرای زمانته تصادف ایلش ایدی . مسلمانلر چینیللری کورنجه برره بیکل غضب کسیلهرک حواله سیف مسلول جهاد ایله دشمن اوزرینه هجوم واقفحام و مقدمه کی غلبه نك نشو سیهله او درجه سعی و اقدام ایتدیلرکه بر ساعته و ارمه دن دشمن منهرم و پریشان و سیوف اسلامیه دن باشی قورتاره یلانلرکال خوف و دهشته کریزان اولمشدر . فرار یلرک بر قسمی قره شهره جان آت بیلش ایسه ده معقبار .

ده انلرله برابر شهره کیردکلرندن طعمه شمشر انتقام اولمقدن قورتیلاماشدر .
اسحق خواجه قره شهرک ضبطندن صکره اون اوچ کونلک مسافه ده
واورو مچمنک جنوب غریبسنده بولنان (طورپان) شهری اوزرینه حرکتله
اوراسنی دخی تحت محاصره به المش ونهایت چینلیلرک ورود امداددن مأیوس
اولنجه مسلمانلره تسلیم اولوب الی باغلی تلف اولماق ایچون جیخانلرینه آتش
ویروب کندی کندیلرینی تلف ایتملری حسبیلله بالسوهله قبضه تسخیره کچیر-
مشدر . دوانچین و طوخسون شهرلنده بولنان چینلیلر مسلمانلرک هر کون
برکونا فتوحاته مظهر اولمقده بولندیغنی خبر النجه کندی کندیلرینی افیونله
هلاک ایتدیلر . اطرافنده کی قریه ل اهای اسلامیه سی بونی طو بنجه مذکور
شهرله کیرهک بولدقاری اموالی یغما ایتدکن صکره کیفیتی طور باند بولنان
اسحق خواجه به اخبار و اشعار ومومی الیه دخی کلوب اطرافنده کی محاربندن
معلومات المی ایچون چیقاردیغنی مأمورلرک کتوره جکی خبره منتظراً دوانچین-
ده برمدت اقامتی اختیار ایلشدر .

(قره شهر و طوخسون و طورپان شهرلی مسلمانلری مذکور شهرلی فتح و ضبط الیه
کندیلکلرندن کلوب جمال الدینه تابع اولمش و دور غایلرک ده ابقای معاونت انلش اولدیغنی
حقنده ابروجه بر معلومات و ارایسه ده طوغر بسی یازدیغیم و جمعه در)

{ طارانچیلرک قیامی }

قوجسه شهرلی اطرافنده بولنان شهرل اهای اسلامیه سی که بولنره
طارانچی (۱) تعبیر اولنور اطرافنده کی مسلمانلرک قیامنی خبر النجه همان رفع لوی
اختلال و چین زنجیر تابعیتی قیهره رق اعلان استقلال الیه اچلرندن (علی بک)
نام ذاتی کندیلرینه پادشاه انتخاب ایتدیلر . قیام ایدر ایتز ابلاک ایشلری ایلی
شهرلی نامیلله یاد اولنان طقوز شهردن چینلیلرک ساکن اولدیغنی بش شهری

(۱) ۱۱۷۲ سنه سنده ایمر طور هجان لونغ زماننده قدیم ایلی یرینه و اطرافنده انشا
اولنان شهرله کاشغر شهرلینک هر رندن منمیدن برر مقدار آدم طویلنوب برلشدر برلش
و بشقه عمله هجرتلرینه مساعده ایدلماش ایدی . بولنره بویله هر شهردن طرانوب طو باندیغنی
ایچون طارانچی نامی و برلشدر که شمیدی اهایسی ابتدا کلانلرک احفادیدر .

برایکی کون ایچمنده پک بیوک فداکارقلر اختیار بیه عنوة ضبط ایلمک اولدی . ابتدا والی عومینسک اوطوردیغی شهر تحت محاصره بیه انور ایسه اشبو شهرلک چینلیلری والی بیه امداد و معاونه کله چکی اشکار اولمغه کار پک دشوار اولور اییدی . کندیلرنده ایسه دیوارلری یقه جق اسلحه ناریه بولمیدیلرندن محاصره دن بشقه چاره یوق اییدی . حالوکه محاصره ایله وقت کچه چکی و او حالدله والی عسومی اورالده امداد کوندیره چکی بدیی اولوب بو ایسه موجب مخاطره اولمیدیلرندن عسکر اسلام نقدینه حیاتلرینی مقصدلرینک حصو ایچون بذل و ایثار ایله شمشیر شجاعتی سپرایدیلرک واشباح شهدا ایله خندقلری طولدیره رق مر دیوانلر و چیو یلرو اییلرله قلعه دیوار و برجلرینه چیقق کبی توهمی بیله دهشت بخش قلوب اولان مهاجرات غضنفرانه ایله شاهد ظفیری در آغوش و فقط بو مبارزان میدان جلادتک برخیلیسی شربت شهادتی نوش ایلدی . بوندن صکره هپسی بریره کلوب والی عومینی تحت محاصره بیه الدی بوئانده قالمق طائفه سندن اولوب مجموع نفوسلری بش الی بیکی متجاوز و بت پرست اولان (صولان) و (چاقار) (شیر) قبیله لری بو مظفریات و غلباتی کورنجه طوعاً کله رک عرض دخالت و بیان اطاعت ایلدیلر .

سلطان علی بونلری تلطف و عسکرینه ترفیق ایله چینلیلری بر قاندها تضییق و بش الی بردن بوتیلر قوره رق شهرک درونندن پک چوق یرلری تخریب ایلشدر . دشمن یوقی تضییقندن قورقلق ایچون اره صره شهردن چیقوب مسلمانلر اوزرینه هجوم ایدر اییدی . طارانجیلر نهایت درجسه ده فداکارانی کوزه الدیروب الی سلاح طوتانلرینک کافه سی میدان رزم و مصافه آتیش و حتی طائفه نسا سندن یاریسی ذخیره و مهمات طاشیق کبی محاربه میدانلرینه قدر صوقیلهرق خدمت سفر بیه اختیار وایی اوچیز قدری ده سلاح بدست اولهرق ارککلرله برابر اشغال ناره کارزار ایلشدرکه ترکلر عربلر رومالیلر فرانسزلر کبی طارانجیلردن دخی بچکاران نسوان ظهور ایلشدر .

اسحق خواجه سلطان علینک مظفریات واقعه سنی خبر النجه اورومچیه عزیمتله داود خلیفه فی الوب برلکده سلطان علی به معاونته کلدیله و شهرک محاصره و تضعیفی بر قاندها زید و تشدید ایلدیله . محصورین ایسه بو حالدن مأیوس اولوب والینک تنسیبی وجهله کیمی جبخانه ایله و کیمده افیونله کندیسینی هلاک ایلش و برمقداریده کندیسینی صویه اتمشدر . محاصرین شهرده جبخانه باطلسانی قضایه حل ایتشایدی . والینک اشجیسی اولان اسماعیل نام دورغانی قیوی آچوب کیفیتی اخبار ایتمکله شهره کیرهک تلف نفسه جسارت ایده میان اوج درت بیک چبنلی قتل و اعدام و بولدقلری اموالی ضبط و اغتنام ایله اظهار آثار مسرت و داود خلیفه ایله اسحق خواجه ایسه براییک کون مسافرتدن صکره عودت ایلشدر .

سلطان علی شهر مذکوری پائخت اتخاذیله دیگر شهرله بر قائم مقام نصب و تعیین و مقدما عرض تسلیمیت و دخالت و ابراز آثار معاونت و صداقت ایدن قالموق قبائلندن (صولان) قبله سی بکنک کریمه سنی عقد و تزویج ایلدی داود خلیفه عسکرندن بر قاج یوز سبکمنز اورومچیه مواصلتدن صکره عودتله شهری تسلیم ایتسینی و یاخود کندیلرینه تابع اولسینی سلطان علی به بیان ایتدیله . سلطان علی هر نه قدر یهوده بره قان دوکلامک ایچون بو حرکت کستخانه دن واز کچلمسینی بیان ایتش ایسه ده دورغانیلر سوزا کلامیوب شهرک تسلیمتی قطعاً طلبدن کیر و طور مافله و طارانجیر ایسه «بو قدر قان دو که رک ضبط ایتدیکنز شهری دورغانیلره تسلیم ایده میز» زمیننده سوزرله تهدیده قالمیشمقله چار و ناچار او کون محاربه به ابتدار اولندی . دورغانیلر بر قته قلیله دن عبارت اولدیغندن طارانجیلر بونلری براییک حله ایله پریشان و تارومار و برچوق تلفات و بر دیردکن صکره فراره اجبار ایلدیله و مسلمان اولدقلر یچون تعقیب ایتدیله .

اسحق خواجه کوچاره مواصلته جمال الدین پادشاه طرفندن زیاده سیله

مظهر الثقات اولدقدن برقاج کون صکره ایکی کونلک مسافده و جانب غریبه واقع بای قصبه قلائی (*) اوزرینه حرکت ایلدی. اوراده کی چینلیر مملکتلرینک قلعہ سی اولدیغندن محاربه ایده میه جککری نی بیلدکری جهته تسلیم اولدیلر و تحت اسارته آلتوب کوچاره ارسال اولدیلر .

مومی الیه مؤخرآ جمال الدین پادشاهدن آدینی امر اوزرینه کوچارک اون ویاک سکر کونلک مسافه سنده بولنان (آق صو) شهری اوزرینه حرکت ایلدی . شهر مذکور چینلیری کیفیتدن خبردار اولنجه یدی سکر بیک عسکری ایکی کونلک ایلروده بولنان (قره یولفون) نام محله ارسال ایلدیلر . اون اوچ اون دوت بیک نفر دن عبارت کوچاریلر ایله چینلیر محل مذکورده بوغاز بوغازه بربرلرینه کیریشمش و نهایت چینلیر عسکر اسلامک بطش و شدت غضنفرانه سنه تاب آور مقاومت اوله میه رق مغلوباً فراره مجبور اولمشدر .

کوچاریلر بونشوۋه غالبته آق صویه کلوب شهری درحال تحت محاصره یه آتش و چینلیر نهایت خلاصک چاره سنی کوره مینجه عادتلری و جهله جیخانه ایله کندی کنسیدیلر نی تلف ایتمکله شهر مذکوری دخی بو صورتله ضبط ایلمشلدرد .

(آق صو اهالیسنک کندی کنسیدیلرینه عصیان ایله مؤخرآ جمال الدینه تابع اولدقلمی مأمور مخصوص ارسالله بیان ایلدکری حقنده برو مسلمانلر سکر یوز نفر دن عبارت اولدینی حالد آق صوی ضبط ایلدکری و مؤخرآ چین عسکرینک قوماندانلر دن سید بک مسلمانلر علیه قاتلیمش ایسده ینه غلبه مسلمانلر طرفده قاتلش و چین عسکری آق صو جواریده کائن قلعه مستحکمه یه آتجا آتش ایسده نهایت آق صو شهر امنی کنسیدینی و طرفدارانی تلف ایلوب مسلمانلر قلعه خارجنده بولنان چینلیری نحو و آق صو جهلری کاملاً ضبط ایلش اولدینی حقنده بربرینی طوعن ونه اولدینی اکلاشلز غایت جاهلانه بردها که ایکی نوع معلومات وار ایسده مقارن صحت دکلدر) .

(*) فلان بیوک دیمکر . مذکور قصبه حقیقته اوله اوفق بر قصبه اولیوب عادی بر شهر ایسده کاشغر لیلر شهر دیموب بیوک قصبه معناسنه (بای قصبه قلائی) دیر .

اسحق خواجه بوندن صکره (اوج طورقان) اوزرینه حرکت ایتیش
وشهر مذکور چینلیری محاربهیه جسارت ایدهمیه رک تسلیم اولدقلرندن قتل
اولغیوب تحت اسارته انمش وماللری ضبط اولمشدر .

{ مطالعه }

مسلمانلرک بعضاً اجرا ایلدکلری قتل عامک موافق عدالت وانسانیت اولدیغنی تسلیم ایتکلره برابر
عصرلرجه چینلیردن کوریلان مظالمک انتقامی بشقه برصورته آئندهمیه جغنی بیان ایدرم . باباسنی
چوجغنی حرمی والدهسنی ودها آرشدیریلرسه سلاله سندن یک چوق کسه یی اولدیروب مالی
املاکتی آلمش وکندیسنی مزله فقر ومذله آهرق حقده هر درلو مظالمی اجرا ایتیش بر
چینلیری برمسالمک ملک دخی اولسه عفو ایدهمیه جی وجزای اعدای یک آز وخفیف کوره جی
بدیهی اولوب حال بویله ایکن دشمنک یالکز تحت اسارته انمشی یک بیوک انسانیت و اثر لطف
وعنایت دکلیدر ؟ مدنی اوروبالیر طرفندن توسیع مالک غرضیه آچیلان محارباتک همان جله .
سنده اجرا قلنان برچوق شایعه ومحارباتک ابتداسندن انتہاسنه دکن ایقاع ایدیلان یک
درلو فجایعه محاربه نیک ایجابات ضروریه سی دیوبده کاشغرلیلرک آلدقلری یاره نیک آجیسنی چبقار .
مق ایچون قصاص حکمنده اولهرق آره صره اجرا ایلدکلری شدنی یک چیرکین کورمک
وبو باده آنلری حق طایمق انصافسزلقدر .

اسحق خواجه اوج طورقانک دخی سکر کونلک بمندنه کائن یارکند
اوزرینه حرکت ایلدی . شهر مذکورک ضبطنده دوچار مشکلات اولماق
ایچون اول امرده اطرافنده بولنان اورمانقلرده ساکن دولان طائفه سنی
جلب ایلیمک اقتضا ایتدیکندن محل اقامت لرینه عزیمتله آنلری تحت اطاعت
ودائرة اتفاهه آلمش وعسکرینک انتظامی واستراحت و آرامی ایچون برمدت
آنلرک یاننده اختیار اقامت ایلمشدر .

یارکند غایت متین وجسم ودرورنده یک چوق چین عسکری مقیم
اولدیغندن اوراسنک مسلمانلری اختلاله قالدیشهمامش ایدی . ۱۲۷۸
اواخرنده ایدی که برکجه چین عسکری امراسندن مادالیه رتبه سنده (که بزه
نسبتله قائم مقام دیکدر) بولسان دورغانی طائفه سندن محمد علی نام ذات
اسلامک رؤسائی مسجده جلب ایلله اختلاله تشویق وتسهیل موفقیات ایچون

چین ضابطلرینی برر برر چاغروب قتل ایله قویوه آتمق وکندیسی شهرده دخی برخیلی ضابطی اولدیروب صباحه قارشو مسلمانلری ایجرویه آلق کبی تداییری بیان و تقریر ایلدی . مومی الیهک تداییری جمله طرفندن تحسین و تقدیر و مقتل اولق اوزرمده ایچلرندن بر یسنک خانه سی تخصیص اولمش و ایرتسی کیجه پک چوق چین ضابطی جلب ایله قتل و اعدام و مومی الیه دخی معیتده کی دورغانیلرله شهره کوروب خفیاً چین ضابطلرینی کشته سیف انتقام ایلمشدر . مومی الیه اجر ائتنک طویولدیغنی کورنجه قبولری آچوب اهالی پی ایجرویه آلمش و علناً هجومه باشلمشدر . درت بش ساعتدن زیاده امتداد ایدن محاربه ده مسلمانلر بوکالمغه طیشارویه چیمغه مجبور اولمش و فقط چینلیری تحت محاصره یه آلمشدر .

شهرک متاتی و چینلیرک ثبات و مقاومتی جهتیله محاصره برخیلی زمان ممتد و بو سیله اسلامک فتوری مشد اولدی و اول آرهلق اسحق خواجه عسکر یله ورود ایتمکه شهرک تضییق بر قاندها تزیید اولندی . چینیلر اسلامک کسب قوت ایندیکنی کورنجه کندیلرینی اتلاف ایلمش و صاغ قلان جزوی المقداری تحت اسارته آلتوب موجود اولان اموال و اشیا غارت و یغما اولمشدر . چینیلرک امراسندن یکر می اوتوز کسه ایله درت بشیوز عسکر ایچ قلعه اولان مانچو شهرینه تحصن ایتمش ایهده آلتی ماه صکره بیه جکلری توکندیکندن جیخانه ایله اتلاف نفسه مجبور اولمشدر .

(یارکند قوماندانی اهالی ایله عسکر دن چونغارلرک اختلال ایتمک ایچون سلاحرینی آلفه قانقیشمنک اختلاک ظهورینه سبب اولدی پی واریاب اختلاک یارکند کیجه هجوم ایدوب ایرتسی کونی چونغارلرک اهالی ایله بالاتفاق شهره هجوم ایندکلری و یارکند عسکری آق صو عسکر یله برابر یارکندی محاصره و چونغارلرک دخی بولرله اتفاق ایلدی پی و محاصره مک مدت مدیده دوامندن صکره چینیلرک کندی کندیلرینی لغله هوایه آندینی حقدنه پرو ۱۲۸۰ ده یارکندده ای پی بیك قدر چین عسکری اولوب امین خان اسمنده بریسی شهر امنی اولدی پی و مومی الیه اسحق خواجه مک تجاوزات و فوجانی کورنجه خوفندن یارکندده بولنان اهالی یه پین

حکومتک ابولکندن بختله چینلیله معاونت ایدلسنی اخطار الیسی اوزرینه اهالی موافقت ایش و نازره اختلالک هر طرفی استیغاب ایش اولدنی یارکندده موطن اولان مسلمانلر رؤیت الیلرله بولدقاری چینلیلری تلفده دوام ایتدکندن موی الیه قورقهرق معیتی ایله یارکند قلعه سنده تحصن ایش وعسکری آره سنده بولنان مسلمانلردن ابکی بیک بیچاره بی اولدیرمش ونهایت محاصره اولوب چاره نجات کوره منجه کنیدیسی ومعیتی اولدیرمش و باقیلری ده مسلمانلر اولدیرمش اولدینی حقنده همان نه اولدینی آکلاشلیان و مغایر عقل وطیعت اولقله برابر حقیقت حالک بتون بتون خلاف اولان بردهاکه ابکی نوع معلومات واریسده انطوغریسی بالایه یازمشدر .

یارکندک ضبطی اوزرینه مقام ریاسته بر ذاتک نصب وتعیینی ضمتنده امرادن مرکب بر مجلس عمومی عقد اولوب بو خصوص موقع تذکره قونلدی . دورغانیلر بوایشه ابتدا محمد علی بک سبب اولوب بک چوق خدمتی سبق ایتدیکندن انک انتخاب اولمسی ادعا وچتایلر عبد الرحمن حضرتک مقام ریاسته نصب وتعیینی بیان وانا ایش و کوچارلیرایسه کنیدیلی کلسه لر ایدی یارکندک فتحی میسر اوله میه جفنی بیان وتذکار و پادشاهلغه اسحق خواهجه نک تعین ایدلسی خصوصنده اصرار ایلمشدر . هیچ برطرف ادعاسندن دونمیدیکی جهتله برخیلی مجادله و منازعه دن صکره نهایت مومی الیه مک اوچی بردن امیر انتخاب ایدلش و اوچ امیرک بردن حکومت ایتسی باعث فساد اوله جفنی اجلدن امیرلر طرفندن دخی (نیازی بک) نام ذات انتخاب ایله اهلینک امور و مصالحی میر مومی الیه کد امانته تودیع و مملکته حاکم نصب وتعیین اولمشدر . میر مومی الیه ویرکو و دعاوی کی مصالح داخله بی رؤیت ایدوب تسویه سندن عاجز اولدینی ایش متعلق اولدینی طائفه نک امیرینه کوندیرر و بککرایسه کنیدی طائفه سنک معضلات اموریه اشتغال ایدرایدی . واقعا بر مملکتده اوچ امیرک بردن حکومت ایتسندن تولد ایده جک قنالفک بو صورتله اوکی التیق ایستلمش ایسه ده بو حال هیچ بر وقته محذوردن سالم و بویله اوچ امیرله اداره اولنان بنای حکومتده ثابت ودائم اوله میه جفندن مؤخرأ بوندن نتایج مؤله ظهور ایلمشدر .

(دیگر بر معلومه نظراً یارکندیلر جلالالدینک امارتنی قبول ایتیوب عبدالرحنی امیر انتخاب ایله یاز بکی معاون نصب المیش و برخیلی منازعه دن صکره عبدالرحن ایله برهان الدینک (که اسحق خواجه اوله حق) مشترکاً اجرای حکومت ایتسنه قرار ویرلشدر . حالبوکه محمد علی بکده امیر ایدی که ایشک طوغریسی یوقارولرده محرردر .)
(ختن محارباتی)

۱۲۸۰ سنه هجریه سنده ایدی که ختن مشایخندن حاجی حبیب الله خواجه نک بیوک اوغلی احسان خان اهالی بی تشویق ایله چینلیلری تحت محاصره یه الدی وایکی ای قدر اوغراشدی . نهایت چینلیلر هرجهتدن قطع امید ایتمکه کندی کندیلرینی هلاک ایتمش وصاغ قلانلرک برازی مؤخرأ مسلمانلر طرفندن تلف و برازیده تحت اسارته اتمشدر . احسان خان ختنک جوارنده کائن (یورک قاش) و (قره قاش) و (چیره) و (کره) و (اونبال) و (زاوه) و (پالمه) و (یصی یولنی) ودها سائر بالجمله شهر وقصبه و کویلری ضبط و استیلا و چینلیلری قتل ویا اسیر ایله ماللرینی غارت و یغما ایتمشدر . مومی الیهک بوندن صکره اهالی یه ایچلرندن بریسنک پادشاه نصبنی تکلیف ایتسی اوزرینه عموماً اهالی مظهر اولدقلری بونجه موفقیت کندیسنک علوهت و ثمره غیرت و تشویق و ترغیب و حسن تدیری جهتیله حصوله کلدیکندن کندیسنی انتخاب ایتدکلرینی بیان ایلدیلر . مومی الیه عمومه کندیسی ده علما و صلحادن اولوب عقل و درایت و لطف و عدالتی جمله جه مسلم اولان پدرینی انتخاب ایتدیکنی جواباً افاده ایامکله درحال حبیب الله خانه بیعت اولندی .

مشار الیه عالم و عادل و صالح و عاقل و کار و شناس و مدبر و دشمنلری حقنده تهدیدینی ایقاعه قادر بر ذات اولغله حکومتک دوام و بقاسیچون عسکری یتش بیکه ابلاغ و مهما ممکن دائره انتظامه ادخال ایلدکدن صکره جانب حجازه عزیمت و ایغای فریضه هجندن صکره عودت ایلدی و غائله سزجه وقت کچورمکده ایکن یارکنددن نیاز بکک اوتوز بیک عسکرله کلکده اولدیغنی خبر النجه احسان خانی قرق بیک کشی ایله ختندن چیقاردی . مومی الیه

زاوه نك اوج ساعت مسافه سنده بولنان (قری واد) نام زیارتگاه میداننه نصب خیام اقامت و نیاز بك دخی برمدت صکره مواصلت ایلدی. اثنای محاربه ده احسان خانك بر قورشون اصابیله تسلیم روح ایتمسندن ختلیلر زیاده سیله حدت و تأسف ایدرهك غایت شدتلی هجوم ایتدیلر. یارکندیلر بوصولت وشدته قارشو طوره میهرق مجبور فرار اولمش وختلیلر طرفندن تعقیب ایدیلرهك بر خیلیسی ده اثنای راهده اتلاف ایدلشدرکه تلفاتك یکونی ۱۷ بیکه بالغ اولمش و ۱۳ بیکی قورتیله بيلمشدر. ختته ۱۲۸۳ هجادی الاخره سنده اورالرینك تحقیق و تفتیش احوالی ضمننده موسیو (جونسون) نامنده برانکلز ضابطی ورود ایتمش ایدی. حبیب الله هندوستان والیسی طرفندن معاونت امیدیه اتفاق اولمسنی تکلیف ایتمش ایسه ده اول وقت هندوستان والیسی بولنان (سیرجون لورنس) مشارالیه اهمیت ویرمامشدر.

{ کاشغر قتالی و صدیق بك حكومتی }

کاشغرده کی چینلیلر خاقان طرفندن ویرکولرینك عفو اولندیغنی بیان ایله اهالی بی تطیب ایتدکدن صکره ارده باعث برودت اولماق ایچون بك آچیق حیله ایله مسلمانلرک سلاحلری طویلیدیلر. ایکی طرفك متفق اوله جفته وبردشمن ظهورنده مسلمانلرک چینلیلره معاونت ایده جکنه دائر بر معاهده تحریر و احکامنه رعایت ایدیه جکی مسلمانلرک اعیانی طرفندن عین ایدیلرهك تمهیر اولمش ایسه ده بوده چینلیلرک بر صنیعه سی ایدی.

برکجه بر قاج چینلی کهنه شهره کلوب قوجیلره بعض کسه بی کورمک بهانه سیله قونی اچدیرمش و بونلر ایجرویه کیررایکن در حال عساکر چینیه بردنبره هجوم ایدرهك مسلمانلری قتل واستیصاله قویولشدر. مسلمانلر هر قدر اغاج و تیمور پارچه لر یله مقابله ایتمک ایستمشلر ایسه ده هیچ بر تاثیر کورلیوب نیجه نیجه صبیان و نسوان پامال خیول تنکیل اولمشدر.

بو قارغشلق ائنانسده (جان لسان) نام کمنسه اوچ اوغللرندن ایکینسی براغوب کندیسینی بیوک اوغلیله برابر قلعه دیوارندن ایبلرله اشاغییه صارقیده رق فرار و طاغلرده ساکن قرغزلرک محل اقامتلینه کیدوب اوراده قرار ایلدی. ایرتسی کونی مرقومک فرارینی چینلیلر خبر النجه «بابا کزی نیچون صالیور دیکر و بزه نیچون خبر ویرم دیکر؟» دهرک قلان اوغللرینی صلب ایلدیلر. جان لسان ایسه چوجقیری کندیسینی طوتیلوبده اعدام اولتور ایسه یاننده بولمسونلر دیه شهرده براقش ایلدی .

جان لسان قرغزلرک بکی صدیق بکه وقوع حالی بر صورت سوزشانه ده بیان ایدنجه میر موسی الیه برهیکل حدت و غضب کسپیلرک یاننده موجود اولان ایکی بیگ قرغز جنکوراتی مستصحباً صاعقه واری بر سرعت ایله کاشغره کلهرک کهنه شهرینی تحت محاصره یه الدی و بر کیجه خفیاً دیوارلره عسکر چیقارده رق غنوه ضبط و چینلیلری عموماً قتل ایلدی. یکی شهری برقاج کون محاصره دن صکره تکرار کهنه شهرینه عودت و بر مدت اجرای حکومت ایلمشدر .

شهر مذکورده اولان زادکانک و خواجهلر طرفلوسی اولان اهالینک کندیسینی کبی طاغی بر قرغزلرک حکومتی چکه میوب بالاخره علیهنده عصیان و قیام و تمیه اسباب زواله سعی و اقدام ایده جکی کبی بر مدت صکره اطرافده کی چینلیلرله حکومت اسلامیه طرفندن تعرض اولنه جقنی بیلدیکی جهتله خارجک تسلط اتندن و داخلک فساد و اختلالاتندن امین اولمیدنی و بقاسنی کوره مدیکی بر یرده حکومت ایتمکدن ایسه قرغزلر اوزرنده بکک ایتمکی دها خیرلی کوره رک تخت امارتی خوقندده بولسان بزرک خانه ترک ایتمک قرار ویردی و بناءً علیه مقام امارته اجلاس قلمق اوزره بزرک خانک کوندرلسی رجاسی حقنده یازدینی تحریرات مخصوصه ایله کاشغرده

بولان دورغانی زادگانندن بریسنی ۱۲۷۸ اواخرنده خوقنده علم قولی خانه ارسال ایلدی .

میر مومی الیهک بزرک خانی انتخاب ایللمسی مومی الیه سالف الذکر جهانگیر خانک اوغلی اولوب صدیق بک ده جهانگیر خانک همشیره سنک اوغلی اولدینی ایچوندرکه کندیسک باباسی ده (مر محمد بک) در. کاشغر سفیری خوقنده واصل و علم قولک حضورینه داخل اولوب مکتوبی تقدیم و کیفیتی شفاهاً دخی عرض و تفهیم ایلدی. سفیرک رجا و نیاز و بزرک خانک موافقتی اوزرینه مومی الیه معینه قرق الی نفر عسکر و یریلرک اعزام اولندی که (یعقوب) بک نام ذات ده عسکره بهادر باشی. (بزجه میرالای) نصب اولمش ایدی.

(صادق بکک کویا عن اصل کاشغری اولوب بواسطه کسب نفوذ ایدرک اهای ایل چیلیرک اموالی غصب ایتمکده بولمش و جال الدین خواجه طرفندن سلطنتک عومه قبول ایتدیرلمسی ضمنده اطرافه کوندریلان عساکردن کاشغر اوزرینه کلانلری استقبال ایدوب مشارالیهک حق سلطنتی تصدیق ایله کاشغر اهایسنه مشارالیهک پادشاهلغنی اعلان ایش اولدینی و کویارلیرک بولک اوزرینه کندیسنی کاشغره والی نصب ایدرک عودت ایلدکدن صکره جال الدینک تحت تابعیتده بولغنی ایستیان اهایلنک افکارنجه کیده رک کندی مرانک حصولسه آلت اتخاذیچون بزرک خانی طلب ایلدیک حقیقده ابروجه بر معلومات وار ایسمده وقوعاتک صورت جریانی بالاده صحتی وجهله یازلمش و صدیق بک قرغز اولوب کاشغر حادثه سنده کلش و کاشغره کویچار- لیر ورود ایتدیک وجهله جال الدینک تحت تابعیتده کبر مامشدر . دیگر بر معلوماته کورده صدیق بکک اجرای ظم و تعدی ایله غصب امواله باشلی اوزرینه اهای علم خانه سفیر کوندروب نظم ایش اولدقردن خان مشارالیه مومی الیهی عزل و یرینه یعقوب بکی نصب ایشدر حالبوکه کاشغر خوقندک اجراء مالککدن اولدینی کبی صدیق بک دخی علم خان طرفندن نصب اولمش دکل ایدی که مشارالیه عزل و نصبه مقتدر اولسون بو یولده اولان روایتلر بک جد هلاکه ایسمده بولری شو قدرجق اولسون یازوب جرح ایتسمه مؤخرأ حقیقت اولق اوزره میدانه چیقار) .

{ بزرک خانک حکومتی }

بزرک خان ۱۲۷۹ سنهسی ابتدا سنده کاشغره واصل و قبول عامه ایله

مقام حکومتی جالس اولدی. صدیق بك بزرگ خانك رجا و ابرامی اوزرینه موقت برمدت ایچون شهر مذکورده قاله رق وزارت اولی مقامنه کچدی و یعقوب بك ایسه خدمات عسکریه ایله اشتغال ایتمک باشلادی .

یعقوب بك فطره غایت ذکی و فعال اولوب سرکارده صدیق بك بو .
 لنسی هم کنديسنك تفيض و ترقیسنی مانع و همده کاشغر حکومتك بردائرة صغیره ایچنده قالوب اره سی چوق کچمه دن رحم مادرده کالنی بولمقسزین سقوط ایدن جنین کبی درکه اضمحلاله دوشمسنی باعث اوله جغنی اکلامغله میر مومی الیهک تهیه اسباب زوالیله اشتغال واجه و مواعید سائر ایله پیدا ایلدیکی طرفدارانی معرفتیه بزرگ خانی اغفال ایلمش و نهایت صدیق بکدن تنفییه موفق اولمشدر . صدیق بك بزرگ خانك حقه ده بغض و عداوت و سلب امنیت ایتدیکنی وارده کیرن بو شجره نفاقك یعقوب بك دست مهارتیه پرورشیاپ اولدیغنی کورنجه یهوده یره تبریه ذمه قالدیشمقدن ایسه خوقنده کیده رک کیفیتی بیان ایله حقه ده حسن شهادتی و یعقوب بك عزل ایدلمسنی مشعر امرنامه استحصال ایتمکی اولی کوره رک اول وجهله خفیاً خوقنده فرار ایلدی . بزرگ خان بونك اوزرینه میر مومی الیهک فراری استرداد سلطنته قالدیشمق ایچون اولدیغنه دائر سوزرله برقاتدها اغفال ایدلمشدر . بزرگ خان یعقوب بکدن بشقه کار گذار ادم کوره مینجه حقه ده اولان امنیت و اعتمادنی برقاتدها تزیید و مومی الیهی برچوق عطایا ایله تلطیف ایدوب صدیق بك رتبه سنی کندوسنه توجیه و بالجله امور و مصالحی و کافه اموال و املاک و خزائی یداداره سنه تودیع ایلدی . یعقوب بك ایسه التده اولان اقتدار و خزائی کندو لهنده پك كوزل استعمال ایدوب برخیلی کسهنی کندوسنه طرفدار و لطف و احسانیه منتدار ایلدی . اول اره لق یار کند حا کلرندن اسحق خواجه طرفندن سفارتله برایکی ادم کلدیله و یعقوب بکه کوریشدکن صکره بزرگ خانك حضورینه چیقهرق یار کند بکلرینك اره .

تاریخ قسبی	کاشغر	اون اوچینجی عصر

لرینه کیرن تفاق برطرف ایله دائره اتحاده کیرملری حقنده برنصیحتنامه کوندلرسنی رجا ایلدیلر . بزرک خان رؤسای قوم ارهسندۀ اختلافک ظهوری حکومتک انقراضی مؤدی اوله جغه دائر برنصیحتنامه تسطیر و یعقوب بکله یارکنده تسیر ایلدی . میرمومی الیه معیتندۀ اوچوز عسکرله یارکنده واصل اولوب مکتوبی امیرلره ویرمش ایسه ده بونلرک هر بری مستقلاً اجرای حکومت ارزوسندۀ اولدیغیچون هیچ برتائیری کورلماشدر . میرمومی الیه بو حالی کورنجه کندیسیده بکلاه قاتقی ایچون « مادامکه بوراده اوچ امیر وار دردنجیسیده بن اولیم برامیر دها زیاده لشمکله نه اولور ؟ » دیککه قالقیشمش ایدی .

بکله بوندن دلکیر اوله رق اره لرندۀکی اختلافی برطرف ایله محاربه یه قرار ویردیلر . یعقوب بک درحال شهردن چیقوب حربۀ حاضرلندی . میرمومی الیهک عسکری یارکندیلرک کثرته طیانۀ میوب تارومار و مجبور رجعت و فرار اولمش و کندیسی ایسه بقیۀ السیوف عسکرندن طولله بیلدیکی آدملر ایله کاشغره رجعت ایتمشدر . میرمومی الیهک یارکندۀ بکک دعواسنه اجتسار و بوکار ناهموارده اصرار ایله نهایت یارکندیلرله محاربه یه ابتدار و بالغلوییه میدان محاربه دن فرار ایتدیککی بزرک خان خبر النجه « اویویان دشمنی وقتسز ایاغۀه قالدیردی . یارکندیلر بونک حرکتی بزدن ظن ایدرلر » دیه غایت حدت ایدهرک و رودندۀ جزایه چارمغه و حتی اعدام ایتمکۀ قرار ویردی . یعقوب بکک طرفدارانی بزرک خانک شدت غضبی کورنجه میرمومی الیه دها شهره کیرمه دن اخبار کیفیت ایتدیلر .

میرمومی الیه بونک اوزرینه عودت و کاشغره اطرافندۀ بولنان قراء اهالی اسلامیه سندن بر مقدار ادم طولیبوب قوه موجوده سی اوچوزۀ بالغ اولنجه یکی حصار اوزرینه حرکت ایله شهر مذکوری تحت محاصره یه الدی . بوخبر کاشغره شیوع بولنجه طرفدارانندن بشوز کشی اوچر بشر فرار ایدوب

میر مومی الیهک نزدینه کلدیله. میر مومی الیه سکر یوزه بالغ اولان عسکرندن
الهی یوز نفری خدمت محاصرهده براقهرق ایکی یوز کشتی ایله اطرافی دوره
چیقمش و اوپال و یان داما و یایچین و قزان کول و فیض آباد و یکی آباد نام
قریه لری اها لیسنگ مسلمان اولسی حسینیه بلا محاربه ضبط و تسخیر و بونلر.
ده بکچی مقامنده اولان بشر اوز چین عسکرینی مسلمان اولدقلری جهته
عسکرینه ترفیق ایدوب تکرار یکی حصاره عودت ایلشدر. بو ائشاده یکی
حصارک یقیننده واقع قزل طاغده ساکن اولان قیچاقلردن بر طائفه نك رئیس
(بوغچه بردار) نام ذات ایکی اوج بیک قومیه کله رک عرض تبعیت ایلمکله
عسکر اسلامک مقداری تکرر و محصورینک حزن و کدری ایسه تشدد ایلمشدر.
چینیلر محاصره نك امتدادندن یزار و نهایت درجهده یأس و قتوره کرفتار
اولدقلری بر زمانده محاصرین اسلام لغم حضریته قیام و بوابده فوق العاده
سعی و اقدام ایدنجیه چینیلر بتون بتون قطع امید ایده رک جیخانه لریته آتش
و یروب کندی کندیلرینی اتلاف ایتدیلر. شهر مذکور بو صورتله ضبط
اولمش و تلف نفسه جسارت ایده میانلردن چوغی قتل اولنوب اسلامیته
قبول ایدن درتیوز قدر ارکک ایله صیان و نسوانه ایلشما مشدر.

{ حکومت یعقوب بک در یکی حصار و کاشغر }

یعقوب بک شهر مذکورده اعلان استقلال ایله (علش) نام کسنه بی
(دادخواه) یعنی والی نصب و تعیین ایلدی. اول ائشاده صدیق بکک خو.
قئددن کندی علیهنده بر مکتوبی حامل کاشغره طوغری کلکده اولدیغی
خبر النجه اطرافه بر طاقم ادملر چیقاروب یوللری باغلدی. صدیق بک
تحقیق احوال ایچسون چیقاردینی ادملردن یعقوب بکک اعلان استقلال
ایلدیکی و کندوسنک در دستیچون یوللرک باغلندیغی خبر النجه کاشغره

عزیمتدن صرف نظرله (فارغش) قلمه سنه توجه ایلدی. یعقوب بک ایسه غایت سرعتلی بر حرکتله کن دیسندن اول فارغشه واروب محاصره یه ابتدار و بواننده بدخشاندن کلوب تحت اطاعتنه کیرن بیک کشیک بر مفرزه ایله بر قاتدها کسب اقتدار ایلدی. بدخشانلیرک نه سبیه منی کاشغر طوپراغنه کچدیکنی اکلامق ایچون براز کیرویه دونه لم.

بش الی ماه مقدم بزرک خان چینلیرله ایده جکی محاربه ده استخدام اولنمق اوزره بدخشان حاکمی جهاندار شاهدن نامه مخصوص ایله بیک کشیک ارسالی رجا ایلمش و جهاندار شاهده طلب اولنان عسکری کوندرمش ایدی که بوعسکر بوزمانده فارغشه واصل اولدی. بزرک خانک امداد ایستمسو چینلیر علیهنده محاربه ایچون اولیوب یارکنده تسخیرنده قوللانمق و بدخشان حاکمک امداد کوندرمسو دخی اسلامک کاشغرده ترقیسی ایله قوت و سطوتنک تزییدی و بزرک خانک اساس حکومتک تأییدی ایچون اولیوب ایلروده معاونت بهانه سیله بش الی بیک عسکر دها کوندره رک کاشغرک ضبطنه یول احیق ایچون اولوب ایکی طرف دخی غیر مشروع برر املده ایدی. انک ایچوندرکه نائل مرام اوله میوب بوندن دیکری استفاده یعنی یعقوب بک بدخشانلیرک سرداریخی اچمه و مواعید سائر ایله طرفه جلب و اماله ایلدی. مشارالیه نهایت فارغشه شدتلی بر هجومه دخول و صدیق بکی بر قاچ مخاپره دن صکره میر مومی الیمک وقوع بولان نیازی اوزرینه جرمی عفو ایله خدمته قبول ایلمشدر. فارغشده بش اون کون اقامتدن صکره ۱۳۸۱ اواخرنده کاشغره متوجهاً رخس سوار اجلال و کن دیسنک خبر ورودی و آوازه هجومی ایسه کاشغرده غلیان افکاری موجب اولوب باعث شورش و اختلال اولدی. بزرک خان اکثرتک یعقوب بکک لهنده اولدیغی اکلا نیجه محاربه یه جسارت ایده میوب مشارالیهک وصولنده مع الکراهه مقام امارتی تسلیم و اهالی ایسه کال منوئیتله دست بیعی تقدیم ایلمشدر.

(صدیق بکک طولیدینی بر مقدار عسکرله هجوم ایتدی ایستدیکی حالده یعقوب بک طرفندن منیزم اولدینی حقنده کی روایت بلان واهالی یعقوب بکک خلغنی دیگر یعقوب بکدن رجا ایلدیکی حقنده کی معلوماتده یاکلشدر .

یعقوب بکک یکی حصاردن بیان مظفریاتی ضمتنده بر طاقم هدایا ایله علم قوی خانه سفرا کوندردیکی و مشارالیک اول آرله قی و فانی اوزرینه سفرائک مأموریتلرینی ایفایه موفق اولغسزین عودت ایلدیکی حقنده کی روایتده صحیح نظریله باقم).

یعقوب خان بزرک خانه وزیر اعظم رتبه سنی توجیه ایلدی . مشار الیهی تلف ایتماسی آباق خواجه سلاله سندن اولسی حسیله اعدامنه هیچ برکسه نک راضی اولیه جغنی و اعدام ایدر ایسه طرفدارانی بیله کندیسندن نفرت ایدره رک عموماً اهلینک عصیان ایده جگنی بیلدیکی ایچوندرد . اوئانده کاشغره تابع حانارق قصبه سی زادکانندن و ضابطان عسکریدن مقرب بک مقام حکومتی یقالق املیه حانارق و اطرافنده بولنان کوی و قشلاغلرده کی اهالی پی « یعقوب بک غاصب و حق حکومت بزرک خانکدر » زمینده سوز لرله اغفال و درت بشیوز ادمله رفع لوای اختلال ایلدی . یعقوب بک علی العجله عسکرینی طولیه رق حانارق اوزرینه عزیمت و قصبه مذکوره میداننده حربه بدأ و مباشرت ایدوب عاصیلری پریشان تارومار و میر مومی الیهی مجبور فرار ایلدی . مشار الیه اختلاله ذمیدخل اولانلرک بعضیسنی قتل و بعضیسنی ده حبس ایدوب کاشغره عودت ایدره رک کویا بو فسادک بزرک خانک تحریکاتیه ظهور ایتدیکنی بیان ایدره رک مشار الیهی عزل ایله علناً « بزرک خان امور حکومتی رؤیته مقتدر دکدر . بر کوشه ده اوطوروب عبادت ایتسون » دیوب یانه ایکی خواجه ترفیق و کوستردیکی چادر دروننده دائمی صورتده اقامت ایتسنی امر و تنیه ایلدی .

بوئانده که ۱۲۸۲ ده در قچاقلردن درت بش بیک ادم کاشغره کله رک عرض اطاعت ایلدی . بونلرک باشلرندده قته توره و عالم قولینک وفاتسندن صکره طاشکند عسکرینک قوماندانی اولان بک محمد و طاشکندک اسکی

حاکمی میرزا احمد قوش بکی وحق قولی بیکیباشی وار ایدی . میرزا احمدک کاشغره کلسی مقدا یعقوب بکی بر قاج دفعه اولدن قورتارمش و بر چوق ایولکلرده بولتمش اولدینی و میر مومی الیهک انشتهسی بولندینی اجلدن کندوسنک حسن صورتله قبول ایدیله جکئی بیلدیکی ایچوندردر . یعقوب بک ایسه میر مومی الیهی اعزاز و اکرام ایله قبول ایدوب باش وزارت مقامنه کچیردی . میر مومی الیهما بر لر یله قرنداش کئی کچمک ایچون عهد و بین ایلدی لر . قچاقلرک آسیای وسطادن نه سببه منی کلدیکی اکلامق ایچون برازده او جهته باقم .

{ آسیای وسطایه بر نظردها }

۱۲۸۱ سنه هجریه سنده ایدی که آسیای وسطاده کوندن کونه مظهر فتوحات اولان روس عسکری جنرال جرنایف قومانداسنده اوله رق ۱۲۸۱ رجبک ۲۵ و ۲۶ و ۲۷ نجی کونلرنده بر محاربه خوزیرانه دن صکره جیمکئی ضبط ایدوب طاشکند اوزرینه یوریش ایدی . شهر مذکورک والیسی میرزا احمد روسلرک پای تجاوزلری قلع و عزم جهانگیرانه لرینی منع ایتمک بک چوق چالیشمش ایسه روسلرک انتظامات جدیده وسلاحلر . ینک تأثیرات شدیدیه سی مساعیسی حکمسر براقش اولدیفندن مغلوب اولان عسکرندن طوبلیه بیلدیکی ادملر ایله خوقنده رجعت ایلمشدر . طاشکند نهایت ۱۲۸۲ صفرینک ۳ نجی کونی روسلرک ید ضبطه کچمش و شهر مذکور اوکنده ۱۲۸۲ محرمک ابتدا سنده و یاخود ۱۲۸۱ ذی الحجه سنک ۲۵ نده وقوع بولان محاربه ده علم قول الدینی یاره دن شهید اولمشدر . علم قول طرفندن مقدا خان نصب اولتان سعید خان امداد اوله رق طاشکند اوزرینه حرکت ایتمش ایسه اثنای راهده مومی الیهک وفاتی خبر المغله عودتله حیزاق طرفه فرار ایلدی . بوایه باعث شورش اولوب افراد عسکریه دن بر طاقی اردودن

تاریخ قسبی   کاشغر   اوان اوچقچی عصر

ایریله رق خوقند چارشوسنده قوشاچقی اصنافدن اولان (خدا قولی) نام ذاتی خان سلاله سندن در دیهرک موقع امارته کچیردی (خوقندیلیر قوشاچقیره بل باغچی دیدکلر یچون مومی الیه بل باغچی لقی ویرلمشدر) قارغشلق بو قدر اولسه ینه ضرری یوق . بخاراده اولوب طاشکند محاربه سنی وسعید خانک طاشکند عزیمتی خبر الان (خدایار خان) باشنه بخارالیلرله ترکمنلردن بر مقدار ادم الهرق خدا قولینک موقع امارته کچمسنی متعاقب خوقنده هجوم ایلدی . خداقولی خدایار خانک خوقنده برخیلی طرفدارانی اولدیغنی بیلدیکندن خوقنددن فراره مجبور اولمش و قرغز و قیچاقلرله خوقندیلردن مرکب ۷۰۰۰ سواری و ۴۰۰ پیاده و ۳۰۰ قطعه طوبی مستصجاباً برخیلی زحمت و مشقت ایله اوشه و اورادن ده کاشغرله اوشک ارسنده بولنان لانغار نام قشلاغه مواصلت ایلمشدر . بوراده خدایار خانک پیشدارلری یتشمش ایسه ده مقاومت شدیدیه تصادف ایتدکلرندن مغلوباً رجته مجبور اولمشدر . خداقولی اورادن حرکتله بر قاج یرده بشراونزکون اقامت ایتدکدن و بوللرده برخیلی مشقت چکدکدن صکره صوفی ککرانه واصل اولمشدر . خدایار خان ۱۲ بیگ عسکرله خدا قولی بی تعقیب ایدوب بر قاج یری طولاشدقن صکره صوفی ککرانه کلدی . خدایار خانک پیشدارلری کورینور کورینمز اردوگاهده بر قارغشلق ظهور ایدوب قیچاقلر اردوگاهی ترک ایله کاشغره متوجهاً طریق فراری اختیار (۱) و قرغزلر ایسه مسلك صداقتده ثبات ایدهرک خدا قولی ایله برابر الای وادیسنه طوغری فرار ایتمش و خوقندیلر ایسه دیکر لرینک فرارینی کورنجه خدایار خانه عرض اطاعت ایتمشدر . خدایار خان فراریلری جزؤی تعقیب ایله سکسان قدر اسیر الوب خوقنده عودت ایلدی . مشار الیهک بودفعه کی حکومتنده بعض کونا مظالمده بولنسی و تأیید بنای حکومتیچون بغیر حق قتل نفوسه (۱) میرزا احمد و سائر ایله کاشغره کلیدی یوقاروده محرر اولان قیچاقلر بولر ایدی .

قائمیشمی اهالینک عدم خشنودیسنی موجب اولمشدر . روایت اولندیغه کوره اهون فیئات ایله الوب تممیر ویکیدن انشا ایتدیردیکي دکانلری غالی فیئاتله ایجاره ویرمک کبی شان امارته یاقیشمیان بعض احوالده بولمیش ایدی . بوندن صکره مشارالیه روسیه ایله برتجارت معاهدهسی عقد ایلدی که معاهده نامه نك (۱) زیرینه جنرال قوفان ایله کندیسی طرفندن ۱۲۸۴ شوالنک تخمیناً ۲۴ نجی کوننده وضع امضا اولمشدر . هجرتک ۱۲۹۰ سنه . سنده سوء اداره سندن دلگیر اولان برخیلی کسان طاغزله چکیلرک رفع لوای طغیان ایلدیلر . مشارالیه برخیلی زحمت ایله بو عصیانی تسکین ایلدی تعدیل مسلك ایتیموب اجرای مظالمده دوامی حسیله ۱۲۹۱ سنه سنده برعصیان دهها وقوع بولدی . خدایار خان روسلره مأمور مخصوص ارسالیله بو بابده کندوسنه امداد اولغسنی طلب ایتیش ايسه ده روسلر اوزمانکی پولیتقه لری ایجابجه خوفندک مصالحه مداخله دن امتناع ایلدیلر . مشارالیه بونک اوزرینه کافه قوتی صرف ایده رک بو عصیانی ده باصیدردی .

روسلر ایله بخارالیره نقل کلام اونجه روسیه ۱۲۸۱ ده چکند و طاشکدند بشقه جیندی واوراپله وزامین وجیراق ایله آقی طاغ اطراقی کبی برخیلی مالکی قح ایتیش و آیداده کی مستقلکاتی خیلودن خیلی به توسع المش اولدیغندن ۱۲۸۴ ده (ترکستان) نامیله برایت تشکیل ووالیکنی جنرال قوفانه تفویض و ۱۲۸۷ ده دخی کاشغرله بخارا اره سنده طریق مراسله اولان وزرافشانک اوست طرفنده بولتان اراضی بی ضبط و تسخیر ایلدی . اول وقت بخارا امیری مظفرالدین خان هجوم ایدن روسلره قارشو ۱۲۸۳ ده ۲۵ ییک عسکرله محاربه به قائمیشمیش ايسه ده بو عسکر درمه چاتمه اولدیغیچون مغلوب و نهایت جیند ایلانی ترک مجبور اولمش و ۱۲۸۵ ده دخی دوچار هزیمت اولغله سمرقند شهریه ایلانی روسلره تسلیم و سمرقندده ۱۲۸۵ ربیع الاخرینک تخمیناً ۱۸ نجی کوننده روسیه ایله تجارت

(۱) خلاصه مالی ' روسیه و خوفندده هر ایکی طرفک تجاری سرپرست تجارت ایده جک وروس تجارتی ایستدکلری حالده خوفند شهر و قصبه لرینه کاربان باشیلر کوندروپ بولر معامله تجاریه نك مطلوب وجهله اجرا و کرک رستنک محقانه صورته انخذ واستیفا اولتوب اولندیغه دار انخذ معلومات ایده جک و نقل اولندجق امتعه واشیادن یوزده ایکی ییحق رسم النّه جقدره دن صبارت ایدی

تاریخ قسبی   کاشغر   اوان اوپنجی عصر

معاهده سنی (*) قبول و تمیز ایشاندر. بو محاربك نتیجه سی اوله رقی بخارا ۳۳۰ بیک عثمانلی التونی تفصیلات حریه اعطاسنه مجبور اولوب روسیه جایه سنده کیردی .
۱۲۸۹ ده غایت شدتلی بر قورلا ظهور ایله بیک چوق ادم تلف اولدی . بو قورلا خوقنده ده سرایت ایتش و فقط کاشغر بکامامشدر . آسیاده قورلا بوندن اول ۱۲۴۸ و ۱۲۶۵ سندرلنده ایکی دفعه ده ها وقوع بولش ایدی .

{ کاشغر }

مقرب بك حانار قدده کی مغلویت اوزرینه یارکننده قدر فرار ایله شهر مذکور بکلرینی تمامیه اغفال و یعقوب بك علیهنده درجه نهاییه ده اغضاب ایتش و ایستدییکی قدر عسکر و یریلور ایسه یعقوب بکی محو ایده جکنی افاده ایلش اولدیغندن بکلر مومی الیهی هر سوزنی اجرایه مقتدر و بویله محاربه ایشلرنده متفنن و ماهر ظن ایدوب قرق بیک کشیلک بر اردو ایله کاشغر اوزرینه کوندردیلر . یعقوب بك حالدن خبردار اولنجه ۱۵ بیک کشیلک بر اردو تشکیل و سردار لغنه میرزا احمدی تعیین ایدوب کاشغردن حرکت و سابقا محاربه میدانی اولان حانارقه مواصلت ایلدی . بر چاریك صکره مقرب بك ورود ایله اردوسنی قوردی .

کرچه طرفین فن حربدن بیخبر ایسه ده یعقوب بکله میرزا احمد بك بیک چوق و خصوصیه روس محاربه لرنده بولنش و بالدفعات غالب و مغلوب اولوب بوبابده ایچه تجربه لری سبق ایتش اولدیغندن دائره انتظامه کیرمکه چالشدیلر و خط حرب تشکیل ایله صاغ قولی میرزا احمد و صول قولی ده حق قولی بیکاشی اله آله رق کاشغردن کتوریلان اغزند طولمه قوال طویلری مواقع مناسبیه

(*) معاهده نامه خوفند ایله عقد اولنان معاهده نك عینی اولوب یالکز بخارا امیرنك بخاراده روس تجارنك امتعه و اشیا سیله کار بانلرنك و کندی نفسلرنك هر حالده تمامی امنیتی قضیه سنده دقت و اعتنا به مجبور اولدیغی فقره سی علاوه اولمشدر .

یرلشیدر دیلر. یارکندیلیرده طوب اولدینی کبی بونلر دشمنلری قدر منتظمده دکل ایدی. دشمنک کترقی طوب آشنه وعسکرک انتظامنه غلبه ایتدیکنی وائناى محاربهده فالچهسندن یارهلمسنگ عسکر ییئنده علائم انهزامک ظهورینی مؤدی اولدینی یعقوب بک کورنجه یاره نك تاثیرینه باقیه رق وعسکرک شجاعت وجسارتی تزید وعروق حیت وغیرتلیری تحریک ایده جک کلمات مؤثره سردواتیاندن صکره یوکسک بر سسله هجوم قومانداسی ویره رک اجل وادبار ایله پنجه لشمک اوزره الله الله صیحه سیله یالکر باشنه دشمنک تاقلکانه آت صالیدردی. عسکر بو خارقه طبیعته ایستر ایستمز پیرو اولوب شدت فوق العاده ایله دشمن اوزرینه هجوم ایلدی. مقرب بک بوصولت شیرانه پی وخصوصیله یعقوب بکک اوکنه چیقانلری بطش وشدت قهرمانانه ایله یاروب ییقه رق صاعقه بلا کبی اوزرینه کلکده اولدینی کورنجه دوچار خوف ودهشت ومجبور فرار ورجعت اولدی.

یارکندیلر بتون بتون منہزم وبریشان وهول جانله سمت فراره بویان اولش وبرخیلی در دستله قتل واعدام وبر چوغیده تحت اسارتہ ادخال قلمشدر. مقرب بک فرار ایدر ایکن یقالنوب در حال قتل اولندی. یعقوب بک مظفر اکاشغره عودت وایرتسی کونی یکی شهرک محاصره سی مذاکراتنه مبادرت ایلدی. ائناى مذاکرده فالچه سنه کیرن قورشونی چیقاردیر ایکن شایان حیرت درجده آجی به تحمل ایلدیکی مرویدر. درت کون صکره یدی سکر بیک عسکرله یکی شهر تحت محاصره الندی. مقدارلری ۱۰ بیکه بالغ اولان چینیلیر شهر دن چیقوب محاصرین اوزرینه هجوم ایدنجه آتش جنک وجدال شراره فشان دهشت اولش و یعقوب بک سائقه غیرتله ایلرویه واردیغدن چینیلردن برمفرزه نك الله کچمش ایسه ده عبدالله پانصدک همت فداکارانه سیله قورتلمشدر. نهایت چینیلیر عسکر اسلامک زور بازوی جلادنه مقاومت ایده میهرک مجبور فرار ورجعت اولش وبر قاج کون صکره

چیخانلرینه آتش و یروب کندی کندیلرینی اهلاک و اوج درت بیکی عقیب
استیلاده قبول اسلام ایلمشدر. شهر مذکور پایتخت اتخاذیله بریحق ماه صکره
یارکند اوزرینه حرکت اولمش و بزرک خان باعث فساد اولماق ایچون اردو
ایله برابر کتورلمشدر.

محاصره ائساننده بک محمد ایله بزرک خان و صدیق بک سکر طقوز یوز
قرغز و قیچاغی بالاغفال برکیجه یارکند اوکندن کاشغریکی شهرینه فرار
ایلدیلر. یعقوب بک بودفعه بک مشکل برحاله ایدی. عسکرک برقسعی عصیان
و فرار و تحت امارتک وارث مشروع و حقیقیسی اولان برخواجه استرداد
استقلاله قیام ایلمش ایدی. افراد سائرک دخی وادی بنی و عصیانه انسلاک
واو حالده دشمنک برضربه شدیدیه ایله محاصرینی اعدام و اهلاک ایده جکی
مأمول و محاصره ده دوام اولنسه بزرک خان کاشغرده طرفدارانی تزیید
و رجعت ایدلسه دشمن عجزه حمل و یا حقیقت حاله مطلع اولوب تعقیب
ایلیه جکی ملحوظ ایدی که ایشک ایکی جهتی دخی مخاطره لیدر. مشار ایله
بویله خطرناک بر موقعده بیله عزم عالیهمتانه سنه فتور کتورمدی و خارجه کندی
اضطرابندن رنک و یرمدی. کویا بزرک خانک عصیانی اهمیتسز برشی ایشک
طاورانهرق بر مهارت فلاطون پسندانه ایله محاصره یی ترک ایدوب کاشغره
عودت و یکی شهری حصر و تضییقه مبادرت ایلدی. بک محمد و خامت استقبالی
اکلامغله برکیجه قلعه دیوارندن درت بش کشتی ایله اشاغی به اینوب ظلام
لیلدن استفاده ایله ترکستانه فرار ایلمشدر. محصورین ۴۳ کون تحمیلدن صکره
شهرک نهایت ضبط اولنسه جفتی اکلامغله و یعقوب بکدن ده تأمینات المغله
تسلیم اولدیلر. مشار ایله ایسه بونلرک برقسمنی تلف و برمقدارینی ینه
سلک عسکری به قید ایلدی و بزرک خانی حضورینه جلب ایله «سنی شمعی
اعدام اینتدیریر ایدم. جدکه باغشلادم ارتق بوندن صکره سنک بورالده
اوطورمقلغک اویه من مکّه مکره یه کوندریم» دهرک مشار ایلی هندوستان

طریقہ جانب حجازہ (*) ارسال و صدیق بکی ایسہ زندانہ ادخال ایلدی .
میر مومی الیه برسنه صکره تلف اولمشدر .

بزرگ خان تسلیم اولدقدن صکره یعقوب بک عماریه ایچون قوتی درجه کفایهده بولغدیغندن
ایاق خواجه نیک سجاغنی ترک ایده میسوب بزرگ خانک یرینه قته توریهی خان اعلان
انلش و یونی ترویج مرادینه آلت اتخاذا ایده میه جکئی اکلادیغندن نصلسه قته توره نیک درت ای
صکره وفاتی متعاقب بزرگ خان عفو ایدوب یکیدن خانلغی و یرمش وختی بعد الضبط بزرگ
خانک نفوذی قالمیجه مشار الیهی حجازه اعزام الیه کندوسنک خانلغی اعلان انلش اولدیغی
حقنده اولان معلومات عوام ناسک افاداتی اوزرینه ضبط اونلش خرافاتدن عبارت اولوب
یعقوب بک بزرگ خان حقنده یارکند وقعه سته قدر معامله سی و کاشغردن نه وقت ابعاد
ایلدیکی یوقاروزده صحنی وجهه یازمشدر . واقعا برارهلخ خواجه لر طرفلوسی اولان اهانلک
جلب خوشنودیسی الیه قته توره نیک مظالم مجنونانه سی کوسرتلک ایچون مومی الیه بر مأموریت
ویرلش ایدی . لکن بومأموریت والیک درجه سندن زیاده اولوب زمام اداره حکومت ایسه
یعقوب بک النده ایدی . مشار الیک قته توریهی اهانلک شکایتی اوزرینه حبسه آتوب مؤخرأ
اعدام ایلدیغی حقندهده برروایت واردر .

یعقوب بک دماغنده فساد اولانلری برر برر تنکیل و تأدیب و مملکتک
اصلاح و اعمارینه چالشیدیغی کبی عسکری دخی مهما امکان تنظیم و ترتیب
ایلدکدن صکره ارتوج شهرینه توجیه رأیت بسالت و شهر مذکورک بکی محمود
بک ایسه اوچ درت بیک عسکرلیه استقباله چیقوب عرض اطاعت ایلمشدر (**) .
بوندن صکره طاغلق ایچنده وغایت صرب و مهم بر موقعهده بولان صارقول

(*) مشار الیه مکّه مکرمهده بر مدت اقامتدن صکره طاشکند کیش و بردها کاشغره
ایاق باصمامشدر . مکّه دکل بخاریه کوندرلدیکی حقنده بر روایت وار ایسدهده یاکلشدر .
مشار الیهک بالاختیار مقام حکومتی یعقوب خانه تسلیم الیه « سن بو امارتک اهللسک ایشته
امارتک تأسیس اولندی ارتق وطنی اجابیدن تخلیه وظیفه سنی اونومه » دیوب کندیلکندن
مکّه کیتدیغی حقنده کی معلومات یاکلشغیله برابر بک تحفدر . مسند حکومتی هانکی بر ادم
یاینجی بر ادمه و باخصوص رقبینه تسلیم ایدر ؟

(**) شهر مذکور اهللسی صدیق بک کاشغره ورودی ائنده قیام و عصیان و محافظ اولان یوز
اتمش قدر چینی یی قتل و اعدام انلش و بوزمانه قدر کندی کندیلرینه اداره اولمقدهده بولمشلرایدی .

قلعه‌سی محاصره اولمش و یکی اولان الفی بکک فراری اوزرینه بلا محاربه تسلیم اولغله محمد بابا طوحساوه اورایه قائم مقام نصب ایدلمشدر .

سارقولک ابتدا عرض تبعیت ومؤخرأ الفی بکک بعض محاربه‌ده کی قار یشقلقدن استفاده ایدرک مخالفت ایلدییی و یعقوب بکک ۱۲۸۶ ده اوزرینه کیدوب موی الیهک عسکریله برابر تلف اولدییی بعض محله مقید ایهده پک یاکلمشدر . الفی بکک تلف اولیوب فرار ایله اوتونده بروده کردکن صکره کاشغرک حادثه اخیره سنده عودت ایلشدر .

بو ائشاده یکی حصارک قربنده کی قزل طاعده ساکن قرغزلردن ایکی اوج قیسله کلوب عرض تبعیت ایلدیلر . یعقوب بکک بوندن صکره مارال باشنک (*) ضبطنه تشبثله عسکرک بر قسمی میرزا احمد قومانداسیله سرعتی بر صورتده سوق واعزام وقسم کلیسی ده کندیسی استصحاب ایدرک میر موی الیهدن صکره تحریک لجام ایلدی . مارال باشنده بولنان چینلیلرک مقداری ۱۷ بیگ اولوب الحق اسلامک صولت متزایده سنه بر مکانت فداکارانه ایله مقابله ایتش و ایکی آی قدر غایت شدتلی تضییقه تحمل ایللمشدر . قلعه غایت متین اولدیغندن کاشغرده اول وقت موجود اولان قوال طوپلرله تخریب ایدیله مامش و شهرک ایچی بوتی (**) ایله طوپه طوتلمش ایهده بوندنده پک اوقدر فائده کورلما مشدر . نهایت زردبانلر طیایه زق و جیویلر قاقه رق بر جلره

(*) اورمانلق ایچنده غایت متین و مستحکم بر شهر اولوب اطرافدن اوفق و یوک بر جوق انهار جریان ایتکله اراضی غایت متبت و محصولداردر . فن حریجه مهم بر موقعه و تکمیل یوللرک مرکزنده بولندیغندن هرکیم اوراسنی ضبط ایدرسه اطرافه حاکم اولور . شهر مذکور دیوارینک عرضی ۲۲ وارتنای ۴۰ ارشون اولوب ایچی صو ایله طولو بر خندق ایله محاطلدر .

(**) درونی طوپله دوکلک ایستیلان قلعه دیوارینک بر بیچق ارتفاعده طوپراقدن یایلمش بر قلعه اولوب مائل و شوخالنده اولان ارقه طرفندن یوقارویه طوپ چیقاریلور . ارقه طرفی غایت قالدن اولدیغندن قلعه دن نقدر طوپ اتلسه هیچ بر ضرر ککر . قلعه دن طوپچیلری هلاک ایچون طوپ آیلور ایهده طوپچیلر مزغاللر یابوب کندیلرینی محافظه ایدرلر . بوتیلر کچه‌لری یایلیر و تعمیرات لازمه‌سیده ینه کچه‌لری اجرا قنلور . چونکه قلعه ده بولنانلر بوتی ییالنری ازعاج و اهلاکه و طوپلنیلان طوپراغی طوپله طاغتمفه چالیشیرلر . بوتی ایله قلعه درونی دوکلکه باشلیجه محصورین زیر زمینده کی مخزنلره کیرمکه مجبور اولور .

چیقلمق کبی غایت شدتلی بر هجوم ایدلدی. چینلیلر حیرتبخشای عقول اوله حق بر غیرتله مهاجمین اوزرینه کرپیچ و قورشون یاغدرمقده و طوربه لرله باروتلری آتشیله رک اشاغی به یووارلمقده ایدیلر. لرزه رسان ناظرین اولان بو ملحمه مدهشه نك تعریفی قابل اولیوب بریاندن عسکر اسلام جانلرینی دیشلرینه الهرق برجلره چیقمنه سی و اقدام ایتکده و چینلیلرک اوزرلرینه اتدقلری کرپیچلره قورشونلره یاغش پجاوره پارچه لرینه کوکس کر مکده ایدی. برچوخی باشی یاریلمش و یاقولی و بجاغی یاره لشمش اولدینی حالدیه ینه یوقارویه چیقمنه چالیشیر و برجلره یاقلاشانلر ایسه اوزرلرینه اتیلان آتشلنمش باروت طوربه. سندن علو ایچنده قالوب یره دوشر ایدی. طرفینک بو حرص و شدت وسی غیرتی برخیلی زمان امتداد ایتش ونهایت مسکینلک واسرار کشلک ایله شهرباب اولان یعقوب بهادر نام نفرک هیچ مأمول اولنمیان بر جسارت و شجاعت فوق العاده ایله چیویلرله دیواره طیرمانه رق برجه چیقمنی متعاقب امرادن کپکلی لاور بیک قدر معیتی ایله دیواره چیقوب و در حال ایجرویه کیروب قیوی اچمشدر. یعقوب بک التون کیسه لرینی اوکته ییغوب «برچینلی باشنه بر التون» دیه اعلان ایلدیکندن عسکر نائل مکافاة اولق املیله صوک درجه ده چالیشه رق طرف طرف چینلیلری قتل و افنا ایلمش و اوکون مشار الهک اوکنده رؤس مقطوعه دن برقله پیدا اولمشدر. مشارالیه یعقوب بهادره یوز باشلیق رتبه سیله ایچیه آتچه احسان و کپکلی لاوره دخی بلنده کی التون قلنجی بخش ایلمشدر که مومی الیه قلعه قوماندانی مقیداً حضوره کنیرمش ایدی. بونک اوزرینه شهر مذکور والیلکنه منلاجان طوحساوه نصب اولمشدر.

بوندن صکره یارکند (*) تحت محاصره یه التدی. نیاز بک یارکندک

(*) یارکند بکی شهری دیوارینک عرضی ۲۲ و ارتفاعی ۴۶ آرشون اولق اوزره غایت متین و جسم اولدینی کبی اوکنده عرض فوقانیسی ۲۰ آرشون اولق اوزره ده جسم بر خندق وارد که دشمن ظهورنده در حال صوابله طولدیرلور. قلعه مربع الشکل اولوب اوج طرفدن

يعقوب بكك الله كچه جكنى دها اولدن اكلامغله ادامه اقبال ايجون ملتته خيانت ايتك كې بر بيوك دنائى اختيار ومشاراليه مارال باشى محاصره سنك ايتدالرنده ايفاي خدمته حاضر اولديغنى متضمن خفياً بر مكتوب ارسال وتسيار ايلمش ايدى . اسحق خواجه دخی عاقبت حالى وخيم كورمى جهتيله محاصره نك اوچنجى كونى خفياً مكتوب ارساليله دخالت ايتديكنى عرض ايلمشدر . يعقوب بك نياز بكدن هر كون الدينى معلومات اوزرينه حركت ايدرك محارباتك كافه سنده يار كندليرك هر نوع تدابيرنى بوزار ايدى . اونجى كونى يار كندليار محاصره وعدم موفقيتك ويردىكى يأس ويزارى اوزرينه هر برى برر مثال شجاعت كسيلهرك بطش وصولت شيرانه ايله ميدان جلادت وقهرمانى يه ايتدليار ومضربه خونفشان حاستله صفحه خرابه زار وغايى اشباح مقتولين ايله لاله زاره بكرتديلر . يعقوب بك او كچه كافه امراسى حضورينه جلب ايله ايرتسى كونى ثبات وغيرت ايتلر ايجون كلمات مؤثره ايله عروق شجاعتلرني تحريك وهر برى بر جوق مواعيد ايله تشويق وتحريض وقدر وحيثيتلرني كوره البسه واجه اعطا واحسانيله تكريم وتلطيف ايلدى . ايرتسى كونى وقوع بولان محاربه عظماده يار كندليار كاشغر ليلرك مقاومت متانتكارانه وانى متعاقب هجوم غضنفرانه سنه قارشو طوره ميوب فرار ايتدليار فقط تعقيب اولندقلرى جهتله شهره كاشغر ليلرله برابر كيرديلر . شهر ك ايجنده طرف طرف محاربه باشلمش ويار كندليار متفرق اولدقلر ايجون يالكر شهر ك ايجنده سكر بيكى تلف اولمشدر . اهالى كاملاً تحت اطاعته ادخال ومحمد على بلكه سائر بر جوق ذوات قتل واعدام ايدلمشدر .

يار كندى ضبط ايدن ظلم وتهدى ايله شرع بولش صادق بك اسمنده بر ذات اولوب (سالف الذكر صديق بك اوله جق) هجوم ونهايت ضبط ايتدى حقه در بر معلومات وار ايسده يك صاچدر .

قبولرى وهر بر ضلعنده يته مربع الشكل مستحكم بر جارى واردر . كهته شهرينك ايسه بش قوسى اولوب يكى شهر قدر متين ومستحكم ايسده خندق بوقدر .

يعقوب بك نیاز بك ایله اسحق خواجهی حضورینه جلب ایله اسحق خواجهی کو چارک والیلکی وعدیلہ تلطیف و تأمین اداره سیچون کلی معاش تخصیص و نیاز بکی دخی ختن والیلکنی توجیه ایدہ جکی بیانیله تسریر ایلمشدرکه کوچار وختن دها ضبط اولنماش ایسده مشارالیه ضبطدن امین ایدی . یارکنده محمود خواجه والی نصب و مقدار کافی عسکر ترك ایدیلوب کاشغره عودت اولندی . مشارالیه جزوی بر مدت قلاعک تعمیر و ترمیمی و عسکرک تزیید و تنظیمی ایله اشتغال و بو ائنادہ یارکند والیسنی عزل ایدوب یرینه مر بابا نام کمسنه یی و اوچ بش کون صکره اتی ده عزل ایله منلا . یونسی تعیین و ارسال ایلمشدر . مشار الیه بوند نصکره خاتلق عنواتی آلدی .

{ ختن وقعه سی }

ختن حکمداری حبیب الله خوقندک حمایه سنه کیرمک ایچون مأموریت مخصوصه ایله اوغلی ابراهیم خانی ارسال ایلدی . ختندن خوقنده کیدنلر یوللری اوزرنده اولدیفیچون کاشغره اوغرامغه مجبور اولدیفندن ابراهیم خان شهره یاقلشنجه یعقوب خان حضورینه جلب ایدہ رک التفات و رعایت و بر چوق هدایا احسان و عنایت ایله نزهه کیتمکده اولدیفنی استفسار و مومی الیه ایسه کوردیکی لطف و احساندن محجوب و شرمسار اولغله جهت عزیمت و کیفیت مأموریتنی کتم ایدہ میوب بیان و تذکار ایلدی . حمایه ایشنک کیر و قالسی ابراهیم خانک اغفالیه حاصل وختنک سخیرینه یعقوب خان مومی الیهک واسطه سیله نائل اوله جنی جهتله مشار الیه خوقندک شورش و فساد ایچنده و پک زبون بر حالده اولوب حتی امرا و ضابطان و عسکرندن بر خلیسی طرفه فرار و التجا ایلدیکنی و خوقنده

قدر زخمتك بك بيهوده اولديغنى بيياندن صكره پدرلر ينه غياپاً محبت ايتديكى وهر ايكي حكومتك اتفاق ايتلرني تكليف ايلدى. ابراهيم خان اتفاق موافق حال ومصلحت كوروب بو خصوصى پدرينه عرض ايدى جگنى و حكومتينك اتفاقه جاليشه جغنى اتيان ايتش و مشاراليهك بر قاتدها نائل انعام واحسانى اولوب معززاً و مكرماً ختنه عودت ايلمشدر.

مومى اليه پدرينه عودتنك سببى و مشاراليهك افاداتيله اتفاق ارزوسنده بولنديغنى و مومى اليه كى دنيايه خلق و ملتفت بر ادم اولموب بك چوق حرمت ايتديكى بيان و همان مشاراليه ايله اتفاق ايدلسى لزومنى درميان ايلدى. حبيب الله كون كورمش و بك چوق تجربه سى سبق ايتش عاقبت انديش بر ذات اولغله مشاراليهك مرانك نه اولديغنى نفرس ايدى ريك « يعقوب خان سنى اغفال ايتش. مقصدى بزي دامه دوشوروب مملكتتمزى ضبط ايتمكدى» ديوب بعدما تداركلى بولغنى و كلاسنه امر ايلمشدر.

بر معلوماته كوره يعقوب خانك معيتمده خوفنددن كلان عبدالرحمن اسمنده برى يوز كتى ايله يديوز چيلى ي اولدر دكدن صكره ختى ضبط ايله واليكنى اجاسندن برى سته تفويض ايتش و بوكا پدرى كوچمكله ختنه عسكر سوقيله والى ي چيقاروب عبدالرحمن ختى تحت حكومته اعفاد ايتش و بر آى صكره دورعايسلر هجوم ايدوب عبدالرحمن ميدان محاربه ده مقتول اولغله پدرى تحت امارته يكمش و يعقوب خانك ورودينه قدر حكومت ايتشدر. شو معلوماتك نقدر بعيد الاحتمال و خلاف حقيقت حال اولدينى بك نظرده آكلاشيله جغندن تفصيله لروم يوقدر.

يعقوب خان بش اوان كون صكره ۱۰ بيك عسكرله ارقه دن كلوب و ختنه ۱۵ ساعت قدر ياقلاشوب مناسب بر محله اختفا ايتلرني بوغچه بردار ايله يار كند واليسى منلايونسه امر ايتدكدن صكره بش بيك عسكرله غايت سرعتله حركت و ختنك اوج ساعت مسافه سته نصب خيام اقامت ايتشدر معيتمده اولان عسكردن اوج درتيوز نفرى ي يقويوب قصورى ي اطرافه كيزلدكدن صكره حسن جانبى نام بنده سنى ختنه كوندردى. مومى اليه حبيب اللهك حضورنده شو مآله اداره كلام ايلدى كه :

« یعقوب خان اوغلکز کال حرمت و تعظیم ایله سلام ایدر . کندیلری چوقدنبری چانپ حجازه عزیمت نیتده ایسدرده کاشغردن انفکاکلرند چنیلیر مالکزمه دخول و فقرای اهالی بی پامال نیول ایده جکی ملاحظه سیله بو املنه نائل اوله مدقفلرندن امام جعفر الصادق حنرترلرینی زیارت و بو قدر جق اولسون ایفای وجیه دیانت ایچون ایکی اوچوز کشیدن عبارت معیت قلیله سیله ختندن پکدرک تربه مبارکیمه عزیمت لرینه مساعدده بیورلمسنی نیاز واسترحام ایده یورلر . بوبایده لطف و فرمان حکمدار لرینه منتظر درلر »

حیب الله حسن جانبای دیگر اوطهیه کوندروب برخیلی دوشندکدن صکره تکلیفی قبول ایتمامک ایستدی و فقط ابراهیم خان عدم امنیتک پک لایقسنز اولمغله برابر مشار الیهی دلکیر ایدوب اخذ انتقامه مجبور ایده جکنی بیان و تذکار و موافقت اولغسی خصوصنده اصرار ایلینجه تحقیق احوال ایچون مومی الیهی سفیرله برابر مشار الیه طرفه ارسال ایلدی . یعقوب خان ایسه مومی الیهی فوق العاده بر حرمتله استقبال و بر چوق هدیه تقدیم و احسانی و بر طاقم کلات ابلهفریبانه سرد واتیانی ایله اغفال ایلدی . مومی الیه عودتنده مشار الیهک افادات و تأمیناتی و معیتده اوچوز کشیدن زیاده آدم بولمندیغنی بیان ایله « بوندن ابو آدم اولمز حقنده کی عدم امنیت ناسزا بر حرکندر » دیمسی اوزرینه حیب الله « اوبله ایسه اوبزه کلزدن اول بز انک یانه کیدلم و کوستردیکی محبته مقابل کندیسنی اولادلغه قبول ایدلم » دیوب اوغللری و بندگانای ایله برابر مشار الیه طرفه عزیمت ایلدی و کمال حرمت و رعایتله قبول اولندی .

مشار الیهک اوتوز اوتوز بش کشیدن عبارت بندگانای ایرو ایرو برر چادره مسافر ایدیلهرک بر چاریک قدر اطعام و اکرام و مؤخرأ بفته اوزر لرینه هجوم ایدیلهرک کافه سی احناق و اعدام ایدلشدر . ابراهیم خانله قرنداشی بشقهجه بر چادره کتوریلوب بعد الاکرام ایکسینک ده ال وایاقلری باغلنهرق حبس ایدلدی . حیب اللهک ایسه بر مقدار اکرامدن صکره ویریلان اشارت اوزرینه ال وایاقلرینی باغلیدیلر و اغزینی طیقادیلر . یعقوب خان مشار الیهی

«مهرک زرده ایسه همان شمعی خبر ویر یوخسه تلف ایتدیریم» دیه تهدید و مشار الیه ایسه خبر ویرمه کنیسنی تضییق و ابرام والبسه سنی تفتیش و تحری به قیام ایده جکالری بیلیکی چون اوزرنده کی مهری چیقاروب تسلیم ایلدی . یعقوب خان برامنامه یازدیروب مشار الیهک مهریله تمهیر و درحال ختن و کلاسی جانبیه ارسال و تسیر ایلدی و بونک اوزرینه ختندن عسکرک نصفی ارسال اولندی که امر نامه نکه ده مالی شو و جهله در :

«بوراده استراحت برکالدر . ختن اوزرینه برچین اردوسنک کلکده اولدینی حقنده یعقوب خان جاسوسلری واسطه سیله المش اولدینی برخبری بکا تبلیغ ایلدی . امرم بویه درکه عسکرک نصفی سریعاً جاوه (*) شهری طرفه عزیمت و عاقلانه حرکت ایدوب چین اردوسنه مقابله ده بولنه رق کفیتی طرفه اشعار ایلسون»

یعقوب خان حینب الله ایله اوغللری بر عربده ارکاب و زندانه اتلمق اوزره یارکنده ارسال ایلدکن و ختنه ۱۵ ساعت مسافده بولنان عساکرینه غایت سرعتله کللری امرینی کوندردکن صکره الی التمش کشی ایله ختن اوزرینه توجیه وجه عزیمت ایلدی . ختن و کلاسی صف بسته احترام اولوب مشار الیهک «یدرم حضرتلری اقامتگاهده استراحت ایدم . یورلر شهری کزیمکه مساعدده ایتدیلر» افاده سی اوزرینه رسم خوش آمدی بی اجرا ایلدیلر و مشار الیهک ارزوسنه بناء شهرده قلان عسکری کوستردیلر . مشار الیه عسکرک انتظامی تحسین ایدرک کویا فاللری تفریق ایله یرلرینه ایوسنی اعطا ایتدیرمک اوزره موجود اولان اسلحه بی بر محله بیغدیروب بندکاننک تحت محافظه سنه ویردی . بوندن صکره و کلاسی حضورینه جلب ایله «یدرم عسکرمله کله یور اهالی به اعلان ایدیگر جمله من استقبال ایله سلامنه طوردم . شهرک ایچروسنده و طیشاروسنده هیچ برکسه قالسون هرکس بوللر دیزلسون» امرینی ویرمش و اهالی ایله وکلا ایسه ایکی پادشاهک اتفاق ایتمسندن زیاده سیله ممنون اولمشدر . مشار الیهک بش بیک کشیکل فرقه سی

(*) ۴۰ کونک بعدده کاشغر . بویه اوزاق بر موقع انتخاب اولنسی مخصوصیدر .

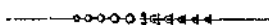
ایسه الدقاری امر و تعلیمات اوزرینه یرلرندن حرکتله طابور طابور شهردن ایجرویه کیرمه باشلمش و بر مقداری ختن عساکری الذدن النوب بر محله بیغیلان سلاحرلی تحت محافظه المش ایدی. ایکی اوچیوز کشیدن عبارت ظن اولنان یعقوب خانک عسکری بیکلرجه ظهور ایتسندن هر کس شبهه نمش و کیرن عسکرلره حبیب الله سؤال اولنمش ایسه ده «ارقه ده در شمدی کلورلر» سوزندن بشقه هیچ بر جواب انه مامشدر.

نهایت ختیلیر «حکمدار منی چون گلدی» دیه سؤال و یعقوب خاندن «وفات ایلدی بکابعت ایده جکسیکن» جوابی انجه «حکمدار منی ایسترز» دیه رک اظهار انفعال و اوکیجه شهرک ایچنده اشغال نأثره حرب و قتال ایلدیله. کاشغر لیلر مصادمه دریا ایله دقیقه کچدکجه بر پارچه سی قوپان کشتی نخره کرفته کبی مزاحمه اعدا ایله زمان مرور ایتدکجه از یلوب قوتدن دوشمش و بتون بتون محو اولمرینه یک از برشیء قلوب انجق ربی مقداری طعمه سیف انتقام اولمقدن باشلرینی فور تاره بیلمشدر. ابرسی کونی ایکندی وقتی ۱۵ ساعتک ایلروده کی ۱۰ بیک کشیک فرقه یتشمکه شهرده کی عسکر تازه حیات بولمش و محاربه یکیدن قیزیشوب اوچ کون اوچ کیجه بلافاصله دوام ایلمشدر. قلنج و صوبه و بچاق و ساطور کی شیر و اوته کینک بریکنک انده قلان تفنکر ایله ۱۵ بیک مسلح عسکره غلبه ممکن اوله میه جفندن ختیلیر ایچلرندن ۱۹ بیک مظلومک قانیله زقاقلرک دریای خونه غرق اولدیغی کورد کدن صکره اطاعت ایتدیله. کاشغر لیلرک بو محاربه ده غدر و اعتسافده ایلرویه واردیغی بیان و اخطار و فقط باعث برودت اولماق ایچون تفصیلندن صرف افکار ایلرم. ختنه نیاز یک والی نصب و بش بیک قدر عسکر ترک ایدیلوب عودت و کاشغر و الیلکی ده مر بابا نام کسنه توجیه و عنایت اولندی. یعقوب خانک ختنده بولندیغی ائشاده سکه مسئله سندن طولای بعض شدت اجرا ایلدیکی مروی اولوب مشار الیه بو خصوصه حقلیدر. مشار الیه ختندن کاشغره کلیر ایکن یارکنده

اوغرایوب حبیب الله ایله اوغللرینک اتلافی منلا یونسه امر ایتمش ومومی ایله دخی ایجابی اجرا ایلمشدر (مشارالیه ایله اوغللری یارکندده مدفوندر).

{ مطالعه }

بونلرک فرار وختنده اشغال نأثره کارزار ایتملری ملحوظ اولوب مشارالیه هنوز اساس حکومتی تحکیم ایتمه دن یکیدن بر غائله نك ظهوری بنای سلطنتک اندراس وانه دمنی و بوقدر نفوس تلفیه ضبط اولمش بر محل الدن کیتدکن بشقه یکیدن بر جوق کمسه نك دها قتل واعدامنی باعث اوله جفندن داهیة کبرانک منع وقوعی چون بر ایکی کشینک تلفی ضرور یدرکه اهون شراختیار اولمش دیمکدر . ذاتاً بویه شیر توارینخده یوق دکل یا . دنیانک هر طرفنده بیکلرجه امثالی کورلمشدر .

حبیب اللهک یعقوب خانک استقباله یعقوب مشارالیهک اردو کاهنده قالمش وکیجداره وکاهده قتل ایلمش اولدینی وختلیرک بونک اوزرینه قیام ایدوب حتی قادیلر یله ایلرینه یکن شیرله سلاحنوب شهردن چیقهرق مشار الیه اوزرینه هجوم ایتدکلرند . مشارالیه عسکرینه هجوم قومانداسی ویره رک ختلیلری فراره مجبور ایله بر قانلو محاربه دن صکره شهری ضبط ایتدیی حقه دن اولان روایت حقیقت حالک خلافدر .

یعقوب خان ۱۲۸۶ ایتداسنه قدر کال حضور وراحت ایله امرار لیل و بو مدت ظرفنده عساکرینک تنظیم و تکثیری وبعض طرق وابینه نك انشا و تعمیری ایله اشتغال ایلدی . مشار الیهک عساکر موجوده سی ۱۲۸۴ سنه سنه قدر کافه سوارى اولوب تاریخ مذکورده پیاده صنای اچیلمش وپک قلیل اولان طوبخیلرک مقداری ترید ایدلیدیکی کی طوبخیلق دخی بر درجه به قدر اصلاح اولمشدر . ۱۲۸۵ و ۶ سنه لرندده خوقد و بدخشان و افغانستان و هندوستان دن برخیلی ادم کاشغره کلش و جوغلی سلک عسکرى به قید اولمشدر .

بوسنبه یعقوب خانك عساكری كوندن كونه تكثر و بنای سلطنت و حكومتی ده تأسس و تقرر ایلمشدر. ۱۲۸۵ ده انكلتره دولتی مأمورلرندن مستر (شاو) كاشغره كلوب الدینی مساعده اوزرینه بعض محللری كرمشدر. اجنبیلرك برملكیتی نه فكرله كرديكى و بونك نه دیمك اولدینی اكلاشیلوریا!

(كاشغره دائر درسعادتیه غریب بر معلومات نشر اولنشدر كه خلاصه سی شودر: چین ممالكنده ساكن ۱۶ ملیون اسلامك ابرو ابرو اوج امیری اولوب بونلك بیلترنده حاصل اولان فساد و نفاق سنبه امرجهاد واستقلالرینه نوغا خلل طاری اولدینی ائاده آقی مسجیدن یعقوب بك اوچوز قدر دلاور ایله كاشغر حكمداری غازی حسن بك زاده لك زیر جایه سنه انجا اتمش و روسلرك ضبط ایتدیكى محللری و یاخود كاشغر بلادینی روسلرك دست تسلطندن خلاص ائتمك اوزره ابتدا امیر بلده كندیسنه بیعت ایله یعقوب بكی كندیلرینه امیر نصب اتمش و موخی ایله مذكور اوج امیره بربرزیه اتحاد اتمشی حقنده یازدینی مكتوبه كندیسی كلیر ایسه زیر اطاعتنه كیره چكی حقنده جوابنامه السی اوزرینه مملكتلرینه واردقده اوج امیر بردن كندیسنه بیعت اتمش و بوحوادث چینگ ایجرو طرفلرینه منتشر اولدقده اطرافدن برخیلی نفوس دهها كلرك یكرمی ملیون اسلامه حكمدار اولمشدر. سبریاده اولان منی لهلی و سائرهدن اتمش بیکه قریب نفوس یدری فرار ایده رك مشارالیهك زیر اطاعتنه كیرمش ایش. بوحوادث سراپا یاكلش اولوب بو یولده مبالغهلر و صاچهلر چوق ایسده بعضیسی یازیورم)

۱۲۸۶ اوائلنده ایدی كه خدایارخان طرفدن جنكیز خان نسلندن اولوب برخیلی وقت تركستانك بیوك شهرلرنده والیهك ایله استخدام اولمش اولان (قادر قول بك) سفارتله كاشغره واصل و یعقوب خانك حضورینه داخل اولوب خدایار خانه تابع اولسی مأموریتیه كلدیكنی بیان ایلدی مشارالیه اظهار انفعال ایله میرمومی الهی بر خانه یه مسافر ایده رك طیشاری چیقمسنه مساعده ایتمشدر (ایچینگ عادتا حبس و توقیف ایله متبوعی نزدینه كوندرلما مسی یاقیشقسز ایسه ده هنوز تشكیل اتمش بر حكومتك ابتدالرنده بویه او یغونسز نقلر چوق كورلما ملیدر) مشارالیه بونك اوزرینه مملكتك احوال داخلیه سندن خارجك معلومات اله مامسی چون والسلره شدید المأل محررات تسیر و حدودلرده كی قره غوللری برقاتدها تكثیر ایدوب خارجه هیچ بر فردك چیقما مسنی و خارجدن كلیرایسه المسنی

تاریخ قسمی   کاشغر   اون اوچنچی عصر

مأمورینه امر و اشعار و خلاف دلخواه حرکتده بولسانلرک در حال اعدام ایدیله چکنی بیان و اخطار ایلدی . بوندن صکره صره ضبط ممالکه کلکله کوچار حکومتی ممالکندن اولان (آی کول) قصبه سنک تسخیری نیتله ۱۲۸۶ ربیع الاخرینک ۲۴ نجی جمعه ایرتسی کوئی کاشغردن حرکت و مذکور قصبه نک شرفنده و ایکی ساعت یقیننده واقع (سیارق) نام محله موصلت ایله اختیار اقامت اولندی . تحقیق احوال ایچون کیجه اعزام اولسان و مغایر امر حربه طوتیشوب مغلوباً عودت ایلسان اوغلی خدا قولی بک دوچار جزا واثای ضربه تکمیل انفاس ایله واصل جناب خدا اولمشدر . بعضیلر ضرب اولنیوب مشارالیهک امریله قتل اولندی دیش ایسه ده بر پدرك اوغلنک قتلنه امر ویرمسی استبعاد اولنور . مذکور قصبه اوفق بر محاربه دن صکره ضبط اولنش و محافظلرینک چوغی آق صویه فرار ایلمشدر .

بورادن آق صو اوزرینه حرکت اولنوب شهرک اوکندن جریان ایدن نهرک کنارنده کوچار عساکرینک حربه حاضر اولدینی کورلدی . قارشودن قارشویه تفنک و طیور (*) ایله بر ایکی محاربه دن صکره یعقوب خان نهرک عرضی چوق و فقط عمقی آز اولان بر محندن عسکرک قارشویه هجومی امر ایلدی . پیاده لر قایق وصال کی مراکب بحریه به ارکاب و سواریلر ایسه حیوانلری نهره سوره رک امرار اولنش و فقط یوزالی قدر انسان و حیوان غرق اولمشدر . نهرک اوبر طرفنده وقوع بولان محاربه خونریزانه ساعتلرجه امتداد ایتیش و کوچارلرلر درت بش بیکی کشته شمشیر والتی بیک قدری ده اسیر اولنجه شهره رجعت و فقط کاشغرلرلر کندیلرله برابر شهره کیردیکندن بالضروره عرض اطاعت ایلمشدر . یعقوب خان آق صویه حکیم خانی والی نصب ایله اوج کون اقامتدن صکره بای قصبه سنه واوراسی بلاحا . ربه ضبط اولنغله جورعه نام محله حرکت ایلدی که اوراده ۱۹ بیک کوچار

(*) بر نوع بیوک تفنک اولوب تهریقات قسم نایده در .

عسکری حاضر ایدی . مشار الیه محل مذکوره وصولنده هجوم قوزلاندیسی
ویردی و آتش خانغا نسوز جنک و جدال اقشامه قدر بلا فصله کسب
اشتعال ایلدی .

کاشغرلیرلر اوآنه قدر قزانقلری غالیتک نشوه و سروریه دشمن اوزرینه
حواله سیف جانستان و کوچارلیرلر ایسه برمتانت رستمانه ایله میدان معرکه ده
جولان ایتمشدر . یعقوب خان تلفاتک کثری جهتیله عسکرک دوچار دهشت
اولدینقی حس ایدنجه تزیید شوق و جسارتیچون کافه امرا و ضابطانی اوکیجه
حضورینه جلب ایله هر برینه البسه واجه انعام و احسان و برطاقم کلات مؤثره
سرد و اتیان ایده رک عروق حیت و شجاعتلرینی تحریک و افراد عسکریه بی
دخی ضابطان واسطه سهله وعد مکافاة ایدرک حربه تشویق و تحریص ایلدی .
ایرتسی کونی عسکر احسان المی ایچون بر صولت اژدرانه ایله هجوم
ودشمنلرندن بر خلیسنی نعمت حیاتدن محروم ایتدیلر . کوچار عسکری
هر نقدر دفع صائله چالیشمش ایسه ده اوته دنبرو مشار الیهک شدت و حماست
غضنفرانه سی حکایاتیه قولاقلری طولش و دونکی محاربه ده بر درجه به قدر
کوزلری ییلمش اولدیفندن کاشغرلیرلرک بو بطش و شدتته تاب آور مقاومت
اوله میهرق ایکی کونلک مسافه ده کی یقه ریق قلعه سنه فرار ایتدیلر و بو ایکی
محاربه ده ۹ بیک قدر ضایعات ویردیلر . مشار الیه دشمنی تعقیب ایله تحت
محاصره به المش و سید بکک حله سیله قلعه بی بلا محاربه ضبط ایلمشدر . مشار
الیهک کوچارلیرلری مسافر اوله رق قبول ایله کیجه برر ایکشتر تلف ایتدیردیکی
حقنده برروایت واردر . العهدة علی الراوی .

بوندن صکره کوچار اوزرینه حرکت اولنوب شهر مذکور اوچ کون
اوچ کیجه بلافاصله طویه طوتیلمشدر . جمال الدین قبل المحاصره اطرافده
بولنان والیرله سریعاً گلرینی اشعار ایلدیکی حالده امدادک یتشمیدیکنی کورنجه
مقابله دن مأیوس اولوب شهری تسلیم ایلدی . شهر ضبط اولندقدن صکره